



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών



ΕΚΠΑ 1837-2017
180 χρόνια Ιστορίας και Προσφοράς



ΑΘΗΝΑ 2018

1837
2017
ΧΡΟΝΙΑ







ΕΚΠΑ 1837-2017

180 χρόνια
Ιστορίας και Προσφοράς

Υπεύθυνοι Σύνταξης-Συντονιστές έκδοσης

- Βαγγέλης Καραμανωλάκης, επίκουρος καθηγητής και πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής του Ιστορικού Αρχείου
- Αικατερίνη Λενάκη, Προϊσταμένη του Τμήματος Δημοσιευμάτων της Διοίκησης
- Δημήτρης Κουτσομπόλης, μέλος Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και Υπεύθυνος Γραφείου Τύπου Πρυτανείας

Σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Δημοσιευμάτων και Εκδόσεων, τη Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Ιστορίας, τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας, το Ιστορικό Αρχείο, τον Ε.Λ.Κ.Ε. και τη ΜΟ.ΔΙ.Π. του ΕΚΠΑ

Κατάρτιση και Φιλολογική επιμέλεια

- Αικατερίνη Λενάκη, Προϊσταμένη του Τμήματος Δημοσιευμάτων της Διοίκησης
- Ελένη Οργανοπούλου, Τμήμα Δημοσιευμάτων της Διοίκησης

Γραφιστική Επιμέλεια

- Ελένη Πάστρα, Τμήμα Τυπογραφείου

Τίτλος: ΕΚΠΑ 1837-2017, 180 χρόνια Ιστορίας και Προσφοράς

© Copyright 2018, Εκδόσεις Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Απαγορεύεται η κατά οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγή, δημοσίευση ή χρησιμοποίηση όλων ή μερών του βιβλίου αυτού, χωρίς την έγγραφη άδεια του εκδότη και του συγγραφέα.

ISBN: 978-960-466-207-4



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

ΕΚΠΑ 1837-2017

180 χρόνια
Ιστορίας και Προσφοράς



ΕΚΔΟΣΕΙΣ
Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών



Περιεχόμενα

1. ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΠΡΥΤΑΝΗ	17
2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	21
<i>Χρονολόγιο 1837-2017</i>	23
<i>Το Χρονικό μιας διαδρομής 180 χρόνων</i>	33
3. Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑ ΣΗΜΕΡΑ (ΕΤΟΣ 2017)	49
4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	65
5. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	95
<i>Στόχοι και Στρατηγική του Ιδρύματος</i>	102
6. ΤΟ ΕΚΠΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	107
<i>Το Κοινωνικό Έργο του ΕΚΠΑ: 180 χρόνια προσφοράς</i>	108



7. ΤΟ ΕΚΠΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ	117
<i>Διεθνής Προσανατολισμός του ΕΚΠΑ</i>	118
<i>Πρόγραμμα ERASMUS</i>	130
8. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ	143
9. ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑ	149
10. ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ ΚΑΙ ΔΩΡΗΤΕΣ – ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΙΜΗΣ	161
<i>Ευεργεσία και Πανεπιστήμιο Αθηνών</i>	162
<i>Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών τιμά τους Δωρητές και Ευεργέτες του</i>	169
11. ΕΠΕΤΕΙΑΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ 180 ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΕΚΠΑ	173
12. ΕΠΙΤΟΜΗ	199



ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΑΡΙΘ. 16.



1837.



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, 24 Απριλίου.

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Διατάγματα. 1) περί συστάσεως τοῦ πανεπιστημίου. — 2) περί προσωρινῶν κανονισμῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις συσθετισμένου πανεπιστημίου.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περί συστάσεως τοῦ πανεπιστημίου.

Ο Θ Ω Ν

Ε Λ Ε Θ Θ Ε Ο Υ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἐλιθέσαμεν νὰ ἀφήτωμεν ἀμετάβλητον τὸ ἐν τῇ ἀποφύσει Μας ἐλδοθέν διάταγμα τῶν 21 Δεκεμβρίου 1836 (12 Ἰανουαρίου 1837), περί συστάσεως τοῦ πανεπιστημίου, τὸ ὅποιον θέλωμεν νὰ στερεωθῇ καὶ νὰ ἐπιτελεσώμεν, ὡς καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ περιεχομένους δημοσιεύσεις τῶν διδασκάλων, προσκαλέσαντες τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἑκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως νὰ Μᾶς ἀναφέρῃ κατ' ἐπιτομὴν περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως.

Εἰς τὴν ἀναφορὰν αὐτήν, καὶ εἰς τὸ ἐπισημασμένον μετ' αὐτῆς σχέδιον ὀργανικοῦ διατάγματος περὶ τοῦ συσθετισμένου πανεπιστημίου παρετήρησαμεν ἡδὲν τὴν σπουδὴν περὶ τῆς θεμελιώσεως τοῦ ἀνωτάτου τούτου παιδαγωγικοῦ τοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ ἐμπορῆ νὰ τελειωθῇ κατὰ τὰς πραγματικὰς χρεῖκας τοῦ Βασιλεῖο·

Μας βεβαιῶν, ἐπιβίβον συγγράμω μετὰ τὰ ὑποβιβηκότα εἰς αὐτὸ διδασκαλεῖα, καὶ ὠφελούμενα ἀπὸ τὴν πείραν τὴν πηγάζωσαν ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ αὐτοῦ.

Ἀλλὰ δὲ νὰ ἀποφύγωμεν μετ' ἐπιμελείας ὄλου, τοὺς δημοσίους, οἱ ὅποιοι ἐμπορῶσαν νὰ προζενήσωσαν βλάβην εἰς τὴν ἐλευθεραν ὀργανικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νέου παιδαγωγικοῦ τούτου, ἐνομιάζομεν ὁρῶν·

1) Ἐκεῖνα μόνον τὰ μέλη τοῦ νέου σχεδίου νὰ ἐπιτελεσώμεν, τὰ ὅποια εἶναι: κατάλληλα νὰ δημοσιευθῶσιν ὡς προσωρινὸς κανονισμὸς, ἔθεν καὶ ἐξεδώκαμεν διὰ τοῦτο τὴν ἡμέραν ἕνα τοιοῦτον.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰς ἐπιτελεστέας διατυπώσεις τοῦ πανεπιστημίου καὶ τῶν σχολῶν του, θέλωμεν διατάξαι τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς, ἧτις θέλει ἐπιφορτισθῇ τὴν διαίρεσιν τοῦ πανεπιστημίου εἰς σχολὰς, τὴν σημείωσιν τῶν διαφορῶν κλάδων τῶν μαθημάτων ἐκάστης αὐτῶν, τοὺς διὰ τὴν ἐνταξίαν καὶ τὴν τήρασιν αὐτῆς ἀναγκαίους δημοσίους καὶ καθέξες. Ὅθεν ἐπιφορτίζομεν τὸν ἐπὶ τῶν Ἑκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Γραμματεῖα

τῆς Ἐπικρατείας νὰ προτείνῃ διὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς καθηγητὰς καὶ ἄλλους εἰδήμονας δημοσίους ὑπαλλήλους.

α) Προσδιορίζοντες τὴν ἑναρξίν τοῦ πανεπιστημίου εἰς τὰς 3 (15) Μαΐου, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ δημοσιευθῇ εἰς γνώσιν τοῦ κοινού, θέλωμεν, ὅτι ἐκείναι μόνον αἱ διδασκαλικά καθέδρα κατὰ τὸ παρὸν νὰ ἀνοίξωσιν, αἱ ὁποῖαι εἰς τὴν ἑναρξίν τοῦ νέου παιδευτηρίου ἀπαιτοῦνται ἀπὸ τὴν παρούσαν γροίαν, διατάσσοντες, ὅπως οἱ πρὸς τοῦτο διορισθέντες καθηγηταὶ μὲ τὴν ἑναρξίν τῆς παραδόσεώς των ἀρχίσωσι νὰ ἀπολαμβάνωσι τὸν ἐγκριθέντα εἰς αὐτοὺς μισθόν, ὅθεν διορίζομεν

α) Διὰ τὴν θεολογικὴν σχολὴν τοὺς Κυρίους Ἀργυμανθρίτην Μισαήλ Ἀποστολίδην εἰς τακτικὸν καθηγητὴν.

Τὸν γερματικὴν τῆς ἱερᾶς συνόδου Θεολόγου Φαρμακίδην εἰς τακτικὸν καθηγητὴν,

Κοντογιάννην εἰς ἑκτακτον καθηγητὴν.

β) Διὰ τὴν νομικὴν σχολὴν εἰς καθηγητὰς ἐπιτίμιους τοὺς Κυρίους Κλονάρην πρῶτον τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ῥάλλην εἰσαγγελέα πρὸς τὴν δικαστηρίω τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Προελέγγιον ὑπουργικὸν σύμβουλον, καὶ εἰσηγητὴν ἐν τῷ συμβουλίῳ τῆς ἐπικρατείας.

Φίδερ Ἀρεοπαγίτην.

Μελὸν ἀντεισαγγελέα πρὸς τὸ ἀρεῖον πάγῳ.

ἄνευ μισθοῦ.

Εἰς καθηγητὰς ἐκτάκτους τοὺς Κυρίους.

Ἰωάννην Σουτῆρον, πρῶτον ἐν τῷ συμβουλίῳ τῆς ἐπικρατείας, διὰ τὴν κλάσιν τῆς δημοσίου οἰκονομίας.

Γ. Μαυροκορδάτον.

Ἀργυρόπουλον.

γ) Διὰ τὴν ἱατρικὴν σχολὴν.

Εἰς ἑκτακτον καθηγητὴν τῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας τὸν Κ. Μαυροκορδάτον.

Τῆς εἰδικῆς παθολογίας, ἱατρικῆς θεραπείας, καὶ κλινικῆς τὸν Κ. Βούρην.

Τῆς ἱστορικῆς τῆς ἱατρικῆς γενικῆς παθολογίας καὶ θεραπείας τὸν Κ. Λευκίαν.

Τῆς μαιευτικῆς καὶ ἱατρικῆς ὕλης τὸν Κ. Κωστήν.

Ἐκτακτον καθηγητὴν τῆς χειρουργίας, καὶ προπαρασκευαστὴν τὸν Κ. Οὐλύμπιον.

Εἰς ἐπιτίμιους διὰ τὴν κλινικὴν, καὶ διδασκαλίαν τῆς χειρουργικῆς ἐργασίας τὸν δόκτορα Τράξιμπερ.

Ὡς καθηγηταὶ ἐπιτίμιοι τῆς σχολῆς πρέπει νὰ προσκληθῶσι, διὰ νὰ συνενωθῶσι καὶ συμπληρώσωσι τὸν κύκλον τῶν παραδόσεως των.

Ὁ Κ. περιλῆτης Πάλλης διὰ τὴν δικαστικὴν ἱατρικὴν.

Νικολαΐδης Λεθαδεύς διὰ τὴν διαιτητικὴν καὶ ὁ Κ.

Ἡπίτης.

δ) Διὰ τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν.

Τὸν Κ. Ν. Βάμβαν εἰς τακτικὸν καθηγητὴν τῆς φιλοσοφίας.

Τὸν Κ. Γεννάδιον τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας.

Οὐλερῆγον τῆς λατινικῆς φιλολογίας.

Πρόλυτον Ῥώε τῆς ἀρχαιολογίας.

Κωνσταντῖνον Σχινᾶν τῆς ἱστορίας.

Νέγγρον τῆς μαθηματικῆς.

Βούρην τῆς μαθηματικῆς καὶ μαθηματικῆς φυσικῆς.

Εἰς τακτικὸν καθηγητὴν τῆς γημείας καὶ πειραματικῆς φυσικῆς τὸν Κύριον Ἀνδρεῖον.

Εἰς ἑκτακτον καθηγητὴν τῆς βοτανικῆς τὸν Ἰωάννην τοῦ βασιλικῆς κήπου Φράξ.

Εἰς ἑκτακτον καθηγητὴν τῆς φιλολογίας καὶ αἰσθητικῆς τὸν Κ. Ἀλέξανδρον Σούτσον.

Εἰς καθηγητὴν ἐπιτίμιον, καὶ κυρίως διὰ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν τὸν Κ. Δορνάκιδον.

Εἰς καθηγητὴν ἐπιτίμιον, καὶ μάλιστα τῆς παιδείας τὸν Κ. Μανουσῖνον, βασιλ. ἐπίτροπον παρὰ τῇ ἱερᾷ συνόδῳ.

Εἰς καθηγητὴν ἐπιτίμιον τῆς φιλολογίας τὸν ἐν Αἰφῷ Κ. Δούλιαν.

Εἰς καθηγητὴν ἐπιτίμιον τὸν ἐν Ἀνδρῶν Καίρην, διὰ παραδίδη μαθήματα περὶ φιλοσοφίας, ὡσαύτως καὶ ὁ Κ. Κοντογιάννην.

Εἰς πρότερον τοῦ πανεπιστημίου διορίζομεν τὸν ἐν Κωνσταντῖνον Σχινᾶν.

Εἰς σχολάρχην διορίζομεν τοὺς Κυρίους

Μισαήλ Ἀποστολίδην διὰ τὴν θεολογικὴν σχολὴν.

Ῥάλλην, διὰ τὴν δικαστικὴν.

Λευκίαν διὰ τὴν ἱατρικὴν.

Βάμβαν διὰ τὴν φιλοσοφικὴν.

3) Ὅσον ἀφορᾷ τὸν σημαντικώτερον σκοπὸν τοῦ πανεπιστημίου, ἢ τὴν περὶ μορφώσεως ἀξίων διδασκῶν διὰ τὰ γυμνάσια καὶ ἑλληνικὰ σχολεῖα, θέλωμεν ὑποβῶν ὅτι οἱ καθηγηταὶ τῆς φιλολογίας, οἱ Κύριοι Γεννάδιος Ῥώε καὶ Οὐλερῆγον, νὰ παραδώσωσιν ἐξ ἀρχῆς εἰς ἀπὸ διὰ πρακτικῆς γυμνάσεως εἰς τὸ ἑλληνικὸν καὶ λατινικὸν ὕψος, ὡσαύτως καὶ διὰ τῆς ἐξήγησεως ἑλλήνων καὶ ἑταίρων συγγραμμάτων, καὶ οὕτως νὰ καταβάλωσι τὰ θεὰ ἐνὸς φιλοσοφικοῦ διδασκαλείου διὰ τὸν ὀργανισμὸν ὁποῖοι θέλωμεν διευθῆναι τῆς προτάσεως των πρὶν τοὺς ἄλλους τῆς πρώτης ἐξαμηνίας.

4) Ὡσαύτως πρέπει νὰ προσκληθῶσι καὶ οἱ διὰ θεολογίαν διορισθέντες καθηγηταὶ, διὰ νὰ καταστρίβωσιν ἐν σχέδιον δι' ἑσα, τυχόν, ἀναγκασιούσιν εἰς πρῶτον τῶν σπουδασμάτων τῆς σχολῆς των, τὸ ὁποῖον θέλωμεν

κινουμένη πρὸ πάντων καὶ εἰς τὴν ἱερὰν σύνοδον διὰ τὴν γνωμοδοτήσῃ, καὶ συνωθευμένοι μετὰ τὴν γνωμοδοτήσιν αὐτῆς, καὶ τὴν ἀναφορὰν τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πρέπει νὰ μᾶς καθυποβληθῇ.

5) Εἰς τὴν διανομὴν τῶν συντάξεων τῆς ὑποτροφίας πρέπει νὰ λαμβάνονται ἰσχυρῶς τοιοῦτοι μαθηταὶ ὑπὲρ ἄλλων, οἵτινες κρίνονται ἄξιοι νὰ λάβωσι μέρος ὡς τακτικά μὲν εἰς τὰς γυμνάσεις τοῦ φιλοσοφικοῦ καὶ θεολογικοῦ διδασκαλείου, ὑποτιθεμένου, ὅτι κρίνεται ἀναγκαῖον καὶ τὸ τελευταῖον. Περιμένομεν δὲ συγγνώμης μετὰ τὰ σχέδια περὶ ὀργανισμοῦ ἐνὸς τοιοῦτου διδασκαλείου καὶ τὰς προτάσεις τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν περὶ προσδιορισμὸν τῆς δι' αὐτὸν τὴν σκοπὸν ὀρισθησομένης ποσότητος ἀπὸ τὰ κεφάλαια τῶν συντάξεων τῆς ὑποτροφίας.

6) Οἱ μὲ τὴν ἐναρξίν τοῦ πανεπιστημίου εἰς ἐνέργειαν ἰμβαίνοντες καθηγηταί, τόσον οἱ ἐπιτίμιοι, ὅσον καὶ οἱ τακτικοὶ καὶ ἐτακτοὶ θελοῦν συνίληθαι τὸ συντομώτερον εἰς τὴν ἀνήκουσαν σχολῇ του Ἰκαστος, προὐφρενῶς τοῦ σχολάρχου, διὰ νὰ συντάξουν τοὺς ἀνήκουτας καταλόγους τῶν μαθημάτων τῆς προεργασίας ἐξουκνήσιας, καθυποβάλλοντες αὐτοὺς διὰ τοῦ πρωτόνεως εἰς τὴν ἐγκρισιν τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Διὰ τὸ βραχὺ τῆς ἐργασίας θερινῆς ἐξουκνήσιας θελοῦν περιορισθῆ εἰς προσηγορικὰς παραδόσεις, ἀρξάμενοι τὴν ἐπίσημον σειράν μετὰ τὴν τέλος τῶν θερινῶν διακοπῶν.

Ὁ ἐπί τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαίδευσίσεως Ἡμέτερος Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας ἐπιφορτίζεται τὴν ἐκτέλεσιν καὶ δημοσίευσιν τοῦ παρὶντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 22 Ἀπριλίου 1837.

Ο Ο Ω Ν

Ὁ ἐπί τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαίδευσίσεως Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας Α. Π Ο Υ Ζ Ω Ι Α Β Σ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ προσωρινῆς κανονισμοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις συστηθέντι πανεπιστημίου.

Ο Θ Ω Ν

Ε Λ Ε Γ Η Θ Ε Ο Υ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Α.

Περὶ συστάσεως τοῦ πανεπιστημίου.

Ἄρθρ. 1.

Θελεὶ συστηθῆ δι' ὅλον τὸ Κράτος πανεπιστήμιον εἰς Ἀθήνας, περιλαμβανόν ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἀνωτῆς τῆς ἐπιστημονικῆς ἐκπαίδευσίσεως.

Πρὸς μνήμην δὲ τοῦ συστήσαντος αὐτὸ, θελεὶ φέρει τὴν ἐπωνυμίαν « Πανεπιστήμιον τοῦ Ὁθωσος. »

Ἄρθρ. 2.

Ἄπαντα τοῦ πανεπιστημίου τὰ ἀναλώματα θέλουσι διδασθαι ἀπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικῶν ταμείου, καθόσον δὲν λαμβάνονται ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέραν προκοδοτήσιν τοῦ πανεπιστημίου. Ἐκσώτου δὲ νὰ ἐξαρκέωσι τὰ μέσα ταῦτα, θέλουσι γίνεσθαι αἱ ἀναγκαῖαι προκαταβολαὶ ἀπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου.

Β.

Περὶ διδασκαλίας.

Ἄρθρ. 3.

Τὸ πανεπιστήμιον σύγκαιται πρὸς τὸ παρὶν ἀπὸ τέσσαρας σχολῆς, ἡδη δὲ

- 1) τὴν τῆς θεολογίας,
- 2) τὴν τῶν νομικῶν ἐπιστημῶν,
- 3) τὴν τῆς ἱστορικῆς,
- 4) τὴν τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἄλλης ἐκκλησιαστικῆς παιδείας.

Περὶ δὲ τοῦ ἀν ἦνσι καταλληλότερον ἢ ἔχει, ἀντὶ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, νὰ τεθῶσι δύο ἄλλαι, ἢ νὰ διαίρεθῃ αὐτὴ εἰς τμήματα, ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς περιουσίας, τοῦτο, ὡς καὶ ἡ ἀπλοῦς τῶν εἰς ἐκάστην σχολῆν ἀ κέντων κλάδων, ἀπέκταιται εἰς τοὺς ὅριστους τῶν ὀριστικῶν διατυπώσεων τοῦ πανεπιστημίου, αἱ ὁποῖαι ἐδοθήσονται παρ' ἡμῶν ἐπομένως, καὶ πρὸς σύνταξιν, τῶν ὁποίων ἴδιον ἐστίται μετ' οὗ πολὺ ἰδιαιτέραν ἐπιτροπὴν.

Ἄρθρ. 4.

Ἐκάστη σχολὴ ἔχει ὀρισμὸν ἀριθμὸν καθηδῶν, καὶ ὁ καθ' ἑαυτὴν ἀνεξάρτητον σύλλογον λογίων, ὡς πρὸς τὰ ἐπιστημονικὰ, ἀδικαιετον ὅμως ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ πανεπιστημίου, καὶ μένοντα εἰς δικτυκὴ ὀργανικὴν μετ' αὐτοῦ σύνδεσμον.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν ἐκάστης σχολῆς, ὡς καὶ ὁ τῶν πρακτικῶν καθηδῶν, οὐκ ἔστι, θελεὶ προσδιορισθῆ εἰς τὰς κανονικὰς ἐπιφορτὰς διατάξεις ἐξαρτημένης δὲ τῆς πρώτης τοῦ πανεπιστημίου, τῶν λοιπῶν μόνον οἱ τακτικοὶ καθηγηταὶ θέλουσι εἶσθαι μέλη τῶν σχολῶν.

Ἄλλ' ἐκ τούτων θέλουσι δοθῆ εἰς τὰς σχολὰς καὶ ὅσοι ἦναι φανῆ ἀναγκαῖοι ἐτακτοὶ καθηγηταί, καὶ οἱ ἀνήκουτες διδάσκαλοι ἰδίως διὰ τὰς ἀναγκαστικὰς καθηδῶν, ὡς καὶ διὰ τὰς ἀναγκαστικὰς ἀντικείμενα σπουδῆς, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ συμπεισθῶσιν εἰς τὸ πανεπιστήμιον.

Θέλουσι δὲ συζητῆσαι καὶ καθέδρῳ διὰ τὰς ἀνωτέρας κρατιωτικὰς ἐπιστήμας.

Ἄρθρ. 5.

Ἡ σειρά τῶν διαφόρων μαθημάτων εἰς ἑκάστην σχολὴν εἶναι τριετής συμπῶνως μετὰ τὸ κατωτέρω ἄρθρ. 17, ἡ δὲ διδασκαλία θέλει εἶσθαι ἀκροαματικὴ μετὰ διαλογικῶν γυμνασμάτων, γυνομένη συνήθως εἰς τὴν καθομιλομένην ἑλληνικὴν, καὶ ἐλευθέρην μίξει εἰς ἕκαστον καθηγητὴν νὰ καθορίσῃ τὰ κατ' αὐτὴν ὡς πρὸς τὸ ἴδιον μάθημα.

Γ'.

Περὶ τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων.

Ἄρθρ. 6.

Οἱ καθηγηταὶ θέλουσι διορίζεσθαι ἀμέτῳ παρ' ἡμῶν κατὰ τρεῖς τὰς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας.

Μετὰ δὲ πάντα ἔτη ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ πανεπιστημίου, ὅπου συντελέσει, τὸ πανεπιστήμιον, καὶ αἱ σχολαὶ διὰ τῆς συμμετοχῆς των, (ἧτις: θέλουσι προσδιορισθῆναι ἐπιτοσίου ἀκριβέστερον), διὰ νὰ ἀναπληρωθῶσιν αἱ χηρεύσασαι καθέδρῳ.

Ἄρθρ. 7.

Οἱ καθηγηταὶ χρεωστοῦν νὰ ἐπιτηρώσῃν, ἐν τῷ τῆς ἰδίας παραδόσεως ἕκαστος, τὴν διαγωγὴν τῶν μαθητευομένων, νὰ ὀδηγοῦν αὐτοὺς διὰ λόγου καὶ παραδείγματος, καὶ νὰ προσφέρωνται πρὸς αὐτοὺς ὡς πρὸς ἀνθρώπους ἀνεπτυγμένων ἢ διὰ λογικῶν δυνάμεων ἔχοντες τὸ δικαίωμα νὰ συμβουλεύωσι καὶ προσκαλῶσιν εἰς εὐταξίαν, προσέτι δὲ νὰ μακρύνωσι ζητημαίως τοῦ θαλάμου τῆς παραδόσεως τοὺς ἀτακτοῦντας μαθητευομένους. Δις σημαντικωτέρας παρεκτροπὰς, ἀπαιτούσας ποινὰς βαρυτέρας, ἀναφέρονται πρὸς τὸν πρύτανιν.

Ἄρθρ. 8.

Οἱ καθηγηταὶ χρεωστοῦν νὰ παρευρίσκωνται τακτικῶς εἰς τὰς παραδόσεις κατὰ τὰς προσηλωρισμένας ὥρας, νὰ διαμένουν εἰς αὐτάς, ὅπου εἶναι προσδιορισμένον, καὶ ν' ἀποφεύγουν δι' ἀκριβείας περὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τὰς μεταξὺ των περὶ αὐτοῦ συζητήσεις.

Ἄρθρ. 9.

Τὸ προσωπικὸν τῶν διδασκάλων τοῦ πανεπιστημίου ἐμπεριέχει:

1. Καθηγητὰς τακτικούς·
2. » ἐπιτιμίους·
3. » ἐκτάκτους·

4. καὶ διδάκτορας τῶν ἰδιαίτερων παραδόσεων τῆς ἐπαναλήψεως τῶν μαθημάτων καὶ τῶν γλωσσῶν.

Ὅλοι οἱ διδάσκαλοι τοῦ πανεπιστημίου λαμβάνουσι ἐκ τῶν μαθητευομένων τὰ χάριν τῆς παραδόσεώς των κληρονομημένα διδάκτρα· οἱ δὲ τακτικοὶ καὶ ἑκτακτοὶ κληρονομοῦνται, καὶ οἱ διδάκτορες τῆς ἐπαναλήψεως τῶν μαθημάτων καὶ τῶν γλωσσῶν λαμβάνουσιν, ἐκτὸς τούτου, καὶ ἀνάλογον μισθὸν ἢ ἀντιμισθίαν.

Εἰς τοὺς καθηγητὰς τοὺς τακτικούς καὶ τοὺς ἐπιτιμίους διδομένην τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπουργικοῦ συμβούλου, εἰς δὲ τοὺς ἐκτάκτους τὸν τοῦ ὑπουργικοῦ παρέρου.

Καθηγητὰς ἐπιτιμίους θέλουσι διορίσει ἀνδρας, διατρέποντας κατὰ τὸν νοῦν καὶ παιδείαν, καὶ ἔχοντας τὴν ἀκανόνητα καὶ τὴν πρωθυμίαν νὰ συντελέσωσι κατὰ μέρος εἰς τὴν συνεργείαν των, συγκατανοοῦντες ἐλευθέρως μὴ ὁ πανεπιστήμιον.

Ἄρθρ. 10.

Τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ παραδίδωσιν οἱ ἰδιαίτεροι διδάσκαλοι μθήματα ἐν τῷ πανεπιστημίῳ θέλει διδασθαι ἐκ τῶν σχολῶν, (ἐπιτυλαττομένης τῆς ἐγκρίσεως ἀπὸ τῆς Γραμματείας τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως) εἰς πρῶτον βαθμὸν, ἀποκτῆσαντας ἤδη τὸν ἀκαδημαϊκὸν βαθμὸν τοῦ πρυότου, καὶ οἱ ὅποιοι διὰ τῆς λοιπῆς τῆς ἐπιδοκίμησεως, τῆς ἀκριβέστερον προσδιορισθησομένης, ἀπέδειξαν ἑαυτοὺς ἀξίους τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος.

Οἱ ἰδιαίτεροι διδάσκαλοι, ὡς τοιοῦτοι, δὲν θέλουσι δικαίωμα προσδιορισμοῦ καὶ μισθοδοτήσεως. Ἐὰν ἑμὲς συντελέσωμεν διὰ τινος καιρῶν, ἀπελήσαντες εἰς τὸ πανεπιστήμιον, τότε θέλουσι λαμβάνεσθαι ὑπ' ὄψιν ἐν καιρῷ τοῦ διορισμοῦ τῶν καθηγητῶν.

Δ'.

Περὶ φοιτητῶν.

Ἄρθρ. 11.

Ἐκαστος, εἴτε ἰθαγενὴς, εἴτε ξένος δύναται νὰ γῆ δικτῶς ὡς φοιτητῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον, χρεωστῆναι πρὸς τούτο νὰ παρουσιασθῆ εἰς τὸν πρύτανιν ὑπ' ἐκείνου κτηματίου, ἢ σταθεροῦ κατοικοῦ τῶν Ἀθηνῶν, πρὸς τὸ ὅποιον αἱ ἀρχαὶ τοῦ πανεπιστημίου θέλουσι διευθύνεσθαι ἰσάκως ἔχοντες νὰ πέμψωσι εἰς τὸν φοιτητὴν κοινοποιήσεως εἰς τὴν ἐκτακτικὴν, κτλ. Οἱ κτηματίαι, ἢ κάτοικοι οὗτος, θέλουσι γράφειν τὸ ὄνομα του εἰς ἐν ἐπὶ τούτῳ παρὰ τῆς πρυτανίας κρατούμενον βιβλίον, εἰς τὸ ὅποιον θέλουσι σημειώσθαι ἐκαστοτε καὶ ἢ κατὰ καιρὸν κατοικία τοῦ φοιτητοῦ.

Ἄρθρ. 12.

Ἐκαστος μαθητῆς ἰθαγενὴς χρεωστῆναι, πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὸ πανεπιστήμιον, νὰ ἐμφανίσῃ τὸ ἀπολυτῆρ

όν του από έν τών έντός του Κράτους γυμνασίων, ή άν έσπούδασεν εις ιδιαίτερον διδασκαλείον, ή κατ' οίκον, να καθυποβληθῆ εις εξέταση έντός ένός γυμνασίου, διορισθησομένου από την Γραμματείαν τῆς Δημοσίου Εκπαιδεύσεως, και να εμφανισῆ τό αποδεικτικόν τῆς τοιαύτης εξέτασεως.

Άρθρ. 13.

Έκαστος εκπληρώσας τās προειρημένας υποχρώσεις, λαμβάνει μετά την έγγραφῆν γραμματέον, δηλών την παραδοχῆν αὐτοῦ εις τό πανεπιστήμιον, και την ακαδημαϊκῆν πολιτογράφειν. Δι' αὐτοῦ τῶ επιτρέπεται κατὰ τās κανονικὰς διαταξίς ή διαμονή εις τό πανεπιστήμιον, ή φοιτήσις εις τās παραδόσεις, και ή χρήσις όλων τῶν μέσων τῆς εκπαιδεύσεως, ὅσα προσφέρει τό πανεπιστήμιον.

Άρθρ. 14.

Τό γραμματίον αφαιρείται από τον φοιτητήν, άν εις τό διάστημα τῆς εις τό πανεπιστήμιον διαμονῆς ἀναφύωσι δυσκολίαι ὡς πρὸς την εξόφλησιν τῶν χρεῶν του, και γινωμίνης εξέτασεως, δέν δύναται ὁ φοιτητὴς ν' ἀποδείξῃ την ἀδεια τῶν γινῶν, ή και ἐπιτρόπων αὐτοῦ τοῦ να συχνάζῃ εις τό πανεπιστήμιον, ή την κατὰ τῶν αὐτῶν, ἐπαρκούσαν διὰ τās ὑπὸ τοῦ νόμου διαγραφομένης υποχρεώσεις.

Άρθρ. 15.

Ὁ ἐγκαταλείψας τό πανεπιστήμιον εις διάστημα τριῶν μηνῶν, και ἐπιστρέφων μετά ταῦτα, διὰ ν' ἀκούσῃ τὰ μαθήματα, χρεωστὴ νὰ ἀνανώσῃ την παρὰ τοῦ προτάνειως έγγραφῆν.

Άρθρ. 16.

Έκτός τούτου, ἕκαστος μαθητὴς χρεωστὴ νὰ λάβῃ ἀπὸ τον καθηγητῆν, τοῦ ὁποίου ἐπιθυμῆ ν' ἀκούσῃ τό μάθημα, καταγραφίς ἀδειαν, έγγραφῶν τό ὄνομά του εις τὸν καταλογὸν τῶν ἀκροατῶν, την ὁποίαν ὁ καθηγητὴς παραδίδει εις τὸν λογιστῆν διὰ την εἰσπραξιν τῶν διδάκτρων.

Άρθρ. 17.

Ὁ βουλόμενος νὰ σπουδάσῃ εις την σχολὴν τῆς φιλοσοφίας, χρεωστὴ νὰ ἐνδιατρίψῃ τρία ἔτη εις αὐτήν, διὰ νὰ λάβῃ τό δίπλωμα τοῦ προλύτου.

Ὁ σπουδάζων εις μίαν τῶν λοιπῶν σχολῶν, χρεωστὴ νὰ διαιμῆν τρία μὲν ἔτη εις αὐτήν διὰ νὰ λάβῃ τό δίπλωμα τοῦ προλύτου, ἐκτός τούτου, ν' ἀκολουθήσῃ και ἐνός ἔτους μαθήματα τῆς φιλοσοφίας, ιστορίας και φιλολογίας. Ὁ δὲ μαθητὴς τῆς ιατρικῆς σχολῆς,

ἐκτός τούτου, και τὰ μαθήματα τοῦ τμήματος τῆς φυσικομαθηματικῆς.

Άρθρ. 18.

Άλλ' εις τοὺς φοιτητὰς δέν ἐπιβάλλεται ὡς πρὸς την σπουδὴν οὐδεμία βία· δύναται δὲ ἕκαστος ἐλευθέρως νὰ ἐκλέξῃ ὁποιονδήποτε κλάδον, και ὁποιονδήποτε μῆθημα προαιρεῖται. Ὁμοίως ἀνατίθεται εις αὐτοὺς ή ἐκλογὴ τῆς τάξεως, καθ' ἣν θέλουν ἀποκιάσθαι τὰς διαφόρους γνώσεις, και μόνος ἔλεγχος αὐτῶν είναι αἱ εξέτασεις, τās ὁποίας πρέπει νὰ κάμουν, διὰ νὰ ἀ.α.α. εἰς ἀκαδημαϊκὸν βαθμόν, και νὰ λάβουν θέσιν δημοσίον.

Άρθρ. 19.

Έκαστος φοιτητὴς χρεωστὴ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς έγγραφῆς του νὰ ὑποτάσσεται εις ὅλας τῆς ἐτωρευτικῆς του καταστήματος διαταξίς και εις τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ. Διὰ δὲ ἀπειθεῖαν, ή παραβάσεις τῶν κανονισμῶν τοῦ πανεπιστημίου, τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ἐκδωθησομένους μετ' ὀλιγον ἀκαδημαϊκῶν νόμους, χωρὶς νὰ παραβιάζεται ἐκτεῦτος ή δικαιοδοσία τῶν πολιτικῶν και ποινικῶν νόμων, εις τοὺς ἑπίλους και οἱ φοιτηταὶ ὑπόκεινται ὡς ἕκαστος πολίτης.

Ὁ δέκα ἡμέρας μετά την ἐναρξιν τῆς ἐξαμηνίας μὴ έγγραφίς εις τι μάθημα, δέν δύναται πλέον νὰ έγγραφῆ εις αὐτὸν δι' ὅλην την ἐξαμηνίαν ὁ δὲ ἐλλείψας την ἡμισίαν ἐξαμηνίαν, θεωρεῖται ὡς χρηματίσας ἀπίων εις ὅλον αὐτῆς τό διάστημα.

Άρθρ. 20.

Οἱ φοιτηταὶ καθυποβάλλονται εις μίαν και μόνην εξέταση κατὰ την ἐξοδὸν τῶν ἀπὸ τό πανεπιστήμιον. Κατὰ την εξέτασιν ταύτην, γινωμίνην ἐνώπιον τῶν συνελθόντων καθηγητῶν τῆς ἀνηκούσης σχολῆς, και περὶ τῆς ἐποχῆς και τῶν λεπτομεριῶν τῆς ὁποίας αἱ διατυπώσεις θέλουν περ ἔχει τοὺς ἀκριβεῖς ὄρους, εξέτάζονται οἱ φοιτηταὶ εις ὅλα τὰ ἀντικείμενα, τ' ἀπαιτίζοντα τὸν κλάδον, δι' ὃ ὁ φοιτητὴς προσδιορίζει ἑαυτὸν, και χρεωστοῦν νὰ ἐμφανίσουν ἔλθεσιν εις τό ἀρχαίον ἑλληνικὸν περὶ ἐνός τινος ἀντικειμένου τοῦ αὐτοῦ κλάδου, και νὰ συζητήσῃσι διὰ ζῶματος τὰ εις αὐτὴν ἐμπεριεχόμενα. Αἱ τοιαῦτα ἐκθέσεις κατατίθενται καθ' ὅλην διηρημένοι εις τὰ ἀρχεῖα τοῦ πανεπιστημίου.

Άρθρ. 21.

Ὁ μὴ θέλων νὰ ἐξετασθῆ, λαμβάνει κατ' αἴτησιν του μετά την ἀποπράττωσιν τῆς σπουδῆς του ἐνοφράγιον ἀποδεικτικόν, περιέχον

α. Ὄνομα, ἡλικίαν, τόπον γεννήσεως τοῦ φοιτητοῦ.

β'. Ὄνομα τοῦ γυμνασίου εις τό ὅποιον ἐσπούδασε,

ἀναφερομένων τῶν ἀποδεικτικῶν περὶ τοῦ χρόνου, τῶν προόδων καὶ τῆς διαγωγῆς αὐτοῦ, ἢ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων, τὰς ὁπίας ὑπέστη κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ εἰς τὸ πανεπιστήμιον.

γ'. Τὴν δῆλωσιν τοῦ καιροῦ, ἐξ ὅτου ἐμῆλθεν εἰς τὸ πανεπιστήμιον.

δ'. Ἀποδεικτικὸν ἠθῶν.

ε'. Ἀποδεικτικὸν ἐπιμελείας.

Εἰς τὸ δεξιὸν μέρος θελεῖ φέρει τὴν σφραγίδα καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ πρυτάνεως, εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν τοῦ σχολάρχου τῆς ἀνηκούσης σχολῆς, καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ γραμματέως.

Τὸ περιεχόμενον τῶν ἀποδεικτικῶν τούτων θελεῖ ἐγγράφῃσθαι εἰς ἰδιαίτερον βιβλίον, κρατούμενον ὑπὸ τοῦ γραμματέως, ἐπιτηρεῦντος ἀμέσως τοῦ πρυτάνεως, ὅσιν τὸ ἀριθμῆ καὶ μονογραφῆ, καὶ διατηρεῖ εἰς τὸ μυστικόν, καθόσον ἀφορᾷ τὴν περί ἠθῶν καὶ ἐπιμελείας μερτυρίαν. Ὁ ἀπολέσας τὸ πρωτότυπον ἀποδεικτικόν, δύναται νὰ λάβῃ αὐτὸ ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου.

Ἄρθρ. 22.

Ὁ εὐδοκίμησας εἰς τὴν ἀπολυτήριον τάξιν ἐξέτασιν, εἰμὲν διέτρεξε τὸ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ στάδιον εἰς τριετίαν, λαμβάνει διπλῶμα προλύτου.

Τὰ διπλώματα ταῦτα ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ πρυτάνεως, προσυπογραφομένου τοῦ γραμματέως, καὶ ἐπιτιμηθέντος τῆς σφραγίδος, φερούσης, ἐν μὲν τῷ μέσῳ τὰ βασιλικῶν παράρσημα, περὶ δὲ τὰς λέξεις βασιλικὸν Πανεπιστήμιον Ὁθωσιν.

Περὶ ὁρισμῶν περὶ μικροτέρων ἀκαδημαϊκῶν βελημῶν, καὶ καθύσον οὗτοι, καὶ ὁ βαθμὸς τοῦ προλύτου, ἀπαισῶνται, διὰ ν' ἀπλοῦσθαι τὴν δημοσίον τινὰ θέσιν ἐπιυλάχθημεν νὰ ὁρίσωμεν εἰς τὰς διατυπώσεις τοῦ πανεπιστημίου, καὶ εἰς τὸ διάταγμα τὸ περὶ ἐξετάσεως τῶν ἀ τὴν δημοσίον ὑπηρεσίαν.

Τὰ περὶ ἐπιμελείας, ἀκριβοῦς καὶ προσεκτικῆς φοιτήσεως, καὶ προόδων, ἀπὸ τούτων μοῖκός ἐπιμελεία ἀποδεικτικῶν, δίδονται ἀπὸ τοῦ σχολάρχου καὶ ἐπιμελεῖς.

Ἄρθρ. 23.

Εἰς ἕκαστον ἡμεδαπῶν ἐπιτρέπεται νὰ φοιτᾷ εἰς ξένη πανεπιστήμια, ἀνεῖ ἰδιαίτερος ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως· ἀλλ' ἂν ποτε ζητήσῃ δημοσίον ὑπηρεσίαν ὑποχρεοῦται ν' ἀποδείξῃ, ὅτι διέμεινεν εἰς τὸ ξένον πανεπιστήμιον τὸν εἰς τὸ παρὸν διάταγμα ὁρίζομενον χρόνον, καὶ προσέτι ἐν ἔτος τοῦλάχιστον εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρ. 24.

Αἱ χρηματικαὶ συνεισφοραὶ τῶν φοιτητῶν εἰς τὸ πανεπιστήμιον εἶναι, ἐκτὸς τοῦ κατὰ τάξιν χαρτοσήμου, αἱ ἀκόλουθοι:

α) Διὰ τὴν ἐγγραφήν, καὶ διὰ τὸ δικαίωμα τῆς χρήσεως τῶν ἐπιστημονικῶν συλλογῶν, θελοῦν πληροῦν ἀνά δέκα δραχμᾶς.

β) Δίδακτρα μέτρια, μὴ ὑπερβαίνοντα τὰς 40, καὶ μὴ ἐλλαττούμενα τῶν 10 δραχμῶν κατ' ἔτος διὰ τὰς ἰδιαίτερας παραδόσεις· προσδιορίζομενα δὲ δι' ἕκαστον μάθημα εἰς τὸ ἔτησίως ἐκδιδόμενον πρόγραμμα.

γ) Πληρομὴ ποσότητος, προσδιορισθησομένην ἀκριβέστερον, διὰ τὰ ἀπολυτήρια καὶ τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς βαθμούς.

Ἐὰν μάθημα, διὰ τὸ ὁποῖον ἐπληρώθησαν δίδακτρα, διακοπῇ ἀπὸ τὸν καθηγητὴν, ἢ τὸν διδάσκαλον, πρὶν παρελθῆ τὸ πρῶτον ἡμισυ τῆς ἐξαμηνίας, καὶ δὲν δύναται νὰ γίνῃ αὐτοῦ ἐξουκολούθησις, τότε τὰ δίδακτρα βέλων ἀποδίδεσθαι πρὸς τοὺς φοιτητάς.

Αἱ ὁριστικαὶ διατυπώσεις τοῦ πανεπιστημίου, καὶ τῶν σχολῶν, θελοῦν περιέχει ὁρισμοὺς περὶ τῶν δωρεῶν (δημοσίως) παραδιδόμενων μαθημάτων, ὡσαύτως καὶ περὶ τῆς χρήσεως τῶν συναζομένων δικαιωμάτων ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς, τοὺς προβιβαζισμοὺς, καὶ τὰ ἀπολυτήρια διπλώματα.

Ἄρθρ. 25.

Τῶν διδασκτρων, καὶ, κατὰ περιστάσεις, τοῦ δικαίωματος τῆς ἐγγραφῆς, δύναται ν' ἀπαλλαγῶσιν ἢ φοιτηταὶ, κατὰ πρότασιν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ συμβουλίου ὡσαύτως φέρουν ἀποδείξεις τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν τοῦ μέρους, ὅπου διατρέβουσι, περὶ τῆς πενίας των.

Τ' ἀποδεικτικὰ ταῦτα θελοῦν περιέχει.

α) Ὄνομα καὶ κατοικίαν τοῦ αἰτούντος.

β) Κατάστασιν ἢ ἐκτάγῃμα τῶν γονέων.

γ) Ἄν ὁ πατήρ, ἢ ἡ μήτηρ, ἢ οἱ δύο, ἀπέβαν.

δ) Τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζώντων ἀδελφῶν, καὶ ἂν οὗτοι ἔχωσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἢ ὄχι.

ε) Τὴν ποσότητα τῆς περιουσίας τοῦ αἰτούντος, καὶ ὅσον αὐτὰ εἴμπορεῖ νὰ γνωστοποιήσῃ δι' ἐξετάσεως.

ς) Τὴν ἐκ μισθῶ κτλ., πρόσθον.

ζ) Τὴν ποσότητα τῶν γραβῶν αὐτοῦ.

Ὅστις φοιτητὴς ἐπὶ τῇ χάσει τοιούτου ἀποδεικτικῶν ζητεῖ τὴν τῶν διδασκτρων ἀπαλλαγὴν, θελεῖ, κατὰ τὴν ἐγγραφήν αὐτοῦ, παρουσιάζει αὐτὸ εἰς ἕκαστον τῶν καθηγητῶν, εἰς τοῦ ἑποίου τὸ μάθημα καταγράφεται.

κρηθῶσιν εὐλογοὶ παρὰ τῆς συνελεύσεως, τότε γίνεται δεκτὸν τὸ πρὸ αὐτοῦ ἐπισυναπτόμενον ἐν τῷ γράμματι ψευδοδελτίον.

Μέχρι δὲ νεωτέρας διατάξεως, ἐπιτρέπομεν εἰς τοὺς καθηγητὰς, τόσον τοὺς ἐπιτιμῶν, ὅσον καὶ τοὺς ἐκτάκτους, νὰ ἔχωσιν ἕδραν καὶ ψήφον ἐν τῇ συνελύσει ταύτῃ. ὡσαύτως καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλεγέσθαι εἰς τὰ ἀκαδημαϊκὰ ἀξιώματα.

Ἄρθρ. 35.

Τὴν ἐν τῷ προλαβόντι ἄρθρῳ δηλωθεῖσαν συνίλευσιν συγκαλιῖ ὁ πρῶτανις ὡσαύτως καὶ ἐν τέλει τοῦ ἔτους τῶν μαθημάτων.

α. Διὰ τὴν δώση λόγον περὶ τῆς δικησιμότητος του, καὶ περὶ τῶν ἀκαδημαϊκῶν συμβάντων, τῶν ἐν τῷ διασηματιούτῳ.

β. Διὰ τὴν δώση ἀφοσιῶν εἰς τὴν ἐκλογὴν νέου συμβούλου (κατὰ τὸ ἄρθρ. 34), καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν δύο ἢ τριῶν, νέων συμβούλων, ἐν περιπτώσει, ὅτε δηλ. ἤβελιν διυρισθῆ διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος εἰς, ἢ καὶ δύο, ἀπὸ τοῦ μὴ ἀλλαγθῆναι εἰς πρῶτανιν, ἢ σχολάρχην καὶ

γ. Διὰ τὴν κάθη τὴν παρῆντα ἐν τοῦ ἀξιώματός του, καὶ νὰ εἰσαχθῆ τὸν διάδοχόν του εἰς αὐτό.

Ἄρθρ. 36.

Τρεῖς μῆνας πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους τῶν μαθημάτων συνέρχονται καὶ αἱ σχολαί, κατ' ἰδίαν ἐκάστη, διὰ νὰ προσδιορίσῃσιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ σχολάρχου τὸν κύκλον τῶν ἐπιτιμῶν παραδοθησομένων μαθημάτων κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος.

Τὰ προγράμματα τῶν διαφόρων σχολῶν συνἀρροῦζων ὁ πρῶτανις, καθυποβάλλει εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως, καὶ γινομένης τῆς ἐγκρίσεως, τὰ δημοσιεύει διὰ τοῦ τύπου.

Ἄρθρ. 37.

Ὁμοίως θελεῖ συγκαλεῖ ἕκαστος σχολάρχης τὴν ἰδίαν σχολὴν εἰς συνέλευσιν, ὡσαύτως τὸ θεωρεῖ ἀναγκαῖον, ἢ ὅποτε δύο μέλη τῆς σχολῆς προτινῶσι περὶ πούτου, διὰ νὰ συσκηθῶσιν περὶ τῶν συμφερόντων εἰς τὴν σχολήν.

Ἐκτός τοῦτου, διὰ νὰ δύνανται ὁ φοιτητὴς, εἰσερχόμενος εἰς τὸ πανεπιστήμιον, νὰ λάβῃ γνῶσιν τῶν προκειμένων σπουδῶν, ἐκάστη σχολὴ θέλει συντάττει σύτομον διδασκαλίαν περὶ τοῦ ὄρθου, τῆς σχέσεως καὶ τῆς μεθόδου, τῶν εἰς αὐτὴν ἀνησῶν ἐπιστημῶν, ἢ διδασκαλία αὐτὴ θέλει διδασθαι εἰς ἕκαστον φοιτητὴν, ὅταν ἐγγραφῆται.

Ἄρθρ. 38.

Ὁ κατὰ καιρὸν πρῶτανις θέλει ἔχει, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἢ ὑπερῆσται του, βιβλῶν συμβούλου τῆς ἐπικρατείας καὶ ἐπιμ. θ. ὡν 100 δ. λαγμῶν κατὰ ἕνα.

Ζ.

Ἀκροατεύτιοι ὀρισμοί.

Ἄρθρ. 39.

Διὰ τὴν ἐσωτερικὴν διατάξιν τοῦ πανεπιστημίου, καὶ τῶν σχολῶν αὐτοῦ, θελοῦσι συνταχθῆ καὶ καθυποβληθῆ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐγκρισιν ἰδιαιτεροὶ κανονικοὶ ὀρισμοί, ἔχοντες βῆσιν τὸ παρὸν διάταγμα, καὶ τὰς ὑπαρχούσας ἡμῶν διατάξεις.

Ἄρθρ. 40.

Ἐκτός τῶν κυριακῶν, καὶ τῶν διατεταγμένων ἑορτῶν, δὲν γίνεται καμμία δικαστικὴ τῶν μαθημάτων.

Αἱ φθινοπωριναὶ ἀναλωγαὶ δικησιμῶν ἀπὸ 15 ἰουλ. ἕως 1 Ὀκτωβ., καὶ τῶν Πρωτῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς μηνὸς ἐξ ἑβδομάδος μέχρι τῆς δευτέρας τῆς μετὰ τὸ Πάσχα ἑβδομάδος.

Ἄρθρ. 41.

Ἐπειδὴ τόγε νῦν ἔχον δὲν δύνανται νὰ συμπληρωθῶσιν αἱ αἱ σχολαί, διὰ τοῦτο τὸ πανεπιστήμιον θέλει τελεωποιηθῆ βιβλῶν ἀναλόγως πρὸς τὰς παρούσας ἢ εὐκολίας.

Ἄρθρ. 42.

Εἰς τὴν ἡμετέραν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας ἀντιτίθεται ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος διατάγματος, ἐκδοθησομένου καὶ εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καὶ εἰς ἰδιαιτέρα ἀντίστυπα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 14 (26) Ἀπριλίου 1837.

Ο Θ Ω Ν.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας Α. ΠΟΛΥΤΩΝΙΔΗΣ

ΑΝΑΘΟΠΟΙΗΣΙΣ
 Η ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
 ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
 Δηλώσει δὲ,

Τὴν 3 (15) Μαιου ε. ε. ἡμετέραν δευτέραν θέλει γῆν ἢ πρώτη ἔναρξιν τοῦ ἑλληνικοῦ πανεπιστημίου ὉΘΩΝΟΙ Προσκαλοῦνται ἐπαμένως ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ μαθητῶσιν εἰς μίαν τῶν σχολῶν αὐτοῦ νὰ ἐμφανισθῶσιν ἢ τὸν ἀνήκοντα σχολάρχην διὰ νὰ ἐγγραφῶσιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 26 Ἀπριλίου 1837.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας Α. ΠΟΛΥΤΩΝΙΔΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΤΗΣ ΕΝΑΡΞΕΩΣ
ΤΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

PROGRAMM
ZUR ERÖFFNUNG
DER
UNIVERSITÄT.

PROGRAMME
POUR L'OUVERTURE
DE
L'UNIVERSITÉ.

Τῆς 3 (15) Μαΐου 1837, καθ' ἡμέραν προσέτι
ἔσται ἐπιπέθε τοῦ Πανεπιστημίου ὀμιλοῦν, ἔλα-
ρηταὶ ἔστω Μεγαλοκτίστη κοσμητορὸν ἐπὶ τοῦ Πα-
νεπιστημίου καὶ ἀρχιεπίσκοπος ἑκαστοῦ τῶν ἐπι-
πέθε τῶν Πανεπιστημίου, ἐπιβουλευόμενοι ἕκαστον τῶν
ἐπιπέθε τῶν Πανεπιστημίου καὶ τῶν ἀρχιεπισκόπων.

Ὅσοι οὐκ ἔσονται τῶν ἐπιπέθε ἀρχιεπισκόπων ἐπιβου-
λεύόμενοι ἕκαστον τῶν ἐπιπέθε τῶν Πανεπιστημίου
καὶ ἀρχιεπισκόπων ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων.

Ἐν τῶν ἀποσπασμάτων τῶν ἐπιπέθε ἕκαστον ἐπιβου-
λεύόμενοι.

Ὁ Πρύτανης τοῦ Ἐπισημοῦ Συμβουλίου καὶ οἱ λοιποὶ
Γραμματεῖς τῆς Ἐπισημότητος καὶ οἱ ἄντιπρυταῖοι τοῦ Συμ-
βουλίου τῆς Ἐπισημότητος καὶ οἱ ἀρχιεπίσκοποι τῆς Ἐπισημότη-
τος, ὁ Πρύτανης καὶ τὰ μέλη τῶν ἐπιπέθε Συμβουλίου καὶ οἱ
ἀρχιεπίσκοποι Ἐπισημότητος.

Ὁ Πρύτανης καὶ ὁ Ἐπισημότης τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ
ὁ Πρύτανης καὶ ὁ Ἐπισημότης τῆς Ἐπισημότητος τοῦ ἁγίου
Πνεύματος.

Ὁ Πρύτανης καὶ Ἐπισημότης τοῦ ἑλληνικοῦ τοῦ
Ἀθηνῶν.

Ὁ Πρύτανης καὶ Ἐπισημότης τοῦ πρωτοδικίου τοῦ
Ἀθηνῶν.

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀττικῆς.

Ὁ Πρύτανης καὶ ἀντιπρυταῖοι τοῦ ἱερατοσυνεδρίου.

Οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου.

Οἱ φροντισταὶ τῶν ἐπιπέθε ἕκαστον τῶν Πανεπι-
στημίου.

Οἱ ἀρχιεπίσκοποι Ἀθηνῶν.

Ὁ Πρύτανης τοῦ ἀρχιεπισκόπου Συμβουλίου καὶ ὁ οὐκ
ἐπιβουλεύόμενος ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων
ἐπιβουλεύόμενος.

Ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων Μεγαλοκτίστη καὶ
ἐπισημότης Ἀττικῆς ἐπιβουλεύόμενος ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε
τῶν ἀρχιεπισκόπων ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ
ἀρχιεπισκόπων.

Τὸ ἀποσπασμὸν τῶν ἐπιπέθε ἕκαστον ἐπιβουλεύόμενος
ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν Πανεπιστημίου ὀμιλοῦν τῶν ἐπιπέθε
τῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ τῶν ἀρχιεπισκόπων ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε
τῶν ἀρχιεπισκόπων ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων
ἐπιβουλεύόμενος ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων ἐπὶ
τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων.

Ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου ἑκάστην ἡμέραν ἐπιβου-
λεύόμενος ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων.

Οἱ ἐπιβουλεύόμενοι ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων
ἐπιβουλεύόμενος ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων.

Οἱ ἐπιβουλεύόμενοι ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων
ἐπιβουλεύόμενος ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων.

Οἱ ἐπιβουλεύόμενοι ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων
ἐπιβουλεύόμενος ἐπὶ τῶν ἐπιπέθε τῶν ἀρχιεπισκόπων.

Am 3. (15.) Mai 1837, dem Tage der ersten Er-
öffnung der *Ortho-Universität*, werden sich Se-
Majestät in Begleitung ihrer Adjutanten und
Ordonanzoffiziere um 11 Uhr in das Universi-
tätsgelände begeben, an dessen Eingange Seine
Majestät vom Rector und den Dekanen empfan-
gen werden.

Alle Eleven der verschiedenen Schulen Athens
werden dort zu beiden Seiten des Weges nach
ihren respectiven Klassen mit Olivenzweigen in
der Hand aufgestellt sein.

Im Eröffnungssaale werden sich versammelt
finden:

Der Präsident des Ministerrathes und die übrigen
Staatssecretäre, die Vice-Präsidenten des
Staatsrathes und die Staatsrthe,

der Präsident und die Mitglieder der h. Syn-
ode und der Staatsprocurator,

die Präsidenten und Staatsprocuratoren des
Aeropag und des Rechnungshofes,

der Präsident und Staatsprocurator des Ap-
pellationsgerichts von Athen,

der Präsident und Staatsprocurator des Be-
zirksgerichts von Athen,

der Gouverneur von Attika,
der Präsident und Vicepräsident des Medici-
nal-Comité,

die Professoren der Universität,
die Studirenden der verschiedenen Facultäten
der Universität,

der Demarch von Athen,
der Präsident des Gemeinderathes,
endlich alle Bürger, welche dieser Feierlich-
keit beizuwohnen wünschen.

Sogleich nach Ankunft Seiner Majestät des
Königs wird der Bischof von Attika die Einwei-
hung des Gebäudes beginnen, und den versam-
melten Professoren und Studirenden den Segen
ertheilen.

Nach dieser religiösen Ceremonie leisten die
Professoren der Universität ihre Eide, wachend
des Staatssecretar für den öffentlichen Unter-
richt das Protocoll aufzunehmen, welches von den
Professoren unterzeichnet, und in den Archiven
der Universität deponirt wird.

Der Rector der Universität halt eine den Um-
ständen angemessene Rede.

Die Dekane werden sodann diese Feierlichkeit
durch Reden beschließen, welche auf ihre ver-
schieden respectiven Facultäten Bezug haben.

Le 3. (15.) Mai 1837 jour de la premiere ou-
verture de l'université *Ortho.*

Sa Majesté accompagnée des ses aides de camp
et de ses officiers d'ordonnance se rendra à 11
heures à l'édifice de l'université, à l'entree duquel
Sa Majesté sera reçue par le recteur et les doyens.

Tous les élèves des différentes écoles d'Athènes
seront rangés des deux cotés du chemin d'après
leur classes respectives, tenant en main des
branches d'olivier.

Dans la salle d'ouverture se trouveront assem-
blés :

Mr. le Président du Conseil des Ministres et
Messieurs les autres Secrétaire d'Etat,
Messieurs les Vice-présidents du Conseil d'Et-
at et Conseillers d'Etat.

Mr. le Président, les membres du Saint Syn-
ode et Mr. le Procureur du Roi,

Messieurs les Présidents et Procureur du Roi
de l'Aeropage et de la Cour des comptes,

Mr. le Président et Procureur du Roi du tribu-
nal d'appel résidant à Athènes,

Mr. le Président et Procureur du Roi de 1^{re}
instance d'Athènes,

Mr. le Gouverneur de l'Attique,
Messieurs le Président et Vice-Président du
conseil médical,

Messieurs les Professeurs de l'université,
les étudiants des différentes facultés de l'uni-
versité,

le Démarque d'Athènes,
le Président du conseil municipal,
enfin tous les citoyens qui désireront assister
à cette solennité.

Aussitôt après l'arrivée de Sa Majesté —
l'Evêque de l'Attique commencera l'inauguration
de l'édifice et benira les Professeurs et étu-
diants assemblés.

Après cette cérémonie religieuse, les Profes-
sieurs de l'Université prêteront leurs sermens, tan-
dis que Mr. le Secrétaire d'Etat de l'Instruction
publique en tiendra le protocoll, qui sera signé
par les professeurs et déposé dans les archives
de l'université.

Le Recteur de l'Université tiendra un discours
analogue aux circonstances.

Messieurs les doyens termineront en suite cette
solennité par des discours ayant rapport à leurs
diverses facultés respectives.

Τρίγλωσσο πρόγραμμα της ενάρξεως του Πανεπιστημίου 'Οθωνος (Ελληνικά, Γερμανικά και Γαλλικά).
Γ.Α.Κ. Φάκελος Πανεπιστημίου Αθηνών, 1837.





1

Προλογικό
σημείωμα
του Πρύτανη

180 Χρόνια Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

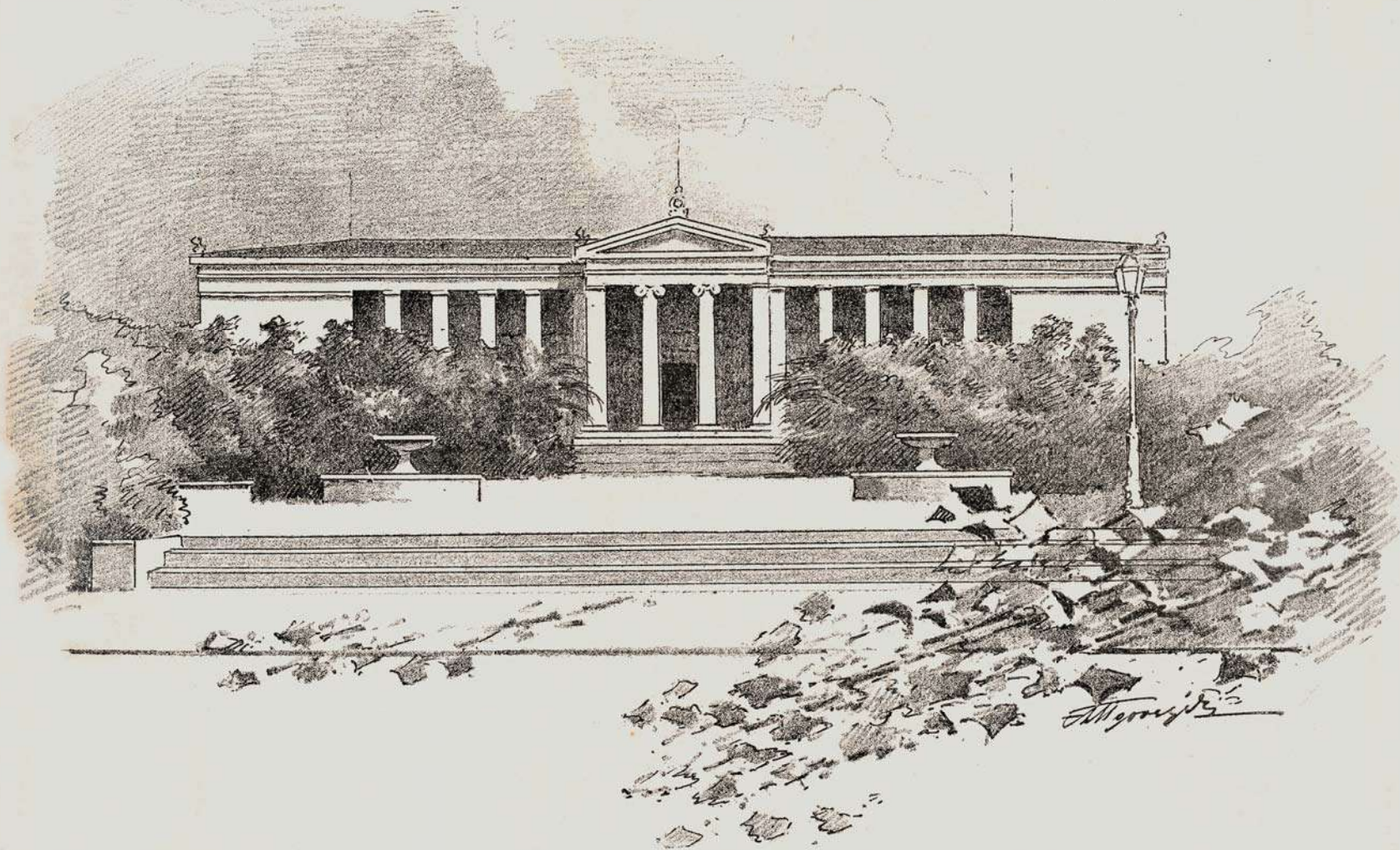
Προλογικό σημείωμα του Πρύτανη, Καθηγητή Μ.-Α. Δημόπουλου

Το 2017 συμπληρώθηκαν 180 χρόνια από την ίδρυση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών ιδρύθηκε το 1837 και απετέλεσε το πρώτο Πανεπιστήμιο στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος αλλά και στην περιοχή των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου. Ο ρόλος του υπήρξε καθοριστικός τόσο από ιστορικής όσο και από κοινωνικής απόψεως. Βρέθηκε εξ αρχής στο επίκεντρο των κοινωνικοοικονομικών αλλαγών του τόπου και συνεχίζει να διακρίνεται χάρη στο υψηλό επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό του και στην ισχυρή παράδοσή του.

Εκατόν ογδόντα χρόνια μετά την ίδρυσή του, το Πανεπιστήμιο Αθηνών αποτελεί ένα σύγχρονο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα το οποίο προσφέρει προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές σε ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών πεδίων και στοχεύει στην άρτια εκπαίδευση, την καινοτομία και την προαγωγή της επιστήμης μέσω της βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας.

Έχοντας όλοι μας διαπιστώσει τη σχεδόν παράλληλη πορεία του νεοσύστατου Ελληνικού Κράτους και του πρώτου Δημόσιου Πανεπιστημίου, μια πορεία εξόχως σημαντική και καταλυτική για τη συγκρότηση πολλών θεσμών και γενικότερα για τη λειτουργία του Κράτους, **δίνουμε σήμερα ως Δημόσιο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα το δυναμικό «παρών» και εκφράζουμε τη διάθεση και την πίστη μας για τη συνεχή προσφορά του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στην πορεία ανασυγκρότησης της χώρας, ενόψει μάλιστα και του 2021!**

Με την ανά χείρας έκδοση επιχειρούμε να αποτυπώσουμε συνοπτικά τη δομή, το έργο και την προσφορά του πρώτου Πανεπιστημίου της χώρας, όπως αυτά καταγράφηκαν στις επετειακές εκδηλώσεις για τον εορτασμό των 180 χρόνων αδιάλειπτης λειτουργίας και προσφοράς του Ιδρύματός μας.



Εκ μέρους των Πρυτανικών Αρχών θα ήθελα ιδιαίτερως να ευχαριστήσω όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας για τη συμμετοχή τους στις εκδηλώσεις και ιδιαίτερως τα μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής και τα διοικητικά στελέχη που -λόγω αντικειμένου- επιφορτίστηκαν με το βάρος της διοργάνωσης των εκδηλώσεων. Το τελικό αποτέλεσμα νομίζω ότι μας δικαιώνει.

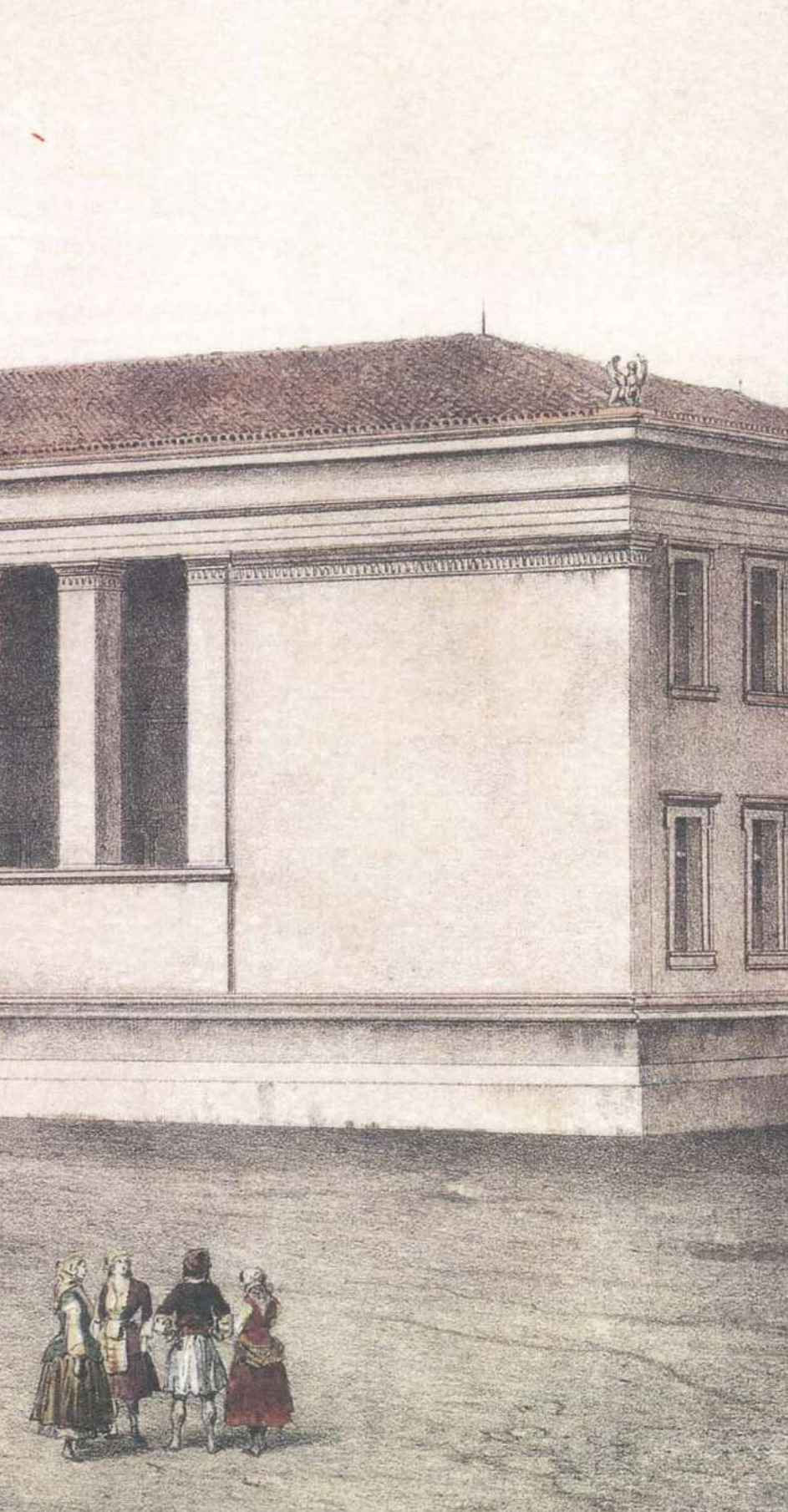
Γενικότερα, για όλες τις εορταστικές εκδηλώσεις οφείλουμε να ευχαριστήσουμε τους χορηγούς και τους δωρητές που εξασφάλισαν με την ουσιαστική και διακριτική στήριξή τους τη μηδενική οικονομική επιβάρυνση του ΕΚΠΑ, όπως και τον ειδικό χορηγό της ανά χειρας έκδοσης.

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το πρώτο Δημόσιο Πανεπιστήμιο, με αισιοδοξία και αυτοπεποίθηση συνεχίζει δυναμικά την πορεία του.



2

Ιστορική
Αναδρομή





Χρονολόγιο 1837-2017

1837-1850

- 1837: Ιδρύεται το «Οθώνειο» Πανεπιστήμιο με 4 σχολές: Θεολογική, Ιατρική, Νομική, Φιλοσοφική, η οποία διακρίνεται σε δύο τμήματα: στο Φιλολογικό και στο Φυσικό και Μαθηματικό. Τον Δεκέμβριο του 1836, ταυτόχρονα με το πρώτο διάταγμα της Αντιβασιλείας για την ίδρυση πανεπιστημίου το οποίο δεν εγκρίθηκε από τον Βασιλιά Όθωνα, ιδρύθηκε το Βασιλικό Σχολείο των Τεχνών, το μετέπειτα Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ).
- 1838: Ιδρύεται η πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη.
- 1839: Συγκρότηση επιτροπής για τη διενέργεια εράνου «προς ανέγερσιν ελληνικού Πανεπιστημίου». Θεμελιώνεται το κεντρικό κτήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- 1842: Συστεγάζονται στο κεντρικό κτήριο του πανεπιστημίου η Πανεπιστημιακή και η Δημόσια Βιβλιοθήκη.
- 1843: Λειτουργεί το Φαρμακευτικό Σχολείο ως προσάρτημα του πανεπιστημίου.
- 1843: Πρώτος απόφοιτος του πανεπιστημίου και πρώτος διδάκτορας της Ιατρικής Σχολής ο Αναστάσιος Γούδας.
- 1843: Θεσμοθετείται η εκπροσώπηση του Πανεπιστημίου Αθηνών στη Βουλή από έναν βουλευτή, τον οποίο εκλέγουν οι καθηγητές. Ο θεσμός καταργείται με το Σύνταγμα του 1864.

1850-1860

- Θεσμοθετούνται οι ποιητικοί και φιλολογικοί διαγωνισμοί, κατά κύριο λόγο, με χορηγίες ομογενών.
- 1859: Σκιαδικά, αντιοθωνικά επεισόδια.



1862. Η στολή της Εθνοφυλακής και των αξιωματικών του Εθνικού Πανεπιστημίου (της Πανεπιστημιακής Φάλαγγας).

1860-1870

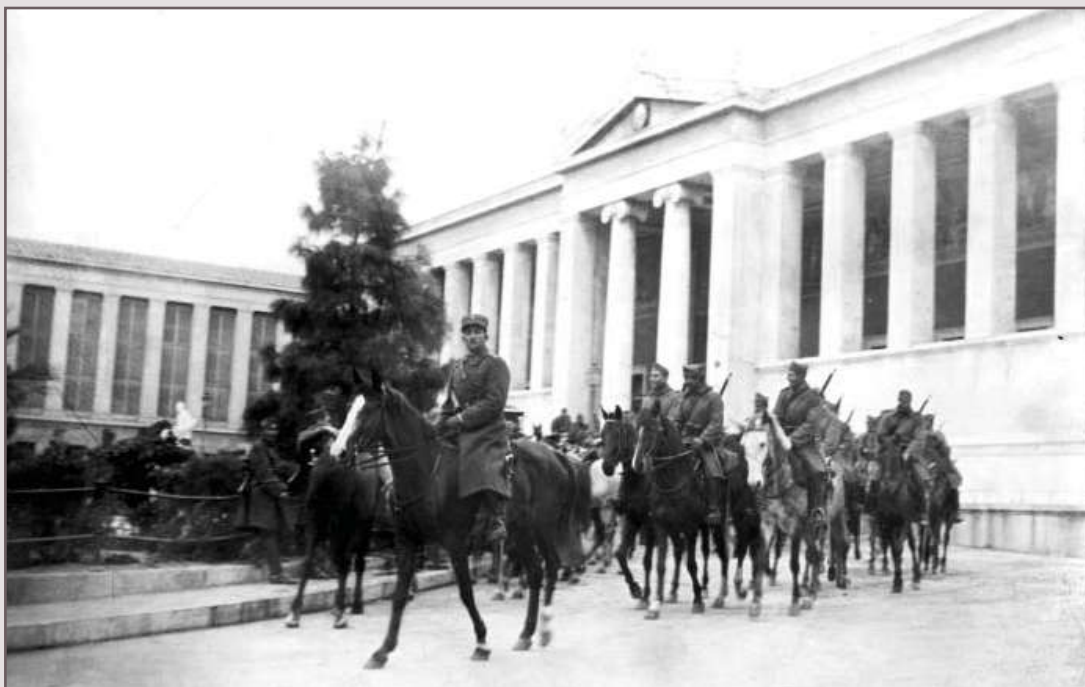
- 1862: Έξωση του Όθωνα. Συγκροτείται η Πανεπιστημιακή Φάλαγγα, το πρώτο ένοπλο σώμα φοιτητών, τμήμα της Εθνοφυλακής.
- 1862: Το «Οθώνειον» μετονομάζεται σε «Εθνικόν Πανεπιστήμιον».

1870-1880

- 1871-1872: Αποκαλυπτήρια των ανδριάντων του Ρήγα Βελεστινλή και του Γρηγορίου Ε΄ στα Προπύλαια στο πλαίσιο των εορτασμών της 50ετηρίδας του Αγώνα.
- 1875: Αποκαλυπτήρια του ανδριάντα του Αδαμάντιου Κοραή.

1880-1890

- 1887: Θεμελιώνεται το Χημείο και το 1890 αποπερατώνεται βάσει των σχεδίων του Ερνέστου Τσίλλερ.
- 1887: Εορτασμός της πρώτης πεντηκονταετηρίδας του Πανεπιστημίου Αθηνών.



1935. Έφιπποι στρατιώτες την περίοδο της εκδήλωσης του κινήματος Κονδύλη.

1890-1900

- 1890: Εγγράφεται στη Φιλοσοφική Σχολή η πρώτη φοιτήτρια Ιωάννα Στεφανόπολι.
- 1892: Επιβάλλονται υποχρεωτικά εκπαιδευτικά τέλη στους φοιτητές του πανεπιστημίου.
- 1897: *Γαλβανικά*: Διαμαρτυρίες φοιτητών της Ιατρικής εναντίον του καθηγητή Ι. Γαλβάνη, με αίτημα την απόλυσή του. Οι φοιτητές πραγματοποιούν την πρώτη κατάληψη στο κεντρικό κτήριο του πανεπιστημίου.
- 1897: Κάθοδος στην Κρήτη Φοιτητικής Φάλαγγας για να συμμετάσχει στην Κρητική Επανάσταση. Φοιτητές συμμετέχουν και στον Ελληνοτουρκικό Πόλεμο του 1897.
- 1897: Λειτουργεί προσωρινά το Αρεταίειο Νοσοκομείο για να περιθάλψει τους τραυματίες πολέμου. Την επόμενη χρονιά ξεκινά επίσημα η λειτουργία του.
- 1898: Ο Κ. Παλαμάς αναλαμβάνει γενικός γραμματέας του Πανεπιστημίου. Παραμένει στη θέση αυτή έως το 1928.

1900-1910

- 1901: Αποκάλυψη της αναθηματικής στήλης των 28 πεσόντων φοιτητών στον Ελληνοτουρκικό Πόλεμο του 1897.
- 1901: Θεμελιώνεται το κτήριο του Αιγινήτειου Νοσοκομείου, το οποίο ξεκινά τη λειτουργία του το 1905.
- 1901: *Ευαγγελικά*.
- 1903: *Ορεστειακά*.
- 1904: Δημιουργείται η Σχολή Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών με την αυτονόμηση των Τμημάτων Φυσικής και Μαθηματικών από τη Φιλοσοφική Σχολή.
- 1908: Η Αγγελική Παναγιωτάτου διορίζεται ως πρώτη γυναίκα υφηγήτρια στην Ιατρική Σχολή.
- 1909: Απρίλιος: Ιδρύεται το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Αφροδισίων Νοσημάτων «Ανδρέας Συγγρός».

1910-1920

- 1910: Κύμα εκκαθαρίσεων του διδακτικού προσωπικού του Πανεπιστημίου.
- 1910: Ιδρύεται το σωματείο *Φοιτητική Συντροφιά*.
- 1911: Ψηφίζεται από τη Βουλή ο πρώτος οριστικός κανονισμός του πανεπιστημίου από την κυβέρνηση Ελευθερίου Βενιζέλου. Βάσει του κληροδοτήματος Δομπόλη το Εθνικό Πανεπιστήμιο διαιρείται σε Εθνικόν, το οποίο περιλαμβάνει Ιατρική και Φυσικομαθηματική Σχολή και το Φαρμακευτικό Σχολείο, και σε Καποδιστριακόν, το οποίο περιλαμβάνει τη Φιλοσοφική, τη Θεολογική και τη Νομική Σχολή. Ιδρύεται το Οδοντιατρικό Σχολείο.
- 1911: Με αφορμή το άρθρο για τη γλώσσα στο νέο Σύνταγμα, ο Γεώργιος Μιστριώτης και οι πολυάριθμοι φοιτητές που τον ακολουθούν αναστατώνουν το κέντρο της Αθήνας με συνεχείς διαδηλώσεις και συλλαλητήρια.
- 1912: Εορτασμός 75ετηρίδας Πανεπιστημίου Αθηνών.
- 1914: Αναθηματική στήλη στα Προπύλαια για τους νεκρούς των Βαλκανικών Πολέμων.
- Εθνικός Διχασμός (1914-1917). Εκκαθαρίσεις και επαναπροσλήψεις καθηγητών βάσει της πολιτικής τους τοποθέτησης.
- 1919: Αυτόνομο Τμήμα Χημείας.

1920-1930

- 1920: Ίδρυση του Ιωνικού Πανεπιστημίου στη Σμύρνη. Την οργάνωσή του αναλαμβάνει ο Κ. Καραθεοδωρή.
- 1920: Ιδρύεται η Ανωτάτη Σχολή Εμπορικών Επιστημών (σήμερα Οικονομικό Πανεπιστήμιο).
- 1920: Ιδρύεται η Ανωτάτη Γεωπονική Σχολή Αθηνών (σήμερα Γεωπονικό Πανεπιστήμιο).

- 1922: Νέος οργανισμός του πανεπιστημίου. Ενοποιούνται τα δύο πανεπιστήμια σε ένα, το οποίο πλέον ονομάζεται Αθήνησι Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον. Καθιερώνονται για πρώτη φορά οι εισιτήριες εξετάσεις.
- 1923: Ιδρύεται η Πανεπιστημιακή Λέσχη.
- 1924: Διεξαγωγή Α΄ Παμφοιτητικού Συνεδρίου στην Αθήνα.
- 1926: Ιδρύεται το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- 1927: Μαζική επιτυχημένη απεργία των φοιτητών με αίτημα τη μη αύξηση των διδάκτρων.
- 1929: Τίθεται ο θεμέλιος λίθος των εργαστηρίων της Ιατρικής Σχολής στο Γουδί, τα οποία ολοκληρώθηκαν το 1933. Προστίθεται ως παράρτημα του πανεπιστημίου το Πειραματικό Σχολείο.

1930-1940

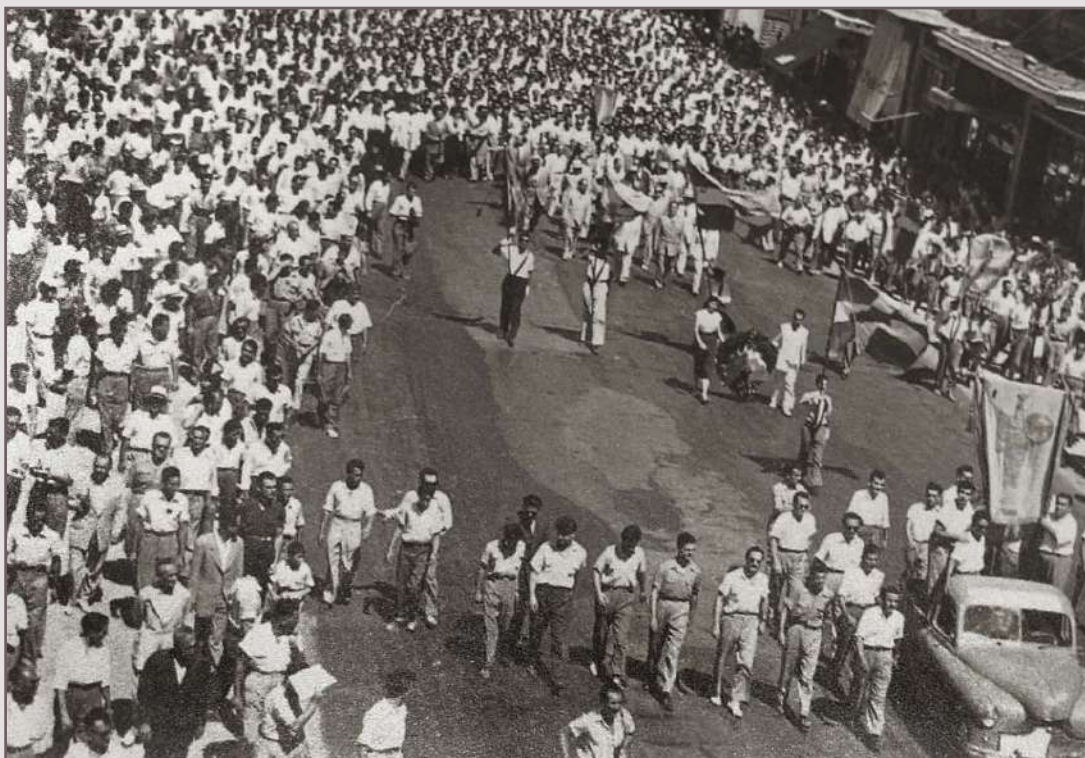
- 1930: Ιδρύεται η Ελευθέρα Σχολή Πολιτικών Οικονομικών Επιστημών (σήμερα Πάντειο Πανεπιστήμιο).
- 1931: Η κυβέρνηση Βενιζέλου ορίζει πρώτο κυβερνητικό επίτροπο για την εποπτεία των πανεπιστημίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης τον Κ. Καραθεοδωρή.
- 1932: Το πανεπιστήμιο αποκτά νέο οργανισμό (ν.5343) από την κυβέρνηση Ελ. Βενιζέλου, με υπουργό Παιδείας τον Γ. Παπανδρέου· πρόκειται για τον μακροβιότερο πανεπιστημιακό οργανισμό του 20ού αιώνα στην Ελλάδα – ίσχυσε μέχρι το 1982. Το ίδρυμα αποκτά τη σημερινή ονομασία του: Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον Αθηνών.
- 1932: Παραχωρείται ο Ιερός Ναός των Εισοδίων της Θεοτόκου και Αγίας Βαρβάρας (Καπνικαρέα) στο πανεπιστήμιο.
- 1933: Ξεκινά η ανοικοδόμηση του κτηρίου των Θεωρητικών Επιστημών.
- 1934: Ιδρύεται το Φυσιγνωστικό Τμήμα στη Φυσικομαθηματική Σχολή.
- 1936: Α΄ Πανελλήνιο Φοιτητικό Συνέδριο με πρωτοβουλία της Ένωσης Προοδευτικών Οργανώσεων Φοιτητών Σπουδαστών (ΕΠΟΦΣ) και τη συμμετοχή εκπροσώπων από τα δύο πανεπιστήμια, το Πολυτεχνείο και τις ανώτατες σχολές της χώρας. Η εγκαθίδρυση του καθεστώτος της 4ης Αυγούστου θέτει στην παρανομία μια σειρά από φοιτητικές οργανώσεις.
- 1937: Εορτασμός της πρώτης εκατονταετηρίδας του πανεπιστημίου.
- 1938: Αναγκαστικός νόμος 1430.
- 1938: Ιδρύεται η Σχολή Βιομηχανικών Σπουδών Πειραιά (σήμερα Πανεπιστήμιο Πειραιά).



1941. Γερμανοί αξιωματικοί στην αίθουσα τελετών του κεντρικού κτηρίου. Μετά την έξοδό τους προκαλούν ζημιές στα αγάλματα του δυτικού εξώστη του κτηρίου.

1940-1950

- 28 Οκτωβρίου 1940: Το πανεπιστήμιο κλείνει «μέχρι νεωτέρας».
- Κατάργηση των εισιτηρίων εξετάσεων για τους στρατευθέντες.
- Επίταξη κτηρίων του πανεπιστημίου από τις κατοχικές δυνάμεις.
- Η Πανεπιστημιακή Λέσχη μετατρέπεται σε ορμητήριο των φοιτητών και των φοιτητριών για αντιστασιακές δράσεις, ενώ τμήμα της διατίθεται για την περίθαλψη τραυματιών του πολέμου.
- 1940-1944: Παρέχονται διευκολύνσεις στους φοιτητές σχετικά με την εγγραφή και τις σπουδές.
- Εκκαθαρίσεις μελών Διδακτικού και Διοικητικού Προσωπικού. Συγκροτούνται συμβούλια νομιμοφροσύνης.



1956. Διαδήλωση για το Κυπριακό. Προπορεύεται το λάβαρο του Πανεπιστημίου.

1950-1960

- 1951: Ιδρύεται το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.).
- 1951: Ιδρύονται τα Τμήματα Αγγλικής και Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας στη Φιλοσοφική Σχολή.
- 1957: Ιδρύεται η Ανωτάτη Σχολή Βιομηχανικών Σπουδών Θεσσαλονίκης (μετέπειτα Πανεπιστήμιο Μακεδονίας).
- 1959: Καθιέρωση ειδικού φοιτητικού εισιτηρίου μειωμένης τιμής στα μέσα μαζικής μεταφοράς.
- Συμμετοχή του φοιτητικού σώματος και του ιδρύματος στις διαμαρτυρίες και στις διαδηλώσεις για το Κυπριακό.

1960-1970

- 1961: Παραχωρείται από την πολιτεία στο πανεπιστήμιο έκταση για την ανέγερση της πανεπιστημιούπολης.
- 1961: Καθιερώνονται οι διεθνείς πανεπιστημιακές ανταλλαγές (φοιτητών/τριών και μελών ΔΕΠ)
- 1962: Σημαντικές κινητοποιήσεις για το 15% για την παιδεία.
- 1963: Καθιέρωση της δωρεάν παιδείας.
- 1964: Ιδρύεται το Πανεπιστήμιο Πατρών.
- 1967: Απολύσεις και διαθεσιμότητες μελών ΔΕΠ λόγω της δικτατορίας.
- 1967: Η Φιλοσοφική Σχολή διαρθρώνεται σε 6 τμήματα (Φιλολογικό, Ιστορικό και Αρχαιολογικό, Φιλοσοφικό, Σπουδών Αρχαιότητας, Βυζαντινών και Μεσαιωνικών Σπουδών και Σπουδών Νεώτερου Ελληνισμού).
- 1967: Ανεξαρτητοποιείται το Τμήμα Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών από τη Νομική Σχολή, με ιδιαίτερο αριθμό εισακτέων και χωριστό εισιτήριο διαγωνισμό.
- 1968: Έλεγχος της λειτουργίας των ιδρυμάτων με την επιβολή από τη δικτατορία της θέσης του κυβερνητικού επιτρόπου. Στις εν λόγω θέσεις διορίζονται απόστρατοι στρατιωτικοί, οι οποίοι μπορούν να μετέχουν στις συνεδριάσεις της Συγκλήτου, των συλλογικών οργάνων και των συλλόγων των καθηγητών των σχολών.
- 1969: Θεμελιώνεται το πρώτο κτήριο της Πανεπιστημιούπολης.

1970-1980

- 1970: Αυτόνομα Τμήματα Γεωλογίας και Βιολογίας
- 1970: Ανεξάρτητο Τμήμα Οδοντιατρικής.
- 1970: Ιδρύεται το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- 1972: Αυτονομείται το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών από το Νομικό Τμήμα.
- 1973: Η κατάληψη της Νομικής.
- 1973: Ιδρύεται το Πανεπιστήμιο Κρήτης και το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.
- 1975: Ίδρυση Ταμείου Αρωγής Φοιτητών.
- 1977: Ιδρύεται το Πολυτεχνείο Κρήτης.
- 1978: «Απεργία των 100 ημερών». Η πρώτη μεγάλη απεργία του Ειδικού Διδακτικού Προσωπικού.

1980-1990

- 1982: Νόμος Πλαίσιο για την ανώτατη εκπαίδευση από την κυβέρνηση Ανδρέα Παπανδρέου.
- Η Θεολογική Σχολή χωρίζεται σε δύο Τμήματα (Θεολογίας & Ποιμαντικής, το οποίο το 1994 μετονομάζεται σε τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας).
- 1982: Αυτονομεύεται το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης από το Νομικό Τμήμα.
- 1982: Αυτόνομα Τμήματα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας.
- 1982: Αυτόνομα Τμήματα Φυσικής και Μαθηματικών.
- 1982: Ιδρύεται το Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (Τ.Ε.Φ.Α.Α).
- 1983: Ανεξάρτητο Τμήμα Νοσηλευτικής.
- 1984: Αυτόνομα Τμήματα Φιλολογίας, Ιστορίας – Αρχαιολογίας, Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας.
- 1984: Ιδρύονται το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.) και το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (Τ.Ε.Α.Π.Η.), το οποίο ξεκινά τη λειτουργία του το 1987.
- 1984: Ιδρύονται το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το Ιόνιο Πανεπιστήμιο και το Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
- 1985: Θεσμοθετούνται οι μεταπτυχιακές σπουδές. Ιδρύεται το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών ως ανεξάρτητο.
- 1987: Εορτασμός των 150 χρόνων του Πανεπιστημίου. Θεσμοθετούνται οι διευρωπαϊκές ανταλλαγές «Erasmus».
- 1988: Ανεξάρτητο Τμήμα Φαρμακευτικής.
- 1989: Ίδρυση Τμήματος Θεατρικών Σπουδών στη Φιλοσοφική Σχολή.

1990-2000

- 1990: Ιδρύεται το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.
- 1990: Αυτόνομο Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών.
- 1990: Ιδρύεται το Τμήμα Μουσικών Σπουδών ως ανεξάρτητο.
- 1990: Ιδρύεται το Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.
- 1991: Με απόφαση της Συγκλήτου ξεκινά τη λειτουργία του το Διδασκαλείο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας με την επιστημονική ευθύνη του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας.
- 1992: Ιδρύεται το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ).
- 1993: Ιδρύεται το Τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης (Μ.Ι.Θ.Ε).
- 1999: Ιδρύονται τα Τμήματα Ιταλικής και Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας.

2000-2017

- 2002: Ιδρύεται το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.
- 2003: Ιδρύεται το Τμήμα Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών.
- 2004: Ιδρύεται το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας.
- 2007: Νόμος 3549 – «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» από την κυβέρνηση Κώστα Καραμανλή.
- 2007: Ιδρύεται το Τμήμα Σλαβικών Σπουδών.
- 2009: Αυτονομείται το Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας.
- 2011: Νόμος 4009 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» από την κυβέρνηση Γιώργου Παπανδρέου.
- 2013: Ιδρύονται οι Σχολές: Επιστημών της Αγωγής, Επιστημών Υγείας, Νομικής (μονοτμηματική Σχολή) και Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (μονοτμηματική Σχολή).
Αυτονομείται η Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών στην οποία εντάσσονται τέσσερα τμήματα (Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Οικονομικών Επιστημών, Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης και Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών). Το Τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης εντάσσεται στη Σχολή Θετικών Επιστημών
Συστήνεται αυτοδύναμο Τμήμα Ψυχολογίας (ΠΔ 85/2013).
- 2016: Μετονομασία του Τμήματος Σλαβικών Σπουδών σε Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών με το ΠΔ 78/2016.
- 2017: Νόμος 4485 «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» από την κυβέρνηση Αλέξη Τσίπρα.

ΧΑΪΔΩ ΜΠΑΡΚΟΥΛΑ
ΕΔΙΠ Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, ΕΚΠΑ

Το χρονικό μιας διαδρομής 180 χρόνων¹

Ο θώνειο, Εθνικό, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), το πρώτο πανεπιστήμιο του ελληνικού κράτους κατέχει, χωρίς αμφιβολία, μια από τις πρωτεύουσες θέσεις στον χάρτη της σημερινής ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα μας. Θέση βασισμένη στη διαχρονικά ισχυρή παρουσία του, στο εκπαιδευτικό και επιστημονικό έργο του και στη μακρά ιστορική διαδρομή του μέσα στον χρόνο, η οποία σφράγισε τη φυσιογνωμία του και τη σχέση του με την ελληνική κοινωνία. Το Πανεπιστήμιο Αθηνών υπήρξε το πρώτο και μόνο πανεπιστήμιο από τη σύσταση του ελληνικού κράτους έως το 1926, οπότε ιδρύθηκε το αντίστοιχο της Θεσσαλονίκης. Σε όλη του την ιστορική διαδρομή το ΕΚΠΑ πορεύθηκε παράλληλα με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (έτος ίδρυσης: 1836), το οποίο διήνυσε τη δική του πορεία ως την ανωτατοποίησή του και την αναγνώριση της ισοτιμίας του με το παλαιότερο πανεπιστήμιο της χώρας.

Τα σχέδια για την ίδρυση ενός πανεπιστημίου χρονολογούνται, στη συλλογική συνείδηση, ήδη από την Επανάσταση του 1821. Το Πανεπιστήμιο συμβόλιζε τον εξευρωπαϊσμό της χώρας και θεωρήθηκε απαραίτητη προϋπόθεση για την πνευματική ανάπτυξη του επαναστατημένου ελληνικού έθνους. Παρ'όλα αυτά, ο Ιωάννης Καποδίστριας δεν έθεσε στις άμεσες προτεραιότητες την ίδρυσή του. Ο Κυβερνήτης ενδιαφέρθηκε για την ανάπτυξη της κατώτερης και της τεχνικής εκπαίδευσης, τις οποίες θεωρούσε απαραίτητες για την ανοικοδόμηση μιας κατεστραμμένης από τον πόλεμο χώρας.

Τα πράγματα άλλαξαν με την έλευση της βαυαρικής Αντιβασιλείας και του Όθωνα. Στη σκέψη των Βαυαρών η ίδρυση του Πανεπιστημίου ήταν προϋπόθεση για τη συγκρότηση ενός σύγχρονου κράτους. Για το σκοπό αυτό, μετά από την έκδοση νόμων για την κατώτερη και μέση εκπαίδευση, προχώρησαν πολύ γρήγορα, το 1837, στην έκδοση ενός *προσωρινού* οργανισμού λειτουργίας για το πρώτο πανεπιστήμιο της χώρας.

¹ Το κείμενο στηρίχθηκε σε σημαντικό βαθμό στο βιβλίο των Κώστα Γαβρόγλου, Βαγγέλη Καραμανωλάκη, Χάιδως Μπάρκουλα, *Το Πανεπιστήμιο Αθηνών και η ιστορία του 1837-1937*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2014.

Ως έδρα του ιδρύματος επελέγη, εύλογα, η νέα πρωτεύουσα του κράτους, η Αθήνα. Μια σχετικά μικρή πόλη, 10.000 περίπου κατοίκων, ερειπωμένη από τις εχθροπραξίες του Αγώνα, χωρίς ουσιαστικές υποδομές. Σε μια κομβική, όμως, γεωγραφική θέση στο νέο βασίλειο και με ένα ένδοξο ιστορικό παρελθόν. Στις 3 Μαΐου 1837 πραγματοποιήθηκαν τα εγκαίνια του νέου πανεπιστημίου, το οποίο, με βάση και τη γερμανική παράδοση, ονομάστηκε Οθώνειο προς τιμήν του μονάρχη που το ίδρυσε. Ο ίδιος παρευρέθηκε στα εγκαίνια, όπως και οι κρατικές αρχές και πολλοί κάτοικοι της πρωτεύουσας που αγκάλιασαν εξ αρχής το νέο ίδρυμα. Ομιλητές ήταν ο πρύτανης του Πανεπιστημίου Κωνσταντίνος Σχινάς, καθηγητής Ιστορίας, και οι κοσμήτορες των τεσσάρων σχολών: Θεολογικής, Ιατρικής, Νομικής και Φιλοσοφικής. Η Φιλοσοφική, αρχικά, αποτελούνταν από το Φιλολογικό και το Φυσικομαθηματικό Τμήμα, σύμφωνα με την παράδοση των γερμανόφωνων πανεπιστημίων. Ιδρύθηκαν ακόμη το Φαρμακευτικό Σχολείο και το Φιλολογικό Φροντιστήριο, και τα δυο αποσκοπώντας να καλύψουν βασικές ανάγκες στην υγεία και στην εκπαίδευση αντίστοιχα.

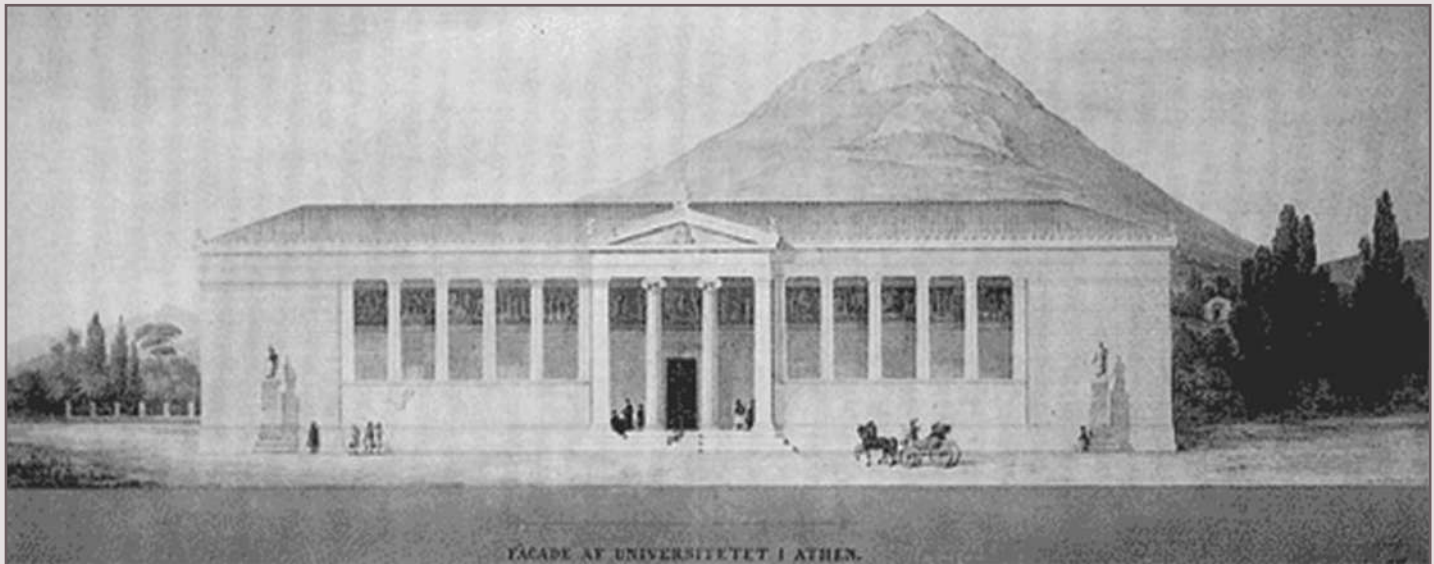
Το Πανεπιστήμιο στεγάστηκε στο σπίτι του αρχιτέκτονα και πολεοδόμου Σταμάτη Κλεάνθη στην Πλάκα, εκεί όπου σήμερα λειτουργεί το Μουσείο Ιστορίας του ιδρύματος. Επρόκειτο για ένα από τα ελάχιστα οθωμανικά μεγάλα σπίτια της Αθήνας την εποχή εκείνη. Για να γραφτεί κανείς στο Πανεπιστήμιο, αρκούσε το απολυτήριο του Γυμνασίου. Δεν χρειάζονταν εξετάσεις, ενώ η φοίτηση ήταν δωρεάν. Την περίοδο αυτή στη χώρα υπήρχαν μόλις τρία γυμνάσια: Ναύπλιο, Αθήνα, Ερμούπολη. Τα πρώτα χρόνια, οι περισσότεροι φοιτητές ήταν ομογενείς από την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Για την εισαγωγή τους συστάθηκε ειδική επιτροπή από καθηγητές του ιδρύματος που αποφάσιζε ποιοι γίνονταν δεκτοί. Η επιτροπή καταργήθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1860, όταν πια και ο αριθμός των ομογενών συγκριτικά με εκείνων των ημεδαπών φοιτητών ήταν πολύ μικρός.

Την πρώτη χρονιά λειτουργίας του ιδρύματος παρακολούθησαν τα μαθήματα 52 φοιτητές και πολλοί ακροατές. Η παρακολούθηση των παραδόσεων δεν ήταν υποχρεωτική για τους φοιτητές, ενώ στις αίθουσες της διδασκαλίας παρευρίσκονταν και άλλοι πολίτες που ήθελαν να ακούσουν τα μαθήματα στο νέο Πανεπιστήμιο. Το 1843 αποφοίτησε και ο πρώτος φοιτητής, ο Αναστάσιος Γούδας, από την Ιατρική Σχολή.

Σύντομα, έγινε αντιληπτό ότι το κτήριο που είχε επιλεγεί δεν επαρκούσε για να καλύψει τις ανάγκες του νέου ιδρύματος. Το Πανεπιστήμιο χρειαζόταν ένα ιδιόκτητο κτήριο αντάξιο της αποστολής και του κύρους του. Για το σκοπό σχεδιάστηκε το κεντρικό κτήριο του Πανεπιστημίου, στη σημερινή οδό Πανεπιστημίου, και στις 2 Ιουλίου 1839 ο Όθωνας έθεσε τον θεμέλιο λίθο του, σε σχέδια του Κρίστιαν Χάνσεν. Το 1841 ολοκληρώθηκε η κύρια πτέρυγα του κτηρίου, τα γνωστά Προπύλαια, και τα μαθήματα μεταφέρθηκαν εκεί. Η χρηματοδότηση της ανέγερσης έγινε μέσω δημοσίου εράνου. Ξένοι, ομογενείς, καθώς και πλήθος κόσμου πρόσφεραν τον οβολό τους. Το νεοκλασικό κτήριο επιβεβαίωνε την εικόνα του ιδρύματος ως του *τεμένους των Μουσών*, αναδεικνύοντας τη σχέση του με την αρχαία Ελλάδα.



Το Μουσείο Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών όπου στεγάζεται στο κτήριο που είναι γνωστό ως «Οικία Κλεάνθους» ή «Παλιό Πανεπιστήμιο».



Η. C. Hansen, πρόσοψη του Πανεπιστημίου, 1842. Υδατογραφία.



Πρόσοψη του Πανεπιστημίου, αρχές 20ού αι. Επιστολικό δελτάριο.

Από την πρώτη στιγμή της λειτουργίας του, το Πανεπιστήμιο, το πρώτο και μόνο της χώρας αλλά και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, ανέλαβε να εκπληρώσει μια σειρά από στόχους. Κατ' αρχάς τη στελέχωση της κρατικής μηχανής, καθώς και της ιδιωτικής σφαίρας εργασίας. Το Πανεπιστήμιο αναδείχθηκε στον κατεξοχήν παράγοντα κοινωνικής αναπαραγωγής και κινητικότητας, σε όλη την ιστορική διαδρομή του ελληνικού κράτους. Παράλληλα, υπήρξε ένας νεωτερικός θεσμός, ένα πανεπιστήμιο νέου τύπου στην Ευρώπη του 19ου αιώνα, με πρότυπο το αντίστοιχο του Βερολίνου που είχε ιδρυθεί το 1810. Ήταν ένα ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα, το οποίο προγραμματικά ενδιαφερόταν να συνδυάσει τη διδασκαλία με την έρευνα, όπως νοούνταν εκείνη την εποχή, να καλύψει μια σειρά από ανάγκες του εθνικού κράτους, ανάγκες πρακτικές και ιδεολογικές. Το Πανεπιστήμιο συντέλεσε καθοριστικά στην εδραίωση στην κοινωνία των επιστημών και του συνόλου των πρακτικών που μορφοποιήθηκαν κατά τις διαδικασίες καθιέρωσής τους, στη διεύρυνση του χώρου δικαιοδοσίας τους, στη θεμελίωση θεσμών, όπως είναι τα εργαστήρια, τα μουσεία και τα φροντιστήρια. Στους θεσμούς αυτούς αναπτύχθηκε έστω και σε πρωτόλεια μορφή η έρευνα, με σκοπό την κάλυψη λειτουργικών αναγκών της ελληνικής κοινωνίας.

Εάν η στελέχωση της κρατικής μηχανής συνιστούσε τη μείζονα ανάγκη δημιουργίας ενός ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος, από την άλλη πλευρά στο λόγο των κρατικών αξιωματούχων αλλά και των αρχών του πανεπιστημίου τονιζόταν η «εθνική αποστολή» του, δηλαδή η χρησιμότητά του στην εξυπηρέτηση των ευρύτερων στόχων του μικρού βασιλείου στις νέες γεωπολιτικές συνθήκες της περιοχής (Μεγάλη Ιδέα). Τονιζόταν, ακόμη, η συμβολή του στη συγκρότηση και την προβολή της ταυτότητας του ελληνικού έθνους-κράτους. Η εδραίωση αρχικά αλλά και στη συνέχεια η ανάπτυξη, η διεύρυνση και η υπεράσπιση των ιδεών του έθνους - κράτους αποτέλεσαν βασικούς του στόχους. Το Πανεπιστήμιο κλήθηκε να λειτουργήσει ως ένας συνδετικός κρίκος με τα άλλα μέλη της εθνικής κοινότητας, και να ενισχύσει τους δεσμούς μαζί τους, ιδιαίτερα με εκείνους που βρίσκονταν στο χώρο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Σε αυτή την κατεύθυνση το ίδρυμα ανέδειξε τη μοναδική πολιτισμική ταυτότητα του ελληνικού έθνους συνδεδεμένη κυρίως με το ιστορικό παρελθόν του. Παράλληλα πρωτοστάτησε σε μια σειρά από επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα που θα επέτρεπαν να ενταχθεί η Ελλάδα στη χορεία των σύγχρονων ευρωπαϊκών κρατών. Επισημαίνω τον μόνιμο και σταθερό προσανατολισμό προς την Ευρώπη, χαρακτηριστικό του ιδρύματος στο σύνολό του και σε όλη την ιστορική διαδρομή του.

Τέλος, το Πανεπιστήμιο κάλυψε μια σειρά από κοινωνικές ανάγκες (ενημέρωση, περίθαλψη, πρόνοια, υγεία, πιστοποίηση προϊόντων, εισαγωγή νέων τεχνολογιών κ.ά.) που σήμερα εγγράφονται στις υποχρεώσεις της κρατικής μηχανής. Σε αυτή την κατεύθυνση, τα παραρτήματα του Πανεπιστημίου, όπως ονομάστηκαν τα νοσοκομεία, τα μουσεία, και οι θεσμοί πρόνοιας που ίδρυσε ή συμμετείχε στην ίδρυση και στη λειτουργία τους, διαδραμάτισαν έναν καθοριστικό

ρόλο. Αποτέλεσαν και συνεχίζουν να αποτελούν αναπόσπαστο και συστατικό στοιχείο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, παράλληλα, όμως, διαμόρφωσαν ένα πλαίσιο πανεπιστημιακών δράσεων με ταυτόχρονη και άμεση απόκριση σε κοινωνικές και επιστημονικές ανάγκες. Αποτέλεσαν έναν δίαυλο επικοινωνίας μεταξύ της καθηγητικής έδρας και της κοινωνίας. Η θεωρητική γνώση μετασχηματιζόταν σε κλινική, εργαστηριακή ή φροντιστηριακή άσκηση και έρευνα, μεταφερόταν στην περίθαλψη, στη βιομηχανία, στο εμπόριο ή τη ναυτιλία.

Μια ιδιαίτερη συνιστώσα του Πανεπιστημίου υπήρξαν οι φοιτητές, οι οποίοι ως το 1890 ήταν μόνο άνδρες. Από πολύ νωρίς έκαναν δυναμική την εμφάνισή τους στους δρόμους της πόλης, διεκδικώντας πανεπιστημιακά και άλλα αιτήματα. Μια σειρά από επεισόδια, αμέσως σχεδόν μετά την ίδρυση του Οθώνειου, χαρακτήρισαν τη δράση τους, επεισόδια που βρήκαν τη θέση τους στις σελίδες των εφημερίδων. Σε όλα αυτά τα επεισόδια η πολιτική ήταν παρούσα και κυρίαρχη. Τα *Σκιαδικά*, τον Μάιο του 1859, αποτέλεσαν τα πλέον γνωστά επεισόδια με συγκρούσεις με την Αστυνομία, στα οποία συμμετείχαν κυρίως μαθητές Γυμνασίου και λιγότερο οι φοιτητές. Παρόλο που αφορμή των συγκρούσεων ήταν η απόφαση των νέων αντί για εισαγόμενα θερινά καπέλα να φορούν εγχώρια, τα λεγόμενα *σκιάδια*, ώστε να ενισχύσουν την ελληνική βιοτεχνία, στην πραγματικότητα ο στόχος ήταν το οθωνικό περιβάλλον. Το 1862 η έξωση του Όθωνα ενίσχυσε το κύρος των φοιτητών ως μια δυναμική συνιστώσα του αντιδυναστικού αγώνα. Τότε, δημιουργήθηκε και η Πανεπιστημιακή Φάλαγγα, το πιο πρωτότυπο σώμα στην ιστορία του ελληνικού φοιτητικού κινήματος. Πρόκειται για το πρώτο και μόνο οπλισμένο σώμα φοιτητών, που ως μέρος της Πολιτοφυλακής, ανέλαβε να διατηρήσει την τάξη στην εξεγερμένη πόλη.

Τον Οκτώβριο του 1862, η Προσωρινή Κυβέρνηση αποφάσισε τη μετονομασία του Πανεπιστημίου από Οθώνειο σε Εθνικό, ως *ίδρυμα κοινόν ολοκλήρου του έθνους*. Μια καινούρια εποχή άρχιζε. Το ίδρυμα περιεβλήθη με ακόμα μεγαλύτερο κύρος, γεγονός που αποτυπώθηκε και στην αύξηση του αριθμού των φοιτητών του. Εκείνοι που είχαν κατηγορηθεί ή και διωχθεί από το διδακτικό προσωπικό, λόγω της αντιδυναστικής πολιτικής τους δράσης, αποκαταστάθηκαν. Μαζί με την ονομασία γκρεμίστηκαν τα σύμβολα του παλαιού καθεστώτος. Τα βασιλικά παράσημα στην πανεπιστημιακή σφραγίδα αντικαταστάθηκαν από την εικόνα της κουκουβάγιας, σύμβολο της σοφίας. Το 1887, με αφορμή τα 50 χρόνια λειτουργίας του, το Πανεπιστήμιο απέκτησε και το λάβαρό του. Ο Νικόλαος Γύζης σχεδίασε τη θεά Αθηνά πάνω στο λάβαρο και ο Γεώργιος Ιακωβίδης τη γλαύκα πάνω σε κλαδιά ελιάς. Από το 1898 έως και το 1928, ο ποιητής Κωστής Παλαμάς συνδέσε τη ζωή του με το ίδρυμα, αναλαμβάνοντας τη θέση του Γραμματέα του, μια θέση κλειδί για τη λειτουργία του Πανεπιστημίου.

Στο τέλος του 19ου αιώνα το Πανεπιστήμιο γνώρισε σημαντικές αλλαγές, σε μια εποχή κατά την οποία το αίτημα του αστικού εκσυγχρονισμού, διατυπωμένο κυρίως από τις κυβερνήσεις του Χαρίλαου Τρικούπη και όσους τον ακολούθησαν, κυριάρχησε στην πολιτική ζωή.



Λεπτομέρεια από το Λάβαρο του Πανεπιστημίου Αθηνών με παράσταση αρχαίζουσας Αθηνάς, έργο του Νικολάου Γύζη. Παραγγέλθηκε στο Μόναχο, όπου ζούσε τότε ο διάσημος Έλληνας ζωγράφος, από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου με την ευκαιρία του εορτασμού των 50 χρόνων από την ίδρυσή του (1887). Μεταξοκέντητο και χρυσοκέντητο σε βελούδο, είναι το μοναδικό έργο του ζωγράφου με αυτή την τεχνική (1,53 x 0,89).



1936. Κινητοποίηση φοιτητών στο προαύλιο του Πανεπιστημίου (Αρχειό Π. Πουλίδη).

Η συνεχιζόμενη αύξηση του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών, οι αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο, η στροφή προς την εξειδίκευση και την επαγγελματική κατάρτιση δημιούργησαν σε μεγάλο βαθμό μια νέα εικόνα του ιδρύματος. Τα προγράμματα μαθημάτων διευρύνθηκαν και αναβαθμίστηκαν, θεσμοθετήθηκαν νέες έδρες, και εκλέχθηκαν καθηγητές για να τις στελεχώσουν. Ακόμα, αυξήθηκαν οι ώρες διδασκαλίας, ενώ εισήχθησαν νέα γνωστικά αντικείμενα και θεματικές. Η σημαντικότερη θεσμική μεταβολή ήταν η ανάθεση της ευθύνης του πανεπιστημιακού διδακτικού προσωπικού στις σχολές. Ενισχύθηκε, ακόμη, η επιστημονική επαγγελματική στοχοθεσία της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης.

Ο θετικισμός έκανε δυναμικά την εμφάνισή του, όπως αποτυπώθηκε στη δημιουργία μουσείων και δεκάδων νέων φροντιστηρίων και εργαστηρίων. Ανάμεσά τους ήταν και το νέο Χημείο, ένα από τα καλύτερα της εποχής. Στο πνεύμα της στροφής προς τις πιο πρακτικές γνώσεις, το 1904 η Φιλοσοφική χωρίστηκε σε δύο σχολές: τη Φιλοσοφική και τη Σχολή Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών. Το 1892, λόγω της κακής οικονομικής κατάστασης του κράτους επιβλήθηκαν τα δίδακτρα από την κυβέρνηση Τρικούπη. Για την ακρίβεια επρόκειτο για «διδακτικά τέλη», που πλήρωναν οι φοιτητές για την εγγραφή τους, την ανανέωσή της ανά

έτος και τις εξετάσεις τους. Η επιβολή τους προκάλεσε μεγάλες αντιδράσεις στον φοιτητικό πληθυσμό.

Στις αρχές του 20ού αιώνα, το Πανεπιστήμιο ίδρυσε τα δικά του νοσοκομεία: το Αρεταίειο και το Αιγινήτειο, με κληροδοτήματα των καθηγητών της Ιατρικής Θεόδωρου Αρεταίου και Διονύσιου Αιγινήτη. Τα δύο νοσοκομεία κάλυψαν τις βασικές ανάγκες της κλινικής διδασκαλίας στους τομείς της χειρουργικής, της παθολογίας, των νευρικών και ψυχιατρικών νοσημάτων. Λίγο αργότερα, με δαπάνες του Ανδρέα και της Ιφιγένειας Συγγρού αποπερατώθηκε και το φερώνυμο νοσοκομείο, το οποίο φιλοξένησε την Κλινική των Αφροδίσιων Νοσημάτων.

Η διεύρυνση του φοιτητικού πληθυσμού συνδέθηκε και με μια κρίσιμη αλλαγή. Το 1890, η πρώτη φοιτήτρια, η Ιωάννα Στεφανόπολι, έγινε δεκτή στη Φιλοσοφική Σχολή. Ακολούθησαν, μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα μερικές δεκάδες γυναίκες ακόμη, ώσπου σταδιακά να επιτευχθεί η ισότιμη παρουσία τους.

Το φοιτητικό σώμα εξακολούθησε να είναι ιδιαίτερα μαχητικό, ενώ σε αυτή την περίοδο συνέδεσε τη δράση του με ένα νέο ζήτημα που ταλάνισε την ελληνική κοινωνία: το γλωσσικό. Στο γλωσσικό ζήτημα, το Πανεπιστήμιο ηγήθηκε του αντιδημοτικιστικού αγώνα, διακηρύσσοντας τους φόβους του για την πιθανή επικράτηση της δημοτικής γλώσσας. Η στάση του προκάλεσε τον χαρακτηρισμό του ως αρχαιόπληκτου και αντιδραστικού. Οι φοιτητές πρωτοστάτησαν στις διαμαρτυρίες, προκαλώντας δυο από πιο γνωστά επεισόδια στην ιστορία του φοιτητικού κινήματος, τα πολύνεκρα *Ευαγγελικά* και τα *Ορεστειακά*. Και στις δύο περιπτώσεις οι φοιτητές υπερασπίστηκαν μαζί με τους καθηγητές τους την αρχαία ελληνική γλώσσα ενάντια σε οποιαδήποτε μετάφραση στη δημοτική, στο πλαίσιο ενός έντονου μεγαλοϊδεατισμού.

Το κίνημα στο Γουδί το 1909 και οι ανακατατάξεις που προκάλεσε στο δημόσιο βίο επηρέασαν καταλυτικά την πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Η σημαντικότερη θεσμική τροποποίηση ήταν η επικύρωση του νέου κανονισμού λειτουργίας του Αθήνησι (μετά από ογδόντα τέσσερα χρόνια διατήρησης του προσωρινού) με τους νόμους ΓΩΚΓ' και ΓΩΓΕ' (Ιούλιος 1911) της νεοσύστατης κυβέρνησης του Ελευθερίου Βενιζέλου. Είχε προηγηθεί, το 1910, η μεγαλύτερη στην έως τότε ιστορία του Πανεπιστημίου εκκαθάριση του διδακτικού προσωπικού, καθώς απολύθηκαν 17 από τους 54 καθηγητές.

Με βάση τον Οργανισμό του 1911, το Πανεπιστήμιο Αθηνών διαιρέθηκε σε δύο αντίστοιχα ιδρύματα, ώστε να καλυφθούν οι ρήτρες που είχε θέσει με το κληροδοτήμα του ο Ιωάννης Δομπόλης (βλ. στον τόμο τη σχετική με τους ευεργέτες ενότητα): το Εθνικό και το Καποδιστριακό. Στο πρώτο ανήκαν η Ιατρική Σχολή, στην οποία προσαρτήθηκε το Φαρμακευτικό Σχολείο, το Οδοντιατρικό Σχολείο, το οποίο ιδρύθηκε με τον νέο κανονισμό, και η Φυσικομαθηματική Σχολή, στην οποία το 1919 προστέθηκε και το Χημικό Τμήμα. Το Καποδιστριακό περιλάμβανε τις Φιλοσοφική, Θεολογική και Νομική Σχολή. Τα δύο Πανεπιστήμια είχαν στην πραγματικότητα κοινό οργανισμό και κοινή διοίκηση. Το Πανεπιστήμιο ενοποιήθηκε πάλι, με νέο οργανισμό, το 1922, και το 1932 απέκτησε τον σημερινό του τίτλο: Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον Αθηνών.



1937. Ο εορτασμός των Τριών Ιεραρχών στην Αίθουσα Τελετών.

Ο νομοθέτης του 1911 εισήγαγε μια σειρά από καινοτομίες που ενίσχυαν την αυτονομία του Πανεπιστημίου έναντι της κυβερνητικής εξουσίας. Με τον ίδιο κανονισμό ορίστηκε και η διεξαγωγή τμηματικών προφορικών εξετάσεων δύο φορές τον χρόνο, ενώ καθιερώθηκε η διδακτορική διατριβή, έτσι όπως τη γνωρίζουμε σήμερα. Η αλλαγή ήταν κρίσιμη. Από εκείνη τη στιγμή και μετά το Πανεπιστήμιο μπορούσε να αναπαράγει το διδακτικό προσωπικό του. Έως τότε, για να γίνει κάποιος καθηγητής θα έπρεπε να είχε αποκτήσει τα απαραίτητα εφόδια σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα στο εξωτερικό.

Στις πρώτες ταραγμένες δεκαετίες του 20ού αιώνα το Πανεπιστήμιο συμμετείχε ενεργά στους εθνικούς αγώνες: Βαλκανικοί, Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος, Μικρασιατική Εκστρατεία. Ήταν ο πρώτος θεσμός που τίμησε δημόσια τη μνήμη των νεκρών του, με αναθηματικές στήλες στα Προπύλαια. Στα χρόνια που ακολούθησαν, το ίδρυμα έζησε όλες τις μεγάλες πολιτικές αλλαγές. Στον Εθνικό Διχασμό το διδακτικό προσωπικό του υπέστη μια σειρά από εκκαθαρίσεις. Το ΕΚΠΑ στάθηκε αρνητικό απέναντι σε όλες τις εκπαιδευτικές βενιζελικές μεταρρυθμίσεις, με αιχμή την αντίθεσή του προς τον εκπαιδευτικό δημοτικισμό. Δεν ήταν πια,

όμως, μόνο του. Ο χάρτης της ανώτατης εκπαίδευσης είχε αλλάξει δραστικά. Κατ' αρχάς με την ίδρυση του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το 1926. Έπειτα με μια σειρά από άλλες σχολές που ίδρυσαν κυρίως οι βενιζελικές κυβερνήσεις στο πλαίσιο της σύνδεσης της εκπαίδευσης με την παραγωγή. Ανάμεσά τους ήταν η Γεωπονική Σχολή, η Ανωτάτη Σχολή Εμπορικών Επιστημών, η Ελευθέρα Σχολή Πολιτικών Οικονομικών Επιστημών (σήμερα Πάντειο Πανεπιστήμιο). Οι κυβερνήσεις του Ελευθερίου Βενιζέλου επιχείρησαν να ορίσουν ένα νέο πλαίσιο για την ανώτατη εκπαίδευση. Το 1931 ορίστηκε ως πρώτος κυβερνητικός επίτροπος για την εποπτεία των πανεπιστημίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης ο διεθνούς φήμης μαθηματικός Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή. Ο θεσμός δεν μακροημέρευσε, ενώ το 1932 ψηφίστηκε ο νέος πανεπιστημιακός οργανισμός, ο μακροβιότερος στον 20ό αιώνα (1932-1982).

Την περίοδο αυτή το Πανεπιστήμιο διευρύνθηκε, ακόμη περισσότερο, ως προς τις υποδομές του. Οι σχολές απέκτησαν νέα κτήρια, όπως εκείνο των Θεωρητικών Επιστημών στην οδό Σόλωνος και της Ιατρικής στο Γουδί. Το 1926 καθιερώθηκαν οι εισαγωγικές εξετάσεις σε όλες τις πανεπιστημιακές σχολές, λόγω της σημαντικής αύξησης του αριθμού των εισακτέων. Το 1938 η Αγγελική Παναγιωτάτου, η οποία είχε επιλεγεί ως η πρώτη γυναίκα υφηγήτρια το 1908, εκλέχθηκε και ως η πρώτη έκτακτη καθηγήτρια των Τροπικών Νόσων στην Ιατρική Σχολή.

Η αύξηση του αριθμού των φοιτητών και φοιτητριών έθετε πιο έντονο το ζήτημα της εκπροσώπησής τους. Από το 1911, αρχικά με την άδεια του Πρύτανη, επιτράπηκε η ίδρυση φοιτητικών ενώσεων και σωματείων ανά Σχολή, φαινόμενο που πύκνωσε ιδιαίτερα τον Μεσοπόλεμο. Την ίδια περίοδο στα φοιτητικά προαύλια εισήχθησαν οι αριστερές ιδέες. Το φοιτητικό σώμα θα ήταν εφεξής πιο πολιτικοποιημένο και παράλληλα πολύ πιο κριτικό απέναντι στο ίδιο το Πανεπιστήμιο. Ο Μεσοπόλεμος χαρακτηρίστηκε από τις μαζικές φοιτητικές κινητοποιήσεις και απεργίες, καθώς και τις συγκρούσεις στο εσωτερικό του φοιτητικού σώματος ανάμεσα στους εκπροσώπους διαφορετικών παρατάξεων.

Το 1937 το Πανεπιστήμιο γιόρτασε την εκατονταετηρίδα του. Την ίδια ώρα, η δικτατορία του Μεταξά επιχείρησε να καταλύσει, νομοθετικά, την αυτονομία του, όπως και όλης της ανώτατης εκπαίδευσης, ενώ άσκησε διώξεις σε διδάσκοντες, φοιτητές και φοιτήτριες.

Η δεκαετία του 1940, ο πόλεμος, η Κατοχή, ο Εμφύλιος άνοιξαν μια άλλη ταραγμένη σελίδα στην ιστορία του ιδρύματος. Σε μεγάλο βαθμό, όπως και όλη η υπόλοιπη εκπαίδευση, υπολειτούργησε, τα ακαδημαϊκά έτη συρρικνώθηκαν. Από τις πιο φωτεινές στιγμές της ιστορίας του ήταν η στράτευση ενός σημαντικού μέρους του καθηγητικού προσωπικού και χιλιάδων φοιτητών και φοιτητριών στον αγώνα ενάντια στους κατακτητές. Η Πανεπιστημιακή Λέσχη, η οποία λειτουργούσε από τον Μεσοπόλεμο, μεταβλήθηκε σε χώρο αντίστασης. Στις 28 Οκτωβρίου 1941 εκατοντάδες φοιτητές έφυγαν από τα Προπύλαια, αφού δαφνοστεφάνωσαν τους ήρωες του 1821, για να κατευθυνθούν στο Μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτου. Στις 24 Μαρτίου 1942, με το εμβατήριο «Μαύρη είν' η νύχτα στα βουνά», χίλιοι περίπου φοιτητές

κατευθύνθηκαν από τα Εξάρχεια στο Κολωνάκι για να στεφανώσουν τα αγάλματα των Φιλικών. Μετά την Απελευθέρωση, και κατά τον Εμφύλιο, στο κλίμα της εποχής, υπήρξαν μια σειρά από εκκαθαρίσεις του προσωπικού του Πανεπιστημίου, καθώς και πειθαρχικές διώξεις φοιτητών και φοιτητριών.

Εκφραστής της κυρίαρχης μετεμφυλιακής ιδεολογίας, το Πανεπιστήμιο Αθηνών δεν έμεινε, παράλληλα, αμέτοχο στις κρίσιμες ιστορικές στιγμές της περιόδου. Διδάσκοντες και φοιτητικό σώμα συμμετείχαν ενεργά στις διαμαρτυρίες για τις εξελίξεις στο Κυπριακό ζήτημα. Στη δεκαετία του 1960, το ΕΚΠΑ, χάρη και στην κατάργηση των διδάκτρων από την κυβέρνηση Γεωργίου Παπανδρέου, γνώρισε μια εντυπωσιακή αύξηση των φοιτητών και φοιτητριών του. Συνθήματα όπως το 1-1-4 ή το 15% για την Παιδεία αντηχούσαν στους δρόμους της Αθήνας, ενώ το φοιτητικό κίνημα πρωτοστατούσε στις συλλογικές διαμαρτυρίες, συγκροτώντας μια κρίσιμη παράμετρο στο πολιτικό σκηνικό. Το 1963 ιδρύθηκε η ΕΦΕΕ, αποτέλεσμα του 4ου Πανσπουδαστικού Συνεδρίου. Η ίδρυσή της επηρεάστηκε από τις αντίστοιχες εξελίξεις στη Γαλλία, δείγμα των πολλαπλών συναντήσεων και οσμώσεων ανάμεσα στο ελληνικό και στο διεθνές φοιτητικό κίνημα σε μια δεκαετία εξεγέρσεων και διεκδικήσεων της νεολαίας.

Η δικτατορία της 21ης Απριλίου 1967 επιχείρησε τον συνολικό έλεγχο της ανώτατης εκπαίδευσης, με απολύσεις καθηγητών, την καθιέρωση του κυβερνητικού επιτρόπου, τη διάλυση του φοιτητικού κινήματος. Τα πρώτα χρόνια της σιωπής και της ανοχής από ένα σημαντικό μέρος της πανεπιστημιακής κοινότητας, με σημαντικές εξαιρέσεις, διαδέχθηκε η αντίδραση του φοιτητικού κινήματος. Η εξέγερση της Νομικής Σχολής τον Φεβρουάριο του 1972 αποτέλεσε μια από τις πιο σημαντικές στιγμές του αντιδικτατορικού νεανικού αγώνα. Η συμβολή του φοιτητικού κινήματος στην ανατροπή του καθεστώτος της 21ης Απριλίου καθόρισε την έντονη παρουσία του στη Μεταπολίτευση.

Ήδη από τη δεκαετία του 1960 αλλά κατά βάση στη Μεταπολίτευση, νέα, περιφερειακά κυρίως ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα δημιουργήθηκαν, αναλαμβάνοντας να καλύψουν τις ανάγκες για στελέχωση του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα εργασίας και για παραγωγή έρευνας περιορίζοντας τον ρόλο των παλαιότερων πανεπιστημίων, μεταξύ αυτών και εκείνου της Αθήνας, το οποίο υπέστη σημαντική ανασηματοδότηση της συντηρητικής εν πολλοίς φυσιογνωμίας του το προηγούμενο διάστημα. Από τις πρώτες μέρες της Μεταπολίτευσης, το φοιτητικό σώμα έκανε πολύ πιο δυναμική την παρουσία του, ενώ το 1978 «η απεργία των 100 ημερών» σηματοδότησε την εμφάνιση στο προσκήνιο του Ειδικού Διδακτικού Προσωπικού, μιας κατηγορίας εργαζομένων του ιδρύματος που από την ίδρυσή του είχε παραμείνει στην αφάνεια.

Σημαντικές υπήρξαν και οι επιστημονικές εξελίξεις. Καινοτόμα γνωστικά αντικείμενα εισήχθησαν στο πρόγραμμα σπουδών, νέα εργαστήρια, κλινικές, σπουδαστήρια δημιουργήθηκαν ενισχύοντας τα παλαιότερα, προσδίδοντας στην εκπαίδευση των φοιτητών και φοιτητριών, αλλά και στη συνολικότερη φυσιογνωμία του ΕΚΠΑ πιο ερευνητικό χαρακτήρα.



1930. Αίθουσα διδασκαλίας του Φαρμακευτικού Χημείου.

Το ίδρυμα στελεχώθηκε από καινούριο, πολυπληθέστερο επιστημονικό δυναμικό, το οποίο είχε στενή σχέση με τη σύγχρονη, διεθνή επιστημονική σκέψη.

Η νομοθετική αλλαγή, με τον νόμο πλαίσιο του 1982 –έναν επίσης από τους μακροβιότερους νόμους για την ανώτατη εκπαίδευση που καταργήθηκε το 2007–, συνέβαλε καθοριστικά στον επαναπροσδιορισμό της φυσιογνωμίας του ιδρύματος, με βάση και τον νέο χάρτη της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα. Η κατάργηση του θεσμού της έδρας συντέλεσε σε έναν πιο ευέλικτο και σίγουρα πολύ πιο δημοκρατικό τρόπο οργάνωσης της πανεπιστημιακής ζωής. Σε αυτή την κατεύθυνση, παρά τις κριτικές που δέχθηκε και τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν, κινήθηκε και η θεσμοθέτηση της συμμετοχής όλων των συνιστωσών της πανεπιστημιακής διαδικασίας (διδασκτικό και διοικητικό προσωπικό, φοιτητικό σώμα) στη διοίκηση του ιδρύματος. Παράλληλα, υπήρξε μια εντυπωσιακή διεύρυνση των σχολών και των τμημάτων του ΕΚΠΑ. Από τη δεκαετία του 1990 και μετά, σε ένα συνεχώς διευρυνόμενο αριθμητικά –τόσο από φοιτητές και φοιτήτριες όσο και από διδασκτικό προσωπικό– πανεπιστήμιο η θεσμοθέτηση των μεταπτυχιακών σπουδών και τα ευρωπαϊκά προγράμματα έρευνας συντέλεσαν καθοριστικά στην ανάπτυξη των ερευνητικών υποδομών αλλά και των σχετικών δραστηριοτήτων του ιδρύματος.



1930. Αίθουσα ασκήσεων Εργαστηρίου Οργανικής Χημείας.

Από την ίδρυσή του, το ΕΚΠΑ υπήρξε σε μεγάλο βαθμό η ραχοκοκαλιά της επιστημονικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής της χώρας. Όλα αυτά τα 180 χρόνια, εκατομμύρια άνθρωποι πέρασαν από τις αίθουσές του: φοιτητές και φοιτήτριες, διδακτικό και διοικητικό προσωπικό. Η πλειονότητα όσων στελέχωσαν την πολιτική και κοινωνική ζωή της χώρας, τουλάχιστον μέχρι τον Μεσοπόλεμο, προήλθαν από τις τάξεις του. Πρόεδροι της δημοκρατίας, πρωθυπουργοί, υπουργοί κ.ά. υπήρξαν μέλη του διδακτικού προσωπικού του, ενώ εξέχουσες διεθνώς προσωπικότητες της επιστήμης και του πολιτισμού κάθισαν στα έδρανά του.

Η εντυπωσιακή πορεία του ΕΚΠΑ διαγράφεται και σε αριθμούς. Από τις 4 σχολές του 1837, σήμερα το ίδρυμα αποτελείται από 8 σχολές και 33 τμήματα. Από τις μερικές δεκάδες καθηγητές, υφηγητές και διδακτικό προσωπικό που στελέχωσαν αρχικά το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το σημερινό προσωπικό του, διδακτικό και διοικητικό, ξεπερνά τους 3.000 ανθρώπους. Από τους 52 φοιτητές της πρώτης χρονιάς λειτουργίας, σήμερα οι φοιτητές και φοιτήτριες, προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί, υπερβαίνουν τις 65.000. Από το σπίτι του Σταμάτη Κλεάνθη έως τα εκατοντάδες κτήρια που χρησιμοποιεί σήμερα το ίδρυμα σε όλη την Αττική διανύθηκε μια

πολύ μεγάλη διαδρομή. Σε αυτήν, καθοριστική ήταν η οικοδόμηση της Πανεπιστημιούπολης του Ζωγράφου και η εγκατάσταση, στη Μεταπολίτευση, ενός μεγάλου αριθμού σχολών και πανεπιστημιακών τμημάτων εκεί.

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών υπήρξε για πολλά χρόνια ο μόνος και παραμένει πάντα κορυφαίος εκφραστής του θεσμού του Δημόσιου Πανεπιστημίου στη χώρα μας. Τα τελευταία χρόνια, το ίδρυμα γνωρίζει, όπως και όλη η ανώτατη εκπαίδευση, μια πρωτοφανή μείωση της κρατικής στήριξης στο έργο του, την αποψίλωση του επιστημονικού του δυναμικού και παράλληλα την αποδημία χιλιάδων αποφοίτων του στο εξωτερικό. Σε μια εποχή κρίσης και δραματικών αλλαγών καλείται και πάλι να προσαρμοστεί και να αναδιαμορφώσει τη φυσιογνωμία του. Δεν είναι η πρώτη ούτε και η μόνη φορά, όπως αποτυπώνεται και στην ιστορία του, η οποία είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με τις διαδρομές της ελληνικής κοινωνίας.

Η καταγραφή της ιστορίας του, η κατανόηση των ρήξεων και των συνεχειών που τη χαρακτήρισαν, η υπόμνηση του έργου που πρόσφερε, ο αναστοχασμός εντέλει για τη διαδρομή του στον χρόνο αποτελεί απαραίτητο εφόδιο για την κατανόηση των σημερινών αλλαγών, την υπεράσπιση των βασικών αρχών του και τον σχεδιασμό των επόμενων βημάτων του. Η ιστορική του παράδοση, το επιστημονικό κύρος των διδασκόντων του, η συμβολή του ερευνητικού και διοικητικού του προσωπικού, η ζωντάνια και η δύναμη του φοιτητικού σώματος αποτελούν τις ισχυρές εκείνες παραμέτρους που θα του επιτρέψουν να σχεδιάσει με επιτυχία τα επόμενα βήματα για την πορεία του στον 21ο αιώνα.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΑΚΗΣ
*Επ. καθηγητής Θεωρίας και Ιστορίας της Ιστοριογραφίας,
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Πρόεδρος Διοικούσας Επιτροπής Ιστορικού Αρχείου ΕΚΠΑ*





3

Η Δομή
του ΕΚΠΑ
σήμερα

Έτος 2017

Διοικητική και Ακαδημαϊκή διάρθρωση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

I. ΠΡΥΤΑΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

ΠΡΥΤΑΝΗΣ

Καθηγητής Μελέτιος-Αθανάσιος Δημόπουλος

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΥΤΑΝΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Καθηγητής Ναπολέων Μαραβέγιας

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΥΤΑΝΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Καθηγητής Θωμάς Σφηκόπουλος

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΥΤΑΝΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Καθηγητής Κωνσταντίνος Μπουραζέλης

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΥΤΑΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Καθηγητής Νικόλαος Μυλωνάς

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΥΤΑΝΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

Καθηγητής Γεώργιος Πολυμενέας

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΥΤΑΝΗ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Καθηγητής Γεώργιος Ζωγράφος

II. ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ

Η Σύγκλητος αποτελείται από τον Πρύτανη, τους Κοσμήτορες των Σχολών και Προέδρους Τμημάτων, μέχρι δύο ανά Σχολή, με διετή μη ανανεούμενη θητεία και εναλλαγή σε κάθε Σχολή έως ότου εξαντληθεί το σύνολο των Τμημάτων της Σχολής. Στις συνεδριάσεις της Σύγκλητου συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, οι Αναπληρωτές Πρύτανη.

III. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

Στο Πανεπιστήμιο Αθηνών λειτουργούν σήμερα οκτώ (8) Σχολές και τριάντα τρία (33) Τμήματα ενταγμένα σε αυτές όπως παρατίθενται κατωτέρω:

ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Κοσμήτωρ: Καθηγητής Απόστολος Νικολαΐδης

Τμήμα Θεολογίας

Πρόεδρος: Αν. Καθηγητής Θωμάς Ιωαννίδης

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας

Πρόεδρος: Καθηγητής Σωτήριος Δεσπότης

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ (<http://www.law.uoa.gr/>)

Κοσμήτορες:

Καθηγήτρια Διονυσία Καλλινίκου (1-1-2017- 31-8-2017)

Καθηγητής Φίλιππος Σπυρόπουλος (1-9-2017- 30-11-2107)

Καθηγήτρια Καλλιόπη Χριστακάκου-Φωτιάδη (από 1-12-2017)

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Κοσμήτωρ: Καθηγητής Μιχαήλ Σπουρδαλάκης

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης

Πρόεδρος: Καθηγητής Χρήστος Λυριντζής

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Πρόεδρος: Καθηγητής Νικόλαος Ηρειώτης

Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης

Πρόεδροι:

Καθηγητής Δημήτριος-Σταμάτιος Χαραλάμπης

Καθηγητής Γεώργιος Πλειός (από 1-12-2017)

Τμήμα Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών

Πρόεδρος: Καθηγητής Ιωάννης Μάζης

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Κοσμήτωρ: Καθηγήτρια Ελένη Καραμαλέγκου

Τμήμα Φιλολογίας

Πρόεδρος: Καθηγητής Αμφιλόχιος Παπαθωμάς

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Πρόεδροι:

Καθηγητής Παναγιώτης Βαλαβάνης

Καθηγητής Ευάνθης Χατζηβασιλείου (από 1-12-2017)

Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας

Πρόεδρος: Καθηγήτρια Μαρία-Ζωή Φουντοπούλου

Τμήμα Ψυχολογίας

Πρόεδρος: Καθηγήτρια Χρυσή Χατζηχρήστου

Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Πρόεδροι:

Καθηγήτρια Ευαγγελία Σακελλίου-Σουλτς

Καθηγήτρια Μαρία Σιδηροπούλου (από 1-12-2017)

Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Πρόεδρος: Καθηγήτρια Μαρία Παπαδήμα

Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Πρόεδροι: Καθηγήτρια Αναστασία Αντωνοπούλου

Καθηγήτρια Αικατερίνη Μητραλέξη (από 1-12-2017)

Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Πρόεδρος: Καθηγητής Γεώργιος Μικρός

Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Πρόεδρος: Καθηγητής Δημήτριος Δρόσος

Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Πρόεδρος: Καθηγητής Αχιλλέας Χαλδαιάκης

Τμήμα Θεατρικών Σπουδών

Πρόεδροι: Καθηγήτρια Άννα Ταμπάκη

Καθηγήτρια Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου (από 1-12-2017)

Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών

Πρόεδρος: Καθηγήτρια Ελένη Στεργιοπούλου

ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Κοσμήτωρ: Καθηγητής Κωνσταντίνος Βαρώτσος

Τμήμα Φυσικής

Πρόεδρος: Καθηγητής Νικόλαος Τετράδης

Τμήμα Χημείας

Πρόεδρος: Καθηγήτρια Χριστίνα-Άννα Μητσοπούλου

Τμήμα Μαθηματικών

Πρόεδρος: Καθηγητής Απόστολος Μπουρνέτας

Τμήμα Βιολογίας

Πρόεδροι:

Καθηγητής Κυριάκος Γεωργίου

Καθηγήτρια Ισιδώρα Παπασιδέρη (από 1-12-2017)

Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος

Πρόεδροι: Καθηγητής Νικόλαος Βούλγαρης

Καθηγητής Ευθύμιος Λέκκας (από 1-12-2017)

Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών

Πρόεδρος: Καθηγητής Αντώνιος Πασχάλης

Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης

Πρόεδροι:

Καθηγητής Ιωάννης Χριστιανίδης

Καθηγητής Κωνσταντίνος Δημητρακόπουλος (από 1-12-2017)

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

Κοσμήτωρ: Καθηγητής Ευστράτιος Πατσούρης

Ιατρική Σχολή

Πρόεδρος: Καθηγητής Πέτρος Σφηκάκης

Τμήμα Οδοντιατρικής

Πρόεδροι:

Καθηγητής Γεώργιος Ηλιάδης

Καθηγητής Φοίβος Μαδιανός (από 1-12-2017)

Τμήμα Φαρμακευτικής

Πρόεδροι:

Καθηγητής Παναγιώτης Μαράκος

Αναπληρωτής Καθηγητής Δημήτριος Ρέκκας (από 1-12-2017)

Τμήμα Νοσηλευτικής

Πρόεδρος: Καθηγήτρια Χρυσούλα Λεμονίδου

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Κοσμήτωρ: Καθηγήτρια Θάλεια Δραγώνα

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Πρόεδρος: Αναπληρωτής Καθηγητής Θωμάς Μπαμπάλης

Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία

Πρόεδροι: Καθηγητής Βασίλειος Τσελφές (από 1-1-2017), Καθηγήτρια Θάλεια Δραγώνα (από 12-4-2017)

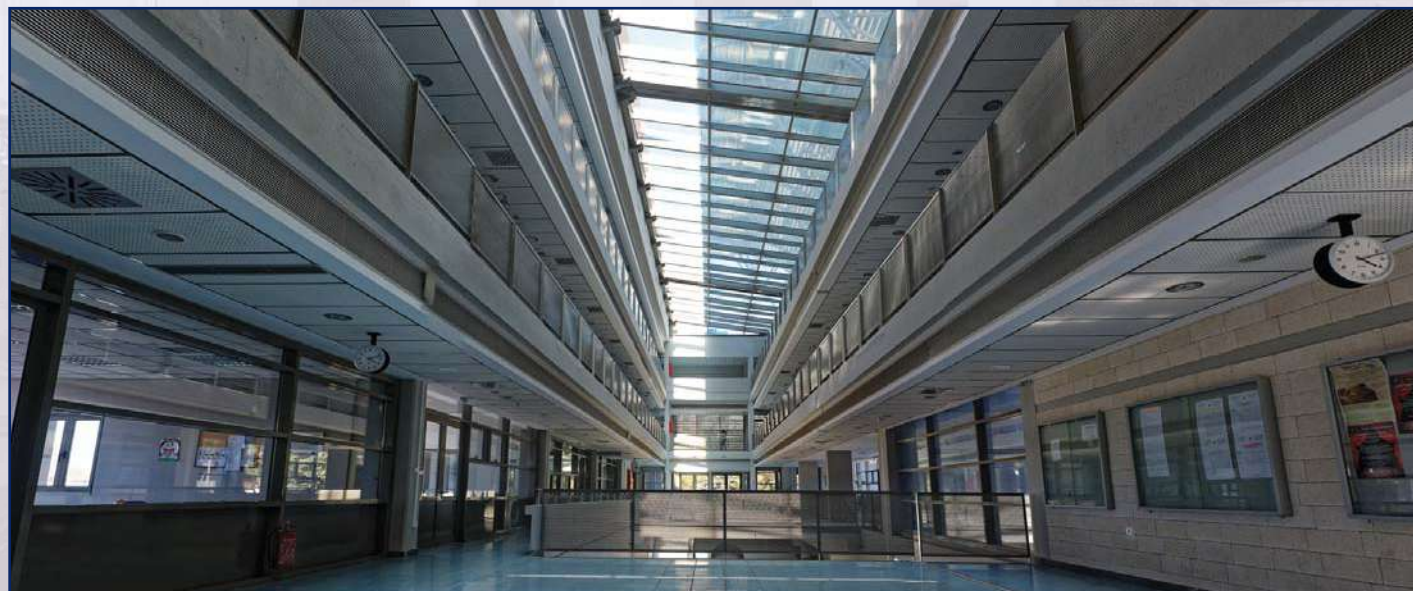
Καθηγήτρια Δήμητρα Μακρυνιώτη (από 5-12-2017)

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Κοσμήτωρ: Καθηγητής Νικόλαος Γελαδάς

ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ



Εσωτερική άποψη του Διδασκαλείου Νέας Ελληνικής.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Γραφείο Πρύτανη
Τμήμα Γραμματείας Πρύτανη
Γραφείο Τύπου

Γραφείο Αναπληρωτή Πρύτανη Διοικητικών Υποθέσεων

Γραφείο Αναπληρωτή Πρύτανη Ερευνητικής Πολιτικής και Ανάπτυξης

Γραφείο Αναπληρωτή Πρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Διεθνών Σχέσεων

Γραφείο Αναπληρωτή Πρύτανη Οικονομικών Υποθέσεων

Γραφείο Αναπληρωτή Πρύτανη Φοιτητικής Μέριμνας

Γραφείο Αναπληρωτή Πρύτανη Υγείας και Κοινωνικής Πολιτικής

Τμήμα Γραμματείας Πανεπιστημιακής Συγκλήτου

Τμήμα Γραμματείας Τεχνικού Συμβουλίου

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

1. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ

Τμήμα Σπουδών

Τμήμα Μεταπτυχιακών Σπουδών και Έρευνας

2. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Τμήμα Τεκμηρίωσης

Τμήμα Σχεδιασμού και Οργάνωσης

3. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΗΧΑΝΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Τμήμα Κεντρικού Η/Υ

Τμήμα Μηχανογράφησης

Τμήμα Γραμματείας

ΚΕΝΤΡΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ (Κ.ΛΕΙ.ΔΙ.)

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

1. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ

Τμήμα Διδακτικού Προσωπικού

Τμήμα Λοιπού Προσωπικού

Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας

Τμήμα Πρωτοκόλλου

2. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων, Εθιμοτυπίας και Πολιτιστικών Εκδηλώσεων

Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων

Τμήμα Μουσείων και Ιστορικών Αρχείων

Μουσείο Ιστορίας του Πανεπιστημίου

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ

3. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Τμήμα Διδακτικών Συγγραμμάτων
Τμήμα Επιστημονικών Δημοσιευμάτων
Τμήμα Δημοσιευμάτων της Διοίκησης
Τμήμα Τυπογραφείου

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

1. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Τμήμα Προϋπολογισμού
Τμήμα Εκκαθάρισης Δαπανών
Τμήμα Λογιστηρίου
Τμήμα Μισθοδοσίας
Τμήμα Προμηθειών
Ταμείο

2. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Τμήμα Ακίνητης Περιουσίας
Τμήμα Επιστημονικού Εξοπλισμού
Τμήμα Λοιπής Κινητής Περιουσίας
Φοιτητική Εστία Πανεπιστημίου Αθηνών (Φ.Ε.Π.Α.)

3. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΩΝ

Τμήμα Εκκαθάρισης και Διαχείρισης Περιουσίας
Τμήμα Λογιστικού
Τμήμα Υποτροφιών και Βραβείων

ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ (Ε.Λ.Κ.Ε.)

ΜΟΝΑΔΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ (Μ.Ο.Δ.Υ.) ΤΟΥ Ε.Λ.Κ.Ε.

Διεύθυνση Οικονομικής & Διοικητικής Υποστήριξης
Τμήμα Σχεδιασμού και Προμηθειών
Τμήμα Στήριξης Έργων
Τμήμα Επικοινωνίας, Προβολής και Ποιότητας Υπηρεσιών
Τμήμα Πληροφοριακών Συστημάτων
Τμήμα Γραμματείας
Τμήμα Εσόδων
Τμήμα Λογιστηρίου και Ανθρωπίνων Πόρων
Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Επιμόρφωσης (Κ.Ε.Κ.- Ε.Κ.Π.Α.)

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

(Αυτοτελής Διεύθυνση, υπάγεται ιεραρχικά στον Προϊστάμενο Γραμματείας)

Τμήμα Μελετών
Τμήμα Εκτελέσεως Έργων
Τμήμα Συντήρησης

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου
Πανεπιστημιόπολη

Βιβλιοθήκη της Θεολογικής Σχολής
Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής
Βιβλιοθήκη της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών
Βιβλιοθήκη της Φιλοσοφικής Σχολής
Βιβλιοθήκη της Σχολής Θετικών Επιστημών



Βιβλιοθήκη της Σχολής Επιστημών Υγείας.

Βιβλιοθήκη της Σχολής Επιστημών Υγείας
Βιβλιοθήκη της Σχολής Επιστημών της Αγωγής
Βιβλιοθήκη της Σχολής Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού
Υπολογιστικό Κέντρο Βιβλιοθηκών Πανεπιστημίου



Κτήριο
Πανεπιστημιακής Λέσχης.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΛΕΣΧΗ
Ιπποκράτους 15, 106 79 Αθήνα

Διευθυντής
Πρωτόκολλο-Αρχείο
Λογιστήριο

Υγειονομική Υπηρεσία

- Παθολογικό ιατρείο
- Οφθαλμολογικό ιατρείο
- Οδοντιατρείο

Ιατρεία Πανεπιστημιόπολης
Φοιτητική Μέριμνα
Τμήμα Σίτισης
Μουσικό Τμήμα
Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Ευρέσεως Εργασίας-ΠΟΦΠΑ (Πολιτιστικός Όμιλος
Φοιτητών Πανεπιστημίου Αθηνών)

Φοιτητικά Αναγνωστήρια

Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο
Πανεπιστημιόπολη

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ (ΜΟ.ΔΙ.Π.)

ΜΟΝΑΔΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (Μ.Π.ΦμεΑ)

Επιτροπή Προσβασιμότητας Φοιτητών/τριών με Αναπηρία (ΦμεΑ)
Τμήμα Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας
Υπηρεσία Μεταφοράς ΦμεΑ
Υπηρεσία Διαμεταγωγής ΦμεΑ
Ψυχολογική Συμβουλευτική Υποστήριξη ΦμεΑ
Α΄ Φ.Ε.ΠΑ., Κτήριο Φοιτητικής Εστίας, Ούλφ Πάλμε 12, Πανεπιστημιόπολη
Τμήμα Προσβασιμότητας στο Δομημένο Χώρο
Κτήριο ΤΥΠΑ, Πανεπιστημιόπολη

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΦΟΙΤΗΤΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΚΕΠΑ)

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Γραφείο Μεταφοράς Τεχνολογίας
Γραφείο Επιχειρηματικού Επιταχυντή
Γραφείο Πρακτικής Άσκησης

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΦΥΛΟΥ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (ΘΕ.ΦΥΛ.ΙΣ.)

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ – ΕΝΤΕΥΚΤΗΡΙΟ
«Κωστής Παλαμάς»**



Πολιτιστικό Κέντρο – Εντευκτήριο
«Κωστής Παλαμάς».



Geochemical Atlas of Europe
Part 1 - Background Information, Methodology and Maps

Βιβλιοθήκη Θετικών Επιστημών
552 ΔΙΑΚΑΚ 1976 δ 1976
ΕΚΠΑ

Βιβλιοθήκη Θετικών Επιστημών
552 ΔαβΕ π 1974
ΕΚΠΑ

Βιβλιοθήκη Θετικών Επιστημών
552 Βοργ κ 1960 1.1
ΕΚΠΑ

Βιβλιοθήκη Θετικών Επιστημών
552 Βοργ κ 1960 1.1
ΕΚΠΑ

Βιβλιοθήκη Θετικών Επιστημών
552 Βοργ κ 1960 1.1
ΕΚΠΑ

Βιβλιοθήκη Θετικών Επιστημών
552 Βοργ κ 1960 1.1
ΕΚΠΑ

Βιβλιοθήκη Θετικών Επιστημών
552 Βοργ κ 1960 1.1
ΕΚΠΑ

Βιβλιοθήκη Θετικών Επιστημών
552 Βοργ κ 1960 1.1
ΕΚΠΑ

Βιβλιοθήκη Θετικών Επιστημών
552 Βοργ κ 1960 1.1
ΕΚΠΑ

Βιβλιοθήκη Θετικών Επιστημών
552 Βοργ κ 1960 1.1
ΕΚΠΑ

Βιβλιοθήκη Θετικών Επιστημών
551.9 SalR g 2005-1
ΕΚΠΑ

552 ΔΙΑΚΑΚ 1976 δ 1976
ΕΚΠΑ

552 ΔαβΕ π 1974
ΕΚΠΑ

552 Βοργ κ 1960 1.1
ΕΚΠΑ

552 Βοργ κ 1960 1.1
ΕΚΠΑ

551.9028 DoeB l 1970
ΕΚΠΑ

551.902 RosH g 1972
ΕΚΠΑ

551.9 ZhuC e 2002
ΕΚΠΑ

551.9 YarS g 1979
ΕΚΠΑ

551.9 VedK g/g 1971
ΕΚΠΑ

551.9 VolA e 1969 1
ΕΚΠΑ

551.9 ViaK g 1966 1
ΕΚΠΑ

551.9 orC l 1949 2
ΕΚΠΑ

Milos: Faces of stone
Μίλος: Τα πρόσωπα της πέτρας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
Η ΤΟΥΡΚΙΑ / ΤΟΥΡΚΙΑ ΣΗΜΟΛ
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ : ΚΟΥΝΔΟΥΡΑ
ΕΚΠΑ

Βιβλιοθήκη Θετικών Επιστημών
552 Βοργ κ 1960 1.1
ΕΚΠΑ

3
Doe · Lead Isotopes

DE LA GÉOLOGIE

ZHU AND ANDERSON

Yariv · Cross

WEDEPOHL

VOLBORTH / ELEMENTAL ANALYSIS IN GEOCHEMISTRY

V.A. VLASOV
EDITOR
VOLUME I

Taylor

GSI

Gossans and Leached



4

Εκπαίδευση

Εκπαίδευση Σπουδές, Παροχές και Υπηρεσίες

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών έχοντας ως θεμελιώδεις στόχους την παραγωγή, τη μετάδοση και την προαγωγή της γνώσης με την έρευνα και τη διδασκαλία, συντελεί στη διαμόρφωση κατηρτισμένων και υπευθύνων πολιτών με επιστημονική, κοινωνική, πολιτισμική και πολιτική συνείδηση.

Το Ίδρυμα και οι ακαδημαϊκοί δάσκαλοι παρέχουν στους φοιτητές άρτια επιστημονική κατάρτιση για τη διασφάλιση της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας, αναπτύσσοντας εξειδικευμένα αλλά και διεπιστημονικά υψηλού επιπέδου Προγράμματα Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών, που πλαισιώνουν ένα ευρύτατο φάσμα επιστημονικών χώρων. Το Πανεπιστήμιο, ανταποκρινόμενο στις νέες προκλήσεις και αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, συνεισφέρει στην κοινωνική, πολιτισμική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας δημιουργώντας:

- Νέα Τμήματα και Τομείς που προσφέρουν προπτυχιακά προγράμματα σε καινούργια γνωστικά πεδία.
- Νέα διεπιστημονικά μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών για την κάλυψη νέων κοινωνικο-οικονομικών αναγκών.
- Σύγχρονα εργαστήρια ερευνητικών κέντρων και βιβλιοθηκών, που παρέχουν σε επιστημονικό προσωπικό και σε φοιτητές/τριες τη δυνατότητα χρήσης των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ).
- Υποδομή για χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία και πλατφόρμα για τη λειτουργία ηλεκτρονικών τάξεων (η-τάξεις).
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες ακαδημαϊκών σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης.
- Οργανωμένα προγράμματα και διμερείς συμφωνίες με ευρωπαϊκά και άλλα ξένα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα για ανταλλαγή φοιτητών/τριών, διδακτικού προσωπικού και νέων ερευνητών.

- Βελτιωμένα προγράμματα διδασκαλίας για την εκμάθηση διαφόρων ξένων γλωσσών από Έλληνες/ίδες φοιτητές/τριες, καθώς και για την εκμάθηση της ελληνικής ως ξένης ή δεύτερης γλώσσας από ξένους/ες φοιτητές/τριες.

Τα τριάντα τρία (33) Ακαδημαϊκά Τμήματα του Ιδρύματος, που εντάσσονται σε οκτώ (8) Ακαδημαϊκές Σχολές, παρέχουν τους αντίστοιχους προπτυχιακούς τίτλους σπουδών (πτυχία), εκατόν σαράντα τρεις (143) μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών, καθώς και διδακτορικούς τίτλους σπουδών.

Ο αριθμός των προπτυχιακών φοιτητών καθώς και η διαδικασία εισαγωγής τους στις Σχολές και τα Τμήματα καθορίζονται από την Ελληνική Νομοθεσία περί εισαγωγής φοιτητών στα δημόσια Ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ο ελάχιστος χρόνος φοίτησης στις Σχολές και τα Τμήματα για τη λήψη του πτυχίου είναι τα οκτώ (8) εξάμηνα σπουδών, με εξαίρεση στα Τμήματα Οδοντιατρικής, Φαρμακευτικής και Μουσικών Σπουδών που ορίζονται τα δέκα (10) εξάμηνα, ενώ στην Ιατρική Σχολή τα δώδεκα (12) εξάμηνα σπουδών.

Η φοίτηση μέσω Κατατακτηρίων Εξετάσεων στις Σχολές και τα Τμήματα του Πανεπιστημίου μας ορίζεται βάσει της κείμενης νομοθεσίας περί Κατατακτηρίων Εξετάσεων αλλά και των θεσμοθετημένων αποφάσεων της Συγκλήτου του Ιδρύματος.

Η φοίτηση των μεταπτυχιακών σπουδών διαρθρώνεται ανάλογα με τις απαιτήσεις του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών και δεν υπερβαίνει για τη λήψη των μεταπτυχιακών διπλωμάτων τα δύο έτη, ενώ για τα διδακτορικά διπλώματα τα πέντε έτη σπουδών.

Ένας σημαντικός αριθμός Επιστημονικών Εργαστηρίων, Κλινικών, Μουσείων, Βιβλιοθηκών, Αναγνωστηρίων, Διδασκαλείων Ξένων Γλωσσών και Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Γυμναστηρίων και Πολιτιστικών Ομίλων, καθώς και δομών της Διά Βίου Μάθησης, συμβάλλουν στην έρευνα και στο υψηλό επίπεδο σπουδών, αλλά και στη διασύνδεση της Ακαδημαϊκής Κοινότητας με την κοινωνία.

Στο πλαίσιο της διοικητικής οργάνωσης των σπουδών, η Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας του Ιδρύματος είναι το εισηγητικό και διαμεσολαβητικό όργανο διοικητικής και συμβουλευτικής υποστήριξης των Σχολών και Ακαδημαϊκών Τμημάτων του Πανεπιστημίου σε λειτουργικά, νομικά και οργανωτικά θέματα που άπτονται των προπτυχιακών, μεταπτυχιακών, διδακτορικών και μεταδιδακτορικών σπουδών.

Προπτυχιακές Σπουδές

Οι Προπτυχιακές Σπουδές διαρθρώνονται στα τριάντα τρία (33) Ακαδημαϊκά Τμήματα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, που εντάσσονται σε οκτώ (8) Σχολές:

ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Τμήμα Θεολογίας Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας

Η Θεολογική Σχολή είναι μία από τις παλαιότερες Σχολές του Ιδρύματος και οι βασικοί τομείς της Σχολής υπηρετούν τη θεολογική επιστήμη, ξεκινώντας από τις Πηγές της Θείας Αποκάλυψης, Γραφή και Παράδοση. Περαιτέρω εκτείνονται σε όλους σχεδόν τους χώρους του επιστητού: Ιστορία, Αρχαιολογία, Τέχνη, Παλαιογραφία, Φιλοσοφία, Δίκαιο, Ηθική, Βιοηθική, Κοινωνιολογία, Οικολογία, Ψυχολογία, Θρησκευολογία, Παιδαγωγική, Διδακτική, κ.ά.

Οι απόφοιτοι των δύο Τμημάτων της Θεολογικής Σχολής μπορούν να εργαστούν στη Δευτεροβάθμια και Εκκλησιαστική Εκπαίδευση, στη Διοικητική, συμβουλευτική, επιστημονική και γραμματειακή υποστήριξη Εκκλησιαστικών Θρησκευτικών Οργανισμών, Ιδρυμάτων, φορέων και σε θέσεις στο Δημόσιο, καθώς και στην οργάνωση και εφαρμογή προγραμμάτων Προσκυνηματικών και θρησκευτικών περιηγήσεων. Ακολουθώντας, μπορούν να στελεχώνουν τμήματα συντήρησης, επιστάσις, φύλαξης, ψηφιοποίησης, τεκμηρίωσης, αρχειοθέτησης και ανάδειξης εκκλησιαστικών αρχείων, βιβλιοθηκών, μουσείων και μνημείων θρησκευτικού χαρακτήρα, να στελεχώνουν ιεραποστολικά κλιμάκια ή οργανισμούς Ι. Μητροπόλεων, Πατριαρχείων και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων της Εκκλησίας και να ασκούν συμβουλευτική σε θέματα ηθικής και δεοντολογίας στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.

Επιπλέον, οι απόφοιτοι του Τμήματος Θεολογίας μπορούν να στελεχώσουν τον κλήρο της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Η Νομική Σχολή είναι αυτόνομη μονοτμηματική Σχολή και μία από τις παλαιότερες Σχολές του Ιδρύματος. Προσφέρει μαθήματα γενικής νομικής παιδείας, καθώς και μαθήματα εξειδίκευσης σε διακλαδικό και διεπιστημονικό επίπεδο, ενώ δεν περιορίζεται μόνο στο πλαίσιο του Ιδρύματος, αλλά πραγματώνεται σε συνεργασία και με ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα του



Το κτήριο που στεγάζει τη Νομική Σχολή και τη Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών.

εσωτερικού, καθώς και στη βάση διεθνών προγραμμάτων με διακεκριμένα ανώτατα ιδρύματα του εξωτερικού, πετυχαίνοντας συχνά υψηλές διακρίσεις σε διεθνείς νομικούς διαγωνισμούς.

Η έννοια του δικαίου αποτελεί τον άξονα γύρω από τον οποίο στρέφεται η Νομική Επιστήμη, αλλά παράλληλα προάγει τη γνώση της ιστορίας και της φιλοσοφίας του δικαίου, της κοινωνιολογίας του δικαίου και άλλων συναφών επιστημονικών κλάδων.

Ενδεικτικά, οι πτυχιούχοι της Νομικής Σχολής μπορούν να εργασθούν ως δικηγόροι, δικαστές, συμβολαιογράφοι, υποθηκοφύλακες, εισαγγελείς, ως νομικοί σύμβουλοι, στη δημόσια διοίκηση, αλλά και να σταδιοδρομήσουν ως διπλωμάτες.

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης

Το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης έχει ως αποστολή την καλλιέργεια της Πολιτικής Επιστήμης σε πέντε βασικές διαστάσεις: την Πολιτική Ανάλυση και Πολιτική Θεωρία, τις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές, τη Διοικητική Επιστήμη & Δημόσιο Δίκαιο, την Κοινωνική Θεωρία και την Κοινωνική Πολιτική και επιδιώκει την κατάρτιση των φοιτητών στις θεμελιώδεις έννοιες, τις βασικές μεθόδους και τους προβληματισμούς που διέπουν τη συστηματική ανάλυση των πολιτικών, κοινωνικών, πολιτειακών και διεθνών φαινομένων.

Ενδεικτικά, οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να εργαστούν στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση ως καθηγητές ή επιμορφωτές, σε Πολιτικούς και Διοικητικούς θεσμούς, Υπηρεσίες, Οργανισμούς, ευρωπαϊκούς ή διεθνείς, ως στελέχη, αλλά και στον Ιδιωτικό Τομέα, σε εταιρείες Δημοσκοπήσεων, Συμβούλων, στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, σε επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και ιδιωτικές επιχειρήσεις, σε Τμήματα Έρευνας και Ανάλυσης της Πολιτικής Πραγματικότητας και σε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ως στελέχη ή /και σύμβουλοι.

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών προσφέρει υψηλού επιπέδου εκπαιδευτικό έργο, συμβάλλει στην οικονομική έρευνα και χαρακτηρίζεται από σημαντική, πολυδιάστατη και ευρεία συνεισφορά στον οικονομικό, επιστημονικό, κοινωνικό και πολιτικό βίο της χώρας μας. Παρέχει ένα πλούσιο πρόγραμμα μαθημάτων υψηλής οικονομικής παιδείας και κατάρτισης σε όλους τους τομείς της οικονομικής επιστήμης, αλλά και σε συναφή πεδία (οικονομική ιστορία και φιλοσοφία, μαθηματικά, στατιστική και πληροφορική), ενώ μέρος αυτών παρέχεται στην Αγγλική γλώσσα βάσει συνεργασιών με ιδρύματα του εξωτερικού.

Ενδεικτικά, οι απόφοιτοι απασχολούνται ως οικονομολόγοι, ως στελέχη στον χρηματοπιστωτικό τομέα (τράπεζες, επενδυτικές και χρηματιστηριακές εταιρείες), σε τομείς οικονομικής εξειδίκευσης στον δημόσιο τομέα, σε ευρωπαϊκούς και άλλους διεθνείς οργανισμούς, ως σύμβουλοι επιχειρήσεων, ως λογιστές με δυνατότητα παροχής φοροτεχνικών συμβουλών, αλλά και ως διδάσκοντες οικονομικών στη μέση εκπαίδευση, μετά την απόκτηση της διδακτικής επάρκειας.

Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης

Το Τμήμα Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε. αποτελεί μοχλό ανάπτυξης του επιστημονικού πεδίου της επικοινωνίας στην Ελλάδα και παράλληλα διευρύνει τους ορίζοντές του στη διεθνή επιστημονική κοινότητα, επιδιώκοντας την πολύπλευρη επιστημονική εκπαίδευση των φοιτητών. Ο σκοπός του Τμήματος είναι η προαγωγή της κριτικής προσέγγισης των επικοινωνιακών πρακτικών, συμπεριφορών και τεχνολογιών, καθώς και η ανάπτυξη της κριτικής γνώσης των φοιτητών για την κοινωνία και τη δημοκρατία.

Ενδεικτικά, οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να εργαστούν στα μέσα μαζικής επικοινωνίας, στα γραφεία και εταιρείες διαφήμισης, δημοσίων σχέσεων και επικοινωνίας, στις εταιρείες δημοσκοπήσεων, σε φορείς πολιτικής επικοινωνίας και πολιτικά πρόσωπα, σε πολιτιστικούς οργανισμούς, σε εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικούς φορείς.

Τμήμα Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών

Το Τμήμα Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών έχει δύο κατευθύνσεις, την κατεύθυνση Τουρκικών Σπουδών και αυτήν των Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών. Η κατεύθυνση των Τουρκικών Σπουδών λειτούργησε πρώτη, ενώ στο μέλλον αναμένεται να λειτουργήσει και η κατεύθυνση των Ασιατικών Σπουδών, με αρχική εστίαση στον ιαπωνικό και κινεζικό κόσμο.

Η κατεύθυνση των Τουρκικών Σπουδών του Τμήματος παρέχει την επιστημονική σπουδή της τουρκικής γλώσσας, της ιστορίας και του εν γένει πολιτισμού της Τουρκίας, εμβαθύνοντας στο γεωγραφικό και γεωπολιτισμικό σύστημα του τουρκικού κόσμου και στο Ασιατικό Γεωγραφικό, Γεωοικονομικό και Γεωπολιτικό του Υπερσύστημα.

Ο στόχος του Τμήματος είναι οι απόφοιτοί του να συμβάλλουν, προσφέροντας τις υπηρεσίες τους ως ειδικοί επιστήμονες και εμπειρογνώμονες του τουρκικού και ασιατικού κόσμου, στη σωστή επικοινωνία των δύο όμορων κρατών σε όλα τα επίπεδα: επιστημονικό, πολιτισμικό, πολιτικοκοινωνικό, οικονομικό κ.λπ.

Επίσης μπορούν να ασχοληθούν και με τη Διδασκαλία της Τουρκικής Γλώσσας και Φιλολογίας στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα και τη Μετάφραση.



Αποψη της Φιλοσοφικής Σχολής.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Τμήμα Φιλολογίας

Το Τμήμα Φιλολογίας αποτελεί έναν από τους αρχαιότερους και ταυτόχρονα μεγαλύτερους ακαδημαϊκούς φορείς της χώρας, ο οποίος διαδραμάτισε από τα πρώτα χρόνια του νεοσύστατου ελληνικού Κράτους σημαίνοντα ρόλο στην επιστημονική και εκπαιδευτική πορεία της χώρας, με σταθερή προσήλωση στις ανθρωπιστικές αξίες και τον πολιτισμό.

Το επιστημονικό αντικείμενο του Τμήματος αφορά στη μελέτη της Κλασικής Φιλολογίας, της Βυζαντινής Φιλολογίας και Λαογραφίας, της Νεοελληνικής Φιλολογίας και της Γλωσσολογίας.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος είναι Φιλολόγοι με υψηλά επιστημονικά και παιδαγωγικά κριτήρια και διαθέτουν ποιοτική και εξειδικευμένη επιστημονική γνώση στους τομείς των Ανθρωπιστικών Επιστημών. Ενδεικτικά, μπορούν να εργασθούν ως Καθηγητές στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, ως ερευνητές σε ερευνητικά προγράμματα, ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα, δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις, ως επιμελητές κειμένων αλλά και υπεύθυνοι ειδικών εκδόσεων σε εκδοτικούς οίκους, ως σύμβουλοι, επιμορφωτές, συνεργάτες και εμπειρογνώμονες σε θέματα Γλώσσας και Πολιτισμού σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και ως υπάλληλοι και στελέχη στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Το γνωστικό πεδίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας καλύπτει τις επιστήμες της Ιστορίας και της Αρχαιολογίας, με δύο αντίστοιχες κατευθύνσεις προπτυχιακών σπουδών-ειδικεύσεις και χορηγεί πτυχίο με τις αντίστοιχες ειδικεύσεις. Με τα μαθήματα ιστορίας και αρχαιολογίας επιδιώκονται η ερμηνευτική προσέγγιση των ιστορικών φαινομένων και η μελέτη των υλικών καταλοίπων της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Ο Τομέας Ιστορίας έχει ως στόχο την κατάρτιση ιστορικών σε όλο το χρονικό και θεματικό φάσμα της ελληνικής και παγκόσμιας ιστορίας, από την αρχαιότητα στη συγχρονία. Το πρόγραμμα συμπληρώνεται και με μαθήματα από άλλα Τμήματα της Φιλοσοφικής κυρίως Σχολής, με επιδίωξη την πολύπλευρη ανάπτυξη δεξιοτήτων για όσους και όσες θα διδάξουν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς και τη γνωριμία τους με διαφορετικές προσεγγίσεις από τις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες.

Ο Τομέας Αρχαιολογίας και της Ιστορίας της Τέχνης επικεντρώνεται στη μελέτη της μεθοδολογίας και της ιστορίας της αρχαιολογικής έρευνας, στην ανασκαφική μέθοδο, στη μελέτη των απαρχών του πολιτισμού στον ελληνικό χώρο και στις γύρω περιοχές, στη μελέτη του κλασικού πολιτισμού και των νεωτερικών του προσλήψεων, καθώς και στη μελέτη των ποικίλων εκφάνσεων της Βυζαντινής Τέχνης. Η Ιστορία της Τέχνης ως γνωστικό αντικείμενο εξετάζει την Τέχνη (Ζωγραφική, Γλυπτική, Αρχιτεκτονική, Χαρακτική, Διακοσμητική) της Μεσαιωνικής Δύσης και των Νεότερων Χρόνων, καθώς και εκφάνσεις της Σύγχρονης Τέχνης, σε όλον τον κόσμο.

Η κύρια επαγγελματική κατεύθυνση του αρχαιολόγου και του ιστορικού της τέχνης είναι η απορρόφησή του στην Αρχαιολογική Υπηρεσία του Κράτους, στόχος της οποίας είναι η αρχαιολογική έρευνα και η προστασία των μνημείων, καθώς και η οργάνωση μουσείων και εκθέσεων.

Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας

Το επιστημονικό αντικείμενο του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας είναι η μελέτη της Φιλοσοφίας, Επιστημών Αγωγής και Εκπαίδευσης και Ψυχολογίας και η σύνδεσή τους με την πράξη. Το Τμήμα κατάρτιζει επιστήμονες εκπαιδευτικούς με σκοπό να μπορούν να διακρίνουν τις δυνατότητες, τις ανάγκες και τα χαρακτηριστικά των μαθητών, να κατανοούν τον κοινωνικό χώρο προέλευσής τους, να διαχειρίζονται κριτικά και εποικοδομητικά το πρόγραμμα διδασκαλίας, καθώς και να προσλαμβάνουν την παρουσία τους στο σχολείο ως παιδαγωγική αποστολή.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος είναι εξειδικευμένοι σε θέματα φιλοσοφίας, παιδαγωγικής και ψυχολογίας και ενδεικτικά μπορούν να εργαστούν ως Φιλολόγοι στη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση, στελέχη εκπαίδευσης και ερευνητές σε ερευνητικά κέντρα και Ιδρύματα.

Τμήμα Ψυχολογίας

Το Τμήμα Ψυχολογίας συμβάλλει στην καλλιέργεια και προαγωγή της έρευνας, της διδασκαλίας και των πρακτικών εφαρμογών της επιστήμης της Ψυχολογίας, στη διάχυση και την αξιοποίηση της τεκμηριωμένης ψυχολογικής γνώσης και στην παροχή ψυχολογικής κατάρτισης στους φοιτητές και στους πτυχιούχους των καθηγητικών Τμημάτων του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το Τμήμα Ψυχολογίας έχει ως κύριο σκοπό την εκπαίδευση ψυχολόγων ικανών να εργαστούν στη διδασκαλία, στην έρευνα και στις πρακτικές εφαρμογές της Ψυχολογίας. Αυτό επιτυγχάνεται με την παροχή γενικών και ειδικών επιστημονικών γνώσεων, με την κατάρτιση των φοιτητών σε θέματα επιστημονικής μεθοδολογίας και αξιολόγησης, με την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας και με την υλοποίηση πρακτικής άσκησης στο τελευταίο έτος των σπουδών τους.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος, με την κατάθεση του πτυχίου τους στην αρμόδια Νομαρχία, αποκτούν την άδεια άσκησης επαγγέλματος του ψυχολόγου.

Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας
Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας
Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών

Τα ξενόγλωσσα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής παράγουν επιστήμονες άρτια καταρτισμένους και εξειδικευμένους στην ξένη γλώσσα, τη λογοτεχνία και τον πολιτισμό. Το επιστημονικό τους αντικείμενο αφορά σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο τη δομή και τη χρήση της γλώσσας γενικότερα, και της ξένης γλώσσας ειδικότερα, τη διδακτική ξένων γλωσσών, τις γλωσσολογικές θεωρίες (επικοινωνία, μετάφραση, γλωσσική συμπεριφορά), την υπολογιστική ανάλυση γλωσσικών δεδομένων και τις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες, τη λογοτεχνία, τη συγκριτική λογοτεχνία, τη λογοτεχνική θεωρία και τη συγγραφική, την ιστορία και τον πολιτισμό, τη μετάφραση, καθώς και θέματα «μεταφοράς πολιτισμού» και πολιτισμικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ Ελλάδας και ξένων χωρών.

Ενδεικτικά, οι απόφοιτοι των Ξενόγλωσσων Τμημάτων του Ιδρύματος μπορούν να απασχοληθούν ως Καθηγητές και επιμορφωτές σε όλες τις βαθμίδες της Δημόσιας και Ιδιωτικής Εκπαίδευσης και σε Φροντιστήρια Ξένων Γλωσσών, ως ερευνητές σε ερευνητικά προγράμματα, ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα, δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις, φορείς και οργανισμούς, ως μεταφραστές/διερμηνείς, ως επιμελητές κειμένων στην ξένη γλώσσα, υπεύθυνοι ειδικών εκδόσεων σε εκδοτικούς οίκους, ως σύμβουλοι, επιμορφωτές, συνεργάτες και εμπειρογνώμονες σε θέματα Γλώσσας και Πολιτισμού σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και ως υπάλληλοι και στελέχη στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.

Οι απόφοιτοι των Σχολών και Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής μπορούν να αξιοποιηθούν και ευρύτερα σε απασχολήσεις που καλύπτουν γενικότερα τις ανάγκες των γραμμάτων και των τεχνών στη χώρα μας.

Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Το Τμήμα Μουσικών Σπουδών καλλιεργεί την έρευνα της μουσικής και την επιστήμη της μουσικολογίας σε όλες τις σύγχρονες εκφάνσεις της.

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος έχει ευρύ επιστημονικό ορίζοντα και κριτικό, διεπιστημονικό, προσανατολισμό. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες καλλιεργούν την επιστημονική σκέψη και πρακτική, μαθαίνοντας τη σημασία της μουσικής γνώσης σε συνάρτηση με τα γνωστικά συστήματα στα οποία εντάσσεται η δεξιότητα της μουσικής. Διδάσκεται η ελληνική μουσική στο σύνολο της ιστορικής της έκφρασης ως αρχαία, βυζαντινή (εκκλησιαστική και κοσμική), δημοτική και λαϊκή παραδοσιακή, ευρωπαϊκή, ηλεκτροακουστική κ.ά. σε ευρύ και κριτικό επιστημονικό πλαίσιο.

Ενδεικτικά, οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να απασχοληθούν επιστημονικά και επαγγελματικά σε διάφορους κλάδους της Γενικής Εκπαίδευσης (γενικά σχολεία), σε μουσικά σχολεία, σε Ωδεία, σε επιστημονικά ερευνητικά κέντρα μουσικολογικής κατεύθυνσης, σε καλλιτεχνικούς θεσμούς και φορείς, σε ορχήστρες, χορωδίες, μουσικά θέατρα, στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, αλλά μπορούν επίσης να ασχοληθούν και με την τεχνολογία ήχου και την ηχοληψία.

Τμήμα Θεατρικών Σπουδών

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών προάγει την επιστήμη του θεάτρου, καλλιεργεί την Τέχνη και συγχρόνως διατηρεί, αξιοποιεί και προβάλλει την πλούσια ελληνική κληρονομιά. Τα κύρια αντικείμενά του είναι η ιστορία του θεάτρου, η θεωρία του θεάτρου και η ανάλυση της παραγωγής της θεατρικής παράστασης με έμφαση στην ιστορία του ευρωπαϊκού θεάτρου (ελληνικού – αρχαίου, νεότερου και σύγχρονου).

Το Τμήμα με τη συστηματική μελέτη και έρευνα στον τομέα του θεάτρου καταρτίζει εξειδικευμένα στελέχη και άρτια εκπαιδευμένο διδακτικό προσωπικό και εξασφαλίζει στους πτυχιούχους του επιτυχημένη επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία, καλύπτοντας τις αυξανόμενες ανάγκες των πολιτιστικών φορέων και της εκπαίδευσης.

ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τμήμα Φυσικής

Η Φυσική συμπυκνώνει τα αποτελέσματα της διαχρονικής προσπάθειας του ανθρώπου να απαντήσει σε θεμελιώδη ερωτήματα για τη δομή και την ουσία του κόσμου, την προέλευση και την εξέλιξή του. Τα επιστημονικά πεδία στα οποία εκπαιδεύονται οι φοιτητές του Τμήματος Φυσικής είναι της Φυσικής Στερεάς Κατάστασης, της Πυρηνικής Φυσικής και Φυσικής Στοιχειωδών Σωματιδίων, της Αστροφυσικής-Αστρονομίας-Μηχανικής, του Τομέα Ηλεκτρονικής-Υπολογιστών-Τηλεπικοινωνιών-Αυτοματισμού και της Φυσικής Περιβάλλοντος-Μετεωρολογίας.

Το υψηλό επίπεδο διδασκαλίας και έρευνας του Τμήματος αναγνωρίζεται διεθνώς και στη λίστα κατάταξης Πανεπιστημίων της Shanghai Ranking Consultancy το Τμήμα Φυσικής κατατάσσεται στα 150 καλύτερα παγκοσμίως.

Οι πτυχιούχοι Φυσικοί μπορούν να απασχοληθούν, ανάλογα με το περιεχόμενο των σπουδών τους, με την εκπαίδευση, την έρευνα, σε κάθε πεδίο που σχετίζεται με το αντικείμενο της θεωρητικής, πειραματικής και εφαρμοσμένης Φυσικής, την υγεία, σε πεδία που σχετίζονται με τη βιοφυσική και την ιατρική φυσική και σε κάθε τομέα της επιστήμης της Φυσικής και των εφαρμογών της.

Τμήμα Χημείας

Η Χημεία είναι η επιστήμη που ασχολείται με τη μελέτη της θεμελιώδους δομής της ύλης, τη σύσταση, τις μεταβολές, την ανάλυση, τη σύνθεση και την παραγωγή των διαφόρων ουσιών.

Κατά τη διάρκεια των σπουδών του, ο φοιτητής του Τμήματος Χημείας διδάσκεται τα απαραίτητα θεωρητικά δεδομένα της επιστήμης της Χημείας (δομή της ύλης, ανάλυση, σύνθεση, παραγωγή στους Τομείς: Αναλυτική Χημεία και Φυσικοχημεία, Οργανική Χημεία, Χημεία Τροφίμων, Βιομηχανική Χημεία και Βιοχημεία, Ανόργανη Χημεία και Περιβαλλοντική Χημεία) και αποκτά ένα σημαντικό υπόβαθρο γνώσεων: γενικό, εξειδικευμένο, εργαστηριακό τεχνικό, και τεχνολογικό.

Ενδεικτικά, οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να απασχοληθούν στον δημόσιο τομέα, σε υπουργεία και οργανισμούς με αντικείμενο τον ποιοτικό έλεγχο των διαφόρων εισαγόμενων και εξαγόμενων προϊόντων (πρώτες ύλες βιομηχανίας, καύσιμα, τρόφιμα, φάρμακα) και τον περιβαλλοντικό έλεγχο, ως ερευνητές στα διάφορα δημόσια ερευνητικά ιδρύματα και ινστιτούτα, αλλά και ως καθηγητές στην Εκπαίδευση. Στον βιομηχανικό τομέα μπορούν να εργασθούν στην παραγωγή, τον ποιοτικό έλεγχο των πρώτων υλών και των τελικών προϊόντων, καθώς και στην έρευνα για την παραγωγή και διάθεση νέων προϊόντων. Στον τομέα υγείας, αναφορικά με βιοχημικούς προσδιορισμούς σε νοσηλευτικά ιδρύματα και οργανισμούς, αλλά και στον ιδιωτικό εμπορικό τομέα (εργαστήρια ελέγχου οίνων και τροφίμων).

Τμήμα Μαθηματικών

Οι μαθηματικές σπουδές είναι το θεμελιώδες εργαλείο για την ανάπτυξη αναλυτικής σκέψης και κριτικής ικανότητας, αλλά και για την κατανόηση του κόσμου και της φύσης. Το Τμήμα Μαθηματικών μεριμνά για την καλλιέργεια και ανάπτυξη της μαθηματικής σκέψης, αναζητεί και επεξεργάζεται θεωρητικά μοντέλα για την ερμηνεία πρακτικών και θεωρητικών προβλημάτων και καταρτίζει επιστήμονες για τις ανάγκες της εκπαίδευσης, της οικονομίας και της έρευνας.

Ενδεικτικά, οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να απασχοληθούν σε εκπαιδευτικά ιδρύματα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σε βασική και εφαρμοσμένη έρευνα, στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα σε αντικείμενα που περιλαμβάνουν την ανάπτυξη, εφαρμογή και μελέτη μαθηματικών μοντέλων στις φυσικές, οικονομικές, ιατρικές και κοινωνικές επιστήμες και την τεχνολογία.

Τμήμα Βιολογίας

Η Βιολογία είναι η επιστήμη της ζωής και ασχολείται με τη μελέτη των ζωντανών οργανισμών και συστημάτων.

Το επιστημονικό της αντικείμενο είναι ιδιαίτερα ευρύ, καθώς μελετά τους οργανισμούς σε πολλαπλά επίπεδα, μοριακό (Βιοχημεία, Μοριακή Βιολογία, Γενετική), κυτταρικό (Μικροβιολογία, Βιολογία Κυττάρου), πολυκύτταρων οργανισμών (Φυσιολογία, Ιστολογία), αναπτυξιακό (Αναπτυξιακή Βιολογία), αλλά επιπλέον και στο επίπεδο της αλληλεπίδρασης των οργανισμών (Γενετική πληθυσμών) και της αλληλεξάρτησης πληθυσμών (Οικολογία, Εξελικτική Βιολογία).

Ενδεικτικά, οι απόφοιτοι του Τμήματος Βιολογίας μπορούν να εργαστούν ως Καθηγητές, σε δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς (προστασίας του περιβάλλοντος, βιοϊατρικής, βιοτεχνολογίας, κ.ά.), στη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση ως Ερευνητές σε εργαστήρια και ερευνητικά κέντρα (ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Ινστιτούτο Παστέρ, Ινστιτούτο Θαλάσσιας Βιολογίας, κ.ά.) στον κλάδο της Υγείας, στη βιομηχανία σε τμήματα παραγωγής και ελέγχου ποιότητας τροφίμων, φαρμάκων και καλλυντικών, αλλά και ως ιχθυολόγοι.

Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος

Το επιστημονικό αντικείμενο του Τμήματος Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος είναι η μελέτη των ορυκτών και των πετρωμάτων, των απολιθωμάτων, της δομής της Γης, της σεισμικής και ηφαιστειακής δραστηριότητας και γενικότερα της παραμόρφωσης του φλοιού της γης, τα ενεργειακά και υδάτινα αποθέματα σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, η πρόληψη, αντιμετώπιση και διαχείριση των φυσικών καταστροφών και των περιβαλλοντικών κινδύνων, το υδάτινο δυναμικό και η διαχείριση των υδάτινων πόρων, οι γεωτεχνικές, γεωφυσικές, περιβαλλοντικές έρευνες και μελέτες, τα γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών και η κλιματική αλλαγή.

Ενδεικτικά, οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να απασχοληθούν σε υπουργεία και κρατικούς οργανισμούς ως μελετητές δημοσίων έργων, σε Ερευνητικά Ινστιτούτα, Ερευνητικά Κέντρα, σε εταιρείες του τεχνικού κλάδου, αλλά και ως Καθηγητές στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών

Το Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών έχει καταταχθεί μεταξύ των 100 καλύτερων παγκοσμίως για τα έτη 2010-2013. Στο Τμήμα προσφέρεται ένα σύγχρονο πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών, που βασίζεται στα προγράμματα που προτείνουν από κοινού οι κορυφαίοι διεθνείς επιστημονικοί οργανισμοί για την Πληροφορική, εμπλουτισμένο με ένα σύγχρονο κύκλο μαθημάτων στις Τηλεπικοινωνίες. Επιπλέον, προσφέρει και μαθήματα παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τα γνωστικά πεδία της διαχείρισης Δεδομένων και Γνώσης, της εν γένει επεξεργασίας και δόμησης του Λογισμικού, τις θεμελιώσεις Πληροφορικής, τις επικοινωνίες και τη Δικτύωση και παρέχει στους αποφοίτους του τη δυνατότητα επιλογής και δημιουργίας ενός εξατομικευμένου επιστημονικού προφίλ, σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα, τις ικανότητες και τις επιδεξιότητές τους.

Ενδεικτικά, οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να απασχοληθούν σε βιομηχανίες και επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας, σε εταιρείες μελετών, σχεδιασμού και ανάπτυξης συστημάτων και υπηρεσιών, και προώθησης προϊόντων στην Πληροφορική και στις Τηλεπικοινωνίες, καθώς και σε εταιρείες παροχής τηλεπικοινωνιακών, δικτυακών και διαδικτυακών υπηρεσιών. Ακόμη μπορούν να εργασθούν σε υπουργεία, γενικές γραμματείες, οργανισμούς και εταιρείες του δημοσίου, στην εκπαίδευση, σε ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα και εργαστήρια.

Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης

Το διεπιστημονικό αντικείμενο του Τμήματος Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης εξετάζει τις ιστορικές και φιλοσοφικές προσεγγίσεις της επιστήμης εν γένει, των επιμέρους επιστημών (φυσικές επιστήμες, ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, επιστήμες της ζωής και της νόησης, μαθηματικά και λογική) και της τεχνολογίας. Μελετά την επιστήμη ως σύνθετο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο και αναδεικνύει τις φιλοσοφικές διαστάσεις των θεωριών και της πρακτικής της.

Το Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης είναι το μόνο πανεπιστημιακό Τμήμα της χώρας μας που υπηρετεί αυτό το γνωστικό αντικείμενο.

Παράλληλα, το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος περιλαμβάνει πλήθος μαθημάτων από γνωστικά αντικείμενα συναφή προς την Ιστορία & Φιλοσοφία της Επιστήμης. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Τμήματος αποκτούν μια πλούσια ιστορική και φιλοσοφική παιδεία, τόσο από τις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, όσο και από τις φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και τις επιστήμες της ζωής και της νόησης.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος συμμετέχουν στις εξετάσεις του ΑΣΕΠ για την πρόσληψη εκπαιδευτικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και μπορούν να απασχοληθούν σε οποιαδήποτε εργασία ή θέση προϋποθέτει ευρύτητα γνώσεων και διεπιστημονικότητα, και απαιτεί δημιουργικότητα, αναλυτική και συνθετική σκέψη, επικοινωνιακές δεξιότητες, κριτικό πνεύμα, ικανότητα επίλυσης προβλημάτων και ευελιξία.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

Ιατρική Σχολή – Τμήμα Ιατρικής

Το επιστημονικό αντικείμενο της Ιατρικής Σχολής είναι η έρευνα και η εφαρμογή μεθόδων και τεχνικών για την πρόληψη, τη διάγνωση και τη θεραπεία των ασθενειών του ανθρώπου.

Η Σχολή απαρτίζεται από τους τομείς Παθολογίας, Χειρουργικής, Κλινικο-εργαστηριακής ή εργαστηριακής ιατρικής, Βασικών επιστημών, Ψυχιατρικής και Υγείας μητέρας-παιδιού.

Στα έξι έτη που διαρκεί η φοίτηση, ο μέλλον ιατρός έχει την ευκαιρία να κατανοήσει μεμονωμένα αλλά και καθολικά πώς το ανθρώπινο σώμα συμπεριφέρεται όταν είναι υγιές αλλά και όταν νοσεί.



Αττικό Κτήριο της Ιατρικής Σχολής Αθηνών (ΑΚΙΣΑ) (εγκαινιάστηκε τον Δεκέμβριο του 2017).

Μετά την απόκτηση του βασικού τίτλου σπουδών οι απόφοιτοι έχουν αυτόματα άδεια ασκήσεως ιατρικού επαγγέλματος και επομένως τη δυνατότητα να εργασθούν ως ιατροί στον ιδιωτικό τομέα ή να ασκηθούν σε μια ιατρική ειδικότητα μεταξύ 37 αναγνωρισμένων ειδικοτήτων στην Ελλάδα. Μπορούν ακόμη να συνεχίσουν τις σπουδές τους επιλέγοντας ένα εκ των 55 Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών που αυτή τη στιγμή λειτουργούν στη Σχολή ή να προχωρήσουν σε εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και στη συνέχεια μεταδιδακτορικής έρευνας.

Ο ειδικός ιατρός δύναται να εργασθεί στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό Τομέα σύμφωνα με τον κώδικα ιατρικής Δεοντολογίας.

Οδοντιατρική Σχολή – Τμήμα Οδοντιατρικής

Η αποστολή του Τμήματος Οδοντιατρικής είναι να εκπαιδεύσει τον κάθε φοιτητή, έτσι ώστε, με το πέρας των σπουδών του, να έχει αναπτύξει τις απαραίτητες εκείνες γνώσεις και δεξιότητες, που θα του επιτρέψουν την άσκηση της γενικής οδοντιατρικής με στόχο την αποκατάσταση, καθώς και τη διατήρηση της στοματικής και της γενικής υγείας του κάθε ατόμου ξεχωριστά και του συνόλου του πληθυσμού.

Για να θεωρηθεί ο πτυχιούχος της Οδοντιατρικής ως ένας ολοκληρωμένος επιστήμονας, είναι σημαντικό όλες αυτές οι ικανότητες να στηρίζονται σε Ιατρο-βιολογικές βάσεις, στην προληπτική κατεύθυνση, την κοινωνική ευαισθησία και τον επαγγελματισμό. Η Πρακτική Άσκηση των Φοιτητών πραγματοποιείται σε ιδιωτικά Οδοντιατρεία και οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να εργασθούν ως Οδοντίατροι στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.

Τμήμα Φαρμακευτικής

Η Φαρμακευτική Επιστήμη ασχολείται με τη μελέτη του φαρμάκου ή άλλων βιοδραστικών ενώσεων και των φαρμακευτικών προϊόντων.

Συγκεκριμένα, μελετά εγκεκριμένα φάρμακα και φαρμακευτικά προϊόντα, ασχολείται και με την ανακάλυψη νέων φαρμακευτικών δομών και στη συνέχεια με τη μελέτη της δράσης τους στον ανθρώπινο οργανισμό.

Επιπλέον, ασχολείται με τον έλεγχο ταυτότητας, καθαρότητας, περιεκτικότητας και σταθερότητας των πρώτων υλών, των φαρμακευτικών προϊόντων και καλλυντικών προϊόντων και με τη μορφοποίησή τους, ώστε να μπορούν να χορηγηθούν ανάλογα με τη θεραπευτική τους ένδειξη.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος Φαρμακευτικής εξετάζονται από το Κεντρικό Συμβούλιο Υγείας του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη άδειας άσκησης του επαγγέλματος του Φαρμακοποιού. Μπορούν ακόμη να στελεχώσουν Υπουργεία, Νομαρχίες και Φαρμακεία ή Κλινικές Νοσοκομείων του Ιδιωτικού ή Δημόσιου Τομέα, εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς φορείς ή να εργαστούν σε τμήματα παραγωγής, έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και στα εμπορικά τμήματα φαρμακευτικών εταιρειών.

Τμήμα Νοσηλευτικής

Η Νοσηλευτική Επιστήμη περιλαμβάνει την αυτόνομη και συνεργατική φροντίδα των ατόμων όλων των ηλικιών, των οικογενειών, των ομάδων και των κοινοτήτων, ασθενών ή υγιών ατόμων σε όλες τις υπηρεσίες υγείας. Η Νοσηλευτική αφορά στην προστασία, την



Φαρμακευτική Σχολή, Μουσείο Φαρμακολογίας.

προαγωγή και τη βελτιστοποίηση της υγείας, στην πρόληψη της ασθένειας και της βλάβης, στην ανακούφιση του υποφέρειν και της θεραπείας των ανθρώπινων αντιδράσεων.

Η επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων του Τμήματος Νοσηλευτικής είναι άμεση και μπορούν να ασκήσουν Κλινική Πρακτική ως επιστημονικά στελέχη σε νοσοκομεία κέντρα υγείας, δομές χρόνιας φροντίδας, σχολεία, χώρους εργασίας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Μπορούν ακόμη να ασχοληθούν με την έρευνα και την εκπαίδευση και να εργαστούν σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης. Στη Διοίκηση μπορούν να εργαστούν ως Διοικητές Υγειονομικής Περιφέρειας, Διοικητές και Υποδιοικητές Νοσοκομείων, Διευθυντές Νοσηλευτικών Υπηρεσιών Νοσοκομείων, Κέντρων Υγείας και άλλων Ιδρυμάτων και ως Προϊστάμενοι Τμημάτων και Γραφείων.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Η αποστολή του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης είναι η ανάδειξη επαγγελματιών με επιστημονική κατάρτιση που θα ασχοληθούν με την αγωγή και την εκπαίδευση των παιδιών σχολικής ηλικίας.

Ειδικότερα, ο σκοπός του είναι η καλλιέργεια και η προαγωγή της Παιδαγωγικής Επιστήμης, η παροχή των απαραίτητων εφοδίων στους πτυχιούχους του για την άρτια επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία, η κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών της Εκπαίδευσης και η συνεισφορά στην αντιμετώπιση και επίλυση παιδαγωγικών προβλημάτων.

Το πρόγραμμα μαθημάτων περιλαμβάνει και υποχρεωτική πρακτική άσκηση σε Δημοτικά Σχολεία.

Ενδεικτικά, οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να εργαστούν σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (γενικά και ειδικά) ως δάσκαλοι, αλλά και στην εν γένει Εκπαίδευση, σε επιστημονικά, ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα, σε ιδρύματα και εργαστήρια, τα οποία σχετίζονται με τις Επιστήμες Αγωγής, σε Κέντρα Πολιτισμού, Νεότητας και Διά Βίου Εκπαίδευσης.

Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία

Το επιστημονικό αντικείμενο του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία αφορά στις ειδικεύσεις της εφαρμοσμένης παιδαγωγικής και της διδακτικής ποικίλων γνωστικών αντικειμένων (μουσική, ζωγραφική, θέατρο, βιολογία, φυσική, μαθηματικά), καθώς και της θεωρίας και της έρευνας σε διάφορα πεδία των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών (Αναπτυξιακή Ψυχολογία, Παιδαγωγική, Διδακτική, Κοινωνιολογία).

Ο στόχος του Τμήματος είναι να δώσει τα κατάλληλα εργαλεία για την οργάνωση της παιδαγωγικής πράξης, που θα επιτρέψουν την κατανόηση της πολυπλοκότητας των εκπαιδευτικών φαινομένων, την ανάλυση ψυχολογικών, κοινωνικών, παιδαγωγικών παραγόντων που διαμορφώνουν τη σχολική πραγματικότητα. Το πρόγραμμα μαθημάτων περιλαμβάνει και υποχρεωτική πρακτική άσκηση.

Ενδεικτικά, οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να εργαστούν ως δάσκαλοι (νηπιαγωγοί) σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (γενικά και ειδικά), ως επιστημονικό προσωπικό σε επιστημονικά και Ερευνητικά Κέντρα, Ινστιτούτα, Ιδρύματα και Εργαστήρια, καθώς και Κέντρα Πολιτισμού, Νεότητας και Διά Βίου Εκπαίδευσης.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Η Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού είναι αυτόνομη μονομηματική Σχολή και έχει ως αποστολή την καλλιέργεια και την προαγωγή της Επιστήμης της Φυσικής Αγωγής και του Αθλητισμού, την εξασφάλιση στους πτυχιούχους μιας άρτιας κατάρτισης για την επιστημονική και την επαγγελματική τους σταδιοδρομία και συμβάλλει στην πρόοδο του Ελληνικού Αθλητισμού και διάδοση της Αθλητικής Ιδέας καθώς και στη συνειδητοποίηση του λαού για τη σημασία της Φυσικής Αγωγής ως βασικού παράγοντα για τη βελτίωση της υγείας και της ποιότητας της ζωής.

Το επιστημονικό αντικείμενο της Σχολής είναι η μελέτη, η έρευνα και η διδασκαλία όλων των εκφάνσεων της ανθρώπινης κίνησης. Η προσέγγιση αυτού του γνωστικού αντικειμένου είναι διεπιστημονική, είναι ένα μείγμα κλασικής και θετικής επιστήμης.

Η Σχολή προσφέρει 27 ειδιεύσεις-αθλήματα και οι φοιτητές μπορούν να αποκτήσουν και δίπλωμα ειδίκευσης στους αντίστοιχους τομείς. (Το Δίπλωμα Ειδίκευσης δεν είναι υποχρεωτικό για την απόκτηση πτυχίου.)

Εξασφαλίζει στελεχικό δυναμικό το οποίο, από τη θέση των Καθηγητών Φυσικής Αγωγής, Προπονητών και Αθλητικών Επιστημόνων, μπορεί να ασχοληθεί με τη διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, στα αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία και στους χώρους άσκησης και αναψυχής, στη διεύθυνση και εποπτεία γυμναστηρίων και αθλητικών εγκαταστάσεων και ως σύμβουλοι ή συνεργάτες σε αθλητικούς οργανισμούς ή άλλους φορείς.

Μεταπτυχιακές Σπουδές

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.) προσφέρει έναν μεγάλο αριθμό Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Τμηματικά, Διατμηματικά, Διιδρυματικά, Διακρατικά) καλύπτοντας ποικίλα επιστημονικά πεδία και δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στους αποφοίτους του, καθώς και στους αποφοίτους άλλων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, να προαγάγουν την επιστήμη και να διεκδικήσουν τη θέση τους στην αγορά εργασίας.

Το Πανεπιστήμιό μας προσφέρει εκατόν σαράντα τρία (143) Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών:

- ενενήντα επτά (97) Τμηματικά,
- δεκαέξι (16) Διατμηματικά,
- είκοσι τρία (23) Διιδρυματικά και
- επτά (7) Διακρατικά.

Στοχεύοντας στην εξωστρέφεια και τη διεύρυνση του κοινού στο οποίο απευθύνεται, το ΕΚΠΑ έχει προχωρήσει στην οργάνωση και λειτουργία και Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών σε συνεργασία με ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα, όπως με:

- την Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας,
- το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών «Δημόκριτος»,
- το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών,
- το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνιών και Υπολογιστών,
- το Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ,
- το Ερευνητικό Κέντρο Βιοϊατρικών Επιστημών «Αλέξανδρος Φλέμινγκ», καθώς και με ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης της αλλοδαπής, όπως με:
- το Πανεπιστήμιο Montesquieu – Bordeaux IV της Γαλλίας (Νομική Σχολή)
- το Πανεπιστήμιο Angers της Γαλλίας (Σχολή Γραμμάτων, Γλωσσών και Ανθρωπιστικών Σπουδών)
- το Πανεπιστήμιο της Κύπρου (Τμήματα Ψυχολογίας, Μαθηματικών, Στατιστικής και Επιστημών της Αγωγής)
- το Πανεπιστήμιο Mc Gill (Montreal Neurological Institute)
- το Πανεπιστήμιο του Μιλάνου της Ιταλίας (Department of Surgical Studies)
- το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (Institute of Education, University College London).

Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια, το Πανεπιστήμιό μας οργανώνει και λειτουργεί Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών σε ξένη γλώσσα, προκειμένου να καλύψει ανάγκες φοιτητών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο για εξειδικευμένη γνώση και επαγγελματική αποκατάσταση. Προς το παρόν προσφέρονται επτά (7) ξενόγλωσσα ΠΜΣ, ενώ έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον και για ίδρυση νέων.

Ξενόγλωσσα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

ΠΜΣ Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας με πρόγραμμα διδασκαλίας στην αγγλική γλώσσα.

ΠΜΣ «Γαλλική Γλώσσα και Φιλολογία» του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας με πρόγραμμα διδασκαλίας στη γαλλική γλώσσα.

ΠΜΣ «Διδασκαλία ξένων γλωσσών στην Ευρώπη: εκπαίδευση στη γλωσσική και πολιτισμική διαφορετικότητα των σχολικών πληθυσμών», του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ και της Σχολής Γραμμάτων, Γλωσσών και Ανθρωπιστικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Angers της Γαλλίας, με πρόγραμμα διδασκαλίας στη γαλλική γλώσσα.

ΠΜΣ «Γερμανική Φιλολογία: Θεωρία-Εφαρμογές» του Τμήματος Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, με πρόγραμμα διδασκαλίας στη γερμανική γλώσσα.

ΠΜΣ «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης» του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, με πρόγραμμα διδασκαλίας στην αγγλική γλώσσα.

ΠΜΣ «Οικονομική Επιστήμη» [Master of Philosophy (Mphil) in Economics] του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, με πρόγραμμα διδασκαλίας στην αγγλική γλώσσα.

ΠΜΣ «Αρχαιολογία της Ελλάδας και της Ανατολικής Μεσογείου: από τα ανάκτορα της Εποχής του Χαλκού έως και τα Ελληνιστικά Βασίλεια» (MA in Greek and Eastern Mediterranean Archaeology: From the Bronze Age Palaces to the Hellenistic Kingdoms) του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, με πρόγραμμα διδασκαλίας στην αγγλική γλώσσα.

ΠΜΣ «Athens International Master's Programme in Neurosciences» (Διεθνές πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών στις Νευροεπιστήμες), του Τμήματος Βιολογίας σε συνεργασία με το Τμήμα Νοσηλευτικής, το Τμήμα Οδοντιατρικής, την Ιατρική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών (ΙΙΒΕΑΑ), το Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ (Ε.Ι.Π.), το Ερευνητικό Κέντρο Βιοϊατρικών Επιστημών «Αλέξανδρος Φλέμινγκ» (Ε.ΚΕ.Β.Ε. Α. Φλέμινγκ), το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών «Δημόκριτος», με πρόγραμμα διδασκαλίας στην αγγλική γλώσσα.

Τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών που οργανώνονται από Τμήματα του ΕΚΠΑ αλλά και αυτά στα οποία Τμήματά του συμμετέχουν ως συνεργαζόμενοι φορείς είναι αναρτημένα

στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου: https://www.uoa.gr/spoydes/metaptychiakes_spydes/ και αναλυτική περιγραφή των προγραμμάτων (γνωστικό αντικείμενο, πρόγραμμα σπουδών, κανονισμός λειτουργίας κ.ά.) είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του κάθε ΠΜΣ.

Όλα τα ΠΜΣ του ιδρύματός μας θα επανιδρυθούν, έως τον Απρίλιο του 2018, σύμφωνα με το άρθρο 32 του Ν.4485/2017.

Διδακτορικές Σπουδές

Τα Τμήματα του ΕΚΠΑ ενθαρρύνουν την καινοτομία και την έρευνα και προσφέρουν σε κατόχους Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και μη τη δυνατότητα εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής.

Οι διδακτορικές σπουδές αποσκοπούν στην προαγωγή της πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας και οδηγούν στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος (Δ.Δ.), το οποίο πιστοποιεί την εκπόνηση πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας και την ουσιαστική συνεισφορά του κατόχου του στην εξέλιξη της γνώσης στον αντίστοιχο επιστημονικό κλάδο.

Οι όροι και οι προϋποθέσεις εκπόνησης διδακτορικής διατριβής στο ΕΚΠΑ παρουσιάζονται αναλυτικά στους Κανονισμούς Διδακτορικών Σπουδών, που είναι αναρτημένοι στην ιστοσελίδα κάθε Τμήματος.

Στο Πανεπιστήμιο μας είναι δυνατή η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής με συνεπίβλεψη σε συνεργασία με ερευνητικά κέντρα, ιδρύματα, ινστιτούτα.

Από το 2009, όμως, το Ίδρυμά μας προσφέρει τη δυνατότητα για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών με συνεπίβλεψη σε συνεργασία με ομοταγή ιδρύματα της αλλοδαπής. Στο πλαίσιο αυτό, έχει συνάψει είκοσι οκτώ (28) Ειδικά Πρωτόκολλα Συνεργασίας, τα οποία μπορούν να αξιοποιήσουν όλα τα Τμήματα του ΕΚΠΑ.

α/α	ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ
1	Université de Picardie «Jules Verne» (Amiens, France) (ΦΕΚ 191/8.2.2008 τ.β')
2	Université Rennes 2 (Rennes, France) (ΦΕΚ 1425/16.7.2009 τ.β')
3	Université Paris Sorbonne-Paris IV (Paris, France) (ΦΕΚ 2201/2.10.2009 τ.β')
4	Université d'Angers (Angers, France) (ΦΕΚ 2066/29.7.2014 τ.β')
5	Universitatea Stefan cel Mare (Suceava, Romania) (ΦΕΚ 1594/30.7.2015 τ.β')
6	Université Nice Sophia Antipolis (Nice, France) (ΦΕΚ 2380/6.11.2015 τ.β')
7	Université de Nantes (Nantes, France) (ΦΕΚ 2398/28.8.2012 τ.β')
8	Université Pierre-Mendès-France (Grenoble 2) (Saint-Martin-d'Hères, France) (ΦΕΚ 2579/7.11.2011 τ.β')
9	Université de Cergy-Pontoise (Cergy-Pontoise, France) (ΦΕΚ 1862/22.8.2011 τ.β')
10	Université Montpellier I (Montpellier, France) (ΦΕΚ 156/18.2.2010 τ.β')
11	Université Paris-Sud (Paris XI) (Paris, France) (ΦΕΚ 1862/22.8.2011 τ.β')
12	Universität zu Köln (Köln, Deutschland) (ΦΕΚ 2579/7.11.2011 τ.β')
13	Université Jean Moulin-Lyon III (Lyon, France) (ΦΕΚ 3384/18.12.2012 τ.β')
14	Université de Provence - Aix-Marseille I (Marseille, France) (ΦΕΚ 1425/16-07-09, τ.β' & ΦΕΚ 2593/Β'/31-12-09)
15	УниверзитетуБеограду (University of Belgrade) (Belgrade, Serbia), (ΦΕΚ 1546/28.7.2009 τ.β')
16	Universität Heidelberg (Heidelberg, Deutschland) (ΦΕΚ 910/23.6.2010 τ.β')
17	Université du Havre (Le Havre, France) (ΦΕΚ 2380/6.11.2015 τ.β')
18	İstanbul Üniversitesi (University of Istanbul) (İstanbul, Türkiye), (ΦΕΚ 2066/29.7.2014 τ.β')
19	Observatoire de Paris (Paris, France) (ΦΕΚ 1862/22.8.2011 τ.β')
20	Université Paris Diderot-Paris 7 (Paris, France) (ΦΕΚ 2585/7.11.2011 τ.β')
21	Université Lumière Lyon 2 (Lyon, France) (ΦΕΚ 910/23.6.2010 τ.β')
22	Université Paul-Valéry Montpellier III (Montpellier, France), (ΦΕΚ 1109/11.6.2015 τ.β')
23	Università degli Studi di Roma «Tor Vergata» (Roma, Italia) (ΦΕΚ 1862/22.8.2011 τ.β')
24	Universidad Autónoma de Madrid (Madrid, España) (ΦΕΚ 2579/7.11.2011 τ.β')
25	Université Paris Descartes (Paris, France) (ΦΕΚ 548/7.3.2013 τ.β')
26	Université Sorbonne Nouvelle-Paris 3 (Paris, France) (ΦΕΚ 3129/26.11.2012 τ.β')
27	Université de Bourgogne (Dijon, France) (ΦΕΚ 2066/29.7.2014 τ.β')
28	Università degli Studi di Palermo (Palermo, Italia) (ΦΕΚ 2545/18.8.2016 τ.β')

Σε διαδικασία έγκρισης και δημοσίευσης βρίσκονται επτά (7) επιπλέον συνεργασίες με τα ακόλουθα ιδρύματα:

1. Université Paris 1- Pantheon Sorbonne, France
2. Πανεπιστήμιο Κύπρου
3. École Pratique des Hautes Études, Paris, France
4. Université Paris Ouest Nanterre La Défense, France
5. Katholieke Universiteit Leuven, Belgium
6. Université Pierre et Marie Curie, France
7. Technische Universität Dresden, Deutschland

Μεταδιδακτορική Έρευνα

Το Πανεπιστήμιο μπορεί να συνεργάζεται με επιστήμονες που διεξάγουν μεταδιδακτορική έρευνα σε τομείς που εμπίπτουν στα ερευνητικά πεδία των Τμημάτων του. Η συνεργασία αναφέρεται ιδίως στην εποπτεία ή συμβουλευτική υποστήριξη της μεταδιδακτορικής έρευνας από μέλος ή μέλη ΔΕΠ, στην παροχή πρόσβασης σε επιστημονικό υλικό ή εξοπλισμό ή στην ανάθεση εκ μέρους του Πανεπιστημίου συγκεκριμένου ερευνητικού έργου με ή χωρίς αμοιβή.

Οι όροι και προϋποθέσεις για την εκπόνηση μεταδιδακτορικής έρευνας περιλαμβάνονται στους Κανονισμούς των Τμημάτων, που είναι αναρτημένοι στην ιστοσελίδα τους. Οι προκηρύξεις θέσεων αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου, καθώς και του Τμήματος.

Θερινά Σχολεία

Περιστασιακά οργανώνονται «θερινά σχολεία» σε συγκεκριμένες περιοχές ενδιαφέροντος, τα οποία είναι στενά συνυφασμένα με τις ιδιαιτερότητες που προσφέρει η χώρα μας ή το Πανεπιστήμιο, και πολλοί φοιτητές έχουν εκφράσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα αντικείμενα αυτά. Ενδεικτικά αναφέρουμε το θερινό σχολείο κατά το 2016: «Cultural Heritage Management: Archaeology, architecture and urban planning» - Summer School in Athens, Marathon and Kea (Cyclades, Aegean Sea).



Ο φοιτητής του Τμήματος Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αθηνών Γεώργιος Κοτσοβόλης κατέκτησε ένα χρυσό μετάλλιο στον 25ο Μαθηματικό Φοιτητικό Διαγωνισμό IMC (International Mathematics Competition) που διεξήχθη από τις 22-28 Ιουλίου στο Μπλαγκόεβγκραντ της Βουλγαρίας.

Διακρίσεις – Βραβεύσεις Φοιτητών

Το ΕΚΠΑ ενθαρρύνει προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του να συμμετέχουν σε διεθνείς διαγωνισμούς και επιστημονικές διοργανώσεις που σχετίζονται με το αντικείμενο των σπουδών τους. Ομάδες φοιτητών μας, υπό την καθοδήγηση Καθηγητών τους έχουν αριστεύσει και διακριθεί σε διεθνείς διαγωνισμούς και ολυμπιάδες. Ενδεικτικά αναφέρονται πρόσφατα παραδείγματα βράβευσης ομάδων φοιτητών του ΕΚΠΑ:

- Διακρίσεις μεταπτυχιακών φοιτητών Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας στο Διεθνές Συνέδριο «Μύθος και Συναίσθημα» στο Πανεπιστήμιο Complutense της Μαδρίτης (2017).

- Ομάδα φοιτητών της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών που συμμετείχε πρόσφατα (2017) στον Ευρωπαϊκό Γύρο του διεθνούς πανεπιστημιακού διαγωνισμού εικονικής δίκης ELSA Moot Court Competition on World Trade Organization Law (EMC2) κατέκτησε το Βραβείο Καλύτερου Υπομνήματος Εναγομένου (Award for Best Written Submission Respondent) και το Βραβείο Καλύτερων Υπομνημάτων συνολικά (Award for Best Written Submission Overall).
- Πρωταθλήτρια Ευρώπης για δύο συνεχόμενες χρονιές (2016, 2015), ομάδα φοιτητών της Νομικής Σχολής στον Διεθνή Διαγωνισμό Εικονικής Δίκης για το Δίκαιο του Διαστήματος (Manfred Lachs Space Law Moot Court Competition).
- Διάκριση της Νομικής Σχολής στον Διαγωνισμό Εικονικής Διεθνούς Εμπορικής Διαιτησίας (International Commercial Arbitration Moot 2016).
- Τρία (3) μετάλλια κατέκτησε η ομάδα φοιτητών του Τμήματος Μαθηματικών στον μαθηματικό διαγωνισμό SEEMOUS (South-Eastern European Mathematics Olympiad for University Students) το 2017.
- Πέντε (5) μετάλλια (1 χρυσό, 2 αργυρά και 2 χάλκινα) κατέκτησε η πενταμελής ομάδα του Τμήματος Μαθηματικών στον Φοιτητικό Διαγωνισμό IMC 2016.
- Χρυσό μετάλλιο για το ΕΚΠΑ στη διεθνή ολυμπιάδα μαθηματικών SEEMOUS 2016 (South-Eastern European Mathematics Olympiad for University Students).
- Βράβευση μεταπτυχιακού φοιτητή του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας σε διεθνή διαγωνισμό δοκιμίου με θέμα «Peace and Security in the 21st Century—a Youth Perspective for Achieving It», που διοργανώθηκε από την Public Policy Division του NATO (2016).
- Διάκριση (1η θέση) φοιτητών του Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών στον διαγωνισμό καινοτομίας NBGi-bank #fintechcrowdhackathon (2016).

Εγκαταστάσεις και Προσφερόμενες Υπηρεσίες

Ο εκπαιδευτικός ρόλος του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών είναι άμεσα συνυφασμένος και με τον κοινωνικό του ρόλο για τη διαμόρφωση ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων που θα συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών του τόπου. Οι φοιτητές του Ιδρύματος μπορούν να επωφεληθούν από μια σειρά παροχών και διευκολύνσεων, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους, ενώ ιδιαίτερη μέριμνα έχει ληφθεί και για τις ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες φοιτητών με ανάλογες υποστηρικτικές δομές.

Οι κτηριακές του υποδομές, συνολικής επιφάνειας 700.000 τ.μ. περίπου, χρησιμοποιούνται για την εκπαίδευση, την έρευνα, τη Διοίκηση, και οι Σχολές βρίσκονται στην περιοχή Ζωγράφου-

Πανεπιστημιούπολη (Φιλοσοφική Σχολή, Σχολή Θετικών Επιστημών και Θεολογική Σχολή), στην περιοχή Γουδή (Σχολή Επιστημών Υγείας), στο Κέντρο της Αθήνας (Νομική Σχολή, Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, Σχολή Επιστημών Αγωγής) και στη Δάφνη (Σχολή Επιστημών Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού). Στα κτηριακά συγκροτήματα των Σχολών λειτουργούν αμφιθέατρα και αίθουσες διδασκαλίας με σύγχρονο εποπτικό εξοπλισμό και υποδομές Πληροφορικής, άρτια εξοπλισμένα εκπαιδευτικά και ερευνητικά εργαστήρια και άλλες υποστηρικτικές δομές.

Το ΕΚΠΑ προσφέρει, επίσης, πλήθος εγκαταστάσεων και υπηρεσιών για την υποστήριξη των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών.

Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένες, κατά κατηγορία, στον παρακάτω πίνακα:

Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	Εγκαταστάσεις και Υπηρεσίες Υποστήριξης, Σπουδών και Αναψυχής
Συνήγορος του Φοιτητή	Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία
Μονάδα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης	Παν/κή Λέσχη – Ταμείο Αρωγής Φοιτητών
Γραφείο Συμβουλευτικής Θεολογικής Σχολής	Φοιτητικές Εστίες
Γραφείο Συμβουλευτικής ΠΤΔΕ	Παν/κή Λέσχη – Υπηρεσίες Σίτισης
Μονάδα Κοινωνικής Ψυχικής Υγιεινής	Διδασκαλείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας
Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλίκων	Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών
	Υπολογιστικό Κέντρο
	Γραφείο Πολυμέσων για την εξυπηρέτηση των Φοιτητών
	Υποτροφίες – Βραβεία
	8 κτηριακά συγκροτήματα (Σχολές, Βιβλιοθήκες, Αναγνωστήρια) και 2 Βιβλιοθήκες/Αναγνωστήρια στην Πανεπιστημιακή Λέσχη
	Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο και Κέντρο Άθλησης
	Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών





5

Έρευνα
και Καινοτομία

Έρευνα και Καινοτομία στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η ερευνητική αποστολή του Πανεπιστημίου μας, εξίσου σημαντική και αλληλένδετη με την εκπαιδευτική, συνίσταται στη συστηματική υποστήριξη και ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας σε συνθήκες ακαδημαϊκής ελευθερίας. Η αδέσμευτη επιστημονική έρευνα αποτελεί δικαίωμα και υποχρέωση του ακαδημαϊκού προσωπικού. Το Πανεπιστήμιο μας εγγυάται την ελευθερία της έρευνας και συγχρόνως φροντίζει για την τήρηση της ερευνητικής δεοντολογίας.

Η έρευνα που επιτελείται στο Πανεπιστήμιο Αθηνών χαρακτηρίζεται πλούσια, πολυεπίπεδη, συχνά πρωτοποριακή και διεθνώς αναγνωρισμένη. Το ερευνητικό έργο που διεξάγεται καλύπτει τους τομείς της βασικής, της εφαρμοσμένης και της τεχνολογικής έρευνας και διέπεται από την αρχή ότι ο ρόλος της έρευνας στη σύγχρονη κοινωνία δεν είναι μόνο η παραγωγή νέας γνώσης αλλά και η αξιοποίηση των επιτευγμάτων της ερευνητικής δραστηριότητας του Ιδρύματος από τον ευρύτερο χώρο της αγοράς και της κοινωνίας.

Στην πρόσφατη εξωτερική αξιολόγηση του Ιδρύματός μας από την Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ), οι εξωτερικοί αξιολογητές –καθηγητές ξένων Πανεπιστημίων– βαθμολόγησαν την ερευνητική μας στρατηγική με τον υψηλότερο βαθμό, «*worthy of merit*». Δεν είναι τυχαίο ότι στους σημαντικότερους Παγκόσμιους Πίνακες κατάταξης Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων το ΕΚΠΑ βρίσκεται σε υψηλές θέσεις **ως αποτέλεσμα κυρίως των σημαντικών ερευνητικών δραστηριοτήτων του και των αποτελεσμάτων που αυτές παράγουν**. Μάλιστα χαρακτηρίζεται ως «**Research Oriented University**», δηλαδή ένα Πανεπιστήμιο που έχει αναπτύξει και ενισχύει την κουλτούρα της έρευνας.

Το Πανεπιστήμιο στηρίζει εξίσου όλες τις μορφές έρευνας (ατομική και ομαδική, βασική και εφαρμοσμένη, χρηματοδοτούμενη και μη) και προωθεί τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της με ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια, δημοσιεύσεις και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι μόνο την τελευταία τριετία, και παρά την παρατεταμένη οικονομική κρίση, η μέση ετήσια χρηματοδότηση που έχουν προσελκύσει μέσω ανταγωνιστικών προγραμμάτων οι Καθηγητές του ΕΚΠΑ για έργα έρευνας-τεχνολογίας και ανάπτυξης υπερβαίνει τα 60 εκατ. ευρώ.

Ειδικότερα την τρέχουσα περίοδο εκτελούνται στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του ΕΚΠΑ άνω των 2.000 ερευνητικών έργων στα οποία απασχολούνται ετησίως 5.000 έως 9.000 νέοι επιστήμονες (δηλαδή υποψήφιοι διδάκτορες, μεταδιδάκτορες, νέοι ερευνητές, τεχνικοί – επιστημονικό - διοικητικό προσωπικό) σε συνεργασία με τα μέλη ΔΕΠ και το υπόλοιπο μόνιμο προσωπικό του Ιδρύματος.

Στα αποτελέσματα της μελέτης του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης που δημοσιεύθηκε το 2016, και αφορά σε **Βιβλιομετρική Ανάλυση Ελληνικών Δημοσιεύσεων σε Διεθνή Επιστημονικά Περιοδικά κατά τη δεκαπενταετία 2000-2014**, αποτυπώνεται η υπεροχή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών έναντι των υπόλοιπων ελληνικών πανεπιστημίων σε θέματα Έρευνας, Καινοτομίας και Αριστείας. Όπως φαίνεται από τα διαθέσιμα στοιχεία του, το ΕΚΠΑ παρέχει το μεγαλύτερο όγκο δημοσιεύσεων σε σχέση με τα υπόλοιπα ιδρύματα και συνεισφέρει λίγο πάνω από το 30% επί της συνολικής παραγωγής δημοσιεύσεων στην κατηγορία Ελλάδα-Πανεπιστήμια.

Ας δούμε όμως και τα **ποιοτικά στοιχεία, δηλαδή τον αριθμό αναφορών**. Και στην κατηγορία αυτή το ΕΚΠΑ φαίνεται να έχει ένα σημαντικό προβάδισμα αφού στο χρονικό διάστημα που εκτείνεται η μελέτη, δηλαδή τη δεκαπενταετία 2000-2014 οι παραγόμενες αναφορές σχεδόν τετραπλασιάζονται. Στην κατηγορία αυτή η συνεισφορά του ΕΚΠΑ στην κατηγορία Ελλάδα-Πανεπιστήμια από το 30% επί του συνόλου των παραγόμενων δημοσιεύσεων ανεβαίνει σχεδόν στο 40%, **δηλαδή για κάθε 10 αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία σε ερευνητικό έργο παραγόμενο στην κατηγορία Πανεπιστήμια-Ελλάδα οι 4 αφορούν στο ΕΚΠΑ**, γεγονός που ενισχύει περαιτέρω την άποψη ότι το παραγόμενο πέρα από ποσοτικά σημαντικό είναι και ποιοτικό. Αν δε διαιρεθεί το **σύνολο των Αναφορών κατά την περίοδο 2010-2014 με το σύνολο των Δημοσιεύσεων την ίδια περίοδο** προκύπτει Δείκτης Απήχησης (δηλαδή Μ.Ο. αναφορών ανά δημοσίευση) 7.51. Επίσης ο Σχετικός Δείκτης Απήχησης του ΕΚΠΑ είναι σημαντικά υψηλότερος σε σχέση το Μ.Ο. των χωρών της Ε.Ε. ή του ΟΟΣΑ αφού φτάνει σχεδόν το 1.25.

Επίσης παρατηρείται και ισχυρή τάση για αυξανόμενη εξωστρέφεια αφού ο αριθμός δημοσιεύσεων με διεθνείς συνεργασίες σχεδόν πενταπλασιάζεται όσον αφορά στο ΕΚΠΑ κατά το διάστημα 2000-2014.

Τέλος, **περαιτέρω ανάλυση της πολύ σημαντικής αυτής μελέτης του ΕΚΤ** έδειξε ότι αυτή κυρίως αναδεικνύει την **ερευνητική παραγωγή που προέρχεται από τα επιστημονικά πεδία Φυσικές Επιστήμες και Επιστήμες Υγείας**, δηλαδή αφορά στο ερευνητικό αποτύπωμα των τμημάτων των Σχολών Θετικών Επιστημών και Επιστημών Υγείας. Η παρατήρηση αυτή φυσικά **δεν απομειώνει το εξαιρετικό έργο που παράγεται στις άλλες Σχολές του Πανεπιστημίου μας**, απλά αντανακλά το συγκεκριμένο «στυλ» επικοινωνίας ερευνητικών αποτελεσμάτων που αφορά κυρίως τους κλάδους των Θετικών Επιστημών και των Επιστημών Υγείας.

Συνοψίζοντας, όσον αφορά στη συγκεκριμένη μελέτη του ΕΚΤ, να αναφέρω ότι κατά την **περίοδο 2000-2014 δημοσιεύτηκαν 3.372 εργασίες (δηλαδή περίπου 225 ανά έτος την τελευταία δεκαπενταετία), με πολύ υψηλή διεθνή απήχηση στο κορυφαίο 10% παγκοσμίως**. Σε αυτές συμπεριλαμβάνεται συμμετοχή σε 10 εργασίες στο κορυφαίο περιοδικό *Nature*, 5 στο *Science*, 15 στο *Lancet*, 15 στο *New England Journal of Medicine*, 25 στο *Nature Genetics*, κτλ.

Τα αποτελέσματα αυτά επιβεβαιώθηκαν από το Τμήμα Αναλύσεων της ELSEVIER, ενός από τους μεγαλύτερους εκδοτικούς οίκους παγκοσμίως, όπου μετά από ανάλυση της βάσης δεδομένων SCOPUS αφενός αποτυπώθηκε η ισχυρή εξωστρέφεια του ΕΚΠΑ μέσω της συνεχούς αύξησης διεθνών συνεργασιών και αφετέρου η συνεχής τάση για αύξηση του ποσοστού των δημοσιεύσεων (επί του συνόλου), οι οποίες κατατάσσονται στο κορυφαίο 10% παγκοσμίως. Οι τιμές αυτές είναι σχεδόν 1,5 φορές πάνω από τον Εθνικό Μ.Ο.

Πίνακας 1: Συνολικός Αριθμός Δημοσιεύσεων Πανεπιστημίων στη βάση SCOPUS του ELSEVIER

Πανεπιστήμιο	Συνολικός Αριθμός Δημοσιεύσεων	Συνολικός Αριθμός Συγγραφέων	Αριθμός Δημοσιεύσεων/ Συγγραφέα	Τομέας με το μεγαλύτερο ποσοστό Δημοσιεύσεων	Ποσοστό Δημοσιεύσεων του τομέα με τις περισσότερες δημοσιεύσεις
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	68851	12654	5,44	Ιατρική	29,70%
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	56201	14340	3,95	Ιατρική	16
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	35112	7101	4,94	Μηχανική	25,3
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	31962	1392	4,86	Πληροφορική	17,8
Πανεπιστήμιο Κρήτης	21171	2463	7,72	Ιατρική	17,5
Πανεπιστήμιο Πατρών	19023	6073	5,26	Μηχανική	18,20%
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	11631	2872	4,1	Ιατρική	20,00%
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	11343	659	4,5	Πληροφορική	23,70%
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	6775	309	4,83	Πληροφορική	20,6
Ιόνιο Πανεπιστήμιο	5719	245	4,3	Πληροφορική	41,3
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	4768	2586	8,19	Ιατρική	19,1
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	2972	1314	3,62	Μηχανική	15,6
Πολυτεχνείο Κρήτης	1931	1280	4,47	Μηχανική	21,6
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	1913	323	5,98	Πληροφορική	22,9
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	1491	2480	4,57	Ιατρική	20,4
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο	1054	490	3,9	Πληροφορική	19,5
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	4667	780	5,98	Πληροφορική	23,5
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Πειραιά	4938	964	5,11	Πληροφορική	26,4
Πάντειο Πανεπιστήμιο	973	297	3,27	Κοινωνικές Επιστήμες	27,7
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	5821	1976	2,95	Βιολογία και Γεωργικές Επιστήμες	34,6
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	2642	694	380	Ιατρική	32,9
Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών	18	21	0,86	Πληροφορική	33,3

Πηγή: Βάση Δεδομένων Scopus Elsevier

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του ΕΛΚΕ, ο ρυθμός προσέλκυσης νέων ανταγωνιστικών προγραμμάτων παραμένει τα τελευταία χρόνια σταθερά πάνω από 500 ανά έτος. Τα προγράμματα αυτά μαζί με άλλες πηγές χρηματοδότησης (όπως παροχή υπηρεσιών) αποτελούν σημαντικές πηγές εσόδων για το ΕΚΠΑ που, μεταξύ των άλλων, σε μεγάλο βαθμό διασφαλίζονται και από σημαντικές συνεργασίες με βιομηχανίες στην Ελλάδα και διεθνώς για την ανάπτυξη νέων καινοτόμων προϊόντων ή υπηρεσιών.

Στις καινοτόμες ερευνητικές δράσεις ενδεικτικά θα πρέπει να αναφερθούν:

(α) Οι συμμετοχές στην **ανάπτυξη νέων διαστημικών τεχνολογιών** στο πλαίσιο συνεργασιών με τον Ευρωπαϊκό ή τον Γερμανικό Οργανισμό Διαστήματος καθώς και τον βιομηχανικό κολοσσό Airbus DS.

(β) Η ανάπτυξη **νέων ψηφιακών εφαρμογών για τον πολιτισμό και τις δημιουργικές βιομηχανίες**, καινοτόμων εφαρμογών που αφορούν σε **συστήματα προσομοίωσης φυσικοχημικών διεργασιών σε μικρή και μεσαία και ατμοσφαιρική κλίμακα** καθώς και σε **καινοτόμες βάσεις δεδομένων θαλάσσιας κυκλοφορίας και παλίρροιας** που χρησιμοποιούνται από Ερευνητικά Εργαστήρια και Εταιρείες στην Ευρώπη.

(γ) Οι μελέτες που αφορούν στη **φωτοκατάλυση με χρήση ηλιακής ακτινοβολίας** και την ανάπτυξη χημικών μεθόδων φιλικών προς το περιβάλλον με εφαρμογές στη **Χημική και Φαρμακευτική Βιομηχανία** καθώς και καινοτόμες εφαρμογές στη Χημεία τροφίμων, όπως πρωτότυπα ηλεκτρόδια εκτύπωσης για τον προσδιορισμό ιχνών βαρέων μετάλλων.

(δ) Στο πεδίο της **Φαρμακευτικής Χημείας και της Φαρμακογνωσίας** βρίσκουμε νέες μεθόδους απομόνωσης βιοδραστικών φυσικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας είτε από χερσαίες πηγές όπως, για παράδειγμα, φυτά του ελληνικού χώρου ή τρόφιμα όπως το ελαιόλαδο, είτε από θαλάσσιες πηγές και ειδικότερα βενθικούς μακροοργανισμούς ή μικροοργανισμούς από μεγάλου βάθους θαλάσσια ιζήματα. Οι μελέτες αυτές αφορούν **σε μεγάλο βαθμό εν εξελίξει συνεργασίες με τις μεγαλύτερες ελληνικές και διεθνείς εταιρείες** που δραστηριοποιούνται στον Τομέα των Φαρμακευτικών Προϊόντων και στις Βιομηχανίες Τροφίμων και Καλλυντικών.

(ε) Τέλος, ένας πολύ σημαντικός κλάδος συνεργασίας με τη Φαρμακευτική Βιομηχανία είναι των κλινικών μελετών. Θα αναφερθεί η σημαντική **συμβολή των πανεπιστημιακών κλινικών της Σ.Ε.Υ. σε κλινικές μελέτες** μείζονος διεθνούς ενδιαφέροντος μέσω των οποίων, για παράδειγμα, **καθιερώθηκαν νέες θεραπευτικές προσεγγίσεις στο Πολλαπλό Μυέλωμα ή το Διαβήτη**, αναπτύχθηκαν εφαρμογές για τον εντοπισμό ασθενών υψηλότερου καρδιαγγειακού κινδύνου και επίσης καθιερώθηκαν νέες θεραπευτικές οδηγίες για τη διάγνωση και αντιμετώπιση της οστικής νόσου στο Πολλαπλούν Μυέλωμα, τη θεραπεία της HIV λοίμωξης, καθώς και για την Υπέρταση και τη Δυσλιπιδαιμία.



Εργαστήριο Τμήματος Βιολογίας.

Θα πρέπει επίσης να τονιστεί ότι το μεταφραστικό μέρος της έρευνας είναι πολύ ισχυρό, όπως αποδεικνύεται από το σημαντικό αριθμό νέων πατεντών που κατατίθενται ανά έτος και από νέα καινοτόμα προϊόντα (όπως αυτό το μικρό μόριο το οποίο χρησιμοποιείται στην ανίχνευση γηρασμένων κυττάρων), τα οποία διατίθενται ήδη στη διεθνή αγορά.

Επίσης στο ΕΚΠΑ είναι ήδη γεγονός η πρώτη εταιρεία Τεχνοβλαστός, η οποία συστήθηκε το 2013. Η εταιρεία αυτή εξειδικεύεται στα φυσικά προϊόντα και έχει ήδη σημαντική δραστηριότητα και συνεργασίες με μεγάλες εταιρείες στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Στόχοι και στρατηγική του Ιδρύματος

Η ανάπτυξη της έρευνας και η διεθνής διάκριση στον τομέα αυτό μαζί με την ποιοτική και σύγχρονη εκπαίδευση συνιστούν τους δύο βασικούς πυλώνες της αποστολής του ΕΚΠΑ. Στον τομέα αυτό της αποστολής του Ιδρύματος περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η παραγωγή καινοτόμου βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας στην αιχμή της διεθνούς γνώσης, η οποία συνδέεται με την ποιότητα της προσφερόμενης εκπαίδευσης, τη διεθνή αναγνώριση του Πανεπιστημίου, την ανάπτυξη της χώρας και την κοινωνική ευημερία.

Το ΕΚΠΑ, χάριν των ευρέος φάσματος επιστημονικών πεδίων που καλύπτει, παρουσιάζει εκτεταμένη ερευνητική δραστηριότητα, μεγάλη συμμετοχή σε ευρωπαϊκά έργα, διεθνή δίκτυα και συνεργασίες με τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Στη δραστηριότητά του αυτή το Πανεπιστήμιό μας απασχολεί και συνεργάζεται με διακεκριμένους ερευνητές. Η ερευνητική πολιτική του Πανεπιστημίου είναι αλληλένδετη με την εκπαιδευτική αποστολή του και στοχεύει στην ενίσχυση της έρευνας μέσα από δημιουργικές συνεργασίες με κορυφαία ερευνητικά ιδρύματα, κυβερνητικές υπηρεσίες και κοινοπραξίες σε όλο τον κόσμο.

Η ερευνητική πολιτική του ΕΚΠΑ εστιάζει στην ποιότητα των παραγόμενων αποτελεσμάτων σε όλες τις επιστήμες και τομείς και είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την πολιτική ομαδικής και ατομικής διάκρισης, την επιβράβευση των υψηλών ατομικών επιδόσεων, τη δημιουργία νέων ερευνητικών ομάδων και την καλλιέργεια ευνοϊκού περιβάλλοντος για καινοτόμες δράσεις. Επίσης, ενθαρρύνεται η διεπιστημονική έρευνα που προάγει την επιστημονική γνώση προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Στόχος του Ιδρύματός μας είναι η συμβολή των μελών μας σε καινοτόμες μεθόδους και πρακτικές και σε επιστημονικές ανακαλύψεις που υπηρετούν την υγεία, την παιδεία, την κοινωνική συνοχή, τη διεθνή ανάπτυξη και την οικονομική ευημερία των κοινωνιών.

Η ίδια η εκπαιδευτική διαδικασία, κυρίως σε μεταπτυχιακό επίπεδο, συμβάλλει στην ανάπτυξη της έρευνας επειδή στοχεύει στην κατάρτιση νέων ερευνητών. Η ερευνητική πολιτική του ΕΚΠΑ χαρακτηρίζεται από τους ακόλουθους βασικούς στόχους:

α) την ανάπτυξη των απαραίτητων ικανοτήτων κυρίως των μεταπτυχιακών φοιτητών, οι οποίοι μέσω των σπουδών τους εξοικειώνονται με ερευνητικές δραστηριότητες σε εργαστήρια και κλινικές (για την Ιατρική Σχολή) ή/και συμμετέχουν σε συνέδρια, σε δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά κ.ά.

β) τη συμμετοχή υποψηφίων διδασκόντων και μεταδιδακτορικών ερευνητών σε ερευνητικά προγράμματα των επιστημονικών ομάδων ή των Καθηγητών του Πανεπιστημίου, σε συνεργασία με ερευνητές από άλλους φορείς στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

γ) την προώθηση και ανάπτυξη της ερευνητικής δραστηριότητας των Τμημάτων/Σχολών, η οποία συνίσταται, μεταξύ άλλων, στην οργάνωση σεμιναρίων και συνεδρίων, την υλοποίηση

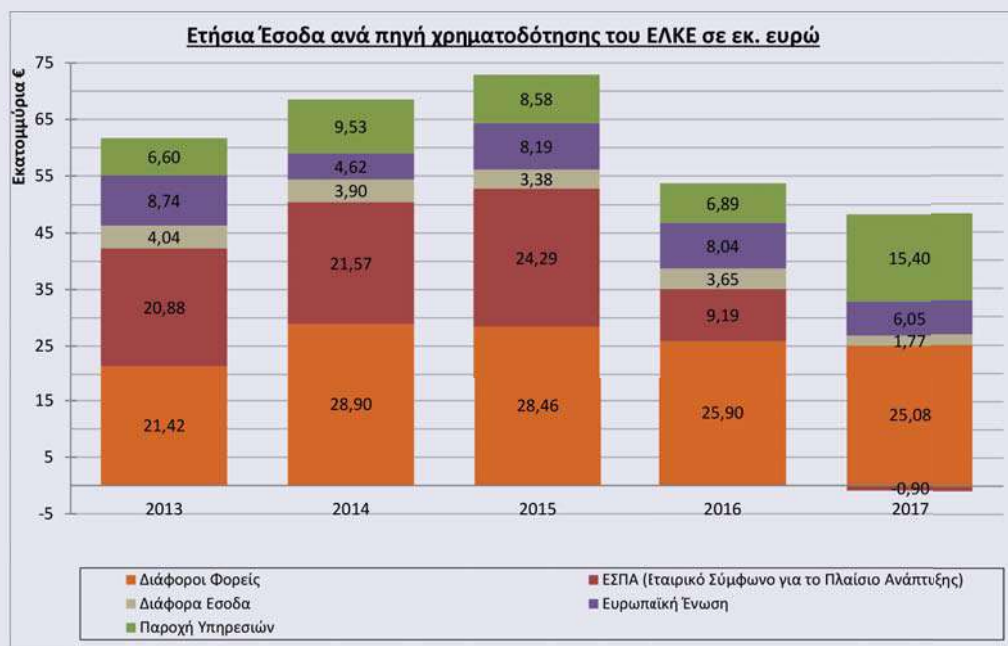
ερευνητικών προγραμμάτων, την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας σε συνέδρια, τη δημοσίευση άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά, τη συγγραφή βιβλίων, μονογραφιών, κεφαλαίων σε συλλογικούς τόμους κ.ά.

δ) την προαγωγή της διεπιστημονικής γνώσης καθώς και την ικανοποίηση των ερευνητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας

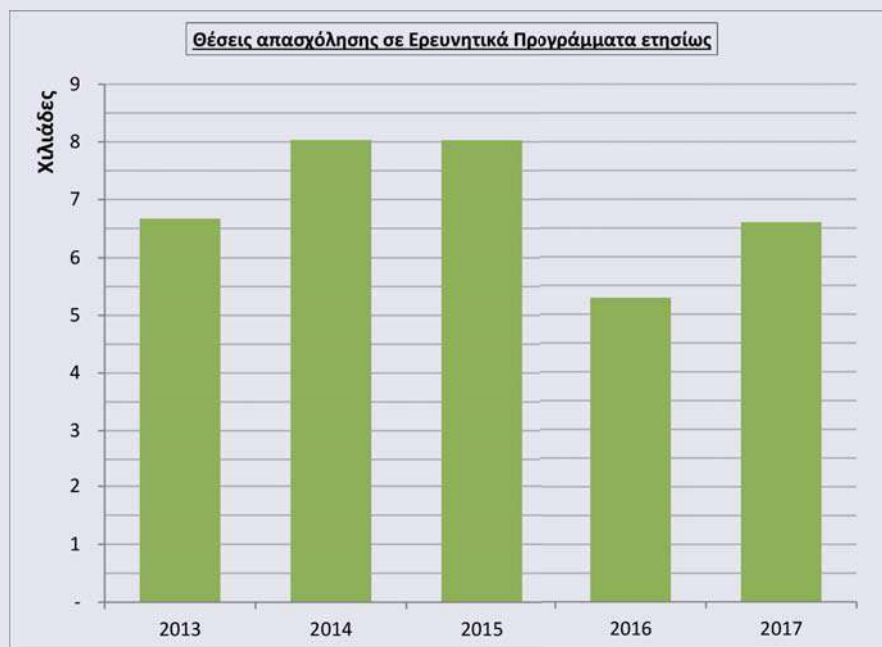
ε) την αναγνώριση, τη χαρτογράφηση, την οικονομική εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της έρευνας που συντελείται στο ΕΚΠΑ, την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας με την απόκτηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας κ.ά.

Η έρευνα σε αριθμούς

Η Επιτροπή Ερευνών είναι το θεσμικό όργανο του ΕΚΠΑ για την ανάπτυξη της έρευνας και τη διαχείριση των αντίστοιχων πόρων που εξασφαλίζουν τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας μέσω του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ). Αξίζει να αναφερθεί ότι κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης στη χώρα οι πόροι που αξιοποιήθηκαν για την έρευνα και την ανάπτυξη ήταν έξι φορές περισσότεροι από εκείνους της κρατικής επιχορήγησης για τις λειτουργικές δαπάνες της εκπαίδευσης. Οι πόροι αυτοί επέτρεψαν στο Πανεπιστήμιο να διατηρήσει και να βελτιώσει την ποιότητα σπουδών του στην κρίσιμη αυτή περίοδο, αλλά και να διαθέτει σημαντική ρευστότητα για τη διενέργεια της έρευνας καθώς και αποθεματικά για αναπτυξιακές επενδύσεις. Οι κύριες πηγές χρηματοδότησης της έρευνας στο ΕΚΠΑ είναι τα ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα, το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ), οι συνεργασίες με φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, η παροχή επιστημονικών υπηρεσιών σε νομικά και φυσικά πρόσωπα, οι χορηγίες και οι δωρεές. Την τελευταία τριετία η μέση ετήσια χρηματοδότηση για τα έργα έρευνας και ανάπτυξης των Καθηγητών του Πανεπιστημίου υπερβαίνει τα 60 εκατ. ευρώ και κατανέμεται ανά πηγή χρηματοδότησης σύμφωνα με το διάγραμμα που ακολουθεί.



Στο πλαίσιο των ερευνητικών έργων που υλοποιούνται στο ΕΚΠΑ μέσω του ΕΛΚΕ απασχολούνται ετησίως 5.000 έως 8.000 ερευνητές, οι οποίοι, εκτός από τους Καθηγητές και Υπηρετούντες Λέκτορες του Ιδρύματος και το άλλο μόνιμο προσωπικό του Ιδρύματος, είναι νέοι επιστήμονες, όπως υποψήφιοι διδάκτορες, μεταδιδάκτορες, νέοι ερευνητές, επιστημονικό, τεχνικό και άλλο προσωπικό. Οι πόροι για έργα έρευνας και ανάπτυξης τους οποίους προσελκύουν Καθηγητές, Υπηρετούντες Λέκτορες και το επιστημονικό προσωπικό του Ιδρύματος, και μέσω αυτών απασχολείται ένας σημαντικός αριθμός ανθρώπινου δυναμικού, συμβάλλουν αποφασιστικά στην ανάπτυξη της έρευνας και στην ενίσχυση της φυσιογνωμίας του Ιδρύματος, στη μείωση της ανεργίας των νέων επιστημόνων και στην ανάσχεση της διαρροής επιστημονικού δυναμικού προς το εξωτερικό. Οι θέσεις απασχόλησης σε έργα-προγράμματα για την τελευταία πενταετία αποτυπώνονται στο ακόλουθο διάγραμμα.



Σήμερα ο ΕΛΚΕ του ΕΚΠΑ διαχειρίζεται περισσότερα από 2.900 ενεργά έργα, ενώ στο παρακάτω διάγραμμα αποτυπώνεται ο αριθμός των νέων έργων που εγκρίνονται κάθε έτος την τελευταία πενταετία.







6

Το ΕΚΠΑ στην Κοινωνία

180
ΧΡΟΝΙΑ
ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ



Το Κοινωνικό Έργο του ΕΚΠΑ: 180 Χρόνια Προσφοράς

Το πρώτο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα στην Ελλάδα αλλά και στον ευρύτερο χώρο των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, όπως ονομάζεται από το 1932 και εφεξής, έχει να επιδείξει σήμερα εκτός από πλούσιο επιστημονικό και ερευνητικό έργο και αξιοσημείωτη κοινωνική προσφορά.

Στα μέσα του 19ου αιώνα αποφοίτησαν από αυτό οι πρώτοι επιστήμονες της Θεολογίας, της Νομικής, της Ιατρικής και της «Σχολής της Φιλοσοφίας και της άλλης εγκυκλίου παιδείας», που στελέχωσαν τις υπηρεσίες του ελληνικού κράτους και συνέβαλαν στην πρόοδο και τον εκσυγχρονισμό του βελτιώνοντας την καθημερινότητα των πολιτών.

Αλλά και κατά τη διάρκεια των πολέμων, στα τέλη του 19ου μέχρι και τα μέσα του 20ού αιώνα, το Πανεπιστήμιο Αθηνών όχι μόνο αποτέλεσε προπύργιο διάδοσης ιδεών και διαφύλαξης υψηλών ιδανικών όπως η ελευθερία και η ανεξαρτησία της χώρας μας αλλά και συνέβαλε στην πράξη με τη συστράτευση των φοιτητών του για τις πολεμικές ανάγκες σε έμπυχο υλικό και με κάθε είδους υλικοτεχνική και ψυχολογική βοήθεια στους στρατιώτες αλλά και στις οικογένειές τους. Αξιοσημείωτη ήταν η συμβολή του κατά την περίοδο της Κατοχής και, μετέπειτα, στα χρόνια της ανατροπής του δικτατορικού καθεστώτος και της αποκατάστασης της δημοκρατίας.

Σήμερα το κοινωνικό έργο του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου αποκτά ακόμα μεγαλύτερη βαρύτητα καθώς η Ελλάδα διανύει μια πολυετή περίοδο οικονομικής κρίσης αλλά πρωτίστως κρίσης αξιών. Ως ένας πολυσχιδής ιστός που αλληλεπιδρά με την κοινωνία, καθώς κυοφορεί επιστήμονες που με το αδιάλειπτο έργο τους βοηθούν τη χώρα μας να ορθοποδήσει και να εξελίσσεται πνευματικά και υλικοτεχνικά, επιτελεί τον διόλου αυτονόητο ρόλο του ως φορέα υψηλού πολιτισμού. Με την παροχή δημόσιας παιδείας επιδιώκει την εξασφάλιση ισότιμης μεταχείρισης και πρόσβασης όλων ανεξαιρέτως στη γνώση και την ηθικοπνευματική ολοκλήρωση, με απώτερο στόχο την ευημερία της κοινωνίας. Επιπλέον, μέσα από τις δράσεις που αναλαμβάνει διαρκώς, στέκεται αρωγός και σε ένα άλλο, πρόσφατο γεγονός, το προσφυγικό κύμα από χώρες της Ανατολής στο οποίο οδήγησαν και συνεχίζουν να οδηγούν οι ολοένα και πιο ανεξέλεγκτοι ως προς τα μέσα επιβολής τους πόλεμοι.

Το σύγχρονο κοινωνικό έργο του ΕΚΠΑ, που είναι μορφωτικό, επιμορφωτικό καθώς και έμπρακτων δράσεων και παρεμβάσεων, έχει ως πρωτοστάτες τα μέλη των Σχολών του (ακαδημαϊκούς, φοιτητές και φοιτήτριες, διοικητικό και τεχνικό προσωπικό), που σπεύδουν να προσφέρουν τις γνώσεις και την εμπειρία τους, ο καθένας από το μετερίζι του.

Τα περισσότερα σχεδόν Τμήματα των Σχολών έχουν βοηθήσει σημαντικά με τη συγκέντρωση ανθρωπιστικής βοήθειας για τους πρόσφυγες και άλλους ευάλωτους πληθυσμούς, τη χορήγηση υποτροφιών στους ασθενέστερους οικονομικά φοιτητές και φοιτήτριες, την εφαρμογή ειδικής μέριμνας για φοιτητές και φοιτήτριες με αναπηρία, με στόχο την ισότιμη μεταχείριση και την έμπρακτη αλληλεγγύη.

Η **Σχολή των Επιστημών Υγείας** μέσω συγκεκριμένων και καλά οργανωμένων δικτύων και προγραμμάτων παρέχει σε απόρους, πρόσφυγες, μετανάστες, σε κατοίκους ακριτικών περιοχών αλλά και σε άλλες ευπαθείς ομάδες άμεση ιατρική, οδοντιατρική, φαρμακευτική και ψυχοκοινωνική φροντίδα. Πραγματοποιεί δηλαδή ενημερωτικές διαλέξεις, επισκέψεις σε σχολεία, δωρεάν κλινικές εξετάσεις, μαζικούς εμβολιασμούς, ψυχιατρική και ψυχολογική θεραπεία και στήριξη στα παιδιά και τις οικογένειες προσφύγων και μεταναστών, ανήλικων και ενήλικων κρατούμενων, κρατούμενων γυναικών, εξαρτημένων και απεξαρτημένων ατόμων και αποφυλακισμένων. Όλα αυτά τα προγράμματα βοήθειας γίνονται σε συνεργασία είτε με υπουργεία, είτε με άλλες Σχολές και Τμήματα του ΕΚΠΑ και των ΤΕΙ, είτε με μη κερδοσκοπικούς κοινωφελείς οργανισμούς και φορείς με σκοπό την πρόληψη, τη θεραπεία και τη μετα-θεραπευτική παρακολούθηση.

Στη συνέχεια παραθέτουμε επιγραμματικά ορισμένες δράσεις που πραγματοποιήθηκαν από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του Πανεπιστημίου μέχρι σήμερα:

- **1838:** Λειτουργία του Φαρμακευτικού Σχολείου, με διετή εκπαίδευση και απόδοση στην κοινωνία μεγάλου αριθμού πτυχιούχων φαρμακοποιών.
- **1854** και εξής: Σύσταση Πανεπιστημιακών Κλινικών και Εργαστηρίων (π.χ. Αστυκλινική, Ανατομείο).
- **1897:** Λειτουργία του «Αρεταίειου» νοσοκομείου.
- **19ος-20ός αιώνας:** Συμμετοχή φοιτητών στην Κρητική Επανάσταση, τον Ελληνοτουρκικό Πόλεμο και τους Βαλκανικούς Πολέμους.
- **20ός αιώνας:** Ίδρυση νέων κρατικών θεσμών με την υποστήριξη πανεπιστημιακών ερευνών και υπηρεσιών (Κρατικά Νοσοκομεία, Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκου, Γενικό Χημείο του Κράτους κ.ά.)
- **Περίοδος Βαλκανικών και Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου:** Μαζικός εμβολιασμός των εμπόλεμων στρατευμάτων από το Εργαστήριο Υγιεινής και Μικροβιολογίας.
- **1922:** Παροχή βοήθειας στους πρόσφυγες και στρατεύσιμους φοιτητές.

- **Περίοδος Κατοχής:**
 - α) διενέργεια εράνων υπέρ της Αεροπορίας και της Κοινωνικής Πρόνοιας (Δεκέμβριος 1940)
 - β) προσφορά από το προσωπικό μέρους του μισθού του υπέρ του πολέμου (30 Δεκεμβρίου 1940)
 - γ) εκδήλωση εις μνήμη των πεσόντων φοιτητών στο αλβανικό μέτωπο (24 Φεβρουαρίου 1941)
 - δ) ενίσχυση των θυμάτων του πολέμου με θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες
 - ε) συλλογή ειδών πρώτης ανάγκης για τους μαχόμενους στρατιώτες
 - στ) συμμετοχή των καθηγητών της Ιατρικής Σχολής για την παροχή επιστημονικής συνδρομής στα στρατιωτικά νοσοκομεία και στην υγειονομική υπηρεσία του στρατού
 - ζ) κατασκευή και επισκευή καταφυγίων (κεντρικό κτήριο, Αρεταίειο, Αιγινήτειο, Οδοντιατρική Σχολή, Αστυκλινική)
 - η) διενέργεια συσσιτίων και ενίσχυση της κεντρικής επιτροπής συσσιτίων για παιδιά με τη διοργάνωση συναυλιών (1942)
 - θ) συμμετοχή πολλών καθηγητών στις επιτροπές που συγκροτήθηκαν μεταπολεμικά για τις πολεμικές αποζημιώσεις («Κεντρική Επιτροπή διαπιστώσεων ωμοτήτων εν Κρήτη» & «Κεντρική Επιτροπή Πολεμικών Επανορθώσεων» 1945)
 - ι) ειδικές παροχές βοήθειας σε στρατευμένους και τραυματίες φοιτητές.
- **Σήμερα** όσον αφορά στο κοινωνικό έργο που παρέχεται από τη Σχολή, αυτό αποτυπώνεται επιγραμματικά ανά Τμήμα ως εξής:

Τμήμα Ιατρικής

- Α΄ Προπαιδευτική Χειρουργική Κλινική – Γ.Ν.Α. «Ιπποκράτειο»
Ενημερωτικές διαλέξεις και δωρεάν κλινική εξέταση του γυναικείου πληθυσμού σε πάνω από 30 πόλεις και νησιά στο πλαίσιο Ημερίδων
- Β΄ Μαιευτική και Γυναικολογική Κλινική – Αρεταίειο Νοσοκομείο
Δωρεάν γυναικολογικές εξετάσεις σε άπορες και ανασφάλιστες γυναίκες
- Α΄ Εργαστήριο Ακτινολογίας – Μονάδα Μαστογράφου – Αρεταίειο Νοσοκομείο
Δωρεάν μαστογραφίες σε άπορες και ανασφάλιστες γυναίκες
- Γ΄ Παθολογική Κλινική – Ογκολογική Μονάδα
Ογκολογικό Ιατρείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Ι.Κ.Α.), περίθαλψη σε ανασφάλιστους καρκινοπαθείς
- Β΄ Πανεπιστημιακή Κλινική Αναισθησιολογίας, Β΄ Πανεπιστημιακή Κλινική Εντατικής

- Θεραπείας και Δ΄ Πανεπιστημιακή Χειρουργική Κλινική
Πρόγραμμα εκπαίδευσης λιμενικών στη Λέσβο
- Α΄ Πανεπιστημιακή Ορθοπαιδική Κλινική, Δ΄ Χειρουργική Κλινική
Ιατρική φροντίδα απομακρυσμένων νησιών σε συνεργασία με την Πολυκλινική του Ολυμπιακού Χωριού
 - Β΄ Παιδιατρική Κλινική, Νοσοκομείο Παίδων «Π & Α Κυριακού»
Ακαδημίες γονέων με ενημερωτικές συναντήσεις χωρίς χρέωση – Δημιουργική απασχόληση εφήβων – Ενημερωτικές επισκέψεις σε σχολεία – Δημιουργία και διανομή υλικού σε παιδιά και εφήβους – Γραμμή ΜΕ Υποστηρίζω 8001180015, για γονείς, εκπαιδευτικούς και εφήβους (καθημερινά, χωρίς χρέωση)
 - Ανοικτές ομιλίες και διαλέξεις προς το ευρύ κοινό σε όλη την Ελλάδα
 - Ανοικτές επιστημονικές ημερίδες και συνεντεύξεις Τύπου με πρωτοβουλία των Πρυτανικών Αρχών σε θέματα Δημόσιας Υγείας (προσφυγική κρίση, ιός HIV και το σύνδρομο AIDS, μεταδιδόμενα νοσήματα με ξενιστές κ.λπ.)
 - Κάλεσμα για συγκέντρωση και προσφορά ειδών πρώτης ανάγκης στα φιλοξενούμενα παιδιά του Κέντρου Βρεφών «Μητέρα» (Γραμματεία Τμήματος Ιατρικής)
 - Παροχή υγειονομικών και άλλων υπηρεσιών από το Πανεπιστήμιο στους πρόσφυγες και τους μετανάστες
 - Ενεργή συμμετοχή στις δράσεις της Πολιτείας για την αντιμετώπιση των οξύτατων προβλημάτων των προσφύγων και των μεταναστών
 - Ενημερωτική διαδικτυακή πύλη www.healthgate4all.gr
 - «ΣΥΜΜΑΧΟΙ ΥΓΕΙΑΣ», πρόγραμμα προσφοράς ιατρικής, οδοντιατρικής, φαρμακευτικής και ψυχοκοινωνικής φροντίδας σε άπορους, ανασφάλιστους και άλλες ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού του λεκανοπεδίου Αττικής.
 - Συνεργασία με τα Τμήματα Οδοντιατρικής, Φαρμακευτικής, Νοσηλευτικής και Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας (τομέας Ψυχολογίας) του ΕΚΠΑ και τη Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του ΤΕΙ Αθήνας.

Τμήμα Νοσηλευτικής

- Ανθρωπιστική βοήθεια προς τους πρόσφυγες
- Τεκμηριωμένη νοσηλευτική φροντίδα υγείας στο σπίτι για ευάλωτα άτομα
- Δίκτυο Υγείας: Κάθε Μέρα Δίπλα στον Άνθρωπο
Κοινωνική δραστηριότητα του Εργαστηρίου Κοινωνικής Νοσηλευτικής ΕΚΠΑ
- Συμμετοχή στο πρόγραμμα «Σύμμαχοι Υγείας»

Τμήμα Οδοντιατρικής

- Δωρεάν στοματική εξέταση στο Α΄ και Β΄ ΚΑΠΗ του Δήμου Ζωγράφου σε συνεργασία με τις Δημοτικές Αρχές σε άτομα άνω των 65 ετών
- Συμμετοχή στο πρόγραμμα «Σύμμαχοι Υγείας»

Τμήμα Φαρμακευτικής

Συμμετοχή στο πρόγραμμα «Σύμμαχοι Υγείας» – Κοινωνικά Φαρμακεία.

Η **Νομική Σχολή** καταβάλλει προσπάθειες μέσω του φοιτητικού εθελοντισμού να συνδράμει τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Καθηγητές της συμμετέχουν στην Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής που παρεμβαίνει όποτε προκύπτουν ζητήματα ηθικής τάξεως κατά την εφαρμογή πειραμάτων Βιολογίας, Ιατρικής, Γενετικής και Φαρμακευτικής σε ζωντανούς οργανισμούς. Επιπλέον, με τη σύσταση εξειδικευμένων κέντρων, επιτροπών και επιστημονικών συμβουλίων [Κεντρικό Επιστημονικό Συμβούλιο Φυλακών (Κ.Ε.Σ.Φ.), Κέντρο Επανάταξης Αποφυλακισθέντων (ΕΠΑΝΟΔΟΣ), Κεντρικό Επιστημονικό Συμβούλιο για την Αντιμετώπιση της Θυματοποίησης και της Εγκληματικότητας των Ανηλίκων (ΚΕΣΑΘΕΑ) και Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.)] παρέχει υποστήριξη σε φοιτητές και φοιτήτριες με αναπηρία, σε αποφυλακισμένους και σε εξαρτημένα από ναρκωτικές ουσίες άτομα και αναλαμβάνει προληπτική δράση στα φαινόμενα παραβατικότητας. Μέσω νομοπαρασκευαστικών επιτροπών μεριμνά για την ορθή λειτουργία των Ανεξάρτητων Αρχών, συμμετέχει σε διεθνή fora και προσφέρει εκπαιδευτικό έργο στις αστυνομικές σχολές και στη Σχολή Δικαστών.

Τέλος, κατά τη διετία 2012-2014 η Νομική Σχολή του ΕΚΠΑ οργάνωσε την πρώτη νομική κλινική (legal clinic) στην Ελλάδα με το ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «CLAIM» (Child Law: Action for an Innovative Methodology) για τα δικαιώματα των παιδιών.

Το κοινωνικό έργο της **Θεολογικής Σχολής** περιλαμβάνει τη χριστιανική κοινωνική δράση των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας και ιδιαίτερα των εκκλησιαστικών λειτουργών καθώς και την αδιάκοπη συμμετοχή τους στο διαχριστιανικό και διαθρησκευτικό διάλογο με στόχο την ειρηνική συνύπαρξη των λαών που ανήκουν σε διαφορετικές θρησκευτικές κοινότητες. Ακαδημαϊκοί της σχολής αυτής έχουν συμμετάσχει στην προετοιμασία των μελών της εκπαιδευόντάς τα για την αντιμετώπιση του διασπαστικού ατομικισμού που κυριαρχεί σήμερα εις βάρος της συλλογικότητας, της αλληλεγγύης και της συνεργασίας, με την προσφορά συσσιτίων σε ενδεείς, τη στήριξη αρρώστων και ηλικιωμένων, με ανθρωπιστική δράση στους κατατρεγμένους λαούς εντός και εκτός συνόρων.

Επιπροσθέτως η κοινωνική συμβολή της **Σχολής Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών**, έχοντας ως αρχή την απροϋπόθετη ελευθερία και την άσκηση της κριτικής

σκέψης κατά την κοινωνική χειραφέτηση και τις συνήθεις αντιφάσεις που παρατηρούνται, πραγματώνεται σε τρία πεδία: α) κριτικός κοινωνικός διάλογος, β) εκπαίδευση και ενημέρωση των πολιτών σε συνεργασία με πανεπιστήμια του εξωτερικού και ανταλλαγές φοιτητών, και γ) άμεσες κοινωνικές - πολιτικές - πολιτιστικές δράσεις.

Στο πρώτο πεδίο δράσης εστίασε στη διοργάνωση και υποστήριξη συνεδρίων, ημερίδων και βιβλιοπαρουσιάσεων.

Στο δεύτερο πεδίο δράσης η Σχολή προχώρησε στην ενημέρωση/επιμόρφωση της κοινότητας καθώς και στην προβολή και βελτίωση του εκπαιδευτικού της έργου. Συγκεκριμένα:

- α) Ενημέρωση μαθητών λυκείου για τα προσφερόμενα προγράμματα της Σχολής.
- β) Συνεργασία με πανεπιστήμια του εξωτερικού [York University, New York University, University of Bayreuth (2015)] καθώς και του εσωτερικού.

Τέλος, στο τρίτο πεδίο δράσης η Σχολή στήριξε σειρά «άμεσων κοινωνικών, πολιτικών και πολιτιστικών δράσεων όπως ανοικτά σεμινάρια και συζητήσεις, τις δράσεις της Κινηματογραφικής Ομάδας φοιτητών Τμήματος ΠΕΔΔ, την πρωτοβουλία του Τμήματος ΠΕΔΔ για συλλογή υλικού για τη στήριξη των προσφύγων, τη συνεργασία με το ΚΕΘΕΑ για την αντιμετώπιση της χρήσης ουσιών από άτομα στον περιβάλλοντα χώρο της Σχολής και παρείχε ιδιαίτερη φροντίδα και τη διάθεση χώρων για υλοποίηση ενημερωτικών δράσεων (καταπολέμηση ναρκωτικών, υγειονομική πρόληψη, ιστορικοί περίπατοι κ.λπ.). Τέλος, σημαντική συμβολή αυτού του πεδίου δράσης ήταν και η συνεργασία της Σχολής και ιδιαίτερα του Τμήματος ΕΜΜΕ με την ΕΡΤορεν καθώς και με τη λειτουργία διαδικτυακού ραδιοφωνικού σταθμού.

Στις παραπάνω δράσεις συμμετέχει όλο το προσωπικό της Σχολής (μεταπτυχιακοί και προπτυχιακοί φοιτητές, υποψήφιοι διδάκτορες, διοικητικό, εργαστηριακό και τεχνικό προσωπικό κ.ά.).

Όσον αφορά την πολυτμηματική **Φιλοσοφική Σχολή**, το πολύπλευρο κοινωνικό έργο της περιλαμβάνει εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δράσεις, εθελοντική αιμοδοσία, συνεργασία με τα «Παιδικά Χωριά SOS» και οργάνωση επιμορφωτικών και ενημερωτικών σεμιναρίων σε δημοτικά σχολεία και σε γυμνάσια και λύκεια της χώρας. Το σημαντικότερο όλων όμως είναι το εκπαιδευτικό της έργο όσον αφορά την ανάπτυξη των βασικών επικοινωνιακών ικανοτήτων των προσφύγων στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Μέσα στο κοινωνικό έργο των μελών της Φιλοσοφικής συγκαταλέγονται η ενισχυτική διδασκαλία μαθητών Ρομά και προσφύγων, τα δωρεάν ξενόγλωσσα μαθήματα, οι θεατρικές παραστάσεις, η οργάνωση επισκέψεων σε σχολεία και οι επιμορφωτικές ενημερώσεις σε εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Επιπρόσθετα επιχειρείται η επαναπροσέγγιση της Ιστορίας αφιλοκερδώς για καθηγητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και πραγματοποιούνται προγράμματα κατάρτισης, πρόληψης και παρέμβασης στη διασύνδεση με την κοινότητα καθώς και προγράμματα που αφορούν την ψυχική υγεία προσφύγων, μεταναστών και απεξαρτημένων ατόμων.

Χωρίς όμως τα επιτεύγματα των των μελών της **Σχολής Θετικών Επιστημών** που έχουν βελτιώσει και συνεχίζουν να καλυτερεύουν τη ζωή των ανθρώπων και αποτελούν πεδίο προβληματισμού και έρευνας για ευρύτερα, κοσμολογικής φύσης, ζητήματα, το οποιοδήποτε κοινωνικό έργο θα ήταν δύσκολο να καρποφορήσει. Ιδιαίτερα μπροστά σε φαινόμενα φυσικών καταστροφών τα μέλη των φυσικών επιστημών έχουν συμβάλει τα μέγιστα όχι μόνο στον ελλαδικό χώρο αλλά και σε πολλές άλλες χώρες όπου κλήθηκαν να συνδράμουν. Οι επεμβατικές δράσεις κατόπιν επιστημονικών μετρήσεων που αφορούν φαινόμενα κλιματικών αλλαγών ανθρωπογενούς προέλευσης μπορούν επίσης να μειώσουν τις επιπτώσεις που επιφέρουν αυτά στις κοινωνίες. Μέσω διαλέξεων, ημερίδων και ανοικτών ομιλιών στο κοινό η πανεπιστημιακή κοινότητα των θετικών επιστημών μετακενώνει τα πορίσματα των ερευνών της όχι μόνο στους νέους επιστήμονες αλλά και στο ευρύτερο κοινό προς προβληματισμό.

Το ίδιο το αντικείμενο της **Σχολής Επιστημών της Αγωγής** έχει κοινωνικό αποτύπωμα είτε με τη μορφή τυπικής εκπαίδευσης είτε με την άτυπη μορφή της. Οι κοινωνικές παρεμβάσεις της επιμερίζονται: στην αντιμετώπιση των ανισοτήτων, την εξάλειψη των διακρίσεων με την εφαρμογή διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, την εκπαίδευση των παιδιών της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης, την ενταξιακή εκπαίδευση και την κοινωνική υποστήριξη των ανάπηρων μαθητών, φοιτητών και των οικογενειών τους, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και την αειφόρο ανάπτυξη, την ψυχοκοινωνική στήριξη του φοιτητικού πληθυσμού και των εκπαιδευτικών, τις χορηγίες εκπαιδευτικού υλικού και ειδών πρώτης ανάγκης και, τέλος, στη χρήση τεχνών και ψηφιακών μέσων σε παραστάσεις δρόμου για ευαισθητοποίηση του κοινού και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη διαδικτυακή εκπαίδευση και την ασφαλή χρήση του διαδικτύου.

Ο Σύλλογος Διδασκόντων και οι φοιτητές και φοιτήτριες της **Σχολής Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού**, θέτοντας στο επίκεντρο της επιστήμης τους τον άνθρωπο, το σεβασμό της διαφορετικότητας, τους κανόνες παιδιάς, τις ίσες ευκαιρίες και την άρνηση στη βία, εδώ και 20 χρόνια οργανώνουν αιμοδοσίες, παρέχουν δωρεάν υπηρεσίες για τη διοργάνωση αγώνων με πολιτισμικό και κοινωνικό περιεχόμενο, χώρους για την άθληση τυφλών και κωφών ατόμων και οικονομική ενίσχυση σε απολυμένους, απεργούς και άπορους φοιτητές.

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο είναι ένας ζωντανός συλλογικός οργανισμός, του οποίου η κοινότητα, όπως είναι φανερό από το κοινωνικό έργο που προσφέρει εδώ και 180 χρόνια, αφουγκράζεται και οφείλει να αφουγκράζεται τις κοινωνικές ανάγκες κάθε εποχής και να καταβάλλει ατελείωτη προσπάθειες, και ιδίως σε δύσκολες συγκυρίες, για την αρωγή όσων έχουν μεγαλύτερη ανάγκη, δείχνοντας έμπρακτα την αλληλεγγύη της και τον ανθρωπισμό της. Ειδικότερα σήμερα, που η τεχνολογική ανάπτυξη έχει διευκολύνει κάθε μορφή επικοινωνίας, η εγχώρια αλλά και διεθνής διεπιστημονική συνεργασία με επίκεντρο τον άνθρωπο αποτελεί την ασφαλέστερη και αποτελεσματικότερη οδό για τη βέλτιστη προσφορά στο κοινωνικό σύνολο.



7/5/2017. 1ος Καποδιστριακός Αγώνας Δρόμου, Πανεπιστημιούπολη.

* Τα αξιοποιηθέντα στοιχεία του κειμένου αντλήθηκαν από τις ομιλίες των Κοσμητόρων των Σχολών που εκφωνήθηκαν στις 23 Φεβρουαρίου 2017, κατά την εκδήλωση για το Κοινωνικό Έργο του ΕΚΠΑ στο πλαίσιο των επετειακών εκδηλώσεων για τα 180 χρόνια, και βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Δημοσιευμάτων της Διοίκησης.



Textual information, possibly a document or a list of names, displayed on the wall.

Textual information, possibly a document or a list of names, displayed on the wall.



7

Το ΕΚΠΑ στον Κόσμο



Διεθνής προσανατολισμός του ΕΚΠΑ

Εισαγωγή

Η εξωστρέφεια και ο διεθνής προσανατολισμός του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών αποτελούν σημαντικούς στρατηγικούς στόχους όπως αυτοί καθορίζονται από τις Πρυτανικές Αρχές σε συνεργασία με τα άλλα θεσμικά όργανα του Ιδρύματος και την Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων. Μία από τις κατευθυντήριες προτεραιότητες του ΕΚΠΑ, όπως αυτές εγκρίθηκαν κατ' αρχήν το Μάιο 2018 στο πλαίσιο του δεκαετούς (2018-2028) στρατηγικού σχεδίου του Ιδρύματος, είναι η ενίσχυση της διεθνούς φυσιογνωμίας του Πανεπιστημίου μέσα από διεθνείς συνεργασίες του με εκπαιδευτικούς, ερευνητικούς, παραγωγικούς φορείς και διεθνείς οργανισμούς αλλά κυρίως μέσω της κινητικότητας φοιτητών και προσωπικού με την προσέλκυση ξένων φοιτητών, καθηγητών και ερευνητών.

Οι πρώτες σημαντικές προσπάθειες διεθνοποίησης του Ιδρύματος τέθηκαν κατά τη 10ετία του '80. Έως τότε είχαν γίνει μεμονωμένες ενέργειες καθηγητών οι οποίοι συμμετείχαν σε ερευνητικές συνεργασίες με ομολόγους τους σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού, ξεκίνησαν οι πρώτες ανταλλαγές καθηγητών μεταξύ του ΕΚΠΑ και Πανεπιστημίων άλλων χωρών αλλά και η σύναψη των πρώτων διμερών συμφωνιών συνεργασίας. Επιπροσθέτως, είχε αρχίσει πιλοτικό πρόγραμμα ανταλλαγών φοιτητών μεταξύ Πανεπιστημίων του εξωτερικού από το 1981, το οποίο μετεξελίχθηκε στο πρόγραμμα ERASMUS (European Region Action Scheme for the Mobility of University Students) και το 2017 γιόρτασε τα 30 χρόνια λειτουργίας του (1987-2017).

Η ανάδειξη του διεθνούς προφίλ του ΕΚΠΑ έγινε επιτακτική, ιδιαιτέρως με την έναρξη λειτουργίας του προγράμματος Erasmus, και οδήγησε στο να οριστεί το 1989 η πρώτη Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων με στόχο την προώθηση των διεθνών σχέσεων του ΕΚΠΑ και της συμμετοχής του στο Erasmus, εφόσον εξαρχής είχε γίνει αντιληπτό ότι επρόκειτο για ένα πολύ σημαντικό και ταχέως αναπτυσσόμενο πρόγραμμα. Η Επιτροπή αυτή πρότεινε για πρώτη

φορά τη λειτουργία Γραφείου Διεθνών Σχέσεων και στη συνέχεια το 1996 το σημερινό Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων, το οποίο ανήκει στη Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Ιστορίας.

Έκτοτε, το ΕΚΠΑ έχει επενδύσει σημαντικό μέρος των ανθρωπίνων πόρων του στην υποστήριξη των διεθνών σχέσεων του Ιδρύματος αλλά και στην ενίσχυση των προσπαθειών των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας για την ισχυροποίηση του διεθνούς προφίλ του. Οι συνεχώς αυξανόμενες συνεργασίες του ΕΚΠΑ με Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, διεθνή δίκτυα Πανεπιστημίων, καθώς και εκπαιδευτικές οργανώσεις παγκοσμίως, στοχεύουν στην ενίσχυση των ερευνητικών συνεργασιών και της κινητικότητας των φοιτητών, του ακαδημαϊκού προσωπικού, των ερευνητών και του λοιπού ανθρώπινου δυναμικού του. Η προώθηση διαπανεπιστημιακών συνεργασιών μέσω Διεθνών Συμφωνιών Συνεργασίας δίνει τη δυνατότητα σε μέλη ΔΕΠ του ΕΚΠΑ να συνεργαστούν αποτελεσματικά με μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων με σκοπό την ανάπτυξη ερευνητικών συνεργασιών και προγραμμάτων προς όφελος της ακαδημαϊκής κοινότητας, την οργάνωση επιστημονικών συναντήσεων (ημερίδες, συμπόσια, συνέδρια κ.ά.) και τη συμμετοχή σε διδακτικές δραστηριότητες και διαλέξεις που συμβάλλουν στη μετάδοση της επιστημονικής γνώσης. Ταυτοχρόνως, μέσω του προγράμματος Erasmus, φοιτητές, ακαδημαϊκό και διοικητικό προσωπικό από τα συνεργαζόμενα Ιδρύματα γίνονται δεκτοί στο ΕΚΠΑ για σπουδές, πρακτική άσκηση, διδασκαλία, επιμόρφωση και ερευνητική συνεργασία με μέλη του ΕΚΠΑ, ενώ αντίστοιχα μεγάλος αριθμός φοιτητών και προσωπικού του ΕΚΠΑ μετακινείται ετησίως προς τα Ιδρύματα αυτά.

Η τελευταία τριετία, αλλά ιδιαιτέρως το έτος 2017 –επέτειος των 180 χρόνων από την Ίδρυση του Πανεπιστημίου Αθηνών– σηματοδοτήθηκε από νέες συνεργασίες, πιλοτικά προγράμματα σπουδών με ξένους φοιτητές, καθώς και επισκέψεις πρεσβευτών και ξένων αντιπροσωπειών στο ΕΚΠΑ. Πεποίθηση των Πρυτανικών Αρχών και της Συγκλήτου παραμένει ότι οι συνεργασίες μεταξύ Πανεπιστημίων για τη διάχυση της γνώσης αλλά και την προαγωγή της επιστήμης και της έρευνας αποτελούν τη βάση για την προώθηση και των σχέσεων μεταξύ των αντιστοίχων χωρών. Επιπλέον, την τελευταία τριετία το ΕΚΠΑ έχει αναπτύξει διεθνή δραστηριότητα μέσω της έναρξης λειτουργίας τριών ακόμη αγγλόφωνων Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων. Σημαντικός είναι επίσης ο αριθμός διεθνών κοινών μεταπτυχιακών προγραμμάτων αλλά και διμερών συμφωνιών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού για συνεπιβλέψεις διδακτορικών διατριβών (cotutelles).

Στρατηγική διεθνοποίησης του Ιδρύματος

Η στρατηγική διεθνοποίησης του Ιδρύματος στοχεύει στην προώθηση του εκπαιδευτικού, ερευνητικού και κοινωνικού έργου του Πανεπιστημίου και την ανάδειξη του διεθνούς προφίλ του.

Η στρατηγική και οι κατευθυντήριοι άξονες των Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων χαράσσονται από τις εκάστοτε Πρυτανικές Αρχές και τη Σύγκλητο του Ιδρύματος σε συνεργασία με την Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων.

Με αφορμή τις εκδηλώσεις για τα 180 χρόνια από την ίδρυση του Πανεπιστημίου Αθηνών εκδόθηκε έντυπο ενημερωτικό υλικό για το ΕΚΠΑ σε δεκαπέντε (15) γλώσσες, το οποίο απεστάλη σε όλα τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια, τους εισερχόμενους φοιτητές και καθηγητές αλλά και σε όλες τις Πρεσβείες χωρών στην Αθήνα αλλά και τους διεθνείς οργανισμούς. Επίσης, πραγματοποιήθηκε στο ΕΚΠΑ –τόσο στους χώρους των Προπυλαίων όσο και σε χώρους των Σχολών και Τμημάτων– μεγάλος αριθμός εκδηλώσεων με τη συμμετοχή αντιπροσώπων από χώρες του εξωτερικού.

Το ΕΚΠΑ συνεργάζεται με Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, διεθνή δίκτυα Πανεπιστημίων, καθώς και εκπαιδευτικές οργανώσεις παγκοσμίως, επιδιώκοντας την συστηματικότερη ανάπτυξη διμερών σχέσεων με ομοταγή Ανώτατα Επιστημονικά Ιδρύματα του εξωτερικού (κυρίως κρατικά), την ενίσχυση των ερευνητικών συνεργασιών και της κινητικότητας των φοιτητών, του ακαδημαϊκού προσωπικού, των ερευνητών και του λοιπού ανθρώπινου δυναμικού του.

Διεθνείς συμφωνίες συνεργασίας

Οι διμερείς διεθνείς συμφωνίες του Ιδρύματος είναι είτε γενικής φύσεως είτε ειδικού σκοπού, οι οποίες δύνανται να περιλαμβάνουν πρωτόκολλα συνεργασίας των επιμέρους τμημάτων καθώς επίσης και προγράμματα εργασίας σύντομης διάρκειας. Βασικά κριτήρια επιλογής της συμφωνίας αποτελούν η προοπτική ουσιαστικής συμβολής της στην υλοποίηση των επιστημονικών και διδακτικών στόχων του Πανεπιστημίου επί διεθνούς επιπέδου και η διευκόλυνση της επιτυχέστερης ένταξής του στο διεθνές πλαίσιο. Σταθμίζεται επίσης κατά πόσον η προτεινόμενη συμφωνία διανοίγει μακροπρόθεσμες προοπτικές επιστημονικής συνεργασίας και παρέχει τα εχέγγυα απρόσκοπτης εφαρμογής της στην πράξη.

Σήμερα, βρίσκονται σε ισχύ εξήντα επτά (67) διεθνείς συμφωνίες συνεργασίας του ΕΚΠΑ με Πανεπιστήμια του εξωτερικού –κυρίως δημοσίου χαρακτήρα– ή με ομοταγή ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από τριάντα (30) χώρες παγκοσμίως.

Σε αυτές συγκαταλέγονται και συμφωνίες με Ερευνητικά Κέντρα, όπως τα: CERN (Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire - Ελβετία), INRIA (Institut National de Recherche en

Informatique et en Automatique - Γαλλία) και A* STAR (Agency for Science, Technology and Research - Σιγκαπούρη). Με 18 από αυτά τα Ιδρύματα έχουν συναφθεί και επιπλέον ειδικές συμφωνίες ανταλλαγής φοιτητών ή συνεργασίας μεταξύ συγκεκριμένων Σχολών ή Τμημάτων των Ιδρυμάτων (όπως με το McGill University του Καναδά για κοινό μεταπτυχιακό πρόγραμμα με την Ιατρική Σχολή ή το Freie Universität του Βερολίνου για τη συνεργασία μεταξύ ερευνητών και καθηγητών που μελετούν το Ολοκαύτωμα κ.ά.). Στο πλαίσιο των ανωτέρω αναφερόμενων διμερών συμφωνιών συνεργασίας κατά την τελευταία δεκαετία υποστηρίχθηκε η κινητικότητα περίπου 100 εισερχόμενων και εξερχόμενων φοιτητών και καθηγητών.

Παρατίθεται πίνακας με τις ισχύουσες διεθνείς διμερείς συμφωνίες συνεργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΜΕΡΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

ΧΩΡΑ	ΙΔΡΥΜΑ
Αλβανία	Eqrem Çabej University of Gjirokastra
Αρμενία	Yerevan State University
Αργεντινή	Universidad Nacional Del Sur
Αυστραλία	Macquarie University
Βατικανό (Αγία Έδρα)	Pontificia Universita Urbaniana
Βουλγαρία	Bulgarian Academy of Sciences
Βουλγαρία	Sofia University "St. Kliment Ohridsky"
Βουλγαρία	St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo
Γαλλία	Université de Lille 1
Γαλλία	Université de Lille 3
Γαλλία	Institut National de Recherche en Informatique et en Automatique (INRIA)
Γαλλία	Université du Havre
Γαλλία	Université Sorbonne Nouvelle, Paris 3
Γαλλία	Université Paris Diderot
Γερμανία	Universität Regensburg
Γερμανία	Freie Universität Berlin
Ελβετία	Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire (CERN)
Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής	Temple University
Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής	University of Kentucky

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής	St. Cloud State University, Minnesota
Ιαπωνία	Keio University
Ιαπωνία	Ritsumeikan University
Ιαπωνία	Waseda University
Ιορδανία	University of Jordan
Ιράν	University of Tehran
Ισπανία	University of Granada
Ισπανία	University of Alcala
Καναδάς	University of Montreal
Καναδάς	York University
Καναδάς	McGill University
Κίνα	Shanghai International Studies University
Κίνα	Beijing Foreign Studies University
Κίνα	China University of Petroleum
Κίνα	Guangdong University of Foreign Studies
Κίνα	Zhejiang University
Κίνα	Anhui University of Chinese Medicine
Κίνα	The University of Hong Kong
Κίνα	Minzu University of China
Ν. Κορέα	Hankuk University of Foreign Studies
Ν. Κορέα	Sogang University
Ν. Κορέα	The University of Seoul
Κύπρος	University of Nicosia
Κύπρος	Neapolis University Pafos
Κύπρος	Cyprus University of Technology
Μεξικό	University of Guadalajara
Νέα Ζηλανδία	The University of Auckland
Νότιος Αφρική	University of Pretoria
Ουγγαρία	Eotvos Lorand University
Ουκρανία	National Academy of Sciences
Ουκρανία	Ivan Franko National University of Lviv
Ουκρανία	Borys Grinchenko Kyiv University

Ουκρανία	Mariupol State University
Ουρουγουάη	University of the Republic (Universidad de la República)
Ρουμανία	Alexandru Ioan Cuza University of Iasi
Ρουμανία	Valahia University of Targoviste
Ρωσική Ομοσπονδία	Lomonosov Moscow State University
Ρωσική Ομοσπονδία	Moscow State Institute of International Relations - MGIMO University
Ρωσική Ομοσπονδία	Novosibirsk State University
Ρωσική Ομοσπονδία	Moscow Region State University
Ρωσική Ομοσπονδία	Southern Federal University (Rostov on Don)
Ρωσική Ομοσπονδία	Yugra State University
Σιγκαπούρη	Agency for Science, Technology and Research (A* STAR)
Ταϊβάν	National Chengchi University

Η προσπάθεια διεθνούς προβολής του Ιδρύματος αλλά και διαρκούς επιδίωξης συνεργασιών με ομοταγή Ιδρύματα του εξωτερικού είχε ως αποτέλεσμα την επίσκεψη στην Πρυτανεία Πρεσβευτών χωρών στην Ελλάδα, Αξιωματούχων κυβερνήσεων, καθώς και Αντιπροσωπειών ξένων Πανεπιστημίων. Στόχος όλων των συζητήσεων ήταν η διερεύνηση περαιτέρω συνεργασιών, είτε σε επίπεδο διμερών συμφωνιών με ομοταγή Ιδρύματα του εξωτερικού είτε σε επίπεδο ερευνητικών προγραμμάτων και ανταλλαγών ερευνητικού προσωπικού και φοιτητών. Είναι αξιοσημείωτο ότι μόνο κατά την τελευταία τριετία επισκέφθηκαν την Πρυτανεία του ΕΚΠΑ Πρέσβεις, Μορφωτικοί Ακόλουθοι, Υπουργοί και μέλη κοινοβουλίων ξένων χωρών από περίπου 30 χώρες παγκοσμίως. Ειδικότερα επισκέφθηκαν το ΕΚΠΑ Πρέσβεις και Αξιωματούχοι των ακόλουθων χωρών (αλφαβητικά): Αζερμπαϊτζάν, Αιγύπτου, Αλγερίας, Αρμενίας, Αφγανιστάν, Βενεζουέλας, Βραζιλίας, Γερμανίας, Γεωργίας, Ιαπωνίας, Ινδίας, Ινδονησίας, Ιορδανίας, Ιράν, Ιρλανδίας, Ν. Κορέας, Κούβας, Λουξεμβούργου, Μεξικού, Νορβηγίας, Πολωνίας, Ρουμανίας, Ρωσίας, Σλοβακίας, Ταϊβάν, Τουρκίας, Τσεχίας. Νέες διμερείς συμφωνίες συνεργασίας υπογράφηκαν ως απόρροια ορισμένων εξ αυτών των συναντήσεων. Επιπροσθέτως, αντιπροσωπείες ξένων Πανεπιστημίων από Κίνα, Ν. Κορέα, ΗΠΑ, Ρωσία, Γεωργία, Ουκρανία, Νορβηγία, Βέλγιο, Σιγκαπούρη, Ταϊβάν, κ.ά. επισκέφθηκαν τόσο την Πρυτανεία όσο και επιμέρους Σχολές του ΕΚΠΑ και είχαν την ευκαιρία να ξεναγηθούν και να συζητήσουν προοπτικές συνεργασίας.

Σημειώνεται ότι ιδίως μετά τις συναντήσεις με εκπροσώπους Πανεπιστημίων της Κίνας [Beijing Foreign Studies University (BFSU), Guangdong University of Foreign Studies, Anhui University of Chinese Medicine, Zhejiang University, University of Hong Kong] αλλά και του Πανεπιστημίου της Σεούλ Ν. Κορέας υπογράφηκαν αντίστοιχες γενικές διμερείς συμφωνίες συνεργασίας αλλά και ειδικά προγράμματα φοίτησης αλλοδαπών φοιτητών στο ΕΚΠΑ.



Συνάντηση του Πρύτανη του ΕΚΠΑ καθηγητή Μ.-Α. Δημόπουλου και του Αναπλ. Πρύτανη Ερευνητικής Πολιτικής και Ανάπτυξης, καθηγητή Θ. Σφηκόπουλου με εξαμελή αντιπροσωπεία του Πανεπιστημίου Southwest Jiaotong, Κίνας, με επικεφαλής τον Πρόεδρο του Πανεπιστημίου, καθηγητή Wang Shunhong.

Ειδικές συμφωνίες συνεργασίας και υποτροφίες

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον αποτελεί το γεγονός ότι για πρώτη φορά, στο πλαίσιο ειδικής συμφωνίας συνεργασίας, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2017-18 περατώθηκε με επιτυχία ένα πρότυπο πρόγραμμα φοίτησης 23 τριτοετών φοιτητών και φοιτητριών του Τμήματος Ελληνικών Σπουδών του Beijing Foreign Studies University (BFSU) στη Φιλοσοφική Σχολή, στο πλαίσιο επέκτασης σχετικής διαπανεπιστημιακής συμφωνίας μεταξύ των δύο Πανεπιστημίων. Το πρόγραμμα περιλάμβανε μαθήματα ειδικά σχεδιασμένα για τους Κινέζους φοιτητές, εντατικά μαθήματα ελληνικής γλώσσας στο Διδασκαλείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας,



Τελετή ολοκλήρωσης προγράμματος σπουδών στην Κοσμητεία της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ της τάξης των φοιτητών του Πανεπιστημίου Beijing Foreign Studies (BFSU) με τη συμμετοχή τριμελούς αντιπροσωπείας του China Scholarship Council με επικεφαλής την Li Qing, Deputy Secretary-General, και τετραμελούς αντιπροσωπείας του BFSU με επικεφαλής τον Κοσμήτορα καθηγητή Zhao Gang.

μαθήματα επιλογής των φοιτητών από το πρόγραμμα σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής καθώς και εκπαιδευτικές εκδρομές και ξεναγήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία. Το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από το China Scholarship Council (CSC) και αξιολογήθηκε κατά την περάτωση του από εκπροσώπους του αρμόδιου αυτού Συμβουλίου που επισκέφθηκαν το ΕΚΠΑ.

Παρόμοιο ειδικό πρόγραμμα εφαρμόζεται κατά το ακαδημαϊκό έτος 2018-19 για φοιτητές Ελληνικών Σπουδών από το Guangdong University of Foreign Studies (GDUFS).

Ορισμένα από τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια προσφέρουν κατά περιόδους υποτροφίες σε φοιτητές και φοιτήτριες του ΕΚΠΑ για προπτυχιακές ή/και μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό ή για τη συμμετοχή τους σε θερινά σχολεία. Ενδεικτικά αναφέρονται τα Πανεπιστήμια Beijing Institute of Technology (BIT) της Κίνας, Hankuk University of Foreign Studies, University of Seoul της Ν. Κορέας και ΚΕΙΟ University της Ιαπωνίας.

Σημειώνεται επίσης ότι το ΕΚΠΑ συγκαταλέγεται ανάμεσα στα 69 Πανεπιστήμια από 44 χώρες τα οποία συμμετέχουν στη χορήγηση των υποτροφιών Ryoichi Sasakawa Young Leaders Fellowship Fund (SYLFF). Το ΕΚΠΑ είναι το μόνο Ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα που συμμετέχει –και μάλιστα από το 1993– στο πρόγραμμα αυτό, που χρηματοδοτείται από το Nirpon Foundation και του οποίου η διαχείριση γίνεται από το Tokyo Foundation. Οι υποτροφίες του προγράμματος SYLFF χορηγούνται σε αριστούχους μεταπτυχιακούς φοιτητές των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών με ηγετικές ικανότητες. Έως σήμερα έχουν χορηγηθεί στο ΕΚΠΑ υποτροφίες σε περισσότερους από 280 φοιτητές που διακρίθηκαν για τις ακαδημαϊκές επιδόσεις και τις ηγετικές τους ικανότητες.

Συμμετοχή του ΕΚΠΑ σε διεθνείς οργανισμούς, ενώσεις και δίκτυα

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών συμμετέχει ως μέλος σε σημαντικούς διεθνείς οργανισμούς, ενώσεις και δίκτυα Πανεπιστημίων που έχουν ως στόχο την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας μεταξύ των Πανεπιστημίων και την ανάπτυξη μεθόδων και στρατηγικών που θα συμβάλλουν στη βελτίωση των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων τους.

Το ΕΚΠΑ είναι **ιδρυτικό μέλος** και συμμετέχει ενεργά στα εξής Δίκτυα Πανεπιστημίων:

UNIMED (Mediterranean Universities Union) <http://www.uni-med.net>

Συμμετέχουν 103 Πανεπιστήμια από 23 χώρες των ακτών της Μεσογείου. Εκτός των σκοπών της προώθησης της διεθνούς διάστασης των Πανεπιστημίων και της ενδυνάμωσης της επιστημονικής, πολιτιστικής και κοινωνικοοικονομικής συνεργασίας μεταξύ των μελών της, η Ένωση δραστηριοποιείται σε τομείς σχετικούς με την πολιτιστική κληρονομιά, την οικονομία, την ενέργεια, το περιβάλλον, τη διαχείριση υδάτινων πόρων, την υγεία, τις συγκοινωνίες, τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, τις νέες τεχνολογίες, την ιστορία, τη γεωπονία και τον τουρισμό.

UNICA (Network of Universities from the Capitals of Europe)

<http://www.unica-network.eu>

Το ΕΚΠΑ είναι το μόνο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της Ελλάδος που συμμετέχει στο δίκτυο αυτό. Τα μέλη του ανέρχονται σε 49, αριθμούν συνολικά 160.000 προσωπικό και 1.900.000 φοιτητές και εδρεύουν σε 37 ευρωπαϊκές πρωτεύουσες. Το Δίκτυο UNICA αποτελεί ταυτοχρόνως και μέλος άλλων δικτύων όπως των: European University Association (EUA), Scholars At Risk Network (SAR), Erasmus Student Network (ESN) κ.ά. και συμμετέχει τόσο ως συντονιστής (coordinator) όσο και ως συμμετέχων (partner) σε πολλά ευρωπαϊκά προγράμματα.

Black Sea and Eastern Mediterranean Academic Network (BSEMAN)

Το Μάιο 2018 το ΕΚΠΑ συμμετείχε ως ιδρυτικό μέλος στις διαδικασίες ίδρυσης του νέου αυτού ακαδημαϊκού δικτύου συνεργασίας Πανεπιστημίων της Ανατολικής Μεσογείου και της Παρευξείνιας Ζώνης. Το BSEMAN δημιουργήθηκε με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας καθώς και την εντατικοποίηση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας μεταξύ των Πανεπιστημίων που συμμετέχουν σε αυτό. Όραμα των μελών του δικτύου αποτελεί η επίτευξη μιας ευρείας συνεργασίας σε τομείς έρευνας των Πανεπιστημίων των χωρών της Παρευξείνιας Ζώνης και της Ανατολικής Μεσογείου, απαλλαγμένης από κάθε περιορισμό στην ελευθερία της έκφρασης, από κάθε είδος προσβολής του ανθρωπιστικού κεκτημένου αλλά και από κάθε λογής διακρίσεις. Το δίκτυο αριθμεί 50 Πανεπιστήμια-μέλη από 17 χώρες (Αίγυπτο, Αρμενία, Βουλγαρία, Ελλάδα, Ιταλία, Ιορδανία, Καζακστάν, Κύπρο, Λευκορωσία, Λίβανο, Ουκρανία, Παλαιστίνη, Ρουμανία, Ρωσία, Συρία, Τουρκία, Τσεχία).

Το ΕΚΠΑ συμμετέχει επίσης ως μέλος στους παρακάτω επτά (7) διεθνείς οργανισμούς, ενώσεις και δίκτυα Πανεπιστημίων, με στόχο την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας των μελών τους.

IAU (International Association of Universities) <http://www.iau-aiu.net>

Είναι η παγκόσμια Ένωση Πανεπιστημίων, η οποία ιδρύθηκε το 1950 και εδρεύει στην UNESCO. Αριθμεί περισσότερα από 650 μέλη στα οποία ανήκουν Πανεπιστήμια και Διεθνείς Οργανισμοί από περίπου 120 χώρες, με την ακόλουθη γεωγραφική κατανομή: Ευρώπη 40%, Ασία και χώρες του Ειρηνικού 24%, Μέση Ανατολή 13%, Αφρική 11%, Βόρεια Αμερική 7% και Λατινική Αμερική και Καραϊβική 5%. Επίσης στην Ένωση συμμετέχουν και 33 Ενώσεις Πανεπιστημίων. Ενθαρρύνει την καινοτομία, διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειρίας και ιδεών και συμβάλλει στη συνεργασία και την αλληλεγγύη των μελών του σε διεθνές επίπεδο.

EUA (European University Association) <http://www.eua.be>

Οργανισμός με θεμελιώδη ρόλο εκπροσώπησης των ΑΕΙ στις συζητήσεις για τον πολιτικό σχεδιασμό του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης. Αριθμεί 850 μέλη, προερχόμενα από 48 ευρωπαϊκές χώρες, και υπολογίζεται ότι περίπου 17 εκατομμύρια φοιτητές είναι εγγεγραμμένοι σε αυτά τα Πανεπιστήμια-μέλη. Η EUA δραστηριοποιείται με στόχο τη διασφάλιση της ευρωπαϊκής διάστασης και του εκπαιδευτικού, ερευνητικού και διοικητικού έργου των Πανεπιστημίων. Επιδιώκει την προβολή των θέσεων των Πανεπιστημίων στα κέντρα χάραξης πολιτικής για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την έρευνα, καθώς και τη διεύρυνση της συνεργασίας μεταξύ της ακαδημαϊκής κοινότητας, της πολιτείας, της βιομηχανίας και των μέσων ενημέρωσης.

EAIE (European Association for International Education) <http://www.eaie.org>

Είναι ένας μη-κερδοσκοπικός οργανισμός με κύριο στόχο την ενίσχυση της διεθνούς δικτύωσης και επικοινωνίας μεταξύ των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη και παγκοσμίως. Αποτελείται από περίπου 3.000 μέλη από 94 χώρες, τα οποία ανήκουν στο διδακτικό και το διοικητικό προσωπικό των Πανεπιστημίων. Η Ένωση επιδιώκει τη δημιουργία μιας κοινότητας όπου οι εκπρόσωποι των Πανεπιστημίων που ασχολούνται με τα διεθνή θέματα ενημερώνονται, εκπαιδεύονται και ανταλλάσσουν απόψεις για σημαντικά ζητήματα που απασχολούν την παγκόσμια ακαδημαϊκή κοινότητα, με στόχο την αμοιβαία μεταξύ τους κατανόηση και συνεργασία. Η δε γεωγραφική κατανομή των μελών είναι: Ευρώπη 76%, Βόρεια Αμερική 12%, Ασία 6%, Αυστραλία 3%, Νότια Αμερική 2%, Αφρική 1%.

UNECC (University Network of the European Capitals of Culture) <http://www.unecc.org>

Είναι μια διεθνής, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα οργάνωση και αποτελείται από περίπου 50 Πανεπιστήμια-μέλη από 20 χώρες. Στους στόχους της αναφέρονται, μεταξύ άλλων, η ενδυνάμωση του ρόλου και της συνεισφοράς των Πανεπιστημίων των πόλεων που φέρουν τον τίτλο «Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες» στην ανάπτυξη της διαπανεπιστημιακής συνεργασίας και τον επαναπροσδιορισμό της θέσης των Πανεπιστημίων στη συνείδηση της τοπικής κοινωνίας καθώς και η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ κάθε Πανεπιστημίου και πόλης.

IIE (Institute of International Education) <http://www.iie.org>

Είναι ιδιωτικό, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα Ινστιτούτο και αριθμεί περισσότερα από 1.600 ιδρύματα-μέλη σε όλο τον κόσμο. Έχει ως στόχο την προώθηση της διεθνούς εκπαίδευσης και την πρόσβαση στην εκπαίδευση μέσα από τη διαχείριση προγραμμάτων υποτροφιών, την ανταλλαγή φοιτητών και ερευνητών, την κατάρτισή τους και τη διευκόλυνση διεξαγωγής της έρευνας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Σημειώνεται ότι το Εθνικό και Καποδιστριακό

Πανεπιστήμιο Αθηνών συμμετέχει επίσης ως ίδρυμα υποδοχής στις δραστηριότητες του International Education Scholar Rescue Fund (IIE-SRF) για επιστήμονες που βρίσκονται σε κίνδυνο στη χώρα τους. Το IIE διαχειρίζεται σήμερα περισσότερα από 200 προγράμματα με συμμετέχοντες από 185 χώρες.

BUA (Balkan Universities Association) <http://www.baunas.org>

Είναι μια μη κυβερνητική, μη κερδοσκοπική ένωση και απαρτίζεται από πενήντα εννέα (59) Πανεπιστήμια-μέλη της περιοχής των Βαλκανίων. Πρωταρχικός στόχος της Ένωσης Πανεπιστημίων των Βαλκανικών Χωρών, στην οποία έχει ενταχθεί και το ΕΚΠΑ με θεματικό άξονα τα Πανεπιστημιακά Μουσεία, είναι η δημιουργία ενός ενιαίου οράματος για το μέλλον των Πανεπιστημίων, των Βιβλιοθηκών, των Ερευνητικών Κέντρων στην περιοχή των Βαλκανίων, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινές παγκόσμιες αξίες αλλά και τις επιμέρους ιδιαιτερότητες.

Silk-road Universities Network (SUN) <http://www.sun-silkroadia.org/>

Το Δίκτυο Πανεπιστημίων του Δρόμου του Μεταξιού (Silk-Road Universities Network-SUN) αριθμεί 78 Πανεπιστήμια από 30 χώρες της Ευρώπης και της Ασίας. Το δίκτυο ιδρύθηκε το 2014 και μέλη του είναι Πανεπιστήμια από τις εξής χώρες: Ελλάδα, Τσεχία, Φινλανδία, Ινδία, Καμπότζη, Ινδονησία, Ιράν, Ιταλία, Ιορδανία, Ιαπωνία, Καζακστάν, Κιργιστάν, Μαλαισία, Μογγολία, Μιανμάρ, Ομάν, Κίνα, Πολωνία, Πορτογαλία, Νότια Κορέα, Ρουμανία, Ρωσία, Ισπανία, Σρι Λάνκα, Ταϊβάν, Ταϊλάνδη, Τουρκία, Ουζμπεκιστάν, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και Βιετνάμ. Βασικός στόχος του είναι η προώθηση δράσεων μέσω των ακαδημαϊκών εκπροσώπων τους και των πάσης φύσεως ακαδημαϊκών συνεργειών.

Μεμονωμένες μονάδες (Σχολές και Τμήματα) και μέλη ΔΕΠ είναι ενεργά μέλη σε εξειδικευμένες διεθνείς επιστημονικές ακαδημαϊκές ενώσεις και δίκτυα.

Τέλος, πρέπει να σημειωθεί τόσο το γεγονός ότι το ΕΚΠΑ έχει υπογράψει τη «Magna Charta Universitatum» και τη δήλωση θεμελιωδών αξιών από το 1988 όσο και το ότι κατέχει δύο έδρες UNITWIN/UNESCO ως εξής:

- *UNESCO Chair and Network on Sustainable Development Management and Education in the Mediterranean (MEdIES)* (http://unescochair.chem.uoa.gr/#UNESCO_Chair_and_Network_on_Sustainable_Development_Management_and_Education_in_the_Mediterranean)

- *UNESCO Chair in Adolescent Health Care* (<http://www.unesco.org/en/university-twinning-and-networking/access-by-region/europe-and-north-america/greece/unesco-chair-in-adolescent-health-care-909/>)

Είναι αξιοσημείωτο ότι υπό την αιγίδα αυτής της έδρας για την Εφηβική Υγεία, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών πραγματοποιεί το σχέδιο δράσης «υγεία για όλους», το οποίο αποσκοπεί στην παροχή υπηρεσιών πρωτοβάθμιας υγείας και κοινωνικής φροντίδας σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

Πρόγραμμα Erasmus

Ιστορική Αναδρομή

Το πρόγραμμα Erasmus υποστηρίζει τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης, ενθαρρύνοντας παράλληλα την καινοτομία, την ανάπτυξη και την απασχόληση στην Ε.Ε. Ήταν και είναι, κατά γενική ομολογία, το πιο δημοφιλές και επιτυχημένο πρόγραμμα της Ε.Ε. και συνεχίζει σταθερά και αυξανόμενα να αποτελεί το βασικό εργαλείο εξευρωπαϊσμού και διεθνοποίησης των Πανεπιστημίων των κρατών του ευρωπαϊκού χώρου, ιδιαίτερα μέσω της κινητικότητας των φοιτητών και του προσωπικού των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Από την έναρξή του έως και σήμερα αποτελεί το όχημα για τη μετάβαση από το εθνικό πανεπιστήμιο (πανεπιστήμιο του εθνικού κράτους) στο ευρωπαϊκό πανεπιστήμιο (πανεπιστήμιο του ευρωπαϊκού χώρου). Τα τελευταία χρόνια με τη νέα δράση της Διεθνούς Κινητικότητας του ERASMUS+ έχει ξεκινήσει και συνεργασία μεταξύ Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων και Πανεπιστημίων χωρών από όλες τις ηπείρους, ανοίγοντας νέες προοπτικές διεθνοποίησης των Ευρωπαϊκών Ιδρυμάτων μέσω ανταλλαγών φοιτητών και προσωπικού με ομόλογα Ιδρύματα παγκοσμίως.

Το έτος εορτασμού των 180 χρόνων από την Ίδρυση του ΕΚΠΑ συνέπεσε με τον εορτασμό των 30 χρόνων από την έναρξη λειτουργίας του προγράμματος Erasmus.

Στο πρώτο έτος 1987-1988 εφαρμογής του προγράμματος Erasmus (1987-1990) συμμετείχαν στο πρόγραμμα 11 χώρες (Βέλγιο, Δανία, Γερμανία, Ελλάδα, Γαλλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Ισπανία και Ηνωμένο Βασίλειο) και 3.244 φοιτητές ταξίδεψαν στο εξωτερικό για σπουδές. Συγκεκριμένα, το 1987 η Ελλάδα συμμετείχε στο πρόγραμμα με 39 μόνο φοιτητές. Ακολούθησε το Erasmus II (1990-1994), και στη συνέχεια τα ευρύτερα προγράμματα Socrates (1994-1999), Socrates II (2000-2006) και το Πρόγραμμα Διά Βίου Μάθηση/Life Long Learning Programme (LLP 2007-2013), στα οποία είχε συμπεριληφθεί η δράση ERASMUS που είχε πάντα και το μεγαλύτερο ποσοστό χρηματοδότησης, περίπου το 85%. Από το 2014 και με χρονικό ορίζοντα το 2020 υλοποιείται το ευρύτερο πρόγραμμα Erasmus+, το οποίο έχει συμπεριλάβει όλες τις δράσεις των προηγούμενων προγραμμάτων αλλά και προγράμματα που ήταν προηγουμένως αυτόνομα, όπως τα ALFA, TEMPUS, JEAN MONNET, MUNDUS κ.ά.



Χάρτης με τις συμμετέχουσες χώρες στο πρόγραμμα HERMES.

Σημειώνεται ότι κατά τις περιόδους 2006-2013 (Lifelong Learning Programme) και 2014-2017 (Erasmus+) το πρόγραμμα αναπτύχθηκε, επεκτάθηκε και έγινε ιδιαίτερα γνωστό και δημοφιλές στους Ευρωπαίους πολίτες αλλά και πέραν των ευρωπαϊκών συνόρων.

Το ΕΚΠΑ συμμετείχε τα έτη 2013-2017 στο Erasmus Mundus με το ιδιαίτερα επιτυχημένο και μοναδικό στον τομέα των ανθρωπιστικών σπουδών πρόγραμμα HERMES (Humanities Education Revitalized via Mundus ExperienceS), το οποίο παρείχε υποτροφίες για τη μετακίνηση φοιτητών και διδακτικού και διοικητικού προσωπικού από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης (πρώην Σοβιετικές Δημοκρατίες) προς χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αντίστροφα. Συνεργάστηκαν 15 Πανεπιστήμια από 11 χώρες (από την Ε.Ε.: Ελλάδα, Βουλγαρία, Γερμανία, Εσθονία, Ιταλία, Σουηδία και από Τρίτες Χώρες: Γεωργία, Αζερμπαϊτζάν, Αρμενία, Λευκορωσία, Ουκρανία). Το πρόγραμμα έλαβε χρηματοδότηση ύψους 2.299.375,00 € και συντονίστηκε από το ΕΚΠΑ (Τμήμα Φιλολογίας) με συνδιοργανωτή το Κρατικό Πανεπιστήμιο της Τιφλίδας.

Η συμβολή του Erasmus στη διεθνοποίηση των Ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συνεπώς και του ΕΚΠΑ υπήρξε καθοριστική. Εκτός της κινητικότητας, η εφαρμογή του ECTS (σημειώνεται ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ξεκίνησε το ακαδημαϊκό έτος 1989-1990 το European Community Course Credit Transfer System – ECTS ως πιλοτικό πρόγραμμα εντός του Erasmus με 84 τμηματικές ενότητες σε 5 επιστημονικούς κλάδους και τη συμμετοχή όλων των χωρών-μελών) και του Παραρτήματος Διπλώματος, τα κοινά προγράμματα σπουδών, η διασφάλιση της ποιότητας, ο εκσυγχρονισμός των προγραμμάτων σπουδών είναι δράσεις που πιλοτικά είχαν χρηματοδοτηθεί από το Erasmus και που τώρα πλέον είναι ευρύτατα διαδεδομένα και θεσπισμένα συστήματα στις 48 χώρες του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Στο πρόγραμμα Erasmus συμμετέχουν σήμερα οι 28 χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελλάδα, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία, Φινλανδία, καθώς και 5 χώρες εντός ευρωπαϊκού χώρου αλλά εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης: Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία, πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Τουρκία. Επιπλέον, μέσω της διεθνούς κινητικότητας του προγράμματος, συμμετέχουν και άλλες χώρες (ως χώρες-εταίροι) υπό συγκεκριμένους όρους. Η Ελβετία, η οποία συμμετείχε στο παρελθόν στο πρόγραμμα Erasmus ως «χώρα του προγράμματος», συμμετέχει πλέον στο Erasmus+ ως χώρα-εταίρος και χρηματοδοτεί η ίδια την εξερχόμενη και εισερχόμενη κινητικότητα.

Χρηματοδότηση και διμερείς συμφωνίες Erasmus στο ΕΚΠΑ

Το ΕΚΠΑ συμμετέχει ενεργά από το 1987 στο ευρωπαϊκό εκπαιδευτικό πρόγραμμα Erasmus. Από την αρχή λειτουργίας του προγράμματος έχουν φοιτήσει στο Πανεπιστήμιο Αθηνών πάνω από 5.300 φοιτητές Ευρωπαϊκών Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων ενώ περισσότεροι από 13.000 φοιτητές του ΕΚΠΑ έχουν μετακινηθεί για σπουδές και πρακτική άσκηση προς Ιδρύματα και φορείς υποδοχής όλων των ευρωπαϊκών χωρών. Επίσης, περισσότεροι από 730 διδάσκοντες του ΕΚΠΑ έχουν εκμεταλλευτεί τις δυνατότητες μετακίνησης που τους παρέχει το πρόγραμμα προς Πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Ενδεικτικά, στην τελευταία δημοσιοποιημένη έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα Ιδρύματα που μετακίνησαν τους περισσότερους φοιτητές ERASMUS στην Ευρώπη το έτος 2013-2014, το Πανεπιστήμιο Αθηνών κατέκτησε τη 41η θέση μεταξύ 2.800 περίπου συμμετεχόντων Ευρωπαϊκών Ιδρυμάτων.

Είναι χαρακτηριστικό ότι τα τελευταία 12 χρόνια το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών έχει επιχορηγηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του ΙΚΥ με 18,5 εκατομμύρια ευρώ στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus (Κλασική και Διεθνής Κινητικότητα), ποσό που αντιστοιχεί σε υποτροφίες περίπου 8.250 φοιτητών, καθηγητών και προσωπικού.



Μεγάλη Αίθουσα: Τελετή υποδοχής φοιτητών Erasmus.

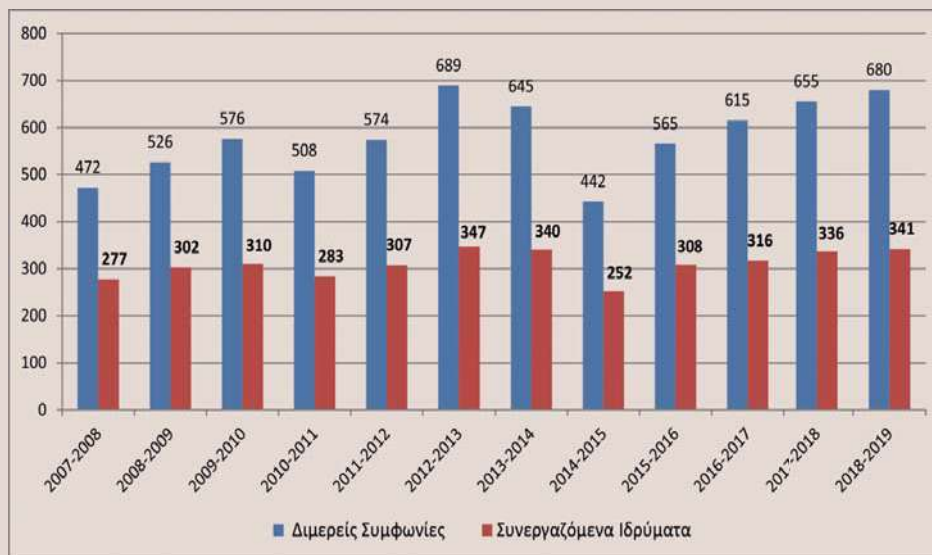
Τη χρονιά 2015-2016 ξεκίνησε με επιτυχία και η συμμετοχή του ΕΚΠΑ στη νέα δράση «Διεθνής Κινητικότητα Erasmus+» με χώρες εκτός Ευρώπης, και έως σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί ανταλλαγές τριάντα έξι (36) φοιτητών και καθηγητών με Πανεπιστήμια της Ρωσίας, της Ουκρανίας, της Γεωργίας, του Ισραήλ, της Ιορδανίας και της Σερβίας, ενώ για το 2018-19 αναμένεται να μετακινηθούν άλλοι πενήντα (50) φοιτητές και καθηγητές.

Σημειώνεται ότι η φοιτητική κινητικότητα για σπουδές καθώς και η κινητικότητα του ακαδημαϊκού προσωπικού (μέλη ΔΕΠ) υλοποιείται στο πλαίσιο διμερών συμφωνιών μεταξύ του ΕΚΠΑ και άλλων Πανεπιστημίων. Η φοιτητική κινητικότητα για πρακτική άσκηση και η κινητικότητα του προσωπικού για επιμόρφωση υλοποιούνται και εκτός του πλαισίου των ανωτέρω συμφωνιών.

Στον Πίνακα 1 και στο Διάγραμμα 1 παρουσιάζονται ενδεικτικά οι αριθμοί των διμερών συμφωνιών και των συνεργαζόμενων Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων με το ΕΚΠΑ ανά ακαδημαϊκό έτος από το 2007-08 έως και το 2018-19.

Πίνακας 1. Πρόγραμμα ERASMUS – Ακαδημαϊκά έτη: 2007-08 έως 2018-19

Ακαδημαϊκό έτος	Διμερείς Συμφωνίες	Συνεργαζόμενα Ιδρύματα
2007-2008	472	277
2008-2009	526	302
2009-2010	576	310
2010-2011	508	283
2011-2012	574	307
2012-2013	689	347
2013-2014	645	340
2014-2015	442	252
2015-2016	565	308
2016-2017	615	316
2017-2018	655	336
2018-2019	680	341



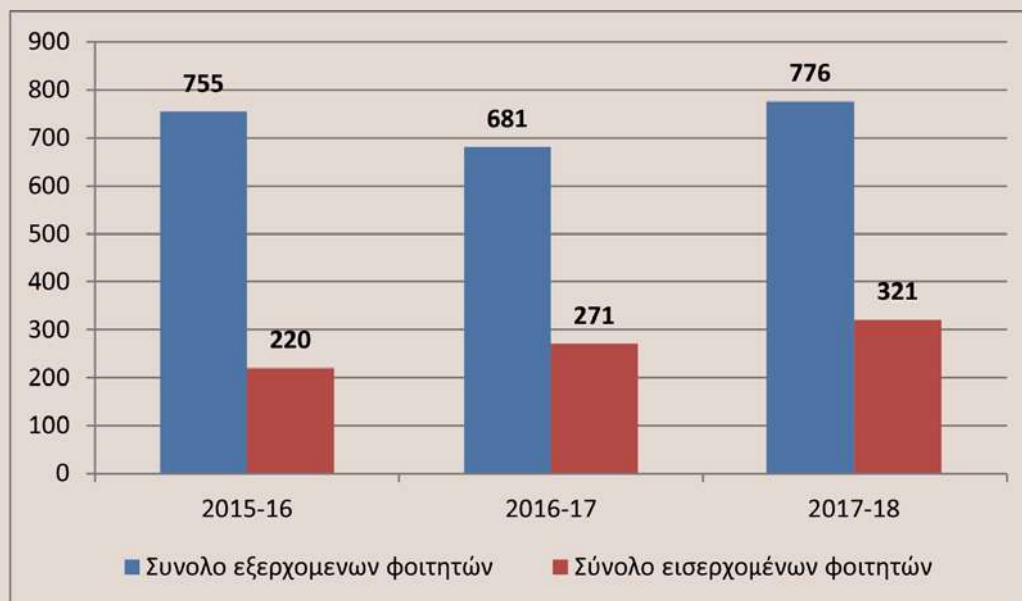
Διάγραμμα 1. Απεικόνιση αριθμού συμφωνιών Erasmus και συνεργαζόμενων Ιδρυμάτων κατά ακαδημαϊκό έτος.

Κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού

Όσον αφορά την κινητικότητα φοιτητών παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ο ολοένα αυξανόμενος αριθμός των εισερχόμενων στο ΕΚΠΑ φοιτητών για σπουδές και πρακτική άσκηση.

Ενδεικτικά, η τελευταία τριετία 2015-18 σηματοδοτήθηκε από μια σταθερή ετήσια αύξηση (της τάξης του 45,91% σε βάθος τριετίας) των εισερχόμενων φοιτητών όπως αυτή απεικονίζεται στο Διάγραμμα 2.

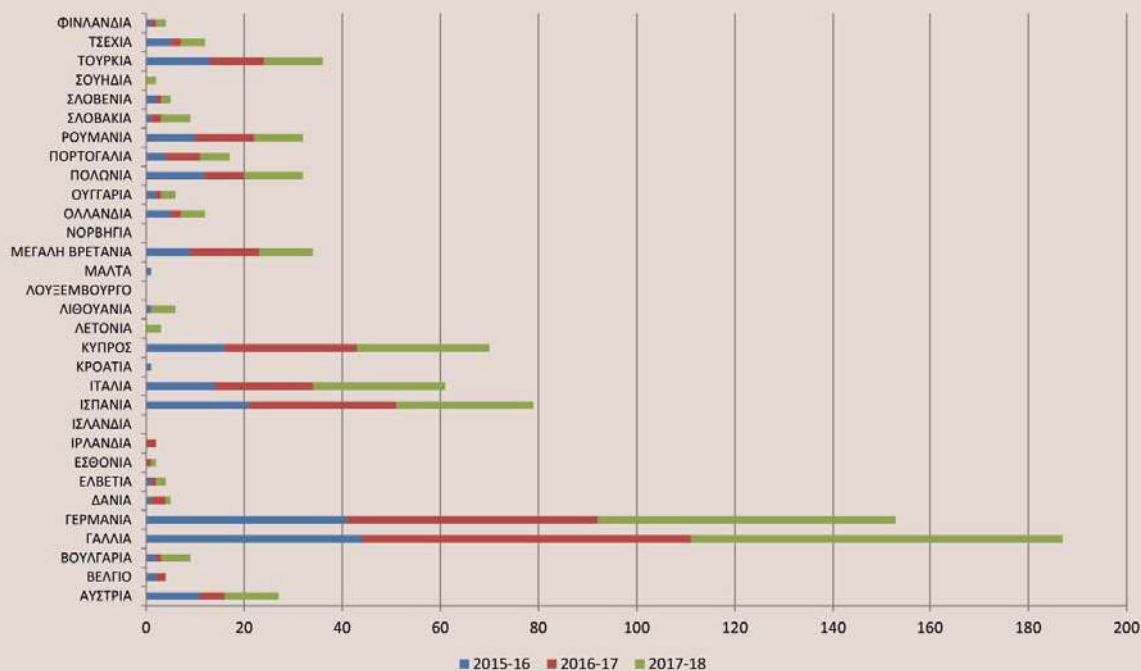
Όσον αφορά τον αριθμό των εξερχόμενων φοιτητών κατά την ίδια περίοδο, αυτός παρουσίασε διακυμάνσεις.



Διάγραμμα 2. Σύνολο εξερχόμενων και εισερχόμενων φοιτητών.

Τα πρωτεία όσον αφορά τον αριθμό εισερχόμενων φοιτητών διατηρεί, σταθερά και με διαφορά, η Νομική Σχολή (με εισδοχή συνόλου 229 φοιτητών για την τριετία 2015-18), ενώ ακολουθούν τα Τμήματα ΕΜΜΕ, Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Αγγλικής Γλώσσας & Φιλολογίας και το Τμήμα Φιλολογίας.

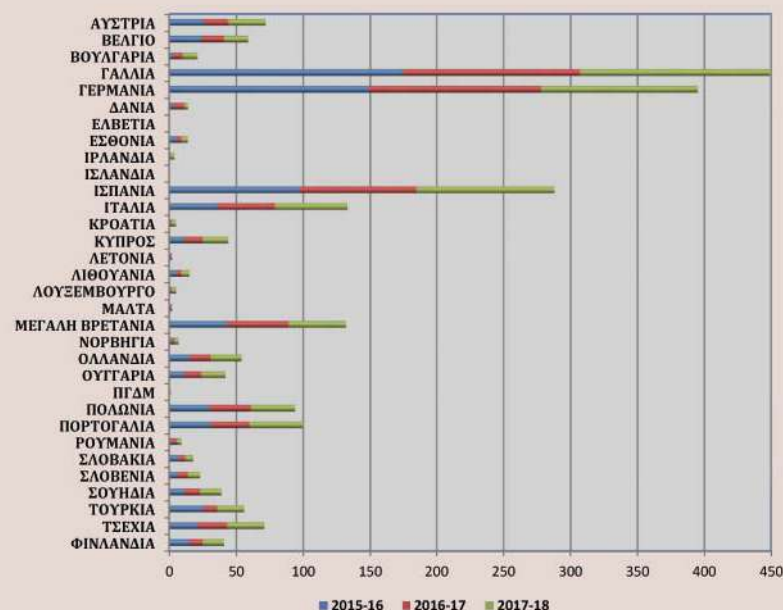
Από άποψη χώρας προέλευσης εισερχόμενων φοιτητών προηγείται με διαφορά η Γαλλία κι ακολουθούν η Γερμανία και η Ισπανία. Στο Διάγραμμα 3 παρουσιάζεται η διακύμανση των εισερχόμενων στο ΕΚΠΑ φοιτητών κατά τα τρία τελευταία ακαδημαϊκά έτη κατά χώρα προέλευσης. Στον κατακόρυφο άξονα αποτυπώνεται ο συνολικός αριθμός τριετίας των εισερχόμενων στο ΕΚΠΑ φοιτητών ανά χώρα.



Διάγραμμα 3. Αριθμός εισερχόμενων φοιτητών κατά χώρα προέλευσης.

Ως προς την κινητικότητα *εξερχόμενων* φοιτητών ανά Τμήμα του ΕΚΠΑ για το ίδιο χρονικό διάστημα, η Νομική Σχολή έχει και εδώ τα πρωτεία με την αποστολή στο εξωτερικό 341 φοιτητών, ενώ ακολουθεί το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας με 196 και το Τμήμα Φιλολογίας με 150 φοιτητές.

Στο Διάγραμμα 4 παρουσιάζεται η κινητικότητα *εξερχόμενων* φοιτητών του ΕΚΠΑ την τελευταία τριετία (2015-18) ανά χώρα υποδοχής. Από τα στοιχεία που παρατίθενται συμπεραίνεται ότι η Γαλλία, η Γερμανία και η Ισπανία είναι οι τρεις χώρες που υποδέχονται τους περισσότερους φοιτητές του ΕΚΠΑ.



Διάγραμμα 4. Σύνολο εξερχόμενων φοιτητών κατά χώρα και ακαδημαϊκό έτος.

Στο ΕΚΠΑ ενθαρρύνεται η κινητικότητα όχι μόνο των φοιτητών αλλά και του ακαδημαϊκού προσωπικού γιατί η εμπειρία όλων αυτών των ετών καταδεικνύει ότι τόσο οι φοιτητές όσο και τα μέλη του προσωπικού που έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα Erasmus, αλλά και στο πλαίσιο διαπανεπιστημιακών ανταλλαγών, έχουν αποκτήσει πολύτιμη εμπειρία από την ένταξή τους σε νέα ακαδημαϊκά περιβάλλοντα αλλά και από την καθημερινή τους ζωή και συναναστροφή σε κοινωνικά και πολιτιστικά διαφοροποιημένες συνθήκες.

Την τελευταία τριετία 2015-18 εκατόν πέντε (105) μέλη του προσωπικού του ΕΚΠΑ (διδασκτικού και διοικητικού) έχουν μετακινηθεί μέσω του προγράμματος Erasmus, ενώ για το 2018-19 εκτιμάται ότι θα υπάρξει κινητικότητα εξήντα (60) ατόμων. Αντιστοίχως, την τριετία 2015-18 τα εισερχόμενα μέλη προσωπικού Ευρωπαϊκών πανεπιστημίων ανέρχονται σε διακόσια ενενήντα ένα (291). Εκτιμάται τέλος ότι το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2018-19 το ΕΚΠΑ θα υποδεχτεί περισσότερους από εκατόν τέσσερις (104) διδάσκοντες και διοικητικούς υπαλλήλους από συνεργαζόμενα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια.

Αξιολόγηση, προοπτικές και μελλοντικοί στόχοι

Το ακαδημαϊκό έτος 2017-18 η επιχορήγηση του ΕΚΠΑ ανήλθε σε 1.959.851 ευρώ (συμπεριλαμβανομένης και της χρηματοδότησης για τη διεθνή κινητικότητα) και οι διμερείς συμφωνίες συνεργασίας ανήλθαν σε εξακόσιες πενήντα πέντε (655), με τριακόσια τριάντα έξι (336) Ευρωπαϊκά Ιδρύματα από τριάντα μία (31) ευρωπαϊκές χώρες. Για το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 παρατηρείται αύξηση της χρηματοδότησης του ΕΚΠΑ για το πρόγραμμα Erasmus (Ευρωπαϊκή και Διεθνής Κινητικότητα) η οποία ανέρχεται σε 2.151.188 ευρώ και έχουν συναφθεί εξακόσιες ογδόντα (680) διμερείς συμφωνίες συνεργασίας με τριακόσια σαράντα ένα (341) Ιδρύματα από τριάντα μία (31) ευρωπαϊκές χώρες, αλλά και 9 συμφωνίες συνεργασίας με Ιδρύματα από 7 χώρες (Κίνα, Ρωσία, Ουκρανία, Γεωργία, Ισραήλ, Ιορδανία, Σερβία) στο πλαίσιο της Διεθνούς Κινητικότητας.

Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι το σύνολο χρηματοδότησης της κλασικής κινητικότητας (KA103) αυξήθηκε κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος για την Ελλάδα κατά 8,3% σε σχέση με την περσινή χρονιά, και το ΕΚΠΑ έλαβε τη δεύτερη σε ύψος χρηματοδότηση μετά το ΑΠΘ.

Οι εξερχόμενοι φοιτητές προς Πανεπιστήμια του εξωτερικού για το ακαδημαϊκό έτος 2018-19 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε οκτακόσιους τριάντα (830), κάτι που σηματοδοτεί αύξηση σε σχέση με τα έτη που αποτυπώθηκαν στο Διάγραμμα 2, και μάλιστα αυτή είναι της τάξης του 10% περίπου σε σχέση με το 2015-16.

Επίσης, εκτιμάται ότι τριακόσιοι πενήντα πέντε (355) φοιτητές θα μετακινηθούν για σπουδές ή πρακτική άσκηση στο ΕΚΠΑ. Αναφερόμενοι δηλαδή σε στοιχεία βάθους τριετίας παρατηρείται διαρκής αύξηση στον αριθμό των εισερχόμενων φοιτητών η οποία για το 2018-19 αναμένεται να ανέλθει σε ποσοστό 61,4% σε σχέση με το 2015-16.

Εκτός της κλασικής και της διεθνούς κινητικότητας Erasmus, το ΕΚΠΑ συμμετέχει με τρία τμήματά του και στη δράση Erasmus Mundus αλλά και σε άλλες δράσεις του προγράμματος όπως: η Συνεργασία για την Καινοτομία και την Ανταλλαγή Καλών Πρακτικών, η Υποστήριξη για Μεταρρυθμίσεις Πολιτικών στην Εκπαίδευση, οι Δραστηριότητες Jean Monnet και οι δράσεις στον τομέα του αθλητισμού με 22 σχέδια στα οποία είτε είναι συντονιστικό Ίδρυμα είτε Ίδρυμα-εταίρος.

Οι ανωτέρω δράσεις του ΕΚΠΑ παρουσιάστηκαν προσφάτως σε εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού) οι οποίοι το επισκέφθηκαν με σκοπό τη συζήτηση θεμάτων εφαρμογής του προγράμματος ERASMUS+. Η επίσκεψη πραγματοποιήθηκε μετά από πρόταση του ΙΚΥ προς το Ίδρυμά μας και ήταν μέρος του ελέγχου ο οποίος διεξήχθη με επίκεντρο το ΙΚΥ για την πορεία της εφαρμογής του προγράμματος ERASMUS+ στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Οι διαπιστώσεις των εκπροσώπων της Ε.Ε. ήταν ιδιαίτερας θετικές, κυρίως όσον αφορά την ένταξη του ERASMUS+ στη στρατηγική διεθνοποίησης του Ιδρύματος, στην αύξηση της κινητικότητας εισερχόμενων και εξερχόμενων φοιτητών και προσωπικού αλλά και στην ανάπτυξη δομών υποστήριξης του προγράμματος με κατάλληλη στελέχωση ώστε εκτός της αύξησης συμμετοχής στο πρόγραμμα να έχει επιτευχθεί και η ποιοτική και αποτελεσματική διαχείρισή του.



Φοιτητές του Πανεπιστημίου Beijing Foreign Studies University της Κίνας οι οποίοι ολοκλήρωσαν ένα έτος σπουδών σε ειδικό πρόγραμμα στη Φιλοσοφική Σχολή.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2

Προϊόντα



8

Διεθνείς
διακρίσεις
Κατατάξεις

Το ΕΚΠΑ στους πίνακες διεθνούς κατάταξης Πανεπιστημίων

Το **Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών** καταλαμβάνει υψηλές θέσεις στους **Πίνακες Διεθνούς Κατάταξης Πανεπιστημίων**, γνωστούς και ως «**Rankings**». Οι διακρίσεις αυτές οφείλονται στο σημαντικό ερευνητικό έργο του ιδρύματος, το οποίο χαρακτηρίζεται από υψηλή επιδραστικότητα και αναγνώριση, στην ακαδημαϊκή του φήμη και στην εξωστρέφεια που αναπτύσσεται μέσα από τις διεθνείς συνεργασίες και δράσεις.

Οι **Πρυτανικές Αρχές** σε συνεργασία με τη **Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας** του Ιδρύματος εκπόνησαν και υλοποιούν στρατηγική συνεργασίας με τους φορείς που δημιουργούν και δημοσιεύουν τις Παγκόσμιες Κατατάξεις Πανεπιστημίων. Σκοπός αυτής της στρατηγικής είναι αφενός η ανάδειξη και προβολή του ερευνητικού και ακαδημαϊκού έργου του Ιδρύματος διεθνώς, και αφετέρου η βελτίωση της θέσης του ΕΚΠΑ σε αυτές.

Συστατικά στοιχεία αυτής της στρατηγικής είναι:

1. Η αποστολή στοιχείων και απογραφικών δεδομένων απευθείας στους φορείς των κατατάξεων και η ανάπτυξη καλής επικοινωνίας και συνεργασίας.
2. Η εκπόνηση μελετών για τους πίνακες παγκόσμιας κατάταξης Πανεπιστημίων, η ανάλυση των επιμέρους κριτηρίων και η εμβάθυνση στη θέση του ΕΚΠΑ σε αυτές.
3. Η ανάπτυξη τεχνογνωσίας και μεθοδολογίας για την εφαρμογή δράσεων που θα βελτιώσουν τη θέση του ΕΚΠΑ σε αυτές.

Αποτέλεσμα αυτής της Στρατηγικής είναι η **εμφανής βελτίωση τα τελευταία χρόνια της θέσης του Ιδρύματος στις Παγκόσμιες Κατατάξεις**, αλλά και η βελτίωση της διεθνούς αναγνωρισιμότητας και της φήμης του Ιδρύματος.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το ΕΚΠΑ βρίσκεται στην **1η θέση των Ελληνικών Πανεπιστημίων σε πέντε (5) από τους επτά (7) σημαντικότερους πίνακες κατάταξης**. Σε τρεις (3) από τους (4) πίνακες κατάταξης που δεν χρησιμοποιούν έρευνες ερωτηματολογίου και αντλούν τα στοιχεία από το διαδίκτυο χωρίς επαφή με τα Πανεπιστήμια, το ΕΚΠΑ βρίσκεται σταθερά στην

1η θέση. Στον πίνακα 1 παρουσιάζεται συνοπτικά η θέση του ΕΚΠΑ στους επτά πιο γνωστούς πίνακες κατάταξης σε παγκόσμιο επίπεδο και σε επίπεδο χώρας για τα δύο τελευταία χρόνια.

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι από τα περίπου 22.000 Πανεπιστήμια παγκοσμίως, τα περισσότερα συστήματα κατάταξης ξεχωρίζουν τα καλύτερα 1.000 ή 4.000 Ιδρύματα (1η φάση αξιολόγησης) και κατόπιν προχωρούν στην τελική σύνταξη (2η φάση αξιολόγησης) ενός πιο σύντομου καταλόγου κατάταξης 500 ή 1.000 Ιδρυμάτων. Αναλογιζόμενοι τους αριθμούς αυτούς και το μέγεθος της χώρας μας, αντιλαμβάνεται κανείς πόσο σημαντικές είναι οι διακρίσεις του **Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών**, το οποίο με τις επιδόσεις του φαίνεται ότι **συγκαταλέγεται στο 5%**, περίπου, των καλύτερων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ανά τον κόσμο.

Στον πιο γνωστό πίνακα κατάταξης στο ευρύ κοινό και τα μέσα ενημέρωσης, **τη λεγόμενη λίστα της Σαγκάης (Πίνακας ARWU)**, **το ΕΚΠΑ κατατάσσεται στις θέσεις 301-400**. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στη συγκεκριμένη λίστα καταγράφονται Ιδρύματα μόνο από 35 χώρες σε σύνολο 195 και επίσης 10 χώρες αντιπροσωπεύονται με λιγότερα σε σχέση με την Ελλάδα Πανεπιστήμια. Επίσης η ανάλυση του χάρτη που δημοσιεύει ο συγκεκριμένος Οργανισμός δεικνύει ότι το ΕΚΠΑ και άλλα δύο Ελληνικά Πανεπιστήμια του συγκεκριμένου πίνακα κατάταξης (δηλαδή του ΑΠΘ και του Μετσόβιου Πολυτεχνείου) καθώς και Ιδρύματα από το Ισραήλ αποτελούν τα κορυφαία στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Ευρώπης, των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου.

Ιδιαίτερη αναφορά, που δείχνει και τη διαχρονική βελτίωση και άνοδο του Ιδρύματός μας, θα πρέπει να γίνει στην ειδική παγκόσμια κατάταξη Πανεπιστημίων **«Top Universities by Google Scholar Citations της Webometrics»**. Η κατάταξη των Πανεπιστημίων γίνεται με βάση τον αριθμό ετεροαναφορών του ερευνητικού έργου των καθηγητών και των ερευνητών τους. Ο εντοπισμός των ετεροαναφορών (citations) έγινε μέσω της πλέον δημοφιλούς μηχανής αναζήτησης ακαδημαϊκής βιβλιογραφίας του Google Scholar. Με βάση τα αποτελέσματα **το ΕΚΠΑ βρίσκεται στην 38η θέση παγκοσμίως** μεταξύ περίπου 10.500 Πανεπιστημίων με 698.386 ετεροαναφορές. Πριν από τρία χρόνια στην αντίστοιχη κατάταξη **το ΕΚΠΑ βρισκόταν στη θέση 538. Η θέση αυτή είναι η καλύτερη θέση που έλαβε ποτέ ελληνικό Πανεπιστήμιο σε ιδρυματικό επίπεδο σε οποιαδήποτε παγκόσμια κατάταξη**. Ειδικά και σε σχέση με άλλα Ευρωπαϊκά Ιδρύματα το ΕΚΠΑ είναι 7ο στη σειρά μετά από Πανεπιστήμια όπως το Cambridge, το University College of London, το Oxford, το École Polytechnique Fédérale de Lausanne, το Imperial College London και το King's College London.

Επίσης στον ειδικό πίνακα διεθνούς κατάταξης Πανεπιστημίων για **την απασχόληση των αποφοίτων και τη φήμη τους στην αγορά εργασίας** του οργανισμού **Quacquarelli Symonds**, γνωστό ευρύτερα ως QS, το ΕΚΠΑ βρίσκεται στις θέσεις 201-250. Η συγκεκριμένη κατάταξη παρέχει στους φοιτητές παγκοσμίως ένα μοναδικό εργαλείο για να συγκρίνουν τις επιδόσεις των πανεπιστημίων σε σχέση με την απασχολησιμότητα και τις προοπτικές εύρεσης εργασίας.

Το γεγονός αυτό καθιστά ακόμη σημαντικότερη την επιτυχία του ιδρύματος, δεικνύοντας ότι αποτελεί σταθερή αξία στην αγορά εργασίας και έχει σημαντική αποδοχή από τους εργοδότες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Στη δημοσίευση **διεθνών κατατάξεων σε εξειδικευμένα πεδία και επιστημονικές περιοχές** οι επιδόσεις του Ιδρύματος και των Τμημάτων του είναι ακόμη πιο σημαντικές. Μερικές μόνο από αυτές είναι οι εξής:

Το **Τμήμα Φαρμακευτικής**, στην κατάταξη επιμέρους ακαδημαϊκών πεδίων και τομέων του φορέα **Academic Ranking of World Universities (ARWU)**, γνωστού ως λίστα της Σαγκάης για το 2017-2018, ανεβαίνει για πρώτη φορά στις θέσεις **76-100** παγκοσμίως. Επίσης στην αξιολόγηση του πίνακα του **National Taiwan University**, η οποία βασίζεται κυρίως στο ερευνητικό έργο που παράγεται και δημοσιεύεται σε κάθε Ίδρυμα, το εν λόγω Τμήμα βρίσκεται στην **75η θέση** παγκοσμίως στον τομέα Φαρμακολογίας και Τοξικολογίας μεταξύ 1.000 αντίστοιχων Τμημάτων.

Η **Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ** βρίσκεται στην **140ή θέση** παγκοσμίως στον πίνακα που δημοσιεύει το **National Taiwan University (Performance ranking of Scientific Papers)**. Αντίστοιχα, στην κατάταξη επιμέρους ακαδημαϊκών πεδίων και τομέων του φορέα **Academic Ranking of World Universities (ARWU)** στο αντικείμενο της **Δημόσιας Υγείας** βρίσκεται στις θέσεις **76-100**.

Το **Τμήμα Νοσηλευτικής** στην κατάταξη επιμέρους ακαδημαϊκών πεδίων και τομέων του φορέα **Academic Ranking of World Universities (ARWU)** καταλαμβάνει για πρώτη χρονιά τη θέση **76-100** για το 2017-2018.

Η **Οδοντιατρική Σχολή** του ΕΚΠΑ καταλαμβάνει για **δεύτερη συνεχόμενη χρονιά** τη θέση **76-100**, βρίσκεται κατά συνέπεια στις 100 καλύτερες σχολές παγκοσμίως του φορέα **Academic Ranking of World Universities (ARWU)**. Επίσης θα πρέπει να επισημανθεί ότι εμφανίζει εντυπωσιακή επίδοση στον δείκτη IC (% άρθρων με διεθνή συνεργασία) με βαθμό 92/100. Η συγκεκριμένη επίδοση είναι εντυπωσιακή και μάλιστα **είναι υψηλότερη της βαθμολογίας των 13 πρώτων πανεπιστημίων** του συγκεκριμένου ακαδημαϊκού αντικείμενου (μεταξύ των οποίων το Harvard, το University of Washington, το King's College London κ.ά.).

Το **Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας** στην κατάταξη επιμέρους επιστημονικών αντικειμένων της **QS (Quacquarelli Symonds)** βρίσκεται στις θέσεις **151-200** παγκοσμίως. Οι κατατάξεις του QS χρησιμοποιούν, μεταξύ των άλλων, δεδομένα ειδικών γνωμοδοτών (peer review) που συλλέγονται από μεγάλο αριθμό ερευνητών, ακαδημαϊκών και εργοδοτών.

Το **Τμήμα Φυσικής** στην κατάταξη επιμέρους ακαδημαϊκών πεδίων και τομέων του φορέα **Academic Ranking of World Universities (ARWU)**, για το 2018, καταλαμβάνει τη **θέση 101-150** στο αντικείμενο **Physics**.

Το **Τμήμα Βιολογίας** διακρίνεται σε **πέντε ακαδημαϊκά πεδία** της κατάταξης του φορέα Academic Ranking of World Universities (ARWU). Μάλιστα στο αντικείμενο **Human Biological**

Sciences ανέβηκε στη θέση **151-200** από τη θέση **201-300** που είχε καταλάβει στην αντίστοιχη περσινή κατάταξη.

Το **Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διοίκησης** της κατάταξης του φορέα Academic Ranking of World Universities (ARWU) στον τομέα **Political Sciences** βρίσκεται στη θέση **201-300**.

Στη φημισμένη κατάταξη Πανεπιστημίων σε επιμέρους επιστημονικούς τομείς και πεδία, **Times Higher Education του Elsevier**, ο τομέας των **Ανθρωπιστικών Σπουδών** (Arts & Humanities) του Ιδρύματος κατατάσσεται στις θέσεις 201-250 παγκοσμίως για το 2017, επίδοση που είναι η υψηλότερη που έχει επιτύχει ελληνικό πανεπιστήμιο στη συγκεκριμένη κατάταξη.

Στην ειδική κατάταξη του πίνακα της Σανγκάης (ARWU), με τις κορυφαίες **αθλητικές σχολές και Τμήματα αθλητικών σπουδών** Πανεπιστημίων παγκοσμίως (**Shanghai Ranking's Global Ranking of Sport Science Schools and Departments 2017**), η **Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του ΕΚΠΑ** βρίσκεται στις **πρώτες 150 θέσεις** παγκοσμίως μεταξύ των 300 που επιλέχθηκαν.

Πίνακας 1: Η θέση του ΕΚΠΑ στους επτά πιο γνωστούς πίνακες κατάταξης τη διετία 2016-2018.

Πίνακας Κατάταξης	Παγκόσμια Θέση 2017-2018	Παγκόσμια Θέση 2016-2017	Ελληνική Θέση 2017-2018	Ελληνική Θέση 2016-2017
WEBOMETRICS	271/11.995	270/11.995	1	2
Academic Ranking of World Universities	301-400/500	301-400/500	1	1
QS (Quacquarelli Symonds)	651-700/950	651-700/950	3	3
Times Higher Education	501-600/980	501-600/980	2	3
Center for World University Ranking	297/1000	297/1000	1	1
National Taiwan University*	203/800	199/800	1	1
US News -- Best Global University Rankings	286/500	291/500	1	1

Πηγή: Ιστοσελίδες και Δημοσιεύσεις Οργανισμών Διεθνών Κατατάξεων.

* Περιλαμβάνεται και η θέση που έχει το ίδρυμα μετά τη στάθμιση με τον αριθμό των Τμημάτων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΡΛΕΤΙΔΗΣ
Γραμματέας ΜΟ.ΔΙ.Π. ΕΚΠΑ



NATIONAL AND KAPODISTRIAN
UNIVERSITY OF ATHENS

Ζ Ε
Ζ Ο Γ
Α





9

Επίτιμοι
Διδάκτορες
του ΕΚΠΑ

Οι Επίτιμοι Διδάκτορες του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, 1837-2017

Ο τίτλος του επίτιμου διδάκτορα αποτελεί την ύψιστη ακαδημαϊκή τιμή που απονέμει το ΕΚΠΑ σε κορυφαίους επιστήμονες με σημαντική προσφορά και διεθνή αναγνώριση, καθώς και σε άλλες επιφανείς προσωπικότητες που έχουν διακριθεί στους τομείς δραστηριότητάς τους.

Ιστορία του θεσμού

Το θεσμικό πλαίσιο της απονομής του τίτλου του επίτιμου διδάκτορα συμπεριλήφθηκε αρχικώς στον Οργανισμό του 1911 του τότε Εθνικού Πανεπιστημίου (πρώην Οθώνειου). Σύμφωνα με αυτό ο συγκεκριμένος τίτλος απενέμετο «εις πρόσωπα εξέχοντα εν ταις επιστήμαις, τοις γράμμασιν ή ταις τέχνες ή παρασχόντας πολυτίμους τω Έθνει ή τω Πανεπιστημίω υπηρεσίας Έλληνας ή αλλοδαπούς». Για την απονομή του τίτλου απαιτούνταν να έχει υποβληθεί πρόταση από δύο τουλάχιστον τακτικούς καθηγητές και η τελική απόφαση να έχει ληφθεί από τα τρία τέταρτα του συνολικού αριθμού των τακτικών καθηγητών της Σχολής. Στη συνέχεια ο κοσμήτορας ανήγγελλε την απόφαση στον πρύτανη, ο οποίος την ανακοίνωνε στη Σύγκλητο κατά την πρώτη τακτική συνεδρία. Στον Οργανισμό του 1922 επαναλαμβάνονταν οι προηγούμενες ρυθμίσεις και επιπλέον οριζόταν το τυπικό της τελετής καθώς και ο τύπος του ψηφίσματος και του διπλώματος.



6/6/2017. Αναγόρευση της ακαδημαϊκού και ποιήτριας κ. Κικής Δημουλά σε επίτιμη διδάκτορα του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.

Πριν από την έκδοση του Οργανισμού του 1911 και ενόσω το Πανεπιστήμιο λειτουργούσε με βάση τον Προσωρινό Κανονισμό του 1837, ο οποίος περιέγραφε με συνοπτικό τρόπο και με αρκετές ασάφειες τις διάφορες λειτουργίες του ιδρύματος, η αναγόρευση επίτιμων διδασκόντων θεωρούνταν από τη Σύγκλητο ζήτημα «όλως επιστημονικών». Για το λόγο αυτό παρέπεμπε το θέμα στις Σχολές αποδεχόμενη τις αποφάσεις τους χωρίς να αμφισβητεί τη νομιμότητα των σχετικών πράξεων. Κατ' αυτόν τον τρόπο η Θεολογική Σχολή από το 1837 έως το 1911 ανακηρύσσει 20 επίτιμους διδάκτορες σε σύνολο 23, ενώ την ίδια εποχή η Φιλοσοφική αποφαίνεται ότι εφόσον στις ισχύουσες διατάξεις δεν γίνεται μνεία περί απονομής διπλωμάτων τιμής ένεκεν ή εν απουσία («honoris causa autinabsentia»), η Σχολή δεν έχει τέτοιο δικαίωμα.

Το ζήτημα της νομικής κάλυψης των αναγορεύσεων θα τεθεί από τη Σύγκλητο το 1910, όταν κάποιος αλλοδαπός που δεν κατονομάζεται στα πρακτικά ζήτησε να αναγορευθεί επίτιμος διδάκτωρ της Νομικής Σχολής προσφέροντας ως αντάλλαγμα την πλούσια βιβλιοθήκη του και διάφορα κληροδοτήματα προς το Πανεπιστήμιο. Ο τότε Πρύτανης, Νικόλαος Αποστολίδης, επικαλούμενος το κενό νόμου, κατέληξε ότι η απονομή τιμητικών διπλωμάτων δεν επιτρεπόταν και η Σύγκλητος συμφώνησε ζητώντας να συμπληρωθεί το νομικό πλαίσιο προκειμένου να απονεμηθούν τίτλοι κατά τις εορτές της 75ετηρίδας.

Σύμφωνα με τον κανονισμό του 1911, η αναγόρευση του επίτιμου διδάκτορα γίνεται σε δημόσια τελετή, παρουσία του Πρύτανη, του Κοσμήτορα και των καθηγητών της οικείας σχολής. Μετά την παρουσίαση του αναγορευομένου από καθηγητή της Σχολής, γίνεται η ανάγνωση του ψηφίσματος από τον Κοσμήτορα –στο οποίο αναφέρεται το σκεπτικό της απόφασης– και η αναγόρευση του τιμωμένου ως εξής:

Επειδήπερ η των ... Σχολή τον ... άξιον απέφηνε του επιτίμου διδακτορικού αξιώματος, ο δε Πρύτανης τη ταύτης γνώμη επινεύει, διά ταύτα εγώ ... τακτικός καθηγητής ... νυν δε της των ... Σχολής Κοσμήτωρ χρώμενος τη δυνάμει, ην παρά των πανεπιστημιακών νόμων και της Σχολής έχω λαβών, τον ... επίτιμον διδάκτορα της ... δημοσία αναγορεύω και πάσας τας προνομίας τας τω πανεπιστημιακώ τούτω αξιώματι παρεπομένας απονέμω.

Το επίσημο δίπλωμα υπογράφεται από τον Πρύτανη, τον Κοσμήτορα και τον Γενικό Γραμματέα του Πανεπιστημίου και σφραγίζεται με τη μεγάλη σφραγίδα του Πανεπιστημίου και της Σχολής. Σε λίγες περιπτώσεις η πλήρης διαδικασία καταγράφεται στα πρακτικά των συνεδριάσεων των Σχολών ή της Συγκλήτου και σχετικά λίγες είναι άλλωστε (31 επί συνόλου 301 για την περίοδο 1912-1941) οι μεμονωμένες αναγορεύσεις, με αιτιολογημένο σκεπτικό. Ακολουθώντας την καθιερωμένη διεθνή πρακτική, οι περισσότεροι επίτιμοι διδάκτορες ανακηρύσσονται μαζικά επ' ευκαιρία των μεγάλων εορτασμών του Πανεπιστημίου: της



23/10/2015. Αναγόρευση της Α.Ε. του Προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας Francois Hollande σε επίτιμο διδάκτορα του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών.

75ετηρίδας το 1912 (92 αναγορεύσεις), των 100 χρόνων από το θάνατο του Λόρδου Byron το 1924 (16 από τη Φιλοσοφική και τη Νομική Σχολή) και της κορυφαίας επετείου της 100ετηρίδας του Πανεπιστημίου το 1937 (162 επίτιμοι διδάκτορες από όλες τις Σχολές).

Στο πλαίσιο της νομοθετικής ρύθμισης του 1911 και έχοντας κατοχυρώσει πλέον το δικαίωμα να απονέμει τιμητικά διπλώματα, η Σύγκλητος τον Δεκέμβριο του 1911 θα ζητήσει από τις Σχολές να προτείνουν τους επιφανείς ξένους επιστήμονες που θα αναγορευθούν επίτιμοι διδάκτορες **κατά τον εορτασμό της 75ετηρίδας του Πανεπιστημίου το 1912**. Επ' ευκαιρία λοιπόν του μεγάλου εορτασμού πραγματοποιήθηκε μαζική αναγόρευση **91 επίτιμων διδασκόντων** κατά την τρίτη και τελευταία ημέρα των εορτών της επετείου, σε πανηγυρική τελετή στη Μεγάλη Αίθουσα του Πανεπιστημίου, παρουσία της βασιλικής οικογένειας, της πολιτικής ηγεσίας, ξένων διπλωματών και καθηγητών του Πανεπιστημίου. Μεταξύ των επίτιμων διδασκόντων περιλαμβάνονταν ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ Γ' και οι Πατριάρχες Ιεροσολύμων Δαμιανός, Αλεξανδρείας Φώτιος και Αντιοχείας Γρηγόριος από τη Θεολογική Σχολή ενώ από τη Νομική Σχολή οι Γάλλοι πολιτικοί Denys Cochin και Georges Clemenceau, ο Ιταλός βουλευτής Roberto Galli, ο Βρετανός ιστορικός και δημοσιογράφος William Miller και ο Ούγγρος Max Nordau, επιτιμοποιήσεις ως έκφραση της «ευγνωμοσύνης του ελληνικού έθνους» για τη στάση των τιμωμένων κυρίως απέναντι στο Κρητικό Ζήτημα και τον Ελληνοτουρκικό Πόλεμο του 1897.

Από το 1913 έως το 1925 η χώρα ζει την ταραγμένη πολιτικά περίοδο που ακολουθεί τους Βαλκανικούς Πολέμους μέχρι και τη Μικρασιατική Καταστροφή. Οι επιλογές των Σχολών υπαγορεύονται από «εθνικά» κριτήρια. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου αναγορεύονται 32 επίτιμοι διδάκτορες για τη συντριπτική πλειοψηφία των οποίων διαπιστώνεται η μαχητική στράτευσή τους υπέρ των ελληνικών διεκδικήσεων στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών φιλελληνικών κινήσεων (όπως η Anglo-Hellenic League στη Μεγάλη Βρετανία και η Ligue française pour la défense des droits del' hellénisme στη Γαλλία) καθώς και η προσωπική τους σχέση με τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Σημαντικές αναγορεύσεις της περιόδου ήταν αυτές του Γάλλου συγγραφέα, δημοσιογράφου του *Le Temps* και δραστήριου μέλους του Φιλελληνικού Συνδέσμου Παρισίων, Gaston Deschamps, από τη Φιλοσοφική Σχολή (Μάιος 1913), του Υπουργού Εξωτερικών της Ρουμανίας, Take Ionescu, παρουσία του πρωθυπουργού Ε. Βενιζέλου, από τη Νομική Σχολή (Οκτώβριος 1913), του διευθυντή του London School of Economics και ιδρυτή της Anglo-Hellenic League, William Pember Reeves, και του επικεφαλής του King's College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, Ronald Burrows, από τη Φιλοσοφική Σχολή (Ιανουάριος 1914). Σημειώνουμε ακόμη την αναγόρευση των Γερμανών θεράποντων ιατρών του βασιλιά Κωνσταντίνου Friedric Kraus του Πανεπιστημίου του Βερολίνου και Anton von Eiselsberg του Πανεπιστημίου της Βιέννης από την Ιατρική Σχολή (άνοιξη 1915).

Την περίοδο 1914 έως 1922 (Α' Παγκόσμιος Πόλεμος και Εθνικός Διχασμός) το Πανεπιστήμιο προβαίνει σε ελάχιστες αναγορεύσεις. Στη διάρκεια αυτών των ετών

πραγματοποιείται η απονομή του τίτλου του επίτιμου διδάκτορα της Νομικής Σχολής στον Woodrow Wilson, Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών, με επίδοση διπλώματος την 1η Φεβρουαρίου 1919 από επιτροπή καθηγητών αποτελούμενη από τους Ι. Σβορώνο, Α. Ανδρεάδη, Κ. Ζέγγελη και Δ. Χόνδρο. Την ίδια περίπου εποχή, στα τέλη Φεβρουαρίου 1919, η Φιλοσοφική Σχολή συνέρχεται για να ανακηρύξει επίτιμο διδάκτορα τον Γάλλο λογοτέχνη και ακαδημαϊκό Anatole France, μετά από πρόταση του κοσμήτορα Αδ. Αδαμαντίου και του καθηγητή Σ. Σακελλαρόπουλου. Το τιμητικό δίπλωμα επιδόθηκε στο Παρίσι από τον καθηγητή της Νομισματικής Ι. Σβορώνο, ο οποίος συμμετείχε στην εθνική αντιπροσωπεία στη Συνδιάσκεψη της Ειρήνης. Τον Μάιο του 1919 αναγορεύεται επίτιμος διδάκτωρ της Θεολογικής Σχολής ο Τοποτηρητής του Οικουμενικού Πατριαρχείου Δωρόθεος Προύσης. Τον Ιανουάριο 1922 οι καθηγητές της Νομικής Σχολής Κ. Πολυγένης και Κ. Ράλλης προτείνουν την αναγόρευση του Άγγλου «δημοσιολόγου» Αυγουστίνου Μπώμοντ, γενικού απεσταλμένου του *Daily Telegraph* για την ηπειρωτική Ευρώπη. Εξάιρεση σε αυτή την ακολουθία αναγορεύσεων με άμεση σύνδεση με την τρέχουσα εξωτερική πολιτική αποτελούν οι περιπτώσεις των Φωκίωνα Νέγρη και Γεωργίου Brandes. Ο Φωκίων Νέγρης, υιός του καθηγητή Κωνσταντίνου Νέγρη, διετέλεσε βουλευτής Αθηνών και υπουργός Οικονομικών (1898, 1901), Συγκοινωνίας (1916) και Εσωτερικών (1917) στις κυβερνήσεις Αλ. Ζαΐμη και είναι ένας από τους ελάχιστους Έλληνες επίτιμους διδάκτορες του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η αναγόρευσή του έγινε στις 18 Μαρτίου 1918 από τη Φυσικομαθηματική Σχολή για τη συμβολή του στη μελέτη της γεωλογικής ιστορίας της Ελλάδας και «επ' ευκαιρία της συμπληρώσεως του εβδομηκοστού έτους της ηλικίας του» μετά από πρόταση των Α. Δαμβέργη και Κ. Κτενά. Ο Γεώργιος Brandes, Δανός συγγραφέας, κριτικός και λόγιος, ο οποίος άσκησε μεγάλη επίδραση στον λογοτεχνικό κόσμο της Σκανδιναβίας, ανακηρύχθηκε επίτιμος διδάκτορας της Φιλοσοφικής Σχολής τον Μάρτιο 1922.

Το 1924 εορτάζεται από το ελληνικό κράτος με ιδιαίτερη επισημότητα η **εκατονταετηρίδα του θανάτου του Λόρδου Byron**, δίνοντας την ευκαιρία για την πανηγυρική αποκατάσταση των ελληνοβρετανικών διπλωματικών σχέσεων, οι οποίες είχαν διαταραχθεί σοβαρά μετά τις εκλογές της 1/14 Νοεμβρίου 1920 και την ήττα των Φιλελευθέρων. Στο πλαίσιο του εορτασμού αναγορεύονται 16 διδάκτορες από τη Φιλοσοφική και τη Νομική Σχολή. Αντίθετα προς τη συνήθη διαδικασία, ο κατάλογος των αναγορευομένων συντάχθηκε από τη Σύγκλητο και υποβλήθηκε στις Σχολές προς έγκριση. Σε αυτόν περιελήφθησαν ως εκπρόσωποι των ιδρυμάτων όπου μορφώθηκε ο Byron ο διευθυντής του Κολλεγίου του Harrow, Lionel Ford, ο Πρύτανης και ο Αντιπρύτανης του Πανεπιστημίου του Cambridge, λόρδος Count Balfour και Edmund Courtenay Pearce, οι βυρωνολόγοι Harold Nicolson και Harold Spender, ο Γραμματέας της Αγγλικής Πρεσβείας στην Αθήνα Shirley Clifford Atchley, συντάκτης ενός ελληνοβυρωνικού λεξικού, οι εκδότες των έργων του ποιητή λόρδος Lord Ernle και John Murray. Μεταξύ αυτών αναγορεύθηκαν ως εκπρόσωποι της αγγλικής ποίησης ο Rudyard Kipling, μεταφραστής στα

αγγλικά του *Ύμνου εις την Ελευθερία* του Δ. Σολωμού, και ο John Drinkwater, ο οποίος απήγγειλε την αρμόζουσα *Ωδή εις Βύρωνα*. Σε απάντηση ο Κωστής Παλαμάς συνέθεσε και απήγγειλε την ελληνική *Ωδή*, «διερμηνεύουσα τα αισθήματα λατρείας και ευγνωμοσύνης της ελληνικής ψυχής προς τον περιπαθώς αγαπήσαντα την Ελλάδα». Επιπλέον, αναγορεύθηκαν επίτιμοι διδάκτορες ο λόρδος Viscount Cecil (για τη συνδρομή του στην έγκριση του προσφυγικού δανείου), ο Sir Rennel Rodd, εκπρόσωπος της βρετανικής κυβέρνησης, ο βουλευτής Thomas Powder O'Connor, ο αιδεσιμότατος John Douglas, ο επίσκοπος Οξφόρδης Charles Gore και ο λόρδος Burnham. Η επίσημη τελετή των αναγορεύσεων έλαβε χώρα στη Μεγάλη Αίθουσα του Πανεπιστημίου την 17η Απριλίου 1924, παρουσία του Προέδρου της νέας αβασίλευτης Δημοκρατίας, του Προέδρου και των μελών της Κυβέρνησης. Την 11η Φεβρουαρίου 1925, σε έκτακτη συνεδρία, η Φιλοσοφική Σχολή ανακήρυξε επίτιμο διδάκτορα τον Ελβετό Εδουάρδο Charuisat, δικηγόρο, βουλευτή, διευθυντή της *Journal de Genève*, μελετητή του Εϋνάρδου και μεγάλο φίλο του Βενιζέλου, μετά από πρόταση των Σ. Μενάρδου και Σ. Κουγέα. Τελευταίοι στη χορεία των επίτιμων διδασκάλων για τις υπηρεσίες τους προς το Έθνος είναι ο Αρχιεπίσκοπος Παρισίων, Λουδοβίκος Καρδινάλιος Dubois, ο Νορβηγός Fridtj of Nansen και ο Αμερικανός Henry Morgenthau. Η πρωτοβουλία ανήκει στη Νομική Σχολή.

Κατά τη δεκαετία 1926-1936 οι αναγορεύσεις καταγράφονται συνοπτικά μόνον στα πρακτικά των Σχολών χωρίς να υπαινίσσονται πολιτικές ή άλλες συνδηλώσεις. Καθ' όλη τη διάρκεια του 1930 ανακηρύσσεται μόνον ένας επίτιμος διδάκτωρ, ο Voislav Marinković, υπουργός των Εξωτερικών της Γιουγκοσλαβίας σε επίσημη επίσκεψη στην Ελλάδα, από τη Νομική Σχολή. Έως τον μεγάλο εορτασμό του 1937 μεσολαβούν πέντε συνολικά αναγορεύσεις, δύο «εθιμοτυπικές» και τρεις «ακαδημαϊκές». «Εθιμοτυπικές» είναι του Ιωάννη Καντακουζηνού, ελληνικής καταγωγής, υπουργού Υγιεινής της Ρουμανίας και καθηγητή της Ιατρικής στο Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου –ο οποίος αναγορεύεται επίτιμος διδάκτορας της Ιατρικής Σχολής (Ιανουάριος 1932)– και του Nicolai Titulescu, υπουργού Εξωτερικών και διαπρεπούς καθηγητή του Αστικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου, που τιμάται τον Οκτώβριο 1933 από τη Νομική Σχολή. «Ακαδημαϊκές» είναι του Γάλλου γλωσσολόγου Antoine Meillet, του Ιταλού κλασικού φιλόλογου Ettore Romagnoli και του Κωνσταντίνου Καλλίνικου, εφημέριου της ελληνικής κοινότητας του Manchester και μεγάλου οικονόμου του Οικουμενικού Θρόνου (Νοέμβριος 1933).

Το 1937 εορτάζεται η εκατονταετηρίδα του Πανεπιστημίου. Οι εορτασμοί διήρκεσαν μία εβδομάδα (17-24 Απριλίου 1937) και η αναγόρευση των επιτίμων διδασκάλων έλαβε χώρα την τρίτη ημέρα, 19 Απριλίου 1937. Συνολικά **162** εξέχουσες προσωπικότητες της εποχής αναγορεύτηκαν **επίτιμοι διδάκτορες** από όλες τις Σχολές. Για την επιλογή των διδασκάλων ακολουθήθηκε η ίδια διαδικασία από τις Σχολές, όπως και το 1912, μόνο που τώρα οι τελικοί κατάλογοι των τιμωμένων διαμορφώνονται μετά την παρέμβαση και τον έλεγχο του μεταξικού καθεστώτος. Συγκεκριμένα: Η Φιλοσοφική Σχολή διεκδίκησε αυξημένο ποσοστό επί των αναγορεύσεων με το επιχείρημα ότι θεραπεύει μεγαλύτερο εύρος επιστημών και ανακήρυξε

70 διδάκτορες. Ο υπουργός Παιδείας της ναζιστικής Γερμανίας Bernhard Rust αναγορεύθηκε χωριστά, πρώτος από το κύριο σώμα των διδασκόντων της Σχολής, και το τιμητικό δίπλωμα με την αργυρή αναμνηστική πλακέτα της 100ετηρίδος του επιδόθηκε στο Βερολίνο, στις 13 Φεβρουαρίου 1938, από τον εκεί Πρέσβη της Ελλάδας, Αλέξανδρο Ρίζο Ραγκαβή, παρουσία του κοσμήτορα της Φιλοσοφικής Σχολής Ιωάννη Καλιτσουνάκη, ο οποίος ήταν συνδεδεμένος με το Πανεπιστήμιο του Βερολίνου, και του Σπ. Μαρινάτου, προσκεκλημένου του γερμανικού πανεπιστημίου για μια διάλεξη με θέμα τις αρχαιότητες της Κρήτης. Οι λοιπές αναγορεύσεις της Φιλοσοφικής Σχολής γίνονται συλλογικά, χωρίς ιδιαίτερες αναφορές. Μόνη εξαίρεση η περίπτωση του Wolf Meyer-Erlach, Πρύτανη του Πανεπιστημίου της Ιένας, ο οποίος έφθασε την τελευταία στιγμή στην Αθήνα για να εκπροσωπήσει το Πανεπιστήμιό του. Η Νομική Σχολή, με απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 1937, αναγόρευσε 25 επίτιμους διδάκτορες, εκ των οποίων ο επιφανέστερος ήταν ο Γάλλος Jean Zay, στέλεχος του Ριζοσπαστικού Σοσιαλιστικού Κόμματος και υπουργός Παιδείας στην κυβέρνηση του Λαϊκού Μετώπου, σε επίσημη επίσκεψη στην Αθήνα. Στη Φυσικομαθηματική Σχολή τα Τμήματα κλήθηκαν να υποβάλουν τις προτάσεις τους και στη συνέχεια εστάλη ο πλήρης κατάλογος των υποψηφίων σε όλους τους καθηγητές για την κρίση τους. Παρά την ενδελεχή προετοιμασία της τελικής συνεδρίασης η επιδιωκόμενη ομοφωνία δεν επετεύχθη και είναι η μόνη Σχολή όπου μετά τα ονόματα των 25 προτεινόμενων διδασκόντων ακολουθεί η καταγραφή των διαφωνιών των καθηγητών. Η Ιατρική Σχολή ανακήρυξε 32 επίτιμους διδάκτορες από 22 χώρες χωρίς να αναφέρονται στα πρακτικά το σκεπτικό της απόφασης ή τα κριτήρια επιλογής.

Οι τελευταίες αναγορεύσεις πριν από τον πόλεμο πραγματοποιήθηκαν το 1939 από τη Νομική και τη Φιλοσοφική Σχολή.

Την 28η Οκτωβρίου 1940 αναστέλλεται η λειτουργία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών μέχρι νεωτέρας. Η δε εκπαιδευτική λειτουργία του Ιδρύματος αναστέλλεται για ένα εξάμηνο.

Τον Μάρτιο του 1941, λίγες μέρες πριν ξεκινήσει η γερμανική επίθεση κατά της Ελλάδας, ο υφυπουργός Παιδείας Ν. Σπέντζας απηύθυνε επείγον έγγραφο προς την Πρυτανεία ζητώντας να συγκληθεί σε έκτακτη συνεδρίαση η Νομική Σχολή προκειμένου να ανακηρύξει επίτιμο διδάκτορα τον Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών Franklin Delano Roosevelt και να επιδοθεί το σχετικό ψήφισμα σε επίσημη τελετή στον Αμερικανό Πρέσβη στην Αθήνα.

Την περίοδο 1941 έως και 1945 οι Σχολές δεν πραγματοποιούν επιτιμοποιήσεις εκτός από τη Φιλοσοφική Σχολή, η οποία το 1943 πραγματοποιεί δώδεκα τελετές αναγόρευσης επιτίμων διδασκόντων. Η ίδια σχολή καθώς και η Ιατρική Σχολή ξεκινά πάλι τις τελετές αναγόρευσης το 1946. Ακολουθούν η Νομική και η Θεολογική Σχολή, με τις πρώτες τελετές να πραγματοποιούνται το 1952 και το 1953 αντίστοιχα.

Σε όλο αυτό το χρονικό διάστημα ο θεσμός της επιτιμοποίησης διδασκόντων λειτουργεί με βάση το Ν. 5343/23.3.1932 *Περί οργανισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών*, άρθρα 214, 215, 216. Στην ουσία, ο θεσμός λειτουργεί στο ίδιο πλαίσιο με αυτό του οργανισμού του 1911.

Μετά την αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου με τον Ν. 1268/16.7.1982 *Για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων*, η απονομή των τίτλων επιτίμων διδασκόντων καθώς και θέματα εθιμοτυπικού και τελετουργικού χαρακτήρα ρυθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 50, παρ. 4 από τους εσωτερικούς κανονισμούς των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Συγκεκριμένα, τα Τμήματα και όχι οι Σχολές έχουν την αρμοδιότητα της αναγόρευσης των επιτίμων διδασκόντων με τελική έγκριση της Συγκλήτου.

Από την ίδρυση του Πανεπιστημίου Αθηνών μέχρι και το **1987, έτος επετειακού εορτασμού των 150 χρόνων λειτουργίας του Ιδρύματος**, πραγματοποιήθηκαν 448 αναγορεύσεις επιτίμων διδασκόντων από όλα τα Τμήματα. Οι επίσημες εκδηλώσεις διήρκησαν από τις 2 Μαΐου 1987 έως και 6 Μαΐου 1987, και στο πλαίσιο του εορτασμού ο ποιητής Γιάννης Ρίτσος και ο ποιητής και νομπελίστας Οδυσσέας Ελύτης αναγορεύθηκαν επίτιμοι διδάκτορες του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Οι τελετές αναγόρευσης πραγματοποιήθηκαν στις 11/5/87 και στις 19/5/87 αντίστοιχα.

Στη διάρκεια του επετειακού έτους 1987 πραγματοποιήθηκαν από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής 16 αναγορεύσεις, μεταξύ των οποίων αυτή του Αρχαιολόγου Μανώλη Ανδρόνικου και του Φιλολόγου – Ιστορικού Κ. Θ. Δημαρά.

Την ίδια χρονιά η Νομική Σχολή αναγορεύει 4 διδάκτορες, η Σχολή Θετικών Επιστημών 13 διδάκτορες και η Σχολή Επιστημών Υγείας 1 διδάκτορα. Ωστόσο καμία από αυτές τις αναγορεύσεις δεν εντάχθηκε στο πλαίσιο του επετειακού εορτασμού των 150 χρόνων λειτουργίας του ΕΚΠΑ.

Μετά τον εορτασμό της 150ής επετείου από την ίδρυση του Πανεπιστημίου ενισχύθηκε ιδιαίτερα ο θεσμός της επιτιμοποίησης διδασκόντων με αποτέλεσμα τη μεγάλη αύξηση του αριθμού των αναγορευομένων.

Το ίδρυμα λειτουργεί με βάση το Ν. 1268 έως το 2011, οπότε και αντικαθίσταται από το Ν. 4009/6.9.2011 *Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων*, σύμφωνα με τον οποίο και συγκεκριμένα στο άρθρο 5 *Οργανισμός, παρ. 21 τα κριτήρια απονομής των τίτλων του Επίτιμου Διδάκτορα, του Ομότιμου και του Επίτιμου Καθηγητή* καθώς και στο άρθρο 9 *Όργανα της σχολής, παρ. 10ια Την απονομή τίτλων Επίτιμου Διδάκτορα, Ομότιμου και Επίτιμου Καθηγητή* απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της κάθε Σχολής και όχι του Τμήματος και στη συνέχεια έγκριση της Συγκλήτου.

Το 2017, έτος συμπλήρωσης 180 χρόνων λειτουργίας του Πανεπιστημίου, πραγματοποιήθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους επετειακοί εορτασμοί, στο πλαίσιο των οποίων πραγματοποιήθηκαν οι τελετές αναγόρευσης του Αρχιεπισκόπου Αχρίδος και Μητροπολίτη Σκοπίων κ. Ιωάννη Βρανισκόφσκι σε επίτιμο διδάκτορα του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και της Ακαδημαϊκού και ποιήτριας Κικής Δημουλά σε επίτιμη διδάκτορα του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας. Στη διάρκεια του έτους πραγματοποιήθηκαν συνολικά 27 τελετές αναγόρευσης επιτίμων διδασκόντων.

Την ίδια χρονιά ψηφίζεται ο Ν. 4485/4.8.2017 *Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις*, σύμφωνα με τον οποίο και συγκεκριμένα στο άρθρο 8 *Εσωτερικός Κανονισμός, παρ. 2ζ Τα κριτήρια και η διαδικασία απονομής των τίτλων του Επίτιμου Διδάκτορα, του Ομότιμου και του Επίτιμου Καθηγητή* και άρθρο 13 *Σύγκλητος, παρ. 2λγ απονέμει τους τίτλους του Επίτιμου Διδάκτορα, του Ομότιμου και του Επίτιμου Καθηγητή, μετά από εισήγηση της Συνέλευσης του οικείου Τμήματος και τελική έγκριση από την Πανεπιστημιακή Σύγκλητο.*

Από το 1862 το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών έχει αναγορεύσει σε επίτιμους διδάκτορες 1.239 εξέχουσες προσωπικότητες από τον τομέα των επιστημών, των γραμμάτων και των τεχνών, μεταξύ των οποίων και κατόχους Νόμπελ. Επίσης, μεταξύ των επιτίμων διδασκάλων, συμπεριλαμβάνονται προσωπικότητες της Πολιτικής, της Δικαιοσύνης και της Εκκλησίας.

Η αναγόρευση του επίτιμου διδάκτορα πραγματοποιείται σε δημόσια επίσημη τελετή στη Μεγάλη Αίθουσα του Πανεπιστημίου, παρουσία των Πρυτανικών Αρχών, της Συγκλήτου, του/της Κοσμήτορος της Σχολής, του/της προέδρου του Τμήματος, μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας και του ευρύτερου κοινού. Η τελετή περιλαμβάνει την προσφώνηση του Πρύτανη ή Αντιπρύτανη, την παρουσίαση του έργου και της προσωπικότητας του τιμωμένου ή τιμωμένης, την ανάγνωση των κειμένων του Ψηφίσματος, της Αναγόρευσης και του Διδακτορικού Διπλώματος από τον/την Πρόεδρο του οικείου Τμήματος, την περιένδυση του τιμωμένου/ης με την τήβεννο της Σχολής από τον Κοσμήτορα και την επίδοση της περγαμηνής. Η εκδήλωση ολοκληρώνεται με ομιλία του τιμωμένου.

Τα κείμενα συντάσσονται ειδικά για κάθε τιμωμένο πρόσωπο στην αρχαία ελληνική γλώσσα, κατά κανόνα από μέλος ΔΕΠ του Τομέα Κλασικής Φιλολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής.

*** Σημείωση: Συνολικός αριθμός αναγορεύσεων έως τον Ιούνιο 2018: 1239.**

Το κείμενο για την περίοδο έως το 1941 βασίστηκε στο άρθρο της αναπληρώτριας καθηγήτριας του ΕΚΠΑ Άννας Καρακατσούλη: «Διεθνείς σχέσεις και ακαδημαϊκή κοινότητα: Οι επίτιμοι διδάκτορες του Πανεπιστημίου Αθηνών, 1912-1941», *Τα Ιστορικά*, τχ. 36 (Ιούνιος 2002), σ. 129-164, την οποία και ευχαριστούμε για την άδεια χρήσης του. Στοιχεία για την επόμενη περίοδο αντλήθηκαν από το Αρχείο του Τμήματος Δημοσίων Σχέσεων, Εθιμοτυπίας και Πολιτιστικών Εκδηλώσεων.



Στο ΙΑΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ

προσφορά τιμής και ευχαριστίας

Ο Πρόεδρος του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
καθηγητής ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Κ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ



10

Ευεργέτες
και Δωρητές:
απόδοση τιμής

Ευεργεσία και Πανεπιστήμιο Αθηνών

Όταν ιδρύθηκε το «Οθώνειον Πανεπιστήμιον», αντιμετώπιζε βασικές ελλείψεις σε κτήρια, βιβλιοθήκες και επιστημονικό εξοπλισμό. Καθώς τα υλικά μέσα του νέου κράτους ήταν ούτως ή άλλως πενιχρά, οι πανεπιστημιακές αρχές αποφάσισαν να απευθύνουν εκκλήσεις ενίσχυσης του Ιδρύματος προς τους ιδιώτες. Ο δεύτερος κατά σειρά πρύτανης, Γεώργιος Α. Ράλλης, εξέδωσε την 1η Δεκεμβρίου 1838 «επίκληση» προς τους απανταχού Έλληνες και φιλέλληνες στα αρχαία ελληνικά, ζητώντας τους να καλύψουν τις ελλείψεις αυτές με βιβλία και με όργανα των φυσικών επιστημών, τονίζοντας παράλληλα τις δωρεές που είχαν εν τω μεταξύ γίνει αυθόρμητα. Η ανταπόκριση ήταν άμεση και εντυπωσιακή. Ενθαρρυσμένος, στις 26 Ιανουαρίου 1839 απηύθυνε δεύτερη έκκληση σε συγκέντρωση επιφανών προσώπων της αθηναϊκής κοινωνίας με σκοπό την ανέγερση κτηρίου για τη στέγαση του ιδρύματος. Συγκροτήθηκε τότε επιτροπή, η «επί των συνδρομών προς ανέγερσιν ελληνικού πανεπιστημίου Επιτροπή», η οποία εγκρίθηκε επίσημα μετά από λίγο με Βασιλικό Διάταγμα. Μέλη της ήταν οι αγωνιστές του '21 Θ. Κολοκοτρώνης, Γ. Κουντουριώτης, Α. Ζαΐμης, οι δύο τελευταίοι και μέλη του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο ανακτοσύμβουλος Α. Χ. Βράνδης (Brandis), ο πρύτανης Γ. Ράλλης, οι καθηγητές Ν. Βάμβας και Κ. Σχινάς, ο τραπεζίτης Θ. Ράλλης και ο γυμνασιάρχης Γ. Γεννάδιος. Η επιτροπή κατόρθωσε να κάνει με επιτυχία γνωστό, μέσα και έξω από το ελληνικό βασίλειο, ότι ανεγείρεται «διά συνδρομών» το Ελληνικό Πανεπιστήμιο. Οι Έλληνες, εντός και εκτός ελληνικού βασιλείου, ευκατάστατοι και μη, ανταποκρίθηκαν μαζικά, συνεχίζοντας άλλωστε την προεπαναστατική παράδοση του νεοελληνικού διαφωτισμού για ενίσχυση της παιδείας από ιδιώτες. Τα ονόματα των δωρητών και τα ποσά των δωρεών δημοσιεύονταν σε λεπτομερείς ονομαστικούς καταλόγους στον Τύπο, στα Φύλλα της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως και στους ετήσιους απολογιστικούς λόγους των απερχόμενων πρυτάνεων. Σε αυτούς τους καταλόγους μπορεί κάποιος εύκολα να διαπιστώσει τη συμμετοχή στον έρανο για την ανέγερση του κτηρίου του ιδρύματος πολιτών από την Αθήνα, την επαρχία και απομακρυσμένα νησιά, από ευημερούσες ελληνικές παροικίες της Ευρώπης και ελληνικές

κοινότητες της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Μαζί με αυτούς ανταποκρίθηκε στην έκκληση αυτή αξιοσημείωτος αριθμός ανθρώπων μη ελληνικής καταγωγής.

Για τον μητροπολιτικό ή ομογενειακό ελληνισμό η παντοειδής ενίσχυση του αρτισύστατου Ιδρύματος θεωρήθηκε αυτονόητο καθήκον, στο πλαίσιο της προσπάθειας για τη γενικότερη πνευματική πρόοδο του νεαρού Βασιλείου. Η συμβολή των αλλοδαπών υπήρξε το αποτέλεσμα του ενθουσιασμού της ευρωπαϊκής, κυρίως, κοινής γνώμης για την πολιτική ανάταση του ελληνικού έθνους, διάχυτου ήδη από τα χρόνια του Αγώνα της Ανεξαρτησίας, με την ανάπτυξη μιας πρωτοφανούς σε έκταση, βάθος και διάρκεια φιλελληνικής κίνησης, σε συνδυασμό με την έξαρση του κλασικιστικού-ρομαντικού ιδεώδους: η στήριξή τους έγινε κυρίως είτε με χρηματική συμμετοχή στον έρανο που πραγματοποιούσε η Επιτροπή για την ανέγερση του κτηρίου, είτε (και) με δωρεές βιβλίων ή επιστημονικού-εποπτικού υλικού, ως αυτονόητη ηθική υποχρέωση προς τη χώρα που απετέλεσε έναν από τους βασικούς πυλώνες του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Επρόκειτο συνήθως για πρόσωπα υψηλά ιστάμενα στην κρατική και κοινωνική ιεραρχία των χωρών τους (διπλωμάτες, ευγενείς, καθηγητές πανεπιστημίων), μέλη επιτροπών σχετικών με την ελληνική υπόθεση, αλλά και για ακαδημίες, πανεπιστήμια και άλλα επιστημονικά ιδρύματα. Μία από τις μεγαλύτερες δωρεές αλλοδαπού που έγινε ποτέ ήταν αυτή του πρώην ηγεμόνα της Σερβίας Μίλος Οβρένοβιτς (1780-1860), με τη μεσολάβηση του καθηγητή και πρώτου πρύτανη του Ιδρύματος Κωνσταντίνου Σχινά. Με τη γενναία χορηγία του των 25.000 δραχμών το 1842, συνέβαλε αποφασιστικά στην ολοκλήρωση της ανέγερσης του ιστορικού κτηρίου του Πανεπιστημίου Αθηνών και στην αποτροπή της υποθήκευσής του λόγω οικονομικού αδιεξόδου. Για τον ίδιο σκοπό, άλλωστε, ο βασιλιάς Όθων συνεισέφερε το ποσό των 50.000 δραχμών περίπου. Η ανέγερση, λοιπόν, του ιστορικού κτηρίου του Πανεπιστημίου Αθηνών, στην οδό Πανεπιστημίου, πραγματοποιήθηκε με την παραπάνω συλλογική προσπάθεια.

Η ενίσχυση του Πανεπιστημίου Αθηνών έγινε εθνικό θέμα για τον ελληνισμό και μια από τις πρώτες εκδηλώσεις του φαινομένου του «ευεργετισμού» του 19ου αιώνα, που προίκισε το ελληνικό κράτος με πολιτιστικά και κοινωνικής πρόνοιας ιδρύματα και θεσμούς. Η λειτουργία του έγινε δυνατή χάρη στη συνέγερση που προκάλεσε το ίδιο το γεγονός της ίδρυσής του στους κόλπους του ελληνισμού, μητροπολιτικού και ομογενειακού. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο πρώτος κληροδότης του ιδρύματος, ο Αθηναίος Δημήτριος Γαλανός (1760-1833), με τη διαθήκη του από την Καλκούτα της Ινδίας το 1833, πριν καν ιδρυθεί το πανεπιστήμιο, διέθεσε τη μισή του περιουσία του και το πνευματικό του έργο, πολύτιμες μεταφράσεις έργων ινδικής λογοτεχνίας, «εις την πρώτην εις τας Αθήνας Ακαδημίαν», προσβλέποντας στην ίδρυση του πνευματικού αυτού κέντρου.

Ανακαλώντας πιθανώς τις μνήμες μιας πολυετούς παράδοσης, που είχε αναγάγει τον θεσμό της χορηγίας προς την πόλη σε ύψιστο καθήκον, ένα μεγάλο πλήθος επώνυμων, αλλά και ανώνυμων Ελλήνων –διαφόρων κοινωνικών τάξεων και οικονομικού επιπέδου (έμποροι,

εκπαιδευτικοί, στρατιωτικοί, ναυτικοί, ιερωμένοι, καλλιτέχνες, κτηματίες, χειρώνακτες)– έσπευσε από την πρώτη κιόλας στιγμή να προσφέρει οτιδήποτε θα μπορούσε να αποβεί χρήσιμο ως προς την εκπλήρωση του παραπάνω στόχου. Συνδέθηκε άμεσα, όπως φαίνεται καθαρά από τις σωζόμενες πηγές, με την πνευματική αφύπνιση του Γένους.

Η συμμετοχή στον έρανο για την ανέγερση του κτηρίου και οι προσφορές σε βιβλία και άλλο εκπαιδευτικό υλικό ήταν μια μόνο μορφή της ενίσχυσης του Πανεπιστημίου. Ταυτόχρονα με πρωτοβουλία των ιδιωτών, άλλη συνηθισμένη μορφή ενίσχυσής του ήταν η ίδρυση κληροδοτημάτων, για να δίνονται υποτροφίες σε άπορους και επιμελείς φοιτητές, συχνά από τον τόπο καταγωγής του κληροδότη, για τις σπουδές τους στο ίδιο το ίδρυμα ή για ειδικευση στο εξωτερικό. Η μορφή του κληροδοτήματος ήταν τα έσοδα από ακίνητα ή μετοχές. Οι κληροδότες του ιδρύματος συχνά ήταν άγαμοι ή έγγαμοι χωρίς τέκνα. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται πολλοί ξενιτεμένοι Έλληνες, οι οποίοι συνήθως συνδύαζαν την προσφορά τους προς το Ίδρυμα με ανάλογες προς τις ιδιαίτερες πατρίδες τους. Επίσης, πολλοί καθηγητές του ιδρύματος ή μέλη της οικογένειάς τους. Ο πρώτος που κληροδότησε ακίνητο για υποτροφίες φοιτητών με τη διαθήκη του το 1839 ήταν ο καθηγητής Ιατρικής Σχολής Δημήτριος Μαυροκορδάτος (1811-1839) και αυτό συνεχίστηκε αδιάλειπτα, μέχρι τη σύγχρονη εποχή. Σε όλο το διάστημα της ζωής του ιδρύματος πάρα πολλοί νέοι, κατόπιν και νέες, υποστηρίχθηκαν στις σπουδές τους με αυτόν τον τρόπο.

Σύντομα μέσω των κληροδοτημάτων συγκεντρώθηκε μεγάλη περιουσία, κυρίως σε ακίνητα, την οποία όμως το ίδρυμα, στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, δεν μπορούσε να τη χρησιμοποιήσει κατά βούληση για την κάλυψη, για παράδειγμα, των τρεχουσών αναγκών. Οι όροι των δωρεών και των κληροδοτημάτων για τη διαχείρισή τους από το ίδρυμα ήταν στην πλειοψηφία τους δεσμευτικοί: χρήση των δωρεών και των εισοδημάτων των ακινήτων για την απονομή υποτροφιών, θέσπιση επιστημονικών διαγωνισμών ή ίδρυση επιστημονικών παραρτημάτων. Στην περίπτωση που οι δωρεές και τα κληροδοτήματα ήταν σε μετρητά, έπρεπε συνήθως, σύμφωνα με τις επιθυμίες των διαθετών, να επενδυθούν σε σταθερές αξίες Τράπεζας και να χρηματοδοτήσουν τους συγκεκριμένους σκοπούς. Το Πανεπιστήμιο Αθηνών δεσμεύεται και σήμερα για τη διαχείριση των κληροδοτημάτων του σύμφωνα με τους σκοπούς και το πνεύμα του διαθέτη και υπόκειται σε κρατικό έλεγχο.

Ο μεγαλύτερος από τους κληροδότες και ευεργέτες του ιδρύματος υπήρξε ο κρητικός Αντώνιος Παπαδάκης (1810-1878), ο οποίος κληροδότησε το σύνολο της κινητής και ακίνητης περιουσίας του στο ίδρυμα. Από την αιχμαλωσία του στην Αίγυπτο στην παιδική του ηλικία κατά την Ελληνική Επανάσταση και από εκεί στην Κωνσταντινούπολη, την Οδησό και την Αθήνα, παρά τις περιπετειώδεις συνθήκες του βίου του, απέκτησε μεγάλη περιουσία, την οποία αφιέρωσε για την απελευθέρωση της πατρίδας του Κρήτης, τη φιλανθρωπία και το ανώτατο πνευματικό ίδρυμα της χώρας. Το κληροδοτήμα Παπαδάκη εξακολουθεί και σήμερα να είναι από τα πιο σημαντικά για χορήγηση υποτροφιών στους φοιτητές και φοιτήτριες του ιδρύματος.



ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
ΤΟΙΣ ΔΟΙΔΙΜΟΙΣ ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΙΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙΣ

ΘΘΩΝΙ
ΤΩ ΠΡΩΗΝ ΒΑΣΙΛΕΙ
ΙΔΡΥΤΗ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΤΗ.

ΔΗΜΗΤΡΙΩ, ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΩ,
ΠΑΥΛΩ, ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΩ,
ΤΟΙΣ ΑΔΕΛΦΟΙΣ ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΩ, ΓΡΥΠΑΡΗ,
ΔΗΜ. ΣΤΥΛ, ΔΗΜΗΤΡΙΔΑΗ,
ΙΟΥΛΙΑ, ΑΛΞΕ, ΔΙΟΜΗΔΟΥΣ

ΑΝΤΩΝΙΩ, ΠΑΠΑΔΑΚΗ,
ΘΕΟΔΩΡΩ, ΑΡΕΤΑΙΩ,
ΝΙΚΟΛΑΩ, ΓΡΥΠΑΡΗ,
ΑΛΞΕΑΝΔΡΩ, ΔΙΟΜΗΔΕΙ
ΓΕΩΡΓΙΩ, ΦΩΤΕΙΝΩ.

Από τους άλλους μεγάλους ευεργέτες του Πανεπιστημίου Αθηνών πρέπει να μνημονευθεί ο ομογενής στην τσαρική Ρωσία Ιωάννης Δομπόλης (1769-1850), φίλος και συνεργάτης του Ιωάννη Καποδίστρια. Με τη διαθήκη του το 1849 διέθεσε σχεδόν όλη την περιουσία του στο ελληνικό κράτος για την ανέγερση και συντήρηση στην Αθήνα Πανεπιστημίου με το όνομα του Καποδίστρια. Το παραπάνω ποσό θα κατετίθετο στη Ρωσική Αυτοκρατορική Τράπεζα και θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί, μαζί με τους τόκους που θα προέκυπταν, από το 1906. Για να εισπραχθεί το κληροδότημα, που το 1906 έφτασε στο ιλιγγιώδες ποσό των 7.600.000 δρχ., επειδή υπήρχε ήδη το Πανεπιστήμιο Αθηνών, με το όνομα τότε «Εθνικόν», με τον πανεπιστημιακό Οργανισμό του 1911 συγκροτήθηκαν δύο πλέον πανεπιστήμια, το «Εθνικόν», που περιελάμβανε τις θετικές σχολές, και το «Καποδιστριακόν», που περιελάμβανε τις θεωρητικές, αλλά με κοινή σύγκλητο και κοινή γενική επωνυμία. Από το παραπάνω ποσό πρόλαβε να εισπραχθεί, σύμφωνα με πηγές του ιδρύματος, περίπου ένα εκατομμύριο δραχμές, καθώς το υπόλοιπο, μετά τη Ρωσική Επανάσταση, χάθηκε για το πανεπιστήμιο.

Μέσα στον 19ο αιώνα και λίγο μετά μπορούν να αναφερθούν ενδεικτικά μεγάλοι ευεργέτες όπως ο αεροπαγίτης Παύλος Παυλόπουλος (1818-1887), ο Δημήτριος Πλατυγένης (1803-1856), ο Ανανίας Βατοπεδινός (1806-1876), ο Αντώνιος Ι. Αντωνιάδης (1836-1905) και οι σίφνιοι αδελφοί Νικόλαος και Αριστόδημος και Γρυπάρης, οι οποίοι διά «δωρεάς αιτία θανάτου» δώρισαν το 1910 το σύνολο της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους στο ίδρυμα.

Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει το πλήθος των ανθρώπων από χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα, που με την προσφορά τους απέδειξαν ότι η υποστήριξη του πρώτου ελληνικού πανεπιστημίου είχε το χαρακτήρα παλλαϊκής κινητοποίησης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο ηπειρώτης Ιωάννης Όκκας, ακονιστής μαχαιριών, γύρω στα μέσα του 19ου αιώνα κληροδότησε 25 δραχμές και τα εργαλεία της δουλειάς του «προς επαύξησιν» των οικονομικών του Πανεπιστημίου. Ο κατάλογος στην περίπτωση αυτή είναι πράγματι ανεξάντλητος.

Άλλες μορφές δωρεών προς το Πανεπιστήμιο ήταν η θέσπιση λογοτεχνικών, θεατρικών και επιστημονικών διαγωνισμών, που πραγματοποιούνταν με πρωτοβουλία και δωρεές πλούσιων ομογενών και ημεδαπών, αλλά με διοργανωτή και επιστημονικό υπεύθυνο για την κρίση το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Οι πανεπιστημιακοί Διαγωνισμοί ή «Αγώνες», όπως ο Ράλλειος, ο Βουτσινάιος, ο Ροδοκανάκειος, ο Λασάνειος, ο Οικονόμειος, το Σγούτειον και το Θεοφανοπούλειον Νομικόν Διαγώνισμα και άλλοι έδωσαν την ευκαιρία να δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους νέοι λογοτέχνες και επιστήμονες, γνώρισαν μεγάλη απήχηση, ιδίως μέσα στο 19ο αιώνα, έδωσαν ώθηση αλλά και επηρέασαν ταυτόχρονα την πνευματική ζωή του τόπου, λογοτεχνική και επιστημονική.

Σημαντικότατο ρόλο για την επιστημονική λειτουργία του Πανεπιστημίου Αθηνών έπαιξαν τα γενναία κληροδοτήματα και δωρεές για την ίδρυση και λειτουργία των επιστημονικών του παραρτημάτων και κυρίως των νοσοκομείων του. Το Αστεροσκοπείο Αθηνών, αρχικά

παράρτημα του Πανεπιστημίου Αθηνών, ανεγέρθηκε το 1842 και εξοπλίστηκε χάρη στη δωρεά του Γεωργίου Σ. Σίνα. Τα δύο πανεπιστημιακά νοσοκομεία, Αρεταίειο και Αιγινήτειο, έχουν το όνομα των ιατρών καθηγητών του ιδρύματος που διέθεσαν την περιουσία τους για τη δημιουργία τους.

Ο Δημήτριος Αιγινήτης (1818-1884) με τη διαθήκη του το 1875 διέθεσε μετοχές «προς ίδρυσιν ιδίου καταστήματος, εντός του οποίου να γίνεται η διδασκαλία των κλινικών παραδόσεων». Το Αιγινήτειο Νοσοκομείο ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1904, όπου στεγάσθηκε η νευρολογική και ψυχιατρική κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο Θεόδωρος Αρεταίος (1829-1893) με τη διαθήκη του το 1892 κληροδότησε περίπου ένα εκατομμύριο δραχμές για να ιδρυθεί Χειρουργική και Γυναικολογική Κλινική «υπό Θεοδώρου και Ελένης Αρεταίου». Το νοσοκομείο άρχισε να λειτουργεί από το 1898 και έδωσε πολύ μεγάλη ώθηση στην Ιατρική Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση στη χώρα μας. Χιλιάδες φοιτητές της Ιατρικής, μετέπειτα γιατροί που άσκησαν το λειτούργημά τους στη χώρα μας ή διέπρεψαν στο εξωτερικό, μνήθηκαν στην ιατρική επιστήμη στο Αρεταίειο Νοσοκομείο. Ο καθηγητής της Ιατρικής Σπυρίδων Μαγγίνας (1839-1919) κληροδότησε όλη του την περιουσία στο ίδρυμα για ίδρυση και συντήρηση Μαιευτηρίου στο Αρεταίειο. Επίσης, ο δικαστικός Δημοσθένης Τσιβανόπουλος (1838-1921) και η σύζυγός του Ελένη κληροδότησαν την περιουσία τους για την ανέγερση Παθολογικού Νοσοκομείου.

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών εκδήλωνε την ευγνωμοσύνη του προς τους δωρητές με πολλούς τρόπους. Η ίδια η δημοσίευση των ονομάτων τους μέσω του Τύπου, των Πρυτανικών Λόγων και των Φ.Ε.Κ. σκόπευε στην απόδοση τιμής προς αυτούς, αλλά και στην πρόκληση της φιλοτιμίας του κοινού. Κατά καιρούς κόβονταν αναμνηστικά μετάλλια για τους ευεργέτες και «συνδρομητές» του Ιδρύματος και καθιερώθηκε από το 1842 να τιμάται η μνήμη τους με μνημόσυνο κατά τον εορτασμό των Τριών Ιεραρχών, εκτός από τα ξεχωριστά μνημόσυνα. Παράλληλα, οι τιμές που οι εκάστοτε πρυτανικές αρχές απέδιδαν στους μεγάλους ευεργέτες και δωρητές αποτυπώνονταν με προσωπογραφίες και προτομές, με αναγραφή των ονομάτων τους σε τιμητικές μαρμάρινες στήλες στους πιο επίσημους χώρους του και με την έκδοση ειδικών έργων με πληροφορίες για την προσφορά και τη ζωή τους.

Από τα μέσα του 20ού αιώνα περίπου και εξής, παρατηρείται αύξουσα η τάση οι δωρεές, κληροδοσίες, αθλοθεσίες προς το Πανεπιστήμιο Αθηνών είτε μεγάλης είτε μικρότερης αξίας να γίνονται σε μεγάλο ποσοστό από πρόσωπα που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με το Ίδρυμα: άλλες από τους ίδιους τους καθηγητές του, και άλλες από πρόσωπα της οικογένειάς τους, κυρίως συζύγους και τέκνα και σε μικρότερο βαθμό από αδέρφια και άλλους συγγενείς. Ταυτόχρονα, το ποσοστό των γυναικών κληροδοτριών, δωρητριών ή και αθλοθετριών ανήλθε κατά την ίδια χρονική περίοδο στο ένα τρίτο του συνόλου. Μέχρι τότε η αναλογία ανδρών και γυναικών ευεργετών και δωρητών ήταν περίπου εννέα προς ένα. Οι συγκεκριμένες δωρεές, κληροδοσίες, αθλοθεσίες γίνονται στην περίπτωση των έγγαμων από κοινού, από τη σύζυγο ή

(σπανιότερα) τον σύζυγο στο όνομα και του εκλιπόντος μέλους του ζεύγους, κάτι που δεν ήταν ασυνήθιστο και παλαιότερα. Ενδεικτικά αναφέρονται οι μεγάλοι ευεργέτες και ευεργέτιδες Γεώργιος Φωτεινός (1878-1958), Πολυτίμη Τσιβανοπούλου (1900-1967), Μαρία Σπ. Στάη (1880-1960), Σοφία Ν. Σαριπόλου (1916-1963), Πέτρος Παπουλάκος, Αλέξανδρος Διομήδους (1874-1950) και η σύζυγός του Ιουλία (1873-1946), Κωνσταντίνος Δείρμεντζόγλου (1886-1970), Νικόλαος Κ. Τσαγκάρης (1931-1977).

Η ύπαρξη επίσης ιδιαίτερα εύπορων χορηγών, από τον επιχειρηματικό ή εφοπλιστικό χώρο, αποτελεί πλέον μία πραγματικότητα, η οποία λαμβάνει χώρα ως μέρος μάλλον της γενικότερης φιλανθρωπικής τους δραστηριότητας. Τέλος, ένα ακόμη νέο στοιχείο είναι οι δωρεές που πραγματοποιούνται εκ μέρους εταιρειών, ιδρυμάτων, νομικών προσώπων ή παγκόσμιων οργανισμών και αφορούν συχνά μεγάλα ποσά.

Σήμερα, δεδομένης της μη επαρκούς κρατικής οικονομικής στήριξης του ιδρύματος, οι χορηγίες επιδιώκονται και αντίστροφα, από το ίδιο το Πανεπιστήμιο, για την εύρεση πόρων με σκοπό την ενίσχυση των υποδομών του και της έρευνας.

* Για το φαινόμενο του ευεργετισμού και για τα βιογραφικά στοιχεία των δωρητών και ευεργετών του ιδρύματος, βλ. Ανδρέας Αντωνόπουλος – Χαρίκλεια Μπαλή, *Ευεργέτες και δωρητές του Πανεπιστημίου Αθηνών, Α΄ 1837-1944 και Β΄ 1945-1982*, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα 2003 και 2007.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΜΠΑΛΗ
ΕΔΙΠ, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, ΕΚΠΑ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΔΙΠ, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, ΕΚΠΑ

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών τιμά τους Δωρητές και Ευεργέτες του

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών τίμησε τους Δωρητές και Ευεργέτες του με μια ιδιαίτερη συμβολική εκδήλωση που οργανώθηκε στο πλαίσιο του εορτασμού της 180ής επετείου από την ίδρυσή του. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 26 Απριλίου 2017 και ώρα 19.00 στη Μεγάλη Αίθουσα του Πανεπιστημίου Αθηνών (κεντρικό κτήριο, Πανεπιστημίου 30). Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών από την ίδρυσή του περιβλήθηκε με ένα ιδιαίτερα υψηλό κύρος ως το πρώτο και μόνο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της χώρας, συνδεδεμένο με τις προσδοκίες της ελληνικής κοινωνίας για επιστημονική πρόοδο και ευημερία. Για την εκπλήρωση της αποστολής του υπήρξε αποδέκτης μεγάλων ευεργεσιών και δωρεών τόσο στα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του, όσο και μετέπειτα, μέχρι και σήμερα. Στην τιμητική εκδήλωση της 26ης Απριλίου ο ομότιμος καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών Ν. Αλιβιζάτος ανέπτυξε το θέμα «Χορηγική παράδοση και νέες προκλήσεις». Ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου, καθηγητής Μ.-Α. Δημόπουλος, απένειμε τιμητικές πλακέτες σε ένδειξη αναγνώρισης της προσφοράς και τιμής στους σημαντικότερους εν ζωή Δωρητές και Ευεργέτες του ιδρύματος:

- Αθανάσιο και Μαρίνα Μαρτίνου
- Σπυρίδωνα Μεταξά
- Πρόεδρο Συλλόγου «ΕΛΠΙΔΑ» κυρία Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη
- Ερευνητή Γεώργιο Μπεχράκη
- Σύλλογο Γονιών Παιδιών με Νεοπλασματική Ασθένεια «ΦΛΟΓΑ»
- κυρία Ευθυμία Φώτη – Ένωση Ελλήνων Φυσικών
- Ίδρυμα ΣΤΑΥΡΟΣ Σ. ΝΙΑΡΧΟΣ
- Πρόεδρο Ιδρύματος ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ. ΩΝΑΣΗΣ κύριο Αντώνιο Παπαδημητρίου
- Ίδρυμα ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ

- Ίδρυμα ΙΩΑΝΝΗ Σ. ΛΑΤΣΗ
- Ίδρυμα ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ & ΕΦΗΣ ΜΙΧΕΛΗ
- Ίδρυμα ΙΒΑΝ ΣΑΒΒΙΔΗ
- Ίδρυμα Α. Γ. ΛΕΒΕΝΤΗ
- Ελληνική Ένωση Τραπεζών
- ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
- ALPHA BANK
- Σύνδεσμο Φαρμακευτικών Επιχειρήσεων Ελλάδος
- Πανελλήνια Ένωση Φαρμακοβιομηχανίας
- ΟΠΑΠ Α.Ε.
- Όμιλο ΟΤΕ
- Όμιλο ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ

Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο πλαίσιο της εκπλήρωσης των όρων των κληρονομιών και δωρεών που διαχειρίζεται μέσω της Διεύθυνσης Κληροδοτημάτων –από και αυτό δείγμα ευεργεσίας–, χορήγησε το 2016 μεγάλο αριθμό υποτροφιών σε φοιτητές, για προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, συνολικού ύψους 3.023.000 ευρώ. Συγκεκριμένα, το 2016 χορηγήθηκαν σε φοιτητές από όλους τους επιστημονικούς κλάδους:

- 2.451.910 ευρώ για προπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα
- 149.745 ευρώ για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα
- 421.345 ευρώ για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό.

Ο συνολικός αριθμός των νέων υποτρόφων ανήλθε στους 307, ενώ η διαδικασία πληρωμής, με τη συνεργασία της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, πραγματοποιείται, πλέον, εξ ολοκλήρου μέσω internet banking. Επιπλέον, δόθηκε το ποσό των 76.662 ευρώ σε φοιτητές και φοιτήτριες που διακρίθηκαν για τις επιδόσεις τους και για τη συγγραφή ακαδημαϊκών εργασιών, υπό μορφή χρηματικών βραβείων. Τέλος, διατέθηκε το ποσό των 76.229 ευρώ σε διάφορες χορηγίες (Ακαδημία Αθηνών, Αρεταίειο Νοσοκομείο) για εξοπλισμό ερευνητικών εργαστηρίων, εκτυπώσεις επιστημονικών εργασιών, καθώς και προμήθεια βιβλίων.



26/4/2017. Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών τίμησε τους Δωρητές και Ευεργέτες του με μια ιδιαίτερη συμβολική εκδήλωση που οργανώθηκε στο πλαίσιο του εορτασμού της 180ής επετείου από την ίδρυσή του. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στη Μεγάλη Αίθουσα του Πανεπιστημίου Αθηνών.





11

Επετειακές
εκδηλώσεις
για τα 180 χρόνια
του ΕΚΠΑ



Το έτος 2017 συμπληρώθηκαν 180 χρόνια από την ίδρυση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και διοργανώθηκαν επίσημες εκδηλώσεις και τελετές στο πλαίσιο του εορτασμού των 180 χρόνων.

Η **Επίσημη Τελετή Εορτασμού της 180ής επετείου** από την Ίδρυση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών πραγματοποιήθηκε στις **3 Μαΐου 2017**. Η εκδήλωση αυτή, την οποία τίμησε με την παρουσία του η Α.Ε. ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κύριος Προκόπιος Παυλόπουλος εκφωνώντας ομιλία, αποτέλεσε και την κεντρική εκδήλωση για τον μήνα Μάιο. (Ομιλίες της εκδήλωσης παραθέτουμε παρακάτω.)

Όμως προηγήθηκαν εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στο Πανεπιστήμιο Αθηνών όπως η εκδήλωση για το **Κοινωνικό Έργο του ΕΚΠΑ**, 180 χρόνια προσφοράς, που έλαβε χώρα στις 23 Φεβρουαρίου 2017 στη Μεγάλη Αίθουσα του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο κεντρικό κτήριο. Σε αυτήν την εκδήλωση μετά την προσφώνηση του Πρύτανη, Καθηγητή κ. Μελέτιου-Αθανάσιου Δημόπουλου, απηύθυνε χαιρετισμό ο Αναπληρωτής Πρύτανης Υγείας και Κοινωνικής Πολιτικής, Καθηγητής κ. Γεώργιος Ζωγράφος και παρουσίασε το κοινωνικό έργο της Σχολής Επιστημών Υγείας. Ακολούθησαν και οι παρουσιάσεις των Κοσμητόρων για το κοινωνικό έργο των σχολών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τέλος, είχαμε τις ομιλίες από Καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών και η εκδήλωση έκλεισε με την ομιλία του Προϊσταμένου του Τμήματος Μουσείων και Ιστορικών Αρχείων, κύριου Ευάγγελου Παπούλια.

Ακολούθησε η εκδήλωση **προς τιμήν των Δωρητών και Ευεργετών του Ιδρύματος**, που έλαβε χώρα στις 26 Απριλίου 2017, κατά την οποία, μετά την προσφώνηση του Πρύτανη, Καθηγητή κ. Μελέτιου-Αθανάσιου Δημόπουλου, εκφωνήθηκε η ομιλία του Ομότιμου Καθηγητή της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Νικόλαου Αλιβιζάτου και στο πέρας της εκδήλωσης απονεμήθηκαν τιμητικές πλακέτες στους Δωρητές και Ευεργέτες.

Οι εορτασμοί συνεχίστηκαν με τις εκδηλώσεις, πρώτον, για τη **συμβολή των Επτανήσιων Καθηγητών στο Πανεπιστήμιο Αθηνών την περίοδο 1837-1937**, που έγινε στις 17 Μαΐου 2017 υπό την αιγίδα της Α.Ε. του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Προκόπιου Παυλόπουλου και, δεύτερον, με την τελετή της **30ής επετείου του προγράμματος ΘΥΕΣΠΑ**, που έγινε στις 26 Ιουνίου 2017.



Στιγμιότυπο από την εκδήλωση «Το Λάβαρο του Πανεπιστημίου Αθηνών: Σύγχρονες Εικαστικές Προσεγγίσεις».

Κατόπιν, ιδιαίτερης σημασίας είναι και η εκδήλωση με τίτλο: «**Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και η Κύπρος**», που πραγματοποιήθηκε στις 3 Νοεμβρίου 2017.

Ξεχωριστές είναι και οι εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στο Μουσείο Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών (Θόλου 5 και Κλεψύδρας, Πλάκα), με πρώτη την τελετή εγκαινίων της περιοδικής έκθεσης του Μουσείου Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών «**Το Λάβαρο του Πανεπιστημίου Αθηνών: Σύγχρονες Εικαστικές Προσεγγίσεις**» στις 6 Μαΐου 2017 και ακολούθως με την τελετή εγκαινίων της έκθεσης «**Σατιρικοί Χάρτες: Χαρτογραφικές Καταγραφές και Διδάγματα Ιστορίας**» στις 7 Νοεμβρίου 2017.

Επίσης, το Ιστορικό Αρχείο του Πανεπιστημίου Αθηνών που αποτελεί το σημαντικότερο και μεγαλύτερο αρχείο φορέα ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα μας παρέμεινε το Σάββατο

7 Οκτωβρίου 2017 ανοικτό στο κοινό προκειμένου να ταξιδέψει τους επισκέπτες του στο χρόνο μέσα από σπάνια χειρόγραφα (Κ. Παλαμά, Ελ. Βενιζέλου, Γ. Παπανδρέου κ.ά.), φωτογραφικό και ηχητικό υλικό. Το Ιστορικό Αρχείο οργάνωσε την εκδήλωση **«Ψηφιοποίηση και λημματογράφηση Αρχείου Πρωτοκόλλου ΕΚΠΑ, 1837-1950»** στις 23 Οκτωβρίου 2017, που πραγματοποιήθηκε στο Αμφιθέατρο «Άλκης Αργυριάδης» στο κεντρικό κτήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών. Πολύ σημαντική εκδήλωση που έλαβε χώρα στην Αίθουσα «Κ. Θ. Δημαράς» του Ιστορικού Αρχείου αποτέλεσε το συνέδριο **«Φοιτητική Ζωή και Κινήματα στο Ελληνικό Πανεπιστήμιο»**, που πραγματοποιήθηκε στις 9 και 10 Νοεμβρίου 2017.

Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων τα Πανεπιστημιακά Μουσεία (Μουσεία της Σχολής Επιστημών Υγείας στις πανεπιστημιακές εγκαταστάσεις στο Γουδί, τα Μουσεία της Πανεπιστημιούπολης Ζωγράφου, το Μουσείο Ιστορίας και το Ιστορικό Αρχείο στο κέντρο της Αθήνας) παρέμειναν ανοικτά για το ευρύ κοινό στις 6 Μαΐου 2017 και στις 7 Οκτωβρίου 2017, με παράλληλες ανά χρονικά διαστήματα ξεναγήσεις, με σκοπό να ενημερωθεί ο επισκέπτης για τον επιστημονικό και πολιτιστικό πλούτο του Πανεπιστημίου.

Για τα 180 χρόνια λειτουργίας του, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών καθιέρωσε την Ημέρα **«Ανοικτών Πυλών»**, για την επίσκεψη μαθητών και μαθητριών λυκείου στις Σχολές και στα Τμήματα του Πανεπιστημίου. Στόχος της πρωτοβουλίας ήταν η ενημέρωση των μαθητών/τριών για το αντικείμενο σπουδών που τους ενδιαφέρει και η ξενάγησή τους στους πανεπιστημιακούς χώρους. Ως Ημέρα «Ανοικτών Πυλών» του ΕΚΠΑ για το έτος 2017 ορίστηκε η 24η Νοεμβρίου 2017.

Ακολούθως οργανώθηκε ημερίδα με τίτλο **«Η Βιβλιοθήκη και τα σύγχρονα εργαλεία πρόσβασης στην επιστημονική πληροφορία»** την 1η Νοεμβρίου 2017, στο Αμφιθέατρο «Άλκης Αργυριάδης».

Αξιοσημείωτο είναι και το τετραήμερο φεστιβάλ που συνδιοργανώθηκε από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Δίκτυο Πολιτισμού του Δήμου Αθηναίων – Athens Culture Net, από τις 25 έως τις 28 Μαΐου 2017, με θέμα τη νεότητα και τη διαφορετικότητα. Το φεστιβάλ διοργανώθηκε για πρώτη φορά στα Προπύλαια, ανοικτό στο κοινό και στην πόλη, και σηματοδότησε την ολοένα και στενότερη συνεργασία του Δήμου Αθηναίων με το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Συμμετείχαν ο Πολιτιστικός Όμιλος των Φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών, το Τμήμα Μουσικών Σπουδών, το Ωδείο Αθηνών (Δραματική Σχολή) και το Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης. Το τετραήμερο πρόγραμμα περιλάμβανε κινηματογραφικές προβολές, θεατρικές παραστάσεις, μουσική, χορό και συζητήσεις.

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στις εκδηλώσεις των επιμέρους σχολών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Αρχίζοντας από τη **Θεολογική Σχολή**, διοργανώθηκαν στη Μεγάλη Αίθουσα του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο κεντρικό κτήριο, η Επιστημονική Ημερίδα με τίτλο: «Η Κυρά των

Αθηνών και Καλλιμάρτυς του Γένους. Η συμβολή της Αγίας Φιλοθέης στην πνευματική αφύπνιση του ελληνικού λαού» στις 17 Φεβρουαρίου 2017 και η εκδήλωση με την ομιλία του Ομότιμου Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας κυρίου Αναστασίου, στο πλαίσιο του Θεολογικού Συμποσίου στις 11 Μαΐου 2017. Αυτό το Τριήμερο Θεολογικό Συμπόσιο, που έλαβε χώρα στις 9 έως και τις 11 Μαΐου 2017, στο Μεγάλο Αμφιθέατρο του κτηρίου της Σχολής, με θέμα: «180 χρόνια Θεολογικών Σπουδών (1837-2017)», σκοπό είχε την αποτύπωση τόσο της παραχθείσης θεολογικής σκέψης και συμβολής της Θεολογίας στην επιστήμη όσο και του έργου των Καθηγητών που συνέβαλαν σ' αυτήν. Τέλος, θα προσθέσουμε και το Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Το Ολοκαύτωμα: Διαχρονικές και Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις», που πραγματοποιήθηκε από τις 3 έως τις 5 Οκτωβρίου 2017, που σκοπό είχε τη διεπιστημονική προσέγγιση του Ολοκαυτώματος και την παρουσίαση της ιστορίας των εβραϊκών πληθυσμών της Ευρώπης, από την αρχαιότητα έως και σήμερα.

Συνεχίζοντας με τη **Νομική Σχολή** θα αναφερθούμε στην Επιστημονική Εκδήλωση με θέμα: «Η επιρροή και η ακτινοβολία της Νομικής Σχολής στους θεσμούς και τον πολιτισμό», που πραγματοποιήθηκε στις 9 Οκτωβρίου 2017 στη Μεγάλη Αίθουσα του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο κεντρικό κτήριο, στην οποία η Α.Ε. ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κύριος Προκόπιος Παυλόπουλος εκφώνησε την εναρκτήρια ομιλία.

Ακολούθως αξίζει να αναφερθούμε στη Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών και στην Ημερίδα με τίτλο «Δικτατορία 50 χρόνια μετά: Η κατασκευή της ιστορικής μνήμης», που πραγματοποιήθηκε στις 26 Μαΐου 2017 στο Αμφιθέατρο «Αγγελοπούλου» της Σχολής.

Επιπρόσθετα, οι Κοσμητείες της Νομικής Σχολής και της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών οργάνωσαν από κοινού στις 6 Απριλίου 2017, στο Αμφιθέατρο «Κ. Παπαρηγοπούλου», την εκδήλωση με τίτλο: «Αντιδικτατορικό φοιτητικό κίνημα και Πανεπιστήμιο Αθηνών. Η κατάληψη της Νομικής (Φεβρουάριος 1973)».

Οι εκδηλώσεις για τη **Φιλοσοφική Σχολή** ξεκίνησαν με το Διεθνές Επιστημονικό Συμπόσιο με θέμα «Ζωγραφική και κοινωνία στην Κρήτη της βενετικής περιόδου: Οι φορητές εικόνες και η μαρτυρία τους» που έλαβε χώρα στις 11 και 12 Ιανουαρίου 2017 στο Αμφιθέατρο «Αλκης Αργυριάδης». Ακολούθησε το Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο που διοργανώθηκε, με θέμα «"Ελλην", "Ρωμικός", "Γραικός": Συλλογικοί προσδιορισμοί και ταυτότητες», που πραγματοποιήθηκε στις 19 μέχρι τις 21 Ιανουαρίου στο Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος» και αποτέλεσε την κεντρική επιστημονική εκδήλωση για τον μήνα Ιανουάριο. Επιπρόσθετα, έγινε το Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Ευρωπαϊκές πόλεις σε κρίση: από τον 12ο αιώνα μέχρι σήμερα», οι εργασίες του οποίου έλαβαν χώρα στο κτήριο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου στην Πλάκα στις 2 και 3 Φεβρουαρίου 2017.

Ακόμη πραγματοποιήθηκαν στην ΑULA της Φιλοσοφικής Σχολής η Επιστημονική Ημερίδα με θέμα «Ο Αντόν Πάβλοβιτς Τσέχωφ και εμείς» την 1η Μαρτίου 2017 και η Εσπερίδα με θέμα: «Θουκυδίδης Δραματικός: Το Θέατρο του Πολέμου» την 23η Μαρτίου 2017. Ακολούθως, στο

Κεντρικό Κτήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών, διοργανώθηκε το Επετειακό Συνέδριο με θέμα: «Πηγές της έρευνας στη σύγχρονη ελληνική θεατρολογία» για τα 20 χρόνια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών από τις 27 έως και τις 29 Απριλίου 2017.

Όσον αφορά το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας έγιναν ξεναγήσεις από τον Αναπληρωτή Καθηγητή Ιστορίας της Τέχνης, κ. Δημήτρη Παυλόπουλο και από μεταπτυχιακούς σπουδαστές της Ιστορίας της Τέχνης, τα Σάββατα 13, 20 και 27 Μαΐου 2017, στο πλαίσιο της εκδήλωσης «Το Πανεπιστήμιο Αθηνών ξεναγεί τους Αθηναίους στην Αθηναϊκή Τριλογία». Και πάλι στην ΑULA της Φιλοσοφικής Σχολής πραγματοποιήθηκε στις 23 Μαΐου 2017 η Συμφωνική Επετειακή Συναυλία: «Wolfgang Amadeus Mozart». Αξιοσημείωτη είναι και η Έκθεση του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, που έγινε στις 25 Μαΐου 2017, με τίτλο: «Μια νεανική αρχαιολογική συλλογή: από τη Λευκωσία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών». Επρόκειτο για την έκθεση 15 αρχαίων κυπριακών αγγείων, τα οποία δώρισε πρόσφατα ο Ομότιμος Καθηγητής Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης στο Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Θα πρέπει να προσθέσουμε και την Επιστημονική Διημερίδα στο Θέατρο «Λευτέρης Βογιατζής» για τον Λευτέρη Βογιατζή, η οποία διοργανώθηκε από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών σε συνεργασία με την εταιρεία Η νέα ΣΚΗΝΗ στις 29 και 30 Μαΐου 2017. Ακολούθησε η εκδήλωση Μουσικός Μάης, που οργανώθηκε από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών στις 30 Μαΐου και 1 Ιουνίου 2017, όπου πραγματοποιήθηκαν επτά διαφορετικές μουσικές συναυλίες, από την κλασική ως τη σύγχρονη μουσική και από την παραδοσιακή ως τη μοντέρνα και την τζαζ, στον υπέροχο χώρο του Μουσείου Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών (Θόλου 5, Πλάκα), στους πρόποδες της Ακρόπολης.

Στη Μεγάλη Αίθουσα του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο κεντρικό κτήριο, έλαβαν χώρα η αναγόρευση σε επίτιμη διδάκτορα του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής της κ. Κικής Δημουλά, Ακαδημαϊκού και Ποιήτριας στις 6 Ιουνίου 2017 και η Τελετή Έναρξης του Συνεδρίου με θέμα: «Το ελληνικό σχολείο σήμερα: Η Φιλοσοφική Σχολή συζητά και προτείνει» στη 1 Δεκεμβρίου 2017. Κλείνοντας, θα πρέπει να γίνει αναφορά και στην παράσταση «Ο Γάμος του Καραχμέτη» του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, η οποία παίχθηκε στο Παλιό Πανεπιστήμιο στην Πλάκα. Ειδική παράσταση δόθηκε στο Νοσοκομείο Κρατουμένων Κορυδαλλού «Άγιος Παύλος» στις 28 Ιουνίου 2017.

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στη **Σχολή Επιστημών Υγείας** και στην τελετή εορτασμού των 180 χρόνων από την ίδρυση της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ, που έλαβε χώρα στο Αρχαίο Ασκληπιείο της Επιδαύρου στις 30 Σεπτεμβρίου 2017. Μεγάλης σημασίας για τη Σχολή Επιστημών Υγείας ήταν η Επιστημονική Εκδήλωση για τη «Δωρεά Οργάνων και Μυελού», που έγινε στο Αμφιθέατρο «Άλκης Αργυριάδης» στις 19 Οκτωβρίου 2017, με τη συμμετοχή διακεκριμένων επιστημόνων και φορέων, όπου τονίστηκε και δόθηκε έμφαση στην ευαισθητοποίηση και στη συμμετοχή του κοινωνικού συνόλου στην προσφορά μοσχευμάτων, τα οποία κρίνονται άκρως απαραίτητα για τη διάσωση της ανθρώπινης ζωής.

Αναφορικά με τη **Σχολή Επιστημών της Αγωγής**, θα πρέπει να επισημάνουμε το Συνέδριο με θέμα «Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών: Σύγχρονες προσεγγίσεις και ερωτήματα», που διοργανώθηκε στο Αμφιθέατρο «Άλκης Αργυριάδης» στις 30 Νοεμβρίου 2017. Λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς τάσεις σε αυτό το πεδίο, το συνέδριο στόχο του είχε να αναπτύξει το διάλογο σχετικά με τις προϋποθέσεις της επαρκούς προετοιμασίας για το εκπαιδευτικό επάγγελμα και της ανάπτυξης της επαγγελματικής ταυτότητας των εκπαιδευτικών.

Κλείνοντας με τη **Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού**, παραθέτουμε την πρώτη εκδήλωση του κύκλου ανοικτών διαλέξεων - συζητήσεων με τίτλο «Συναντήσεις», που είχε ειδικό θέμα: «Ο Παραδοσιακός Χορός συναντά το Θέατρο», πραγματοποιήθηκε στις 31 Μαρτίου 2017 στο Αμφιθέατρο «Άλκης Αργυριάδης» και περιελάμβανε την ομιλία του ηθοποιού - σκηνοθέτη Κώστα Τσιάνου, πρώην καλλιτεχνικού διευθυντή του Θεσσαλικού Θεάτρου, με τίτλο: «Μαγικοθρησκευτικά και θεατρικά σπέρματα στους λαϊκούς μας χορούς». Επιπλέον, άξιο αναφοράς είναι το 4ο Συνέδριο Αθλητικής Επιστήμης, που πραγματοποιήθηκε στις 4 έως τις 7 Μαΐου 2017 με τίτλο: «Η Φυσική Αγωγή και ο Αθλητισμός στο σύγχρονο κόσμο: Παιδεία, Κοινωνία και Πολιτισμός» και εστίασε στις θεωρίες, αντιλήψεις, πρακτικές και αναζητήσεις της σύγχρονης Αθλητικής Επιστήμης. Τέλος, στις 7 Μαΐου 2017 στην Πανεπιστημιούπολη (Ιλίσια-Ζωγράφου) πραγματοποιήθηκε ο 1ος Αγώνας Δρόμου των 10 χλμ, καθώς και ο περιπατητικός δρόμος των 4 χλμ, εκτός σταδίου, με την ονομασία «Καποδιστριακός Δρόμος 2017».

Η **καταληκτήρια εκδήλωση αυτού του κύκλου** των εκδηλώσεων για τα 180 χρόνια του ΕΚΠΑ **ήταν η μεγάλη εορταστική συναυλία «180 χρόνια Πανεπιστήμιο – 180 χρόνια τραγούδια»**, με σημαντικούς εκπροσώπους του ελληνικού τραγουδιού, που πραγματοποιήθηκε στις 2 Μαΐου 2018 στο Μέγαρο Μουσικής, στην Αίθουσα Χρ. Λαμπράκης, παρουσία περίπου 1.800 θεατών.

Ήταν μια γοητευτική μουσική αναδρομή στην παράλληλη πορεία της πόλης της Αθήνας και του Πανεπιστημίου της, μέσα από 30 εμβληματικά τραγούδια που διατρέχουν τον χρόνο. **Τι «άκουσαν» τα Προπύλαια στα χρόνια αυτά;** Μέσα από κείμενα εποχής, μουσικές και τραγούδια αποτυπώθηκε το ιστορικό και κοινωνικό κλίμα κάθε περιόδου, από το 1837 (όταν άνοιξε τις πόρτες του το πρώτο Πανεπιστήμιο στην «οικία Κλεάνθους» στην Πλάκα) έως τις μέρες μας.

Επιπλέον, στις 15 Δεκεμβρίου 2017 εγκαινιάστηκε από τον Πρόεδρο της Βουλής κύριο Νικόλαο Βούτση, στο Περιστύλιο της Βουλής των Ελλήνων, η έκθεση **«180 χρόνια Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών: ο Θεσμός – οι άνθρωποι»** που συνδιοργάνωσαν το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία και το Ιστορικό Αρχείο του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ). Η έκθεση φιλοξενήθηκε στο Περιστύλιο της Βουλής των Ελλήνων έως τις 31 Μαΐου του 2018. Σπάνια βιβλία, πρωτότυπα εκθέματα από τα πανεπιστημιακά μουσεία και το Ιστορικό Αρχείο,

φωτογραφίες, πρωτοσέλιδα εφημερίδων, έντυπα, χειρόγραφα, φοιτητικές ταυτότητες, έργα τέχνης και λογοτεχνικά κείμενα, ανέδειξαν την πολύπλευρη παρουσία του Πανεπιστημίου Αθηνών στην πνευματική, την κοινωνική και την πολιτική ζωή της χώρας μας. Η έκθεση, δομημένη θεματικά, εστίαζε στην ιστορία, την ταυτότητα, την ιδεολογία, τη διεθνή θέση, τα έργα τέχνης, καθώς και τους ανθρώπους, το επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό, τους φοιτητές, τη ζωή τους, το φοιτητικό κίνημα, την έρευνα και την πρόνοια. Τα τεκμήρια της έκθεσης προέρχονταν από Μουσεία και Αρχεία της πόλης των Αθηνών. Η επιστημονική επιτροπή της έκθεσης αποτελούνταν από τον Νίκο Αλιβιζάτο, ομότιμο καθηγητή του ΕΚΠΑ, τον Βαγγέλη Καραμανωλάκη, επίκουρο καθηγητή του ΕΚΠΑ, την Ελισάβετ Κοτζιά, κριτικό λογοτεχνίας και τη Μάρλεν Μούλιου, λέκτορα Μουσειολογίας του ΕΚΠΑ. Συντελεστές της έκθεσης, πέραν της επιστημονικής επιτροπής, ήταν η Χαίδω Μπάρκουλα, ΕΔΙΠ στο Ιστορικό Αρχείο του ΕΚΠΑ, η Άννα Ενεπεκίδου, ο Γιώργος Σταθακόπουλος και ο Χρήστος Χρηστίδης από το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων. Τον καλλιτεχνικό σχεδιασμό της έκθεσης είχε ο Γιάννης Μετζικώφ.

Τελειώνοντας, στο πλαίσιο της πιο σημαντικής εκδήλωσης για τα 180 χρόνια ίδρυσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών που πραγματοποιήθηκε στις 3 Μαΐου 2017, παραθέτουμε την εναρκτήρια ομιλία από τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών Καθηγητή κ. Μελέτιο-Αθανάσιο Κ. Δημόπουλο και την κεντρική ομιλία από την Α.Ε. τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Προκόπιο Παυλόπουλο.

* Τα αξιοποιηθέντα στοιχεία του κειμένου αντλήθηκαν από το αρχείο του Τμήματος Δημοσιευμάτων της Διοίκησης.



2018. Στιγμιότυπο από τη μεγάλη εορταστική συναυλία «180 χρόνια Πανεπιστήμιο – 180 χρόνια τραγούδια», που πραγματοποιήθηκε στις 2 Μαΐου 2018 στο Μέγαρο Μουσικής.

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΟΜΙΛΙΑ
ΜΕΛΕΤΙΟΥ-ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Κ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ
Καθηγητή και Πρύτανη του ΕΚΠΑ

**ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ 1837-2017:
Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ**

Ο ρόλος του ΕΚΠΑ στην ιστορική διαδρομή της Νεώτερης Ελλάδας

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε της Ελληνικής Δημοκρατίας,

Σαν σήμερα, στις 3 Μαΐου 1837, πραγματοποιήθηκαν τα εγκαίνια του Οθώνειου Πανεπιστημίου, του πρώτου Πανεπιστημίου που ιδρύθηκε στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος καθώς και στην περιοχή των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου. Το «Πανεπιστήμιο Αθηνών», όπως κοινώς αποκαλείται, πορεύτηκε πρακτικά παράλληλα με το νέο Ελληνικό Κράτος και συνδέθηκε με την ανάγκη του λαού για μάθηση, πρόοδο, ευημερία. Στην πρώτη μορφή του περιλάμβανε τέσσερις Σχολές: Θεολογίας, Νομικής, Ιατρικής και «Φιλοσοφίας και της άλλης εγκυκλίου παιδείας». Κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του, το Ίδρυμα είχε 33 Καθηγητές, ενώ τα μαθήματα παρακολούθησαν 52 φοιτητές και 75 μη εγγεγραμμένοι «ακροατές».

180 χρόνια μετά, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών αποτελείται από 8 Σχολές και 33 Τμήματα, στα οποία διδάσκουν 2.100 μέλη ΔΕΠ και λοιπό διδακτικό προσωπικό, φοιτούν περίπου 40.000 ενεργοί προπτυχιακοί φοιτητές, 11.500 φοιτητές στα 136 μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών και εκπονούν διδακτορική διατριβή πάνω από 14.000 υποψήφιοι. Συνολικά είναι σήμερα εγγεγραμμένοι περισσότεροι από 110.000 φοιτητές. Επίσης φοιτούν στο ΕΚΠΑ άνω των 5.600 αλλοδαπών φοιτητών και είναι σε ισχύ 66 διμερείς συμφωνίες συνεργασίας με ομοταγή Ιδρύματα του εξωτερικού.

Σε κτηριακές υποδομές συνολικής επιφάνειας 700.000 τ.μ. περίπου, οι οποίες χρησιμοποιούνται για την εκπαίδευση, την έρευνα και τη διοίκηση, υπηρετούν 1.087 διοικητικοί υπάλληλοι (μόνιμοι και ΙΔΑΧ) και άνω των 6.000 συμβασιούχων (ο αριθμός κυμαίνεται ανά έτος). Ο συνολικός χώρος που καταλαμβάνει το Πανεπιστήμιο εκτείνεται στα 2 εκ. τ.μ.

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε,

Κατά την τελετή των εγκαινίων της 3ης Μαΐου 1837, ο πρώτος Πρύτανης Κωνσταντίνος Σχινάς και οι τέσσερις πρώτοι Κοσμήτορες, Ράλλης, Βάμβας, Αποστολίδης και Λευκίας, υπογράμμισαν τους κύριους 2 σκοπούς του Πανεπιστημίου: α) να εκπαιδεύσει τα άτομα που θα στελέχωναν τη διοίκηση, τα δικαστήρια, τα νοσοκομεία, τα σχολεία και τα ελεύθερα επαγγέλματα της χώρας, και β) να μεταλαμπαδεύσει τον ελληνικό πολιτισμό μέσω των αποφοίτων του Πανεπιστημίου.

Πράγματι, έως τις αρχές του 20ού αιώνα, το Πανεπιστήμιο Αθηνών ήταν το μοναδικό Πανεπιστήμιο από το οποίο προέρχονταν πολιτικοί και πνευματικοί ηγέτες, στελέχη του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, διπλωματούχοι επιστήμονες στην ιατρική, τις ανθρωπιστικές και φυσικομαθηματικές επιστήμες, τη νομική και τα οικονομικά, την εκπαίδευση, και τον κλήρο στη χώρα μας.

Σήμερα, το Πανεπιστήμιο Αθηνών στοχεύει στην άρτια εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα σπουδών και ταυτοχρόνως έχει προσανατολιστεί στην προαγωγή της επιστήμης μέσω βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας σε ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών πεδίων με 210 εργαστήρια, 76 Πανεπιστημιακές Κλινικές, 2 Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία και 5 Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα. Εκτός από τη δημόσια επιχορήγηση, το Πανεπιστήμιο στρέφεται και σε άλλες πηγές χρηματοδότησης της έρευνας, όπως τα ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα, το ΕΣΠΑ, συνεργασίες με φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, παροχή επιστημονικών υπηρεσιών σε νομικά και φυσικά πρόσωπα, χορηγίες και δωρεές. Άνω των 2.000 ερευνητικών έργων εκτελούνται σήμερα στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Πανεπιστημίου μας, στα οποία απασχολούνται ετησίως με συμβάσεις χιλιάδες νέοι επιστήμονες (δηλαδή υποψήφιοι διδάκτορες, μεταδιδάκτορες, νέοι ερευνητές, τεχνικοί –επιστημονικό– διοικητικό προσωπικό).

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε,

Κατά τη διάρκεια της ιστορικής του πορείας, πολλοί φοιτητές και Καθηγητές του έχουν διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη τομέων της επιστήμης, της φιλοσοφίας, της λογοτεχνίας, όπως, για παράδειγμα, ο Γεώργιος Παπανικολάου, ο Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή, πολλοί έλληνες Καθηγητές που στελεχώνουν Ιδρύματα του εσωτερικού ή εργάζονται σε Πανεπιστήμια του Εξωτερικού κ.ά. Γραμματέας του Ιδρύματος υπήρξε ο εθνικός μας ποιητής Κωστής Παλαμάς. Έχουν επίσης σπουδάσει στο ΕΚΠΑ ο Οδυσσέας Ελύτης, ο Γιώργος Σεφέρης, καθώς και ο Νίκος Καζαντζάκης, ο οποίος επί εννέα διαφορετικά έτη είχε προταθεί ως υποψήφιος για το Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Την τελευταία δεκαετία, η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει κάθε τομέα των δημόσιων δομών στη χώρα μας. Το Πανεπιστήμιο Αθηνών έχει υποστεί σημαντική μείωση της χρηματοδότησής

του (συνολικά κατά 70% την τελευταία 7ετία) και αποψίλωση του ανθρώπινου δυναμικού του (των Καθηγητών και του διοικητικού του προσωπικού περίπου κατά 30%).

Παράλληλα όμως, μέγα φραγμό στο έργο του Πανεπιστημίου αποτελεί και η προσπάθεια πλήρους εξομοίωσης του θεσμικού πλαισίου διαχείρισης των πόρων που προσελκύνονται για την έρευνα και οι οποίοι δεν προέρχονται από δημόσια χρηματοδότηση με εκείνο της κεντρικής δημόσιας διοίκησης, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι σημαντικές ιδιαιτερότητες της εκπαίδευσης και της έρευνας. Τείνει έτσι να μετατραπεί η δημιουργική δραστηριότητα του Ιδρύματος σε έναν εξόχως αντιπαραγωγικό μηχανισμό, μέσα από τον οποίο αναντίστοιχα μεγάλο μέρος ανθρώπινων και οικονομικών πόρων καταναλίσκονται για την τήρηση των διαδικασιών· σ' έναν γραφειοκρατικό μηχανισμό του οποίου η ανελαστικότητα δεν συνάδει με την παραγωγή της γνώσης, την προώθηση της καινοτομίας, την ενίσχυση των πρωτοβουλιών των μελών της Πανεπιστημιακής Κοινότητας για διεθνή παρουσία και προσέλκυση πόρων· σ' έναν γραφειοκρατικό μηχανισμό που ωθεί τα ικανότερα μέλη του επιστημονικού μας δυναμικού να δραστηριοποιούνται εκτός του Δημόσιου Πανεπιστημίου. Η πραγματική επιλογή είναι μεταξύ αφενός της σημαντικής αύξησης της δημόσιας δαπάνης, ή διαφορετικά της δραματικής υποβάθμισης του Δημόσιου Πανεπιστημίου, και αφετέρου ενός απλού και ευέλικτου πλαισίου διαχείρισης των πόρων που προσελκύουν τα Πανεπιστήμια.

Όμως, παρά την παρατεταμένη οικονομική κρίση και τις μεγάλες μειώσεις, το Πανεπιστήμιο παραμένει όρθιο χάρη στο υψηλό επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό και την ισχυρή παράδοσή του. Σε ετήσια βάση, οι Πανεπιστημιακοί Καθηγητές προσέλκυσαν μέχρι σήμερα στο Πανεπιστήμιο πόρους 5 φορές περισσότερους από εκείνους της κρατικής επιχορήγησης για λειτουργικές δαπάνες και δημόσιες επενδύσεις. Ανάλογα με το έτος, πέντε έως δέκα χιλιάδες νέοι επιστήμονες και ερευνητές απασχολήθηκαν στα έργα αυτά, μειώνοντας τα ποσοστά διαρροής επιστημονικού δυναμικού προς το εξωτερικό. Σημαντικό μέρος των πόρων αυτών επενδύθηκε για τη χρηματοδότηση των εκπαιδευτικών αναγκών των τμημάτων και σχολών μας. Καταλυτικό ρόλο στα παραπάνω έπαιξε και το μέχρι σήμερα ευέλικτο και απλό πλαίσιο διαχείρισης των πόρων της έρευνας και ανάπτυξης, που δυστυχώς, όπως προανέφερα, κινδυνεύει να γίνει πολύ περισσότερο γραφειοκρατικό, με πρωτόλειες λογιστικές προσεγγίσεις, και εν τέλει με δέσμευση των μέχρι σήμερα αποθεματικών από την έρευνά μας.

Στόχος μας, σήμερα, είναι το ΕΚΠΑ να προσφέρει υψηλού επιπέδου προπτυχιακή και μεταπτυχιακή εκπαίδευση και να προάγει την αριστεία στην έρευνα, γιατί μόνο έτσι μπορεί να διασφαλιστεί η αναπτυξιακή πορεία του Ιδρύματος. Παράλληλα, το Πανεπιστήμιό μας οφείλει να επιδεικνύει εξωστρέφεια και να διευρύνει τη διεθνή του απήχηση. Επιπρόσθετα, το Πανεπιστήμιο μπορεί, και πρέπει ιδιαιτέρως σήμερα, να συμβάλλει στην παραγωγική ανασυγκρότηση, την επανεκκίνηση της οικονομίας μας καθώς και στη δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας για τους συμπολίτες μας. Ανταποκρινόμενο, λοιπόν, στις νέες

προκλήσεις των καιρών, το Πανεπιστήμιο Αθηνών σταδιακά στοχεύει σε:

1. Βελτίωση των κτηριακών υποδομών, του εξοπλισμού και της λειτουργίας των τμημάτων, των εργαστηρίων, των κλινικών και των πανεπιστημιακών νοσοκομείων. Στις κτηριακές υποδομές περιλαμβάνεται και η αποπεράτωση των κεντρικών εγκαταστάσεων των Πανεπιστημιακών Βιβλιοθηκών. Οι υποδομές, μεγάλο μέρος του προσωπικού και τα ψηφιακά μέσα των εγκαταστάσεων της Βιβλιοθήκης χρηματοδοτούνται από τα αποθεματικά της έρευνας, όπως και ο εξοπλισμός των διαφόρων τμημάτων. Επίσης, η ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός ορισμένων παλαιών ιστορικών κτηριακών εγκαταστάσεων προβλέπεται να επιτευχθούν τόσο μέσω των δημοσίων επενδύσεων όσο και μέσω δωρεών.

2. Ολοκλήρωση του ψηφιακού Πανεπιστημίου, όπου μέχρι σήμερα έχει πραγματοποιηθεί σημαντική πρόοδος. Γίνεται όλο και πιο συχνή η χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία (ηλεκτρονικές τάξεις, ανοικτά ακαδημαϊκά ψηφιακά μαθήματα). Μεγάλη συνεισφορά στον τομέα αυτόν έχει επίσης και η χρηματοδότηση από τα αποθεματικά της έρευνας.

3. Ενεργότερη και ευρύτερη παρέμβαση του Πανεπιστημίου στην κοινωνία σε θέματα επιμόρφωσης του γενικού πληθυσμού, συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, κατάρτισης σε εξειδικευμένα αντικείμενα και διά βίου μάθησης. Στο πλαίσιο αυτό η αναβάθμιση εκπαιδευτικών προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ή του Κέντρου συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και διά βίου μάθησης μαζί με τα διδασκαλεία της νέας ελληνικής γλώσσας και των ξένων γλωσσών αποτελούν προτεραιότητα.

4. Δημιουργία μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών για την κάλυψη νέων κατευθύνσεων, καθώς και επικαιροποίηση των ήδη λειτουργούντων. Επίσης, είναι σημαντικό, με τη βοήθεια της Πολιτείας, να αναπτυχθούν νέα τμήματα που να προσφέρουν προπτυχιακά προγράμματα σε καινούργια γνωστικά πεδία καθώς και ανάπτυξη αγγλόφωνων προγραμμάτων σπουδών με στόχο την προσέλκυση αλλοδαπών φοιτητών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως από την Ανατολική Ασία και τη Μέση Ανατολή, με ελκυστική θεματολογία, όπως την Ιστορία, την Αρχαιολογία και την Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία.

5. Αναβάθμιση της έρευνας με την προώθηση καινοτόμου σκέψης στους φοιτητές μας καθώς και την παραγωγή και μεταφορά τεχνογνωσίας από τις ερευνητικές μας μονάδες στους παραγωγικούς φορείς της χώρας αλλά και διεθνώς, μέσω εξειδικευμένων συμβουλών από μονάδες του ΕΛΚΕ. Στην επίτευξη του στόχου αυτού προβλέπεται να συμβάλει το νεοσύστατο Κέντρο Μεταφοράς Τεχνολογίας του Ιδρύματός μας. Επίσης, προσπαθούμε να συμβάλλουμε στην ενίσχυση των ερευνητικών συνεργασιών με άλλα ιδρύματα εξωτερικού και εσωτερικού, τη διάχυση του ερευνητικού έργου των ακαδημαϊκών μονάδων και την προβολή των διακρίσεων των μελών μας, μέσω και της χρηματοδότησης της συμμετοχής τους σε διεθνή συνέδρια. Για τον σκοπό αυτόν έχει συσταθεί ειδική ομάδα εργασίας με συγκεκριμένους στόχους και χρονοδιάγραμμα.

6. Ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων ερευνητικών μονάδων, με στόχο την παραγωγή

σημαντικότερων δημοσιεύσεων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και τη διασύνδεση της έρευνας με την παραγωγή. Για τον σκοπό αυτόν, εκτός από τους πόρους που προσελκύει κάθε ερευνητική ομάδα, έχουν εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα χρηματοδοτικά εργαλεία, μέσω των αποθεματικών του πανεπιστημίου για την έρευνα. Ακόμη, ενισχύουμε την υπηρεσία που ασχολείται με προγράμματα διακρατικής συνεργασίας που προβλέπουν στην κινητικότητα φοιτητών και διδακτικού προσωπικού. Αν εκμεταλλευτούμε τη μεγάλη επιστημονική διασπορά της Ελλάδας, τότε θα μπορέσουμε να αντικαταστήσουμε το «brain drain» με τη δημιουργία ενός επιτυχούς «brain bridge».

7. Ενίσχυση των διαδικασιών εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, με στόχο την αποτελεσματικότερη χρήση των ευρημάτων της για την περαιτέρω βελτίωση και διάκριση του Πανεπιστημίου μας, καθώς και ενίσχυση της συνεργασίας μας με διεθνείς φορείς κατατάξεων. Παράλληλα, στοχεύουμε στη χρηστή διοίκηση πάντα με διαφάνεια και συζήτηση με τα συλλογικά όργανα.

8. Ενίσχυση της φοιτητικής μέριμνας, συμπληρωματικά με την Πολιτεία. Η Πολιτεία οφείλει, ιδιαίτερα σήμερα, να εξασφαλίσει στους φοιτητές που πραγματικά έχουν ανάγκη ένα ισχυρό δίκτυο προστασίας για την απρόσκοπτη ολοκλήρωση των σπουδών τους, μέσω σίτισης και στέγασης. Μέχρι σήμερα το Πανεπιστήμιό μας χρηματοδοτεί αποκλειστικά από τα αποθεματικά των ερευνητικών του δραστηριοτήτων μια υποδειγματική μονάδα για την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στο Πανεπιστήμιο, καθώς και μονάδες ιατρικής φροντίδας για επείγοντα περιστατικά στις σχολές του.

9. Αναβάθμιση της κοινωνικής προσφοράς του Πανεπιστημίου. Το Πανεπιστήμιό μας έχει μεγάλη παράδοση από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του: από την Αστυκλινική, το Βρεφοκομείο, το Οδοντιατρικό και το Φαρμακευτικό Σχολείο στο Αστεροσκοπείο, το Χημείο και το Φυσικό, από το Αιγινήτειο και το Αρεταίειο στο Λαϊκό, στο Αλεξάνδρα και το Αττικό Νοσοκομείο. Είναι σημαντική η συνεισφορά των πανεπιστημιακών νοσοκομείων και κλινικών στην καθημερινή λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Υγείας, μέσω και της χρηματοδότησης που φέρνουν στους πανεπιστημιακούς χώρους οι Καθηγητές του. Ακόμη, το επιστημονικό προσωπικό του Πανεπιστημίου, παράλληλα με την απασχόλησή του στο Ίδρυμα, συμμετέχει σε εθνικές, διεθνείς επιτροπές και οργανισμούς, οργανώνει και συμμετέχει σε επιμορφωτικά σεμινάρια και δράσεις για ποικίλες κοινωνικές ομάδες, μεταξύ αυτών για τους ασθενείς, τους πρόσφυγες και τους μετανάστες. Τέλος, με την ενίσχυση της υπηρεσίας κληροδοτημάτων προσπαθούμε να προσελκύσουμε επιπλέον χορηγίες και δωρεές, καθώς και να αξιοποιήσουμε τα 100 περίπου κληροδοτήματα που υπάρχουν στη διάθεση του Ίδρυματος, σύμφωνα με την επιθυμία του διαθέτη. Είναι ενδεικτικό ότι πέρυσι χορηγήθηκαν σε φοιτητές, για προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, υποτροφίες συνολικού ύψους 3 εκατ. ευρώ.

10. Συνεργασία με την Πολιτεία για τον προγραμματισμό ως προς τα επόμενα βήματα στην

τριτοβάθμια εκπαίδευση γενικά, και στο Ίδρυμά μας ειδικότερα. Ας σημειωθεί ότι κάθε αλλαγή γενικότερα στην Παιδεία πρέπει να χαρακτηρίζεται από μακρόπνοο σχεδιασμό και συναίνεση, τόσο σε πολιτικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, μεταξύ όλων και των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας. Χωρίς αυτήν τη συναίνεση και τον ορθό προγραμματισμό, σύμφωνα με τις ανάγκες των καιρών, καμία εκπαιδευτική μεταρρύθμιση δεν θα μακροημερεύσει.

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε,

Το Ίδρυμα, με το διδακτικό προσωπικό και τους φοιτητές του, συμμετείχε σε όλους τους εθνικούς και κοινωνικούς αγώνες, ενώ καθοριστική υπήρξε η συμβολή του στη συγκρότηση και προβολή της ταυτότητας του ελληνικού κράτους. Παρέμεινε όλα αυτά τα χρόνια Εθνικό Πανδιδακτήριο για τη Χώρα, σημαντικό πνευματικό κέντρο, εντός του οποίου η παραγωγή και η διάδοση της νέας γνώσης ενισχύονταν από την ελεύθερη διακίνηση των ιδεών και την ανταλλαγή απόψεων. Μόνιμος και σταθερός προσανατολισμός του, σε όλη την ιστορική διαδρομή του έως σήμερα, υπήρξε ο ευρωπαϊκός ανθρωπισμός.

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών σέβεται την παράδοσή του αλλά ταυτόχρονα εξελίσσεται, βελτιώνεται και ευελπιστεί να συνεχίσει να συμβάλλει σε σημαντικό βαθμό στην αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων, των πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών του τόπου και του λαού μας με προσήλωση στις αρχές της επιστημονικής δεοντολογίας, της βιώσιμης ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.

Με την ευκαιρία λοιπόν της παρουσίας του Καθηγητή του ΕΚΠΑ και εξοχότατου Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, κ. Π. Παυλόπουλου, του Καθηγητή του ΕΚΠΑ, Υπ. Παιδείας κ. Κ. Γαβρόγλου, πρώην Πρωθυπουργών (που υπήρξαν Καθηγητές ή απόφοιτοι του Πανεπιστημίου μας), μελών της κυβέρνησης, αντιπροσώπων του Κοινοβουλίου, της δικαστικής εξουσίας, της ηγεσίας των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και άλλων υπηρεσιακών παραγόντων, πρώην Πρυτάνεων και Πρυτάνεων άλλων Πανεπιστημίων, Καθηγητών και Ομότιμων Καθηγητών, καθώς και των διοικητικών υπαλλήλων και φοιτητών μας, επιθυμώ να κλείσω αυτή την ομιλία με τον στοχασμό του εκπροσώπου του Νεοελληνικού Διαφωτισμού Αδαμάντιου Κοραή ότι «Πολιτεία που δεν έχει σαν βάση της την παιδεία, είναι οικοδομή πάνω στην άμμο».

Σας ευχαριστώ.



2017. Επίσημη Τελετή Εορτασμού της 180ής επετείου από την Ίδρυση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ
ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ
της Α.Ε. του Προέδρου της Δημοκρατίας

**ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΣ ΕΚΦΡΑΣΤΗΣ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ**

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών συμπληρώνει φέτος αισίως 180 χρόνια λαμπρής λειτουργίας και μέγιστης προσφοράς όχι μόνο προς την Ελλάδα αλλά και προς τον Ελληνισμό εν γένει. Αισθάνομαι μεγάλη τιμή αλλά και βαθιά συγκίνηση για τη συμμετοχή μου σ' αυτή την κορυφαία επέτειο, αφού με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών με συνδέουν βαθύτατοι πνευματικοί –θα έλεγα υπαρξιακοί– δεσμοί: Στη Νομική Σχολή του φοίτησα, και στην ίδια Σχολή, τύχη αγαθή, είχα την τιμή να διακονήσω την επιστήμη από τη θέση του διδάσκοντος επί μακρά σειρά ετών.

Ι. Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών –βεβαίως όπως και πλειάδα άλλων Πανεπιστημίων τα οποία λειτουργούν στη Χώρα μας, καθένα στο μέτρο που του αναλογεί– αποτελεί πραγματικό φάρο της πνευματικής μας ζωής στους χαλεπούς, από πολλές απόψεις, καιρούς που βιώνουμε.

Α. Η εμβληματική συνεισφορά του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στην πνευματική αλλά και τη γενικότερη πολιτική, οικονομική και πολιτισμική ζωή της Χώρας συνίσταται στη διαχρονική υπηρέτηση του αξιακού διπτύχου της παράδοσης και της ανανέωσης.

1. Η αλήθεια αυτής της διαπίστωσης προκύπτει ως σχεδόν προφανής, αν αναλογισθούμε ότι η πορεία του Νεώτερου Ελληνικού Κράτους είναι παράλληλη προς την ιστορία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Το «Αθήνησι», όπως συχνά το αποκαλούμε ακόμη και σήμερα, υπήρξε το πρώτο και μόνο Πανεπιστήμιο της Χώρας έως το 1926, οπότε και ιδρύθηκε το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ταυτοχρόνως, πορεύθηκε παράλληλα με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, το οποίο ιδρύθηκε το 1836 και του οποίου η ιστορία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών αναγνωρίσθηκε το 1914.
2. Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, λοιπόν, αναπτύσσεται παράλληλα

με το Νεώτερο Ελληνικό Κράτος, ζει τις δόξες του αλλά και τις δύσκολες στιγμές του, επηρεάζει τις πολιτικές εξελίξεις και επηρεάζεται από αυτές. Όλα τα προαναφερόμενα έχουν ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη μιας ιδιαίτερης όσμωσης μεταξύ του «Αθήνησι» και του Ελληνικού Κράτους, η οποία εκδηλώνεται σε πολλά επίπεδα, και πρωτίστως στα εξής:

Β. Πρώτον, η άμεση ή έμμεση ανάμειξη πολλών μελών του διδακτικού προσωπικού του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο δημόσιο βίο της Χώρας, σε ολόκληρη την ιστορική πορεία του σύγχρονου Ελληνικού Κράτους, αποδεικνύει την άρρηκτη σύνδεσή του με την οργάνωση και διοίκηση του Κράτους μας. Αυτό συνέβη διότι το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, από την πρώτη στιγμή της λειτουργίας του, ανέλαβε, κατά μεγάλο μέρος, τη διαμόρφωση του επιστημονικού-εκπαιδευτικού μηχανισμού της Χώρας, στελεχώνοντας, εκτός από τον ιδιωτικό τομέα, εν πολλοίς και τη Δημόσια Διοίκηση. Πέραν τούτου, πολλά μέλη του διδακτικού του προσωπικού διαδραμάτισαν σύντομα πολύπλευρο ηγετικό ρόλο στην πολιτική και κοινωνική ζωή του Τόπου, τάση που συνεχίζεται αδιαλείπτως έως τις μέρες μας.

1. Στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών δεν καλλιεργήθηκαν –όπως και πάντα καλλιεργούνται– μόνον οι επιστήμες *strict sensu*, με τη συγκρότηση μάλιστα, αρχικώς και τουλάχιστον έως το Μεσοπόλεμο, επιστημονικών πεδίων και πρακτικών μέσω των προγραμμάτων σπουδών του και δραστηριοτήτων που αναπτύσσουν τα μέλη του διδακτικού του προσωπικού. Ο ρόλος του ξεπερνούσε και ξεπερνά τα όρια αυτά. Και τούτο διότι τα ιδεολογικά αλλά και, ευρύτερα, θεωρητικά ρεύματα τα οποία αφορούν τον τρόπο οργάνωσης της Κοινωνίας μας, τη διαμόρφωση της εθνικής μας ταυτότητας και την ευρύτερη πολιτισμική μας παρουσία στο σύγχρονο κόσμο, που ανέκαθεν αναπτύσσονται στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών –κι ενίοτε το συνταράσσουν– απηχούν και αντανakλούν τις αναζητήσεις αλλά και τις «ανάγκες» του Ελληνικού Έθνους, του Ελληνικού Κράτους αλλά και της Ελληνικής Κοινωνίας.

2. Η σχέση αυτή είναι, οπωσδήποτε, αμφίδρομη και διαλεκτική, οπότε τα αποτελέσματά της αποδεικνύονται εξαιρετικά γόνιμα είτε αμέσως είτε σε βάθος χρόνου. Για ν' αναφέρω ένα μόνο παράδειγμα αυτής της αμφίδρομης σχέσης, επιτρέψτε μου να επισημάνω ότι ο Ελευθέριος Βενιζέλος, που υπήρξε απόφοιτος της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, μεταρρύθμισε το 1932 την πανεπιστημιακή νομοθεσία, γεγονός το οποίο αποτέλεσε ένα από τα σημαντικότερα εγχειρήματα εκσυγχρονισμού της κατά τον 20ό αιώνα. Ο οποίος –και παρά την άκρως οπισθοδρομική δικτατορική παρένθεση της μεταξικής περιόδου– καθόρισε τη διαδρομή του Πανεπιστημίου Αθηνών για τα πενήντα επόμενα χρόνια τουλάχιστον.

Γ. Και, δεύτερον, η ιστορία του φοιτητικού κινήματος, όπως αναπτύχθηκε στους κόλπους του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών αλλά και στα υπόλοιπα Ανώτατα



2017. Κεντρική ομιλία από την Α.Ε. τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Προκόπιο Παυλόπουλο κατά την επίσημη εκδήλωση για τον εορτασμό της 180ής επετείου από την ίδρυση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Χώρας μας, παρακολουθεί την πορεία και ιδίως τον εκδημοκρατισμό του Ελληνικού Κράτους. Για παράδειγμα:

1. Η συμβολή του φοιτητικού κινήματος –και εντός του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών– στην πτώση του δικτατορικού καθεστώτος της 21ης Απριλίου υπήρξε ορόσημο για τη Μεταπολιτευτική ιστορία της Χώρας μας.
2. Επίσης, η είσοδος των γυναικών στο Πανεπιστήμιο από το 1890 και μετά επέφερε μια ουσιαστική τομή, παρ' ότι χρειάστηκε να περάσουν αρκετά χρόνια έως ότου η ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην Ανώτατη Εκπαίδευση επικρατήσει ως κοινωνική αξία και απεικονισθεί ικανοποιητικώς στην αριθμητική σύνθεση του φοιτητικού πληθυσμού.

II. Ιδιαίτερως αξίζει ν' αναφερθεί κανείς στο πόσο άρρηκτα είναι συνδεδεμένος ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός της Χώρας μας με την ευρωπαϊκή παράδοση και προοπτική που είχε και έχει το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών από τη σύστασή του. Χαρακτηριστικά ως προς τούτο είναι τα στοιχεία τα οποία περιέχονται στα «λογύδρια» που εκφωνήθηκαν στις 3 Μαΐου 1837, κατά τα εγκαίνια του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, από τους πρώτους επικεφαλής του, ιδίως δε το «λογύδριο» του πρώτου Πρύτανη Κωνσταντίνου Σχινά. Από τα «λογύδρια» αυτά προκύπτει, με αδιάσειστα ιστορικά τεκμήρια, μεταξύ άλλων και ότι η κεντρική ιδέα πάνω στην οποία βασίσθηκε η ίδρυση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών το 1837 ήταν η κατά τον Αδαμάντιο Κοραή «μετακένωση» του Ευρωπαϊκού Πνεύματος στην «καθ' ημάς Ανατολή». Μετά την Ανεξαρτησία, την ιδέα αυτή πρωτοδιατύπωσε ο Μάουρερ («Das Griechische Volk», 1835, «Ο Ελληνικός Λαός», 1976, σελ. 421), ιδίως μεσ' από την εξής φράση: «Προορισμός της Ελλάδας είναι να μεταλαμπαδεύσει μια μέρα το φως του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού στην Ασία κι ακόμη πιο πέρα, και σε τούτο βοηθά η προνομιά της γεωγραφικής της θέσης και η πνευματική οξυδέρκεια των κατοίκων της».

A. Τα όσα προεκτέθηκαν αρκούν για να «φωτίσουν» τον *ab initio* ευρωπαϊκό προσανατολισμό του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

1. Και δεν είναι μόνον ότι τα πρότυπα βάσει των οποίων ιδρύθηκε το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών είναι το Γερμανικό –και συγκεκριμένα το Χουμπολτιανό– και το Γαλλικό, οπότε αναλόγως διαμορφώθηκαν η φυσιογνωμία και οι σκοποί του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπως θ' αναλυθεί στη συνέχεια. Ούτε θα δώσω ιδιαίτερη έμφαση στο, πάντως, εντυπωσιακό γεγονός ότι στο πρώτο μισό του 19ου αιώνα οι φοιτητές του που προέρχονταν από το εξωτερικό –επρόκειτο περί ομογενών– υπερέβαιναν τους μισούς επί του συνόλου, γεγονός το οποίο αποκαλύπτει μιαν ακόμη συνιστώσα της εμβέλειας του Ιδρύματος.
2. Η βασικότερη συνιστώσα του ευρωπαϊκού προσανατολισμού του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών έγκειται στο ότι αποτελεί το φυσικό χώρο στον

οποίο καλλιεργείται το Ελληνικό Πνεύμα και οι πανανθρώπινες αξίες τις οποίες αυτό πρεσβεύει και υπηρετεί, σύμφωνα με το ιδεώδες της κλασικής Ελληνικής Αρχαιότητας. Προβαίνω σε αυτή την παρατήρηση όχι από διάθεση άκριτης αρχαιολατρίας, αλλά για να υπογραμμίσω επιπλέον ότι το Αρχαίο Ελληνικό Πνεύμα είναι ο πρώτος από τους τρεις πυλώνες του όλου οικοδομήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ οι άλλοι δύο είναι η ρωμαϊκή θεσμική παράδοση και κρατική οργάνωση και η Χριστιανική Διδασκαλία. Η συσχέτιση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τον εν γένει ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Ελλάδας είναι προφανής εν προκειμένω, καθώς συνιστά, από την καταγωγή του μάλιστα, το προπύργιο της καλλιέργειας των ευρωπαϊκών ιδεωδών στη Χώρα μας.

Β. Προς το σκοπό αυτό, άλλωστε, συνδέθηκε διαχρονικά, περισσότερο από κάθε άλλο Ανώτατο Πνευματικό Ίδρυμα της Χώρας μας, με σημαντικά Πανεπιστήμια της Ευρώπης, αναπτύσσοντας μαζί τους σχέσεις στενής συνεργασίας σε πολλούς τομείς. Απέκτησε έτσι σημαντικό κύρος και αναγνώριση τόσο στην Ευρώπη όσο και στην υπόλοιπη διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα. Συχνά, μάλιστα, αξιοποίησε αυτή την αναγνώρισή του από μεγάλο κύρους ακαδημαϊκούς θεσμούς της αλλοδαπής για την υποβολή της ανάπτυξης και προαγωγής ανάλογων σχέσεων συνεργασίας μεταξύ σημαντικών αλλοδαπών Πανεπιστημίων και περιφερειακών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της Πατρίδας μας.

Γ. Αυτός ο, αδιαμφισβήτητος, διαχρονικός ευρωπαϊκός προσανατολισμός του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών –αλλά και των περισσότερων Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στη Χώρα μας– δεν σημαίνει, επ’ ουδενί, ότι δεν διατηρεί στέρεους δεσμούς, με ανάλογες επιρροές, με τον αγγλοσαξονικό πανεπιστημιακό χώρο, κυρίως δε στο πεδίο των θετικών επιστημών. Τούτο οφείλεται στην, ιδίως μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, ραγδαία άνοδο και καταξίωση των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στη Μεγάλη Βρετανία –με την ίδρυση νέων, σημαντικών, Πανεπιστημίων, πέραν των κορυφαίων παλαιών και παραδοσιακών πανεπιστημιακών «εστιών» του Κέιμπριτζ και της Οξφόρδης– και στις ΗΠΑ.

Δ. Όλες οι προμνημονευόμενες δραστηριότητες που ανέπτυξε –και συνεχίζει ν’ αναπτύσσει– το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών είναι απόλυτα συνυφασμένες με το χαρακτήρα του –όπως και όλων των Ελληνικών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων– ως νομικού προσώπου κατ’ εξοχήν σωματειακού, και όχι τόσο ιδρυματικού, χαρακτήρα. Προς αυτή την κατεύθυνση συνηγορούν αφενός οι διατάξεις του άρθρου 16, ιδίως παρ. 5 εδ α’, του Συντάγματος κατά τις οποίες: «Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση». Και, αφετέρου, η όλη ευρωπαϊκή παράδοση η σχετική με τη φύση του Πανεπιστημίου, η οποία, κατά γενική παραδοχή, έχει επηρεάσει καθοριστικώς και το θεσμικό πλαίσιο για τα Ανώτατα

Εκπαιδευτικά Ιδρύματα που συνιστούν περισσότερο νομικά πρόσωπα ιδρυματικού χαρακτήρα, παραγνωρίζει, σε μεγάλο βαθμό, τη νομική τους φύση και την αποστολή τους. Ειδικότερα:

1. Στην έννομη τάξη μας γίνεται παγίως δεκτό ότι το ίδρυμα είναι σύνολο περιουσίας που έχει ταχθεί στην εξυπηρέτηση ορισμένου σκοπού. Θεμέλιό του, δηλαδή, συνιστά το –σύμφυτο με τον προορισμό του– in concreto περιουσιακό στοιχείο. Δεν μπορεί όμως βασίμως να υποστηριχθεί ότι ο θεσμικός και λειτουργικός πυρήνας των δημόσιων Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στη Χώρα μας –και στην Ευρώπη γενικότερα– συντίθεται από την περιουσία την οποία διαθέτουν. Και το ότι το άρθρο 16 παρ. 5 του Συντάγματος υιοθετεί, καταχρηστικώς, τον όρο «ίδρυμα» για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα δεν παρέχει ασφαλές επιχείρημα υπέρ του αντιθέτου.

2. Κατά την ορθότερη –φυσικά κατά τη γνώμη μου– άποψη λοιπόν τα δημόσια Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα είναι, στο πλαίσιο της ελληνικής έννομης τάξης, κατ' εξοχήν νομικά πρόσωπα σωματειακού χαρακτήρα των οποίων τη βάση θεμελιώνει ο εκπαιδευτικός δεσμός διδασκόντων και διδασκομένων. Συγκεκριμένα, το σωματείο είναι ένωση προσώπων που επιδιώκει «ιδανικό» σκοπό, πέρα και έξω από οιαδήποτε περιουσιακή υποδομή. Προς την κατεύθυνση της αποδυνάμωσης του ιδρυματικού χαρακτήρα των Ελληνικών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και της, όλως αντιθέτως, τεκμηρίωσης του κατ' εξοχήν σωματειακού τους χαρακτήρα συνηγορεί η συνολική διαδρομή των Πανεπιστημίων στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο, τα οποία, όπως προεκτέθηκε, άσκησαν και ασκούν καθοριστική επιρροή στη δική μας πανεπιστημιακή παράδοση. Και μάλιστα από την εμφάνιση του θεσμού, στα τέλη του 12ού αιώνα, έως σήμερα.

α) Αφετηρία του Πανεπιστημίου υπήρξε το «Studium Generale», ως πεδίο ανώτατης εκπαίδευσης κλασικών σπουδών, στηριζόμενο αποκλειστικώς στον εκπαιδευτικό δεσμό μεταξύ διδασκόντων και διδασκομένων.

β) Το «Studium Generale» γρήγορα μετεξελίχθηκε και επικράτησε, με τη βοήθεια και της ανάπτυξης των πόλεων, σε όλη την Ευρώπη ως «Universitas». Ήτοι ως αμιγής ένωση προσώπων, χωρίς ιδιαίτερη έμφαση στην περιουσιακή της υποδομή. Παγιώθηκε δηλαδή ως σήμερα ως «Universitas Magistrorum et Scholarium». Χαρακτηριστική, ιστορικώς, είναι η σχετική αναφορά στο προμνημονευόμενο λογύδριο του πρώτου Πρύτανη του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών Κωνσταντίνου Σχινά, όπου για το Πανεπιστήμιο των Παρισίων γίνεται λόγος περί: «Συντεχνίας διδασκόντων και διδασκομένων, λατινιστί Universitas, ήτοι Universitas magistrorum et scholarium» (σελ. 2-3). Αυτός ο θεμελιώδης σωματειακός πυρήνας του Πανεπιστημίου αποτελεί –επαναλαμβάνω σχεδόν σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό χώρο– διαχρονικώς το βασικό του χαρακτηριστικό, τουλάχιστον στον τομέα της δημόσιας ανώτατης εκπαίδευσης.

Ε. Οι θέσεις που μόλις ανέπτυξα βασίζονται στην ισχύουσα ρύθμιση του άρθρου 16 παρ. 5 του Συντάγματος, κατά την οποία τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα μόνον ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου μπορούν να θεσμοθετηθούν. Τούτο δεν σημαίνει όμως, επ' ουδενί, ότι αντιτίθενται στην ιδέα της λειτουργίας ανώτατης μη κρατικής εκπαίδευσης στη Χώρα μας, ύστερα από αναθεώρηση του Συντάγματός μας. Θεωρώ όμως, ακόμη και για λόγους σεβαστούς της διαχρονικής πανεπιστημιακής μας παράδοσης, ότι η ίδρυσή τους θα πρέπει να συντελείται τουλάχιστον υπό τους όρους ότι:

- α) αυτά θα αποτελούν νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα· και
- β) θα ιδρύονται με άδεια του Ελληνικού Δημοσίου και θα τελούν υπό εποπτεία, η οποία προσιδιάζει προς εκείνη που θεσπίζεται κατά το Σύνταγμα για τα δημόσια Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Συμπερασματικώς, και αποτίοντας τον οφειλόμενο φόρο τιμής στην ιστορική πορεία των 180 χρόνων λειτουργίας του, έχω χρέος να επισημάνω ότι το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών στάθηκε, καθ' όλη την εμβληματική διαδρομή του και κατά κανόνα, φάρος πραγματικού πνεύματος και ασφαλής οδηγός πορείας για το Λαό και το Έθνος μας, ιδίως σε ταραγμένους και χαλεπούς καιρούς. Την ίδια αποστολή καλείται, ως δημιουργός και θεματοφύλακας της λαμπρής του παράδοσης, να επιτελέσει και στο πλαίσιο της σημερινής κρίσιμης συγκυρίας για τη Χώρα μας και το Λαό μας. Και είμαι απολύτως βέβαιος ότι θ' ανταποκριθεί πλήρως και σε αυτό το, κυριολεκτικώς, εθνικό προσκλητήριο.





Επιτομή

Τὸ Ἑλληνικὸν πανδιδακτήριον, Βασιλεῦ, καθιδρυμένον εἰς τὰς παρὰ Σοῦ ἐκ νέου ἀνεγερθεῖσας περικλεεῖς Ἀθήνας, καὶ κείμενον μεταξὺ τῆς Ἑσπέρας καὶ τῆς Ἑω, εἶναι προωρισμένον νὰ λαμβάνη ἀφ' ἑνὸς μέρους τὰ σπέρματα τῆς σοφίας, καὶ ἀφοῦ τὰ ἀναπτύξῃ ἐν ἑαυτῷ ἰδίαν τινα καὶ γόνιμον ἀνάπτυξιν, νὰ τὰ μεταδίδῃ εἰς τὴν γείτονα Ἑω νεαρὰ καὶ καρποφόρα. Οὕτω **ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΕ**, τὸ λαμπρὸν Σου ὄνομα, μεταβαῖνον ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, δὲν θέλει παύσει εὐλογούμενον δικαίως κατὰ τὰ δύο τῆς οἰκουμένης μέρη.

Απόσπασμα ἀπὸ τὴν ομιλία που ἐκφώνησε ὁ Πρύτανης Κωνσταντῖνος Σχινάς κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς ἐγκαθίδρυσης τοῦ Ὀδώνειου Πανεπιστημίου, Ἀθήνα 3/5/1837.

Τὸ Ἐθνικὸ καὶ Καποδιστριακὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν σέβεται τὴν παράδοσή του ἀλλὰ ταυτόχρονα ἐξελίσσεται, βελτιώνεται καὶ εὐελπιστεῖ νὰ συνεχίσει νὰ συμβάλλει σε σημαντικό βαθμὸ στὴν ἀντιμετώπιση τῶν κοινωνικῶν ἀνισοτήτων, τῶν πολιτιστικῶν καὶ ἀναπτυξιακῶν ἀναγκῶν τοῦ τόπου καὶ τοῦ λαοῦ μας με προσήλωση στὶς ἀρχές τῆς ἐπιστημονικῆς δεοντολογίας, τῆς βιώσιμης ἀνάπτυξης καὶ τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς.

Απόσπασμα ἀπὸ τὴν ομιλία που ἐκφώνησε ὁ Πρύτανης Μελέτιος-Αθανάσιος Δημόπουλος κατὰ τὴν ἐπίσημη τελετὴ εορτασμοῦ τῆς 180ῆς ἐπετείου λειτουργίας τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀθήνα 3/5/2017.

